

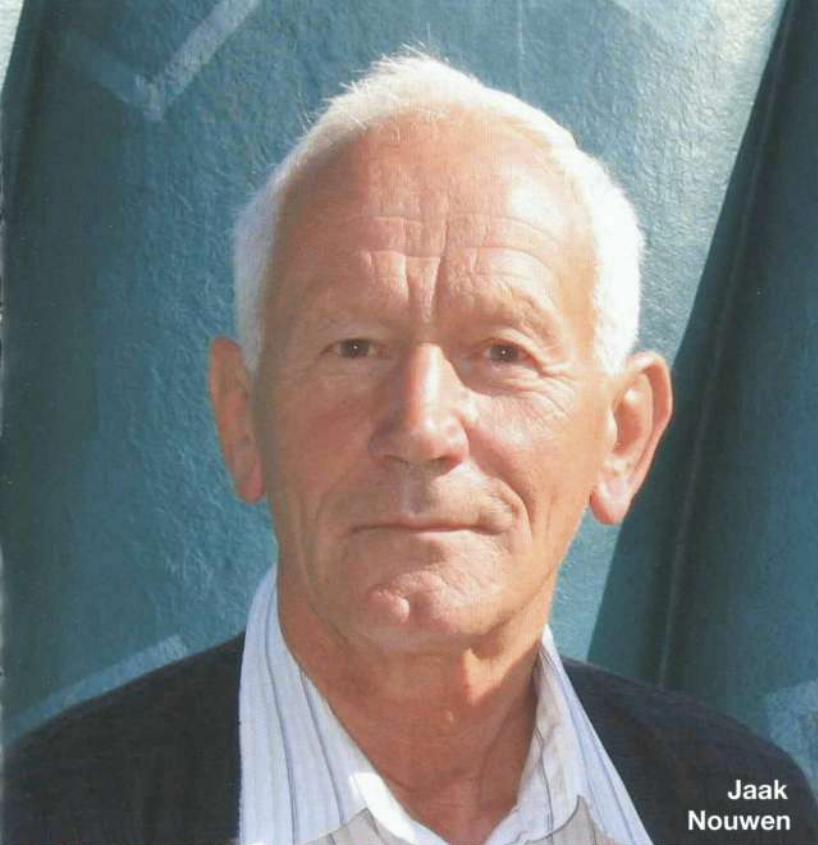
DUIVENSPORT ALS HOBBY

Jaak Nouwen
Schrijver "TIPS VAN DE MAAND"
in "DUIFKE LACHT"

Een **HANDLEIDING**
voor **BEGINNELINGEN**
en **ECHTE HOBBYISTEN**

Jaak
Nouwen

Dankwoord

Aan het schrijven van dit boek over de duivensport heb ik heel veel aangename uren besteed.

Die uren waren aangenaam, niet enkel omdat ik over mijn hobby kon schrijven, maar vooral omdat ik kon rekenen op vele vrienden die de duivensport ook als hobby beoefenen. Bij hen kon ik mijn oor vaak te luisteren leggen om te weten wat hen in de duivensport raakt.

Mijn vrienden Michel Martens, Jef Schepers en Ludo Bernaerts testten de tekst uit of deze zeker verstaanbaar en aangenaam om lezen is voor alle duivenliefhebbers.

Mijn grootste dank gaat echter naar de leden van de redactie van Duifke Lucht, Joseph De Scheemaecker en Patrick Philippens.

Ik heb hen meermaals om raad gevraagd en zij hebben de inhoud herhaaldelijk bijgestuurd.

Zij hebben ook gezorgd voor een serie mooie foto's en het praktisch werk van het uitgeven van dit boek.

Hun onbaatzuchtige inzet om samen met mij een goedkoop boek uit te geven dat kan bijdragen tot een vernieuwd en fris enthousiasme in en voor de duivensport als hobby, heeft in mij een dankbare bewondering opgewekt.

Jaak Nouwen
Deusterstraat 66
3990 Peer- België

Januari 2006

Jozef Helleman uit Aarschot, een echte hobbyist.

WOORD VOORAF

Toen ik een jaar of tien was, hadden we thuis maar één fiets. Als we braaf waren en als die fiets vrij was, mochten we er een ritje op maken.

Mijn broers en ik staken dan een paar duiven in een kartonnen doos en om beurten crosten we een paar kilometer van huis weg en lieten daar die duiven los. En we wilden voor onze duiven terug thuis zijn...

Toen we wat groter waren, mochten we van onze ouders met duiven spelen.

Als we goed leerden op school, mochten we 6 à 10 duifjes doorwinteren en af en toe een zakje van 5 kg 'echt' duivenvoer kopen...

Hun normaal menu bestond uit kippenvoer.

Toen ik trouwde en bouwde, besloot ik nooit meer met duiven te spelen, maar noch het wittebrood, noch mijn lege portemonnee waren in staat de duivenmicrobe in mij te verdelen.

Met heel weinig middelen startte ik opnieuw.

Tijdens mijn druk beroepsleven moest ik mijn duiven 's morgens en 's avonds dikwijls in het donker verzorgen. Mijn bazen, collega's, vrienden en kennissen begrepen niet, hoe iemand met een universitair diploma zo verzot kon zijn op duiven. In de maanden voor mijn pensioen vroegen veel collega's of ik geen schrik had voor "het zwarte gat". Ik vond dat een belachelijke vraag, want ik wist, dat één hokje duiven wel "twee zwarte gaten" kan vullen.

Omdat ik duiven en duivensport zo boeiend en verfrissend vind in de dagelijkse sleur van het leven, wil ik jongeren en (toekomstige) gepensioneerden op een aangename manier wat vertellen over de duivensport. Moeten ze in feite veel kennen om

duivenliefhebber te worden? Neen. Het is ongeveer zoals met liefhebben. Je moet niets kennen om er aan te beginnen, je moet het gewoon doen en terwijl je het doet, leer je heel veel.

Gewone duivenliefhebbers kunnen ook wat leren uit deze cursus. Ze moeten er wel rekening mee houden, dat een aantal zaken zeer eenvoudig voorgesteld worden en dat er een aantal zaken in staan die voor hen vanzelfsprekend zijn. Echte beginners hebben veel vragen en men laat hen te vaak in de kou staan.

Liefhebbers die met enkele duiven naar een school of naar een vereniging willen gaan om over de duivensport te vertellen, vinden in deze cursus ook voldoende inspiratie.

Duivensport is een prachtige hobby. Om ervan te genieten moet je echt niet "de pannen van het dak spelen", maar zonder succes hou je het ook niet vol. Als je toepast wat in deze cursus staat, krijg je zeker een hart voor duiven en stijgen je kansen op succes.

Ik hou niet van fanatieke duivenmelkers, omdat er in het leven veel meer mooie dingen zijn dan duiven. Fanatieke mensen zijn zelden tevreden en zelden gelukkig. Ze willen altijd maar meer en meer. Bij een hobby moet je keuzes maken, je beperken en tevreden willen zijn. Sommige jaren heb ik slechte resultaten behaald met mijn duiven. Andere jaren was ik bij de beteren en af en toe bij de goeden. Er is echter geen enkel jaar geweest waarin ik geen groot plezier beleefd heb aan mijn duiven. Dit laatste wens ik elke duivenliefhebber. Veel leesgenot...

Duivensport is niet duurder dan andere hobby's. Zelfs als men de duivensport op eenvoudige wijze beoefent, kan men goed meedoen. Op de foto herken je August Van Gestel uit Retie, eigenaar van de 1ste nationale asduif halve fond 2004.

GESCHREVEN UITSLUITEND VOOR KANDIDAAT DUIVENLIEFHEBBERS...

Dag onbekende vriend,

Deze cursus heb ik op de eerste plaats voor jou geschreven.

Ik noem je reeds een vriend, omdat heel veel duivenliefhebbers blij zijn als ze horen dat iemand anders ook met duiven wil gaan spelen.

Jij bent misschien nog aan het nadenken of je wel echt met duiven wilt gaan spelen. Je hebt gelijk, want je ziet en hoort zonder twijfel heel veel waarbij je je vragen stelt.

In de kranten gaat het bijna altijd over geld en doping als het over duiven gaat.

De duivenpers besteedt het grootste deel van haar aandacht aan grote kampioenen met heel veel duiven en luxueuze duivenhokken.

Als je rondom je kijkt, zie je bij heel veel duivenliefhebbers meterslange duivenhokken en volières staan die veel te groot zijn om in jouw beperkt tuintje te plaatsen.

Je hoort ook, dat je dadelijk tegen ervaren duivenliefhebbers moet spelen, zelfs tegen profs, terwijl jij nog moet beginnen en gewoon een hobby zoekt.

Veel duivenliefhebbers doen alsof een ruim duivenhok, een kweekvolière en flink wat duiven heel normale zaken zijn om met duiven te beginnen.

In dierenspeciaalzaken zie je naast bergen soorten duivenvoer volgestapelde rekken met potjes, flesjes en pakjes voor duiven.

Moet je dan nog veel meer dan duivenvoer kopen? En wat gaat je dat allemaal kosten?

En wat ga je moeten betalen om met goede duiven te kunnen starten? Je hoort immers zo vaak dat goede sportduiven heel duur zijn.

MAAK JE NIET ONGERUST!
DUIVENSPOORT IS NIET DUURDER DAN ANDERE HOBBY'S.
En op je vele vragen en twijfels zal ik trachten je een antwoord te geven.
Geen geleerd antwoord, want daar heb je niets aan.

Ik vertel je tussendoor gewoon hoeveel plezier ikzelf beleefd heb en nog beleef aan mijn duiven. Over al die puntjes hierboven moet je je niet zoveel zorgen maken.

Je moet gewoon eenvoudige en gezonde principes volgen en zeker niet meer geld in je hobby steken dan je kan betalen zonder je gezin iets te kort te doen. Duiven mogen er ook niet de oorzaak van zijn, dat je thuis ruzie krijgt over je tijdsgebruik. Duiven mogen er evenmin de oorzaak van zijn, dat je geen tijd meer hebt voor vrienden en verenigingen die je vroeger aangename uren bezorgden.

Kortom, duiven moeten in het leven op hun juiste plaats gezet worden om er plezier en vreugde aan te beleven. Ze moeten een echte hobby blijven. Dit kan heel eenvoudig en redelijk goedkoop.

UITSLUITEND VOOR LOWIEKE, PIER EN ZJANG

Samen met honderden anderen vormen Lowieke, Pier en Zjang een heel grote groep in de duivensport, meestal snelheidsspelers. Toch wordt er aan hen niet veel aandacht besteed. In tegenstelling tot vele anderen zijn deze gewone mensen geen fanatieke duivenliefhebbers. Voor hen is de duivensport een hobby in de echte zin van het woord.

In de hedendaagse duivensport worden gewone liefhebbers voortdurend opgejut en onder druk gezet, het hele jaar door. Winnen, geld en eer zijn op onze dagen het hoogste goed.

Alles wordt in functie van 'winnen' bekeken. Zelfs in veel details zouden ze de beste en de eerste moeten zijn, terwijl veel van die details met winnen niets te maken hebben.

Je weet hoe het gaat tegenwoordig.

Sinterklaas kan niet wachten tot Halloween en alle heiligen vertrokken zijn.

De kerstman is bang dat sinterklaas met alle geld gaat lopen. Kerstmis is commercie geworden en direct na nieuwjaar proberen de solden het laatste uit de portemonnees te halen.

Dan staan Valentijn en carnaval te wachten en even later worden de goedkope paaseieren verdreven door dure paashazen. Alles moet snel vooruit gaan en de centen moeten rollen.

In de duivensport lijkt dit ook zo.

De rui is nog niet voorbij als de winterkweek begint.

Er wordt gevloekt omdat de nieuwe ringen pas op 31 december beschikbaar zijn.

De oude duiven worden voortijdig op rust gesteld, omdat het spel met de jonge duiven niet kan wachten enz. Niets kan zijn tijd nog afwachten...

En het is onvoorstelbaar hoe gewone liefhebbers voortdurend aangepord worden. Het hele jaar door zijn er wedstrijden: om het snelst eitjes te leggen, om het snelst op te groeien, om het langst in de lucht te blijven, om het meest dons te gooien, om de mooiste strontjes te produceren, om het meest te ruien enz..

De firma's ruiken die drang om het snelste of het mooiste te zijn en komen met karrenvrachten bijproducten of voedingssupplementen op de markt met bijsluiters die successen garanderen. En er wordt gekocht...

Lowieke, Pier en Zjang weten het na een tijd niet meer. Bij hen vallen eitjes en dons veel trager, hun duiven zijn veel eerder moe en dikwijls draaien ze een grote drol in plaats van knikkers.

Zijn hun duiven slechter? Moeten ze nu toch maar maandelijks naar de dierenarts? Zou het toch niet beter zijn om dure voedingssupplementen te kopen? Is duivensport nog wel betaalbaar voor een gewone portemonnee?

In deze cursus wil ik Lowieke, Zjang en Pier ook geruststellen. Mijn duiven kunnen al die dingen ook niet zo goed en niet zo snel als anderen zeggen en schrijven. Waarom niet? Gewoon omdat duivensport voor mij pure hobby is en ik niet mee doe aan de dwaze hedendaagse trend om altijd maar anderen te overtreffen op tijdstippen dat dit niet nodig is. Toch vliegen mijn duiven behoorlijk goed en ben ik tevreden en blij. Het leven is voor mij te mooi om het altijd maar door stress te laten verzuren.

In de hedendaagse duivensport worden de echte hobbyisten niet meer naar waarde geschat. Toch kan een sport maar echt populair worden, als ze aan de basis gedragen wordt door een massa hobbyisten. Hoe meer er zo maar voor het plezier tegen een bal gesjot wordt, hoe meer gewone mensen op een fiets springen en hoe meer leken een tennisracket kopen, hoe populairder het voetbal, de wielersport en het tennis worden. De beoefenaars van bijna alle hobby's worden op onze dagen opgepept om op een bijna professionele manier hun hobby te beoefenen. Het gevolg is, dat hobby vaak stress wordt. Met deze cursus willen we ook die stress te lijf gaan.

1

EERST EVEN NADENKEN...

1. *Hobby, duivensport en geluk*
2. *Wat is duivensport eigenlijk?*
3. *Wat betekent het woordje "duivenmelker"?*
4. *Welke soorten duiven bestaan er?*
5. *De duif in onze cultuur*
6. *Ontstaan van de postduif/ reisduif en het ontstaan van de duivensport*
7. *Wat is er mooi aan de duivensport?*
8. *Wat is er minder mooi aan de duivensport?*
9. *Kan iedereen duivenliefhebber worden?*

1. Hobby, duivensport en geluk

Een hobby dient om je leven wat op te vrolijken. Wie je ook bent of wat je ook doet, de dag van vandaag word je geleefd. Van alle kanten komen er regeltjes, verplichtingen en gebruiken op je af, zodat je soms de indruk krijgt, dat je niet meer de baas bent over je eigen leven. Veel mensen worden hierdoor moedeloos en onverschillig. Niets deugt nog, behalve zichzelf. Ze vervelen en zeuren zich bijna dood. Ze liggen lusteloos uren per dag voor een TV die hen nog verder afstompt.

Gelukkig zijn er nog heel veel andere mensen. Tussen de regeltjes, de verplichtingen en gebruiken die de samenleving hen oplegt, blijven ze een menselijk bloemetje. Ze bekijken het leven positief en zoeken naar een terrein waarop ze verpozing kunnen vinden. Ze worden lid van een organisatie of vormen zelf een groep(je) om in contact te komen met andere mensen op een terrein dat hen ligt. Zo ontstonden duizenden sociale, culturele, religieuze, sportieve en politieke organisaties, maar ook gewoon ontspannende groeperingen zoals kaartclubs, supporterclubs, fietsclubs enz. Dieren spelen een belangrijke rol in dit geheel: een massa mensen

willen tonen dat ze fier zijn op de dieren die ze thuis verzorgen: paarden, honden, duiven, kanaries, siervogels, bijen, vissen enz.

In elke gemeente wonen er duizenden mensen die een stukje geluk vinden in een van bovenvermelde groepen of groepjes. Sommigen willen uitblinken, anderen zijn blij met wat eenvoudig succes en heel velen zijn al tevreden met de vriendschap die ze ervaren.

Jij wil misschien kiezen of je hebt reeds gekozen voor de duivensport. Duiven zijn lieve en slimme vogels. Je kan ze nog liever en slimmer maken, maar dat gaat niet vanzelf. Hieraan kan je thuis veel plezier beleven. Jij bent of wordt hun leermeester en als leermeester ga je je moeten meten met andere duivenliefhebbers door deel te nemen aan wedstrijden en tentoonstellingen.

Droom als beginnening of als gewone liefhebber niet van nationale of provinciale overwinningen en veel eerste prijzen.

Probeer gewoon goed mee te kunnen in de club waarbij je aansluit. Droom ook niet van geld verdienen, want elke hobby kost geld. Wees dus heel bescheiden

qua successen, maar probeer een kampioen te zijn in sportiviteit en vriendschap.

2. Wat is duivensport eigenlijk?

Heel veel mensen weten maar heel weinig over de duivensport. Als ik met buitenstaanders of ergens op een school in een klas over duiven spreek, sta ik dikwijls verstomd van de rare vragen die ik moet beantwoorden. Ik vind het wel altijd interessante vragen.

Veel mensen vragen bijvoorbeeld hoe duiven in een wedstrijd naar Quiévrain, Orléans of Barcelona vliegen. En hoe die duiven dan weten, wanneer ze in Quiévrain, Orléans of Barcelona zijn en rechtsomkeer moeten maken. En wie het kortst bij een losplaats van duiven woont, moet toch wel altijd winnen, of niet?

Een massa mensen weet dus nog niet eens hoe een duivenwedstrijd in elkaar zit.

En dan de vele vragen over dat sadistische weduwschap!

Nog meer mensen willen weten hoeveel geld duivenliefhebbers verdienen, want prijs vliegen betekent voor hen geld winnen, natuurlijk briefjes, want metalen geld is geen echt geld!

Kortom, duivensport is voor de grote massa nog een grote

onbekende. En voor de duivensport ligt er een grote markt open!!

Duivensport betekent:

“Reisduiven of postduiven houden en met deze duiven deelnemen aan vliegwedstrijden of wedvluchten”.

De vliegwedstrijden zijn de kern van de duivensport, maar daarbuiten heb je nog een massa andere heel boeiende dingen zoals het kweken van duiven, het gezond houden van duiven, tentoonstellingen, duiven met kennis van zaken voederen, de goede duiven van de slechte leren onderscheiden en vooral, ze goed voorbereiden op de wedstrijden.

Het is natuurlijk de duif die de wedstrijden moet betwisten, maar zonder een goede baas brengen ze er niets van terecht. Een duivenliefhebber doet zelf ook aan sport bij zijn duiven: dagelijks moet hij lichaam en geest trainen en in beweging zetten om zijn duiventil netjes te houden, om zijn duiven gezond te houden, de kweek te doen lukken, de juiste voeding te geven en duiven op wedstrijden voor te bereiden. Buitenstaanders geloven het misschien niet, maar duiven in goede wedstrijdconditie brengen zorgt ervoor, dat de duivenliefhebber zelf ook een overvloed aan lichaamsbeweging heeft. Duivensport maakt fit.

3. Wat betekent het woordje “duivenmelker”?

Duivenliefhebbers worden dikwijls ook “duivenmelker” genoemd. Bij dit woord krijgen

veel mensen soms rare gedachten en wie minachtend neerkijkt op de duivensport, vindt dit een prachtig woordje om zijn minachting voor duivenliefhebbers te verwoorden. Paarden en honden staan bij “voornamen” (?) personen vaak hoog aangeschreven, maar van duiven moeten ze niets hebben. Wie zich met duiven bezighoudt, heeft weinig cultuur, zeggen ze ook nog. Hun houding is echter al een grotere aanwijzing van hun eigen gebrek aan cultuur.

De juiste betekenis van een woord zuig je niet uit je duim, maar zoek je op in een goed woordenboek. Veel woorden hebben meer dan één betekenis. Er verdwijnen ook veel woorden. Sommige woorden krijgen na verloop van tijd een heel andere betekenis. Je weet bijvoorbeeld, dat ‘vrijen’ 30-40 jaar geleden iets heel anders betekende dan nu.

Om te weten wat er in het woordje duivenmelker met ‘melker’ bedoeld wordt, ga je in een woordenboek natuurlijk zoeken bij het woordje ‘melken’. Het Groot Woordenboek van de Nederlandse Taal (van Dale) geeft 10 betekenissen voor ‘melken’. De vierde betekenis van ‘melken’ is: ‘houden, fokken’. De grote van Dale zegt: “duiven, konijnen, hanen enz. melken”. Dit betekent dus gewoon “duiven, konijnen of hanen houden of fokken.” Een duivenmelker is dus gewoon iemand die duiven heeft of houdt.

Duivenmelker is een heel oud woord. De oude betekenis (houden, fokken) van het woordje ‘melken’ kennen veel mensen al

lang niet meer. Het woordje ‘konijnenmelker’ bestaat nog in onze taal, maar het is bijna geheel verdrongen door konijnenfokker en konijnenhouder. Kippenmelker en hanenmelker staan niet meer in het woordenboek, maar wij ‘duivenmelkers’ hebben wel nog altijd een plaatsje in de woordenboeken en de dagelijkse omgangstaal.

Hoe is die betekenis van het woordje duivenmelker eigenlijk ontstaan?

De eerste betekenis van ‘melken’ is volgens van Dale: “melk uit de uiers van koeien drukken”. (Nota: omwille van de op- en neergaande beweging van de handen bij het melken, menen veel mensen, dat men de melk uit de tepels ‘trekt’. Dat is niet zo. Melken gebeurt wel degelijk door met de verschillende vingers beurtelings op de tepel te drukken of te persen.) De tweede betekenis van melken is ‘een melkkoe houden’. Zoals men de koeien dagelijks melkt, zo nam en neemt men bij kippen de eieren dagelijks weg. Zo ontstond naar het voorbeeld van dagelijks ‘koeien melken’ de derde betekenis: ‘kippen melken’. Daarna was het maar een kleine stap meer om, zoals bij de koeien, de betekenis van ‘melken’ te verruimen naar ‘het houden en fokken van nutsdieren zoals konijnen, hanen en duiven’, de vierde betekenis van ‘melken’.

Het woordje duivenmelker heeft dus niets te maken met het gele papje dat duiven aanmaken met en tegen de kropwand voor het voeren van hun jongen.

Duivensport betekent reisduiven houden en met deze duiven aan wedvluchten deelnemen. Lossing duiven internationale wedvlucht uit Pau 2004.

4. Welke soorten duiven bestaan er?

Wellicht weet niemand juist hoeveel soorten duiven er bestaan. In boeken, op internet en op posters kan je honderden mooie exemplaren bewonderen (lelijk bestaat niet in de natuur!). Er bestaan wilde duiven en tamme duiven. De tamme duiven kan je onderverdelen in drie grote groepen: sierduiven, vleesduiven en sportduiven. Bij de sportduiven heb je ook weer een onderverdeling. Met reisduiven of postduiven organiseert men vliegwedstrijden, terwijl men met rollers en tuimelaars wedstrijden in vliegacrobatie inricht. Bij de reisduiven heb je weer verschillende soorten. Zo zijn er liefhebbers die zich toeleggen op reisduiven die uitsluitend dienen voor tentoonstellingen. Dit zijn tentoonstellingsduiven (niet te verwarren met sierduiven!). De duiven die deelnemen aan wedstrijden worden op hun beurt ook weer ingedeeld in verschillende groepen: snelheidsduiven, halvefondduiven en fondduiven. (Nota: het is doodjammer, dat de overheid de verdwaalde tamme duiven en hun jongen die gebouwen fel vervuilen, niet vangt. De mooie wilde soorten zouden dan beter tot hun recht komen in de bomen langs de wegen en in de stadsparken. Wilde duiven gaan zelden of heel weinig op een gebouw zitten.)

Voor al deze groepen duiven bestaan er verenigingen of clubs. Zij bestuderen de soorten of rassen, richten tentoonstellingen en/of vliegwedstrijden in enz. Deze cursus handelt over het houden van postduiven of reisduiven en daarom gaan we niet verder in op de andere soorten duiven.

5. De duif in onze cultuur

De duif is al duizenden jaren een vriend van de mens. Doorheen heel de geschiedenis van de mensheid vinden we afbeeldingen van de duif terug in sieraden, beeldhouwwerken en schilderijen, in versieringen van gebouwen en voorwerpen, op brievenbussen, in geschriften en verhalen.

De duif is in veel teksten, gedichten en spreekwoorden of gezegdes het zinnebeeld van onschuld, liefde, echtelijke trouw, zachtheid, hoop en vrede. Zij is ook het zinnebeeld van God en de Heilige Geest. 'Duif' is ook de naam van een klein sterrenbeeld in het zuidelijk halfrond. Verder is duif de naam van de middenzijkegel in het kegelspel. De zegswijzen en spreekwoorden met duif zijn heel pittig. Zoek maar eens op wat de betekenis is van: zo grijs als een duif (veel duivenmelkers hebben dat aan de 'hand') – duiven op zolder houden (daar hebben duivenmelkers geen tijd voor) – gebraden duiven vliegen niemand in de mond (duivenmelkers eten die zelf op) – onder iemands duiven schieten (doen duivenmelkers ook wel eens) – kraaien en duiven vliegen nooit samen (maar goed ook, want dan duurden de fondvluchten nog veel langer) – zo zacht als een duif (zijn alle duivenmelkers voor hun lief of vrouwtje. Of niet?)

6. Ontstaan van de postduif of reisduif (*columba domestica tabellaria*) en het ontstaan van de duivensport

In Nederland spreekt men van postduiven, in België van reisduiven. De Nederlandse benaming legt de klemtoon meer op de oorsprong van het ras (= het overbrengen van berichten of post), terwijl de Belgische benaming meer verwijst naar de sportactiviteit van de duif. Verwonderlijk is dat niet, want België is de bakermat van de duivensport. In België begon men in het begin van de 19de eeuw met de inrichting van vliegwedstrijden voor duiven en het doelgericht kweken van sportduiven voor deze wedstrijden.

Duizenden jaren geleden stelde men reeds vast, dat duiven zeer gehecht zijn aan hun woonplaats en de eigenschap hebben om hun woonplaats terug te vinden als ze vrijwillig of onvrijwillig ver van hun woonplaats weggevlogen zijn of weggebracht werden. In de bijbel lezen we, dat Noach na de zondvloed een duif uitkoos om te weten te komen of er ergens een plaatsje was op de aardbodem

waar er geen water meer stond. Dit verhaal heeft een symbolische betekenis, maar wat de opvatting over de duif betreft, is het zeker juist. Uit teksten en tekeningen weten we, dat eeuwen later bij de Perzen, de Egyptenaren, de Grieken en de Romeinen duiven gebruikt werden om berichten over te brengen (= post), vooral bij feesten, veldslagen en sportmanifestaties. (Het schijnt dat tussen die berichten ook liefdesbrieven zaten, zo las ik toch. De inhoud had ik graag eens gelezen!) Dit overbrengen van berichten is blijven bestaan totdat telefoon en computer zorgden voor een onvoorstelbaar snel overbrengen van berichten. De benaming postduif is dus heel terecht en het is niet verwonderlijk, dat op veel brievenbussen een duif afgebeeld staat. Vooral in oorlogssituaties werden duiven ingeschakeld. Hierover kan je een massa informatie bekomen in het duivenmuseum van het Kweekstation van Natural, R. Delbekestraat 165, 2980 St.-Antonius-Zoersel, België. Het is de moeite waard om daar alles eens rustig te bekijken en te lezen.

Volgens kenners is de huidige sportduif ontstaan uit de rotsduif. Die rotsduif zou afstammen van de tamme duiven in de oude Europese en Aziatische beschavingen, waar ze dienden om berichten over te brengen. Bij de ondergang van die beschavingen werden die duiven uit hun kooien bevrijd en zochten ze hun toevlucht in rotsen en holen. Enkel de sterkste exemplaren konden overleven. Zij verbleven levenslang op dezelfde plaats. Ze moesten hun voedsel vaak ver weg gaan zoeken. Op hun verre en gevaarlijke zoektochten naar voedsel kregen ze af te rekenen met hun natuurlijke vijanden zoals roofvogels, stormwinden enz. Dit harde leven ontwikkelde hun oriënteringsvermogen, hun uithoudingsvermogen en de behendigheid in het vliegen nog sterker. Vooral hun oriënteringsvermogen was van levensbelang, want vaak konden ze niet langs dezelfde weg terug 'thuis' geraken.

(Nota: duivenliefhebbers spreken van oriënteringsvermogen, taalkundig het correcte woord. Wetenschapsmensen verkiezen navigatie boven oriëntering) In onze westerse cultuur maakten onze voorouders van die rotsduiven opnieuw huisdieren. Ze dienden opnieuw om berichten over te brengen of als sieraad bij kastelen of gewoon als consumptiedier. Uit het trainen van duiven om berichten over te brengen ontstond de vrijetijdsbesteding om duiven tegen elkaar uit te spelen om het snelst terug thuis te zijn. Die training bestond uit het wegbrengen van huis van die duiven naar een bepaalde plaats. Ze gingen dus op reis. Zo ontstond de benaming reisduif. Men liet die duiven los op een plaats ver van huis en ze moesten op eigen kracht zo snel mogelijk terug thuis zien te geraken. De duivenverzorgers, meestal gewone mensen in dienst van een (kasteel)heer, maakten daar een onderling spelletje van. Zo ontstond de duivensport. Ook voor de verzorging en training van andere dieren hadden (kasteel)heren gewone mensen in dienst. Hieruit ontstonden ook andere sporten zoals de ruitersport, de hondensport, de valkendressuur enz. Op het einde van de 18de en in het begin van de 19de eeuw waaide de duivensport van de kastelen over naar de volkswijken, vooral in streek rond Luik, waar de eerste echte wedstrijden voor duiven ingericht werden. Even later gebeurde hetzelfde in en rond Antwerpen, Gent en Brussel. Door kruisingen binnen gerichte kweekmethodes ontstond de 'Belgische' postduif of reisduif.

Op de site van de K.B.D.B., op internet en in boeken kan je afbeeldingen vinden van oude soorten duiven die geleid hebben tot het ontstaan van de huidige sportduif. Als je de afbeeldingen bekijkt van de verschillende soorten duiven die aan de basis liggen van onze hedendaagse sportduif, sta je verstomd van de snelle ontwikkeling van ons duivenras. Op goed 200 jaar tijd hebben vooral Belgische duivenliefhebbers in en rond de steden Luik, Antwerpen en Gent onvoorstelbaar knap werk geleverd bij het kweken van sportduiven. Met kennis van zaken hebben ze de huidige wedstrijdduiven gekweekt. Uiterlijk verschillen ze zeer sterk van de oorspronkelijke Luikse, Gentse en Antwerpse rassen, maar het zijn uitmuntende vliegers geworden die vanuit België de wereld veroverden. We mogen ook een pluim steken op de hoed van duizenden gewone Belgische duivenliefhebbers die, meestal zonder het zelf te beseffen, door aan wedstrijden deel te nemen, meegewerkt hebben aan de vorming van het hedendaags ras van sportduiven. Immers, duiven die niet voldeden aan de eis om snel naar huis terug te keren, hebben zij uit hun duivenbestand verwijderd en zo de evolutie of ontwikkeling van het ras 'sportduif' onvoorstelbaar versneld. Wie 50, 60 of nog meer jaren met duiven speelt, weet maar al te goed, dat de sportduiven er nu in vele opzichten heel anders uitzien dan 50 en meer jaren geleden, maar de 150 jaar daarvoor werd een nog grotere weg afgelegd.

7. Wat is er mooi aan de duivensport?

Veel mensen kunnen maar moeilijk leven zonder dieren. Zowel volwassenen als kinderen maken van dieren vrienden. In duizenden huisgezinnen maken dieren deel uit van het dagelijkse familiaal leven: vissen, honden, kippen, kanaries, katten, witte muizen, papegaaien, paarden, geiten, schapen enz.. Dagelijks zorgen ze voor aangename verpozing. Ook duiven bezorgen duizenden mensen elke dag afwisseling en verwondering. Op je duiventil kan je je zorgen even vergeten en tot rust komen. Het is een plaatsje waar je zelf mag bepalen wat je doet en hoe je het doet. Je leert er heel veel, want duiven tonen je elke dag ook, hoe mensen heel dikwijls reageren op en tegen elkaar.

Dieren hebben geen echt verstand, maar ze zijn wel slim op hun manier. Als je een handje toesteeckt, kan je ze veel leren, zelfs dingen die je zelf met je groot verstand (!!!) niet begrijpt. Zo kan je duiven leren om op eigen kracht hun woonst of duiventil terug te vinden, nadat je ze 10, 100, ja zelfs 1.000 en meer kilometer ver weggebracht hebt of hebt laten wegbrengen. Zonder de weg te kunnen vragen, zonder landkaart, zonder eten en drinken slagen ze er na oefening in om (snel) thuis te geraken. Als je zelf eens per fiets of per wagen naar Marseille, Pau of Barcelona rijdt, vraag je je af, hoe duiven het klaar spelen om van zo ver veilig en snel thuis te geraken. Alle duiven kunnen dat natuurlijk niet, maar tijdens het vliegseizoen in de lente en de zomer nemen elk weekend

Als je zelf eens per fiets of per wagen naar Barcelona rijdt, vraag je je af hoe duiven het klaar spelen om van zo ver veilig en snel thuis te geraken. Foto lossing Barcelona 2005.

honderdduizenden duiven deel aan korte en lange vliegwedstrijden. En bijna alle duiven raken veilig thuis, want zoals het verkeer slachtoffers maakt bij de mensen, zo sneuvelen er tijdens wedstrijden ook duiven op hun weg naar huis.

Duiven voorbereiden op wedstrijden is ook heel boeiend. Je moet natuurlijk beschikken over duiven met sportieve kwaliteiten, maar ze moeten eerst en vooral gezond zijn. Hun gezondheid ligt voor een groot deel in jouw handen, maar daarover later meer. Zoals alle sportbeoefenaars moeten ze ook een aangepaste voeding krijgen en gemotiveerd worden. Ook dat ligt voor een groot deel in jouw handen. Duiven kunnen jou echt niet missen om goed te presteren. Je bent als duivenliefhebber echt belangrijk. Elk jaar kan je veel bijleren, maar denk nooit dat je 'de stiel' 100 % kent.

Het kweken van jonge duiven is één van de mooiste en aangenaamste onderdelen van de duivensport. Het is ook een zeer moeilijk onderdeel. Zeker, de duiven moeten zichzelf voortplanten, maar jij moet de kweek in goede banen proberen te leiden door koppels samen te stellen en de voortplanting te controleren, te beperken en te verbeteren.

Je houdt duiven om aan wedstrijden deel te nemen, maar de wedstrijden zelf beslaan slechts een aantal uren per week tijdens een beperkte periode van het jaar (lente en zomer). Buiten de wedstrijden kan je echter ook volop van je duiven genieten, misschien zelfs meer dan tijdens de wedstrijden. De natuur is onuitputtelijk wonderbaar en dieren kunnen dankbare vrienden worden als je ze goed verzorgt en jij de baas over hen blijft.

8. Wat is er minder mooi aan de duivensport?

Wie een huisdier heeft, weet, dat er ook minder aangename kanten verbonden zijn aan een huisdier. Dieren moeten ELKE dag

verzorgd worden. In een jaar zijn er 365 dagen en het is heel normaal dat er hiertussen een aantal dagen zijn dat het je zelf minder goed gaat. Belangrijk is, dat je tijdens die rotdagen niet verknoeit wat je met ijver opgebouwd hebt. Misschien moet je er dan even aan denken, dat je lievelingen je altijd graag zien komen... Je vrouw of je vrienden kunnen kwaad zijn of lelijk kijken als je te laat komt, je hond en je duiven springen een gat in de lucht als ze je terugzien nadat je te laat was! De verzorging van elke dag betekent ook, dat je moeilijk van huis weg kan voor een langere periode. Tijdens het vliegseizoen betekenen enkele dagen afwezigheid doorgaans het einde van een goede wedstrijdconditie of vorm, maar tijdens het dode seizoen kan je rustig een aantal dagen op vakantie gaan. Verderop leggen we je uit wat je dan kan doen.

De dagelijkse verzorging kan je zo regelen, dat het gezinsleven er niet erg door verstoord wordt. Bij een aantal duivenliefhebbers moet alles wijken voor de duiven, vooral tijdens het vliegseizoen. Alles moet op de minuut gebeuren en alles moet tot in de puntjes uitgevoerd worden, menen ze. Dat is natuurlijk onzin, want goede resultaten hangen echt niet af van zulke kleine details. Als je nog moet gaan werken of nog studeert, is het natuurlijk veel moeilijker om te voorkomen dat het dagelijkse gezinsleven weinig hinder ondervindt van je hobby. De hulp van een gezinslid is dan zeer welkom.

Bij het betwisten van wedstrijden kan je storings van het gezinsleven moeilijk vermijden. Heel dikwijls moet je (lang) wachten op de thuiskomst van je duiven. Je wil ze natuurlijk zien thuiskomen ('vallen' noemen ze dat), want dat is een speciale ervaring. Je moet je klok of constateur terug naar het duivenlokaal brengen enz. Dit alles verstoort vaak de etenstijden en is ook niet aangenaam als je toevallig bezoek krijgt. Soms moet je met

je gezin ergens naartoe en verstoren de wedstrijden de planning. Andere hobby's hebben natuurlijk gelijkaardige ongemakken, maar het blijven ongemakken.

Je kleine kinderen en kleinkinderen gaan dikwijls ook eens graag mee op je duiventil, maar tijdens het vliegseizoen is dat erg moeilijk. Duiven storen zich bij hun thuiskomst niet aan spelende kinderen, behalve bij balspelen. Ook het drogen van de was op de wasdraad is geen probleem, tenzij misschien voor jou, omdat de was jouw zicht kan beperken.

Blijf niet te lang 'hangen' in het duivenlokaal bij het inkorven en het binnenbrengen van de klok, want dit veroorzaakt ook problemen in het gezin. Je huisgenoten hebben daar minder problemen mee, als je moet helpen bij het inkorven of het openen van de klokken.

Naast bovenvermelde moeilijkheden is er natuurlijk nog de kostprijs van je hobby. Elke hobby kost geld, duivensport ook. Doorheen deze cursus geven we je een aantal tips om je hobby betaalbaar te houden en om anderen met hun vingers uit je portemonnee te houden.

9. Kan iedereen duivenliefhebber worden?

Natuurlijk kan iedereen duivenliefhebber worden. Jong en oud, man, vrouw of kind, arm en rijk kunnen plezier beleven aan duiven. Ook als je niet aan wedstrijden deelneemt, kunnen duiven je elke dag opfleuren. Ik zeg 'kunnen', maar er is een 'maar' aan. Om plezier te beleven aan de duivensport of gewoon aan duiven, moet je wel een vaste methode hebben en daaraan streng vasthouden, anders wordt duivensport een ergernis, precies zoals een hond een ergernis wordt, als je hem niet elke dag doet gehoorzamen. Met duiven waarop je je ergert, kan je geen duivenliefhebber worden. Een vaste hand en een sterk karakter bepalen de grootte van je plezier.

1. *Bezin eer je begint*
2. *Het bouwen of timmeren van je duiventil*
3. *De inrichting van je duiventil*

1. *Bezin eer je begint*

Vergeet zeker niet, dat je tegenwoordig een bouwvergunning moet hebben voor een duivenhok van enige omvang. Kleine hokjes en volières mag je vrij plaatsen in je tuin. In sommige wijken is duivensport vrijwel onmogelijk. Informatie hierover kan je op het gemeentehuis bekomen, maar je moet ook niet met je voeten laten spelen. Wat mag, mag en op een heel kleine duiventil kan je ook spelen met enkele duiven.

Sommige duivenliefhebbers beginnen totaal verkeerd met duiven. Ze maken een of twee plaatsjes of hokjes vrij voor duiven, bijvoorbeeld een vogelhok, een kippenstal of een stuk van een tuinhuisje en daar plaatsen ze enkele gekregen of gekochte duiven in. Over verluchting, vochtigheid en andere belangrijke punten bij het timmeren van een duivenhok denken ze niet grondig na en daarom komen ze nooit tot behoorlijke resultaten.

Voordat je timmert, bouwt of koopt, moet je eigenlijk al beslist hebben hoeveel duiven je in de toekomst wenst te houden en welk soort spel je verkiest. Je moet er ook rekening mee houden, dat je de geslachten vaak van elkaar moet kunnen scheiden om je duiven goed voor te bereiden op wedstrijden. Jonge duiven kan je niet tussen je oude duiven laten zitten enz.

Een duivenhok kopen, timmeren of bouwen vergt veel voorbereidend denkwerk.

Als je nog moet beginnen met je duiventil of nog gaat verbouwen of vertimmeren, lees deze cursus dan eerst een paar keer grondig.

Let op: hier staat 'een paar keer grondig'.

In reportages in kranten, in de duivenpers en op websites tref je doorgaans luxueuze en zeer ruime duiventillen aan. Meestal zijn het hokken voor 100, 200, 500 of nog veel meer duiven. Van mij mogen kapitaalkrachtige lieden rustig zulke duivenkastelen bouwen en er een paar honderd duiven op plaatsen. In tegenstelling tot veel andere gewone liefhebbers erger ik mij nooit over het aantal duiven en de luxe bij anderen. Ik zou willen, dat er in mijn provincie Limburg 100 of nog meer liefhebbers woonden met 1000 of meer duiven. Met mijn bescheiden middelen en met mijn bescheiden ploeg duiven in heel bescheiden zelfgetimmerde hokken zou ik me graag met hen meten. In je leven mag je nooit schrik hebben van "de groten", want die zijn slechts groot, omdat veel kleintjes voor hen op de knieën gaan zitten en vaak ook nog applaudisseren voor de uitbuiting die ze ondergaan. Zelf ben je evenveel waard.

Je moet geen groot luxehok met veel duiven hebben om echt van duiven te genieten. Waar het kan, is tweedehands materiaal even goed voor de duiven en misschien zelfs beter dan duur nieuw materiaal. Ik gebruikte oude ramen en tweedehands kepers. Mijn weduwnaars zitten in honderd jaar oude afgedankte chambretten van een meisjesinternaat.

Mijn weduwnaars voelen er zich prima in en hun verbeelding slaat niet op hol in het chambretje waarin vroeger een maagdelijk meisje sliep. Luxe streelt de ijdelheid van de mens, maar een dier heeft er geen behoefte aan.

Duiven zijn dieren. Zoals praktisch alle vogels en andere dieren in onze streek kunnen ze goed tegen de koude en de hitte van de verschillende seizoenen. Duiven moeten enkel droog en uit de tocht kunnen zitten. Je moet dus echt geen honderden euro's besteden aan dure wanden, dure daken en duur isolatiemateriaal zoals sommigen doen. Zelf heb ik de lucht gebruikt als isolatiemateriaal: kepers met aan de buitenzijde betonnen platen of horizontaal over elkaar geklopte planken en aan de binnenzijde geperst karton. Daartussen zit lucht als isolatie. Ik heb een eternieten dak. Pannen zijn misschien beter, maar ik wil gerust slapen als het buiten stormt. De helft van de zoldering van elke afdeling bestaat uit geperst karton. De andere helft van de zoldering bestaat uit kippengaas waardoor je de eternieten golfplaten van het dak kan bewonderen. Mijn duiven

lijden echt niet onder de kou of de warmte, omdat er dag en nacht bijna altijd vensters open staan. De open vensters zorgen ervoor, dat de temperatuur en de vochtigheid binnen ongeveer dezelfde zijn als buiten. Ik ben helemaal geen kampioen die kettinguitslagen neerzet, maar met mijn beperkt aantal fonduiven won ik op dit eenvoudig hok zonder echte isolatiematerialen toch een 1ste nationaal Pau, een 2de zonaal St.-Vincent, een 2de provinciaal Jarnac, 2 keer 5de provinciaal Brive en nog ettelijke andere vroege prijzen op de fond. Te weinig? De meeste hobbyisten en ook een aantal profs moeten het met minder stellen. Duiven moeten echt niet in een warm paleis wonen. Een warm hok is misschien aangenamer voor de liefhebber zelf dan voor de duiven. Duiven mag je niet week maken. Ik ben nu 70 en heb als kleine jongen ook onder de pannen geslapen waardoor 's winters fijne sneeuw binnen glipte en het bed versierde. Ik leef nog altijd.

Qua vorm ben je ook niet gebonden aan de lange rechthoekige modellen in boekjes en folders. Vierkant bijvoorbeeld is veel goedkoper (zie verder). Mensen apen elkaar vaak na zonder te weten waarom. Je moet gewoon kijken waar op je eigendom je een duivenhok kan plaatsen, hoeveel ruimte je mag innemen, hoeveel geld je kan of mag besteden en welk model

praktisch is voor jezelf. Je mag zeker niet vergeten de omgeving grondig te bestuderen. Waar komt de zon op? Vanwaar komt de meeste regen en de meeste wind? Kunnen wind en zon goed aan de plaats waar jij je duiventil wil plaatsen? Welke bomen, boompjes, struiken en planten staan er nu rond die plaats en hoe zullen die er over 5 of 10 jaar uitzien? Kunnen die bomen en planten over 5 of 10 jaar zon en wind verhinderen je hok op te warmen en vooral droog te houden? Dan kies je een model. Of dat rechthoekig, vierkant, zeshoekig of trapeziumvormig is, speelt niet de minste rol. Natuurlijk is rechthoekig of vierkant het gemakkelijkst te maken, maar als je maar heel weinig duiven wenst te houden, kan je ook kiezen voor een mooi, klein zeshoekig duiventilletje zoals je er een kan bewonderen in het kweekstation van Natural (zie cover). Zulk duiventilletje voor 6 à 10 duiven staat mooi in een (kleine) siertuin en kan zelfs in een woonwijk geplaatst worden. En waarom zou je op zulk hokje niet kunnen spelen? En denk gewoon wiskundig: in een vierkant hok kan je met minder middelen meer gezonde woonruimte voor duiven scheppen (zie verder).

Welk model je ook kiest, je moet zorgen dat je duiven volop frisse lucht kunnen inademen en tegelijkertijd droog en tochtvrij kunnen zitten. Als beginnening

begrijp je wellicht niet wat hier bedoeld wordt. Troost je, want honderden liefhebbers die al jaren met duiven spelen, weten wel wat ik bedoel, maar elk jaar opnieuw zitten ze ergens aan hun hokken te timmeren, omdat de luchtverversing er niet goed werkt. Een hok mag niet overal dicht zijn en zeker niet potdicht. Op een duivenhok mag het niet muffig ruiken en mag de lucht niet klammig-koud aanvoelen. Om een duivenhok fris en droog te maken moet er op het hok ergens tocht zijn die de muffige en klamme lucht mee naar buiten trekt of zuigt, maar die tocht mag de zit- en nestplaatsjes van de duiven niet raken. Hoe jij die tocht op jouw hok zal of kan opwekken, kan niemand je vooraf zeggen. Zeker, een vriend of goed speler kan je raad en tips geven, maar of het systeem ook daadwerkelijk zal werken, is lang niet zeker. Zelfs als je een duur hok koopt, is het best mogelijk dat het aangebrachte systeem van luchtverversing bij jouw niet werkt. Alles hangt vaak af van details. Kan de wind goed aan je hok? Kan de zon goed aan je hok? Naar welke richting staat het invliegtraam? Staat er grote of kleine begroeiing rond je hok? Heb je een gang voor de afdelingen in je hok? Enz.

Je moet zeker rekening houden met de zon. De voorgevel geeft best uit op het zuidoosten, maar een noodzaak is dat niet. De voorgevel naar het noorden

Een duif heeft geen behoefte aan luxe. Meermaals werden grote nationale of internationale wedvluchten gewonnen op kleine, eenvoudige hokken, terwijl liefhebbers met grote, luxueuze hokken nog uren op hun eerste duif dienden te wachten.

moet je wel vermijden als het kan. Uit het westen komt vaak zware wind en regen. Als je veel met open vensters wil werken in je hobby, moet je invliegramen in het westen beperken of vermijden.

een zeer dure aangelegenheid, zeker voor een beginnening. Hieraan zijn natuurlijk wel veel voordelen verbonden. Die hokken zijn mooi en meestal degelijk en goed ingericht.

Het is moeilijk om een richtgetal qua aantal duiven per kubieke meter hokvolume te geven. Alles hangt van de verluchting van het hok af.

Een duiventil moet bestaan uit verschillende afdelingen of onderverdelingen. Het aantal onderverdelingen hangt af van de gekozen spelvormen: weduwschap, nestspel, manier van spelen met jonge duiven enz. Een afdeling moet niet groot zijn. Je bent beter met 4 kleine afdelingen dan met twee grote. Om de beschikbare ruimte optimaal te benutten moet je vooraf nagaan welke nestbakken en welke zitplaatsjes je erin wil plaatsen. Hier een paar voorbeelden.

- Met slechts 2 afdelingen op je hok, kan je enkel op nest spelen met je oude en met je jonge duiven.
- Met 2 afdelingen kan je ook vroeg kweken en dan in één afdeling alle duiven en in de andere afdeling al de duivinnen onderbrengen en zo spelen. Jonge en oude duiven zitten dan per geslacht samen, maar jongen en ouden samen is niet ideaal.
- Als je bijvoorbeeld maar 3 afdelingen in je duivenhok hebt, hou je er best geen kweekhok op na, want je hebt 2 afdelingen nodig voor het weduwschap en één afdeling voor de jonge duiven die je dan noodgedwongen niet kan scheiden.

- Je kan met drie afdelingen ook je jonge duiven met de schuifdeur spelen en je oude duiven op nest.
- Als je maar een klein hok hebt met 2 of 3 of zelfs 4 onderafdelingen, haal je je heel wat miserie op de hals als je oude duiven krijgt of koopt die je moet vasthouden.

Veel liefhebbers geven een beginnening of een gewone melker een of meer oude duiven, maar ze beseffen niet hoeveel miserie daarmee gepaard gaat bij bescheiden liefhebbers, want de helft of nog meer van hun duivenhok dient dan om die duiven vast te houden. En dan begint het geklos. Er is onvoldoende plaats voor elk spelsysteem en men duwt of steekt duiven bij elkaar die eigenlijk apart moeten zitten. En ondertussen kweken die vastzittende duiven er maar op los, waardoor de warboel nog groter wordt. Een bad geven is onmogelijk enz. Mijn raad: geef nooit iemand een oude duif voordat je weet of die liefhebber er voldoende plaats voor heeft. Geef hem liever jonge duiven waarmee hij kan spelen.

Ook het gebruikte materiaal speelt een grote rol. Vezelplaten veroorzaken ongezonde geuren en een betonnen vloer is koud en meestal te vochtig. Over een betonnen vloer kan je wel een houten vloer of een vloer uit roosters leggen. Roosters zijn duur, maar ik maakte de roosters in mijn volière van paletten die firma's soms gratis weggeven als brandhout. Je kan ook roosters maken van stevige gaasdraad. Hout, plasticen planchetten, steen en betonplaten zijn goed voor de buitenzijde. Triplex en unaliet (= zeer hard geperst karton) zijn goed voor de binnenwand. Tussen de buitenwand en de binnenwand zitten kepers en lucht. Isolatie is volgens sommigen beter, maar ik geloof daar niets van. Als dak zijn eternieten platen gemakkelijker dan pannen. Pannen zijn misschien beter voor een goede hokverluchting, maar dat weet je pas zeker als je hok er staat. Bij storm vliegen pannen soms weg en bij hevige regen en sneeuw zijn pannen waardoor je kunt kijken soms een knoeiboel. Ik kies gewoonlijk voor het gemak. Een duiventil kopen bij een firma is

Qua prijs zit je wel snel aan een paar duizend euro voor een klein hok. Als je zulk een hok tweedehands kan kopen, spaar je een flink pak geld uit. Garantie dat de luchtverversing goed werkt, kan de verkoper je echter niet geven. En de luchtverversing en niet de prijs bepaalt of je een goed hok hebt.

Zelf een hok timmeren of bouwen is natuurlijk goedkoper. Als je een ruimte (zolder of stalling) of tuinhuisje hebt dat je kan ombouwen tot een duiventil, kom je er nog goedkoper vanaf. Maar wat je ook doet, een duiventil en de inrichting ervan kosten redelijk wat geld. De grootte van je duiventil hangt af van het aantal duiven dat je wenst te houden, maar je kan de zaak ook omkeren en zeggen: Dit hok of hokje kan ik betalen en ik hou niet meer duiven dan ik hierop gezond kan houden. Een richtgetal is 2 à 3 duiven per kubieke meter, maar nogmaals, de luchtverversing kan dit richtgetal vergroten of verkleinen. Een hok met een slechte verluchting is altijd slecht en je vernielt er de beste duiven op.

Ik geef deze voorbeelden om beginners te waarschuwen tegen alles wat ze te horen krijgen en wat hen voorgespiegeld of aangeraden wordt. Bijna geen enkele goede of ervaren speler denkt er aan, dat een beginnening of gewone liefhebber meestal maar over een kleine duiventil beschikt en niet de middelen heeft om op korte termijn zijn beperkte accommodatie uit te breiden. Misschien wil hij helemaal geen groot hok met veel duiven. En het kan toch ook, dat zijn eigendom te klein is om veel duiven te houden. Doorgaans hebben we veel te weinig begrip voor liefhebbers met weinig plaats en weinig duiven.

2. Het bouwen of timmeren van je duiventil

Om je de principes van een goede duiventil uit te leggen en om je aan te tonen hoe je met beperkte middelen een hok voor een beperkt aantal duiven ('s winters maximum 20, 's zomers 35), kan timmeren, vertel ik je mijn eigen ervaring. Je kan hieruit leren hoe je de domme fouten die ik maakte, kan vermijden en hoe je met minder materiaal meer ruimte kan scheppen voor je duiven. Let vooral op wat ik tussendoor zeg over vocht, tocht en wind, want die bepalen of je een goed hok zal hebben. Als je 20 duiven 's winters te weinig vindt, kan je 2 van zulke hokjes timmeren en heel voordelig een ren plaatsen tussen de 2 hokken.

Toen ik trouwde wilde ik geen duiven meer, maar ja, na een tijd werd het witte brood wat grijs en kwam de duivenmicrobe terug aan de oppervlakte. Ik had pas gebouwd (moedwillig zonder duivenhok) en mijn geld was op. Ik trok naar een tweedehands houthandel en kocht kepers en plankjes. Met kaders van 2 m bij 2 m knutselde ik een chaletje van 4 m bij 4 m in elkaar met een zadeldak van eternieten platen waarvan de vorst 2,5 m hoog was. Ramen kon ik niet betalen. Daarom plaatste ik glas in gleuven van smalle latten tussen enkele kepertjes van de buitenwanden. Een opnieuw geverfde tweedehands deur en carbolineum op de buitenwanden gaven het geheel een schappelijk uitzicht.

Tegen de wanden binnen klopte ik geperst karton (unaliët) en ik verdeelde het geheel in drie hokjes voor duiven en een hokje voor wat tuingereedschap en de hond. Reeds voor dat alles volledig af was, zaten er natuurlijk al enkele duiven op, want "kinderen" (!!) zijn ongeduldig! De duiven werden natuurlijk vertroeteld, maar ik kreeg ze niet zo mooi als in de tijd toen we vroeger thuis met drie broers

van resultaten, maar ondertussen had ik al een heel pak duiven opgegeten. Gelukkig vonden mijn vrouw en de kinderen duivenvlees heerlijk. Dom als mensen kunnen zijn, besloot ik, om een deel van de ruime verdieping van mijn nieuwe woning om te bouwen tot duiventil. Een tweede trap en twee spoetniks in mijn leien dak vernielden nogal veel aan mijn nieuwe woning, maar

Een vochtig en muffig tuinhokje werd droog en luchtig door met de slijpschijf de rug van de gang tussen de twee afdelingen weg te slijpen en te vervangen door gaas.

met duiven speelden. Na een tijd begon het onaangenaam en vochtig te ruiken in mijn chaletje. Het borstvlees van de duiven werd niet roos, de pluim minder zacht en de kelen bleven veel te rood. Ik speelde af en toe wel een prijsje, maar het vlotte niet. Vrienden die mij bezochten, zezen het hok aan als grote oorzaak van het uitblijven

mensen kunnen dwaze dingen doen om hun doel te bereiken. De resultaten werden nu beter, maar de ongemakken vergrooten ook. Altijd maar naar boven en naar onder langs een moeilijke trap en na een tijd drong de duivengeur zachtjes door tot in de slaapkamers. En 's morgens waren de duiven vroeger wakker dan mijn

vrouw en kinderen. En het wachten op de thuiskomst van de duiven bij wedstrijden was ook niet aangenaam, zo eenzaam boven op zolder. Bovendien was de verluchting op deze zolderhokken ook niet ideaal en was ook hier de vochtigheidsgraad te hoog. Ondertussen lag mijn chaletje rommelig en eenzaam achter op mijn gazon. De kinderen hadden de ruiten kapot gevoetbald en de hond had uit verveling ettelijke planken wreed toegetakeld. Toen ik echter op een vochtige herfstdag in mijn chaletje aan het rommelen was, stelde ik vast, dat het er binnenin kurkdroog was, droger dan op mijn zolderhokken. Natuurlijk dacht ik weer direct aan duiven. Ik besloot om de kapotte vensters te vervangen door kippengaas en er mijn toekomstige jonge duiven in onder te brengen. En dat viel formidabel mee, want ze presteerden goed en bleven zonder moeite gezond. In het najaar bracht ik al mijn duiven opnieuw naar beneden en brak ik de zolderhokken af. Ik speelde redelijk goed in dit 'verbeterd chaletje' en toen ik in 1990 bij mijn pensioen besloot om fond te gaan spelen, won ik op dit primitieve hokje zelfs de eerste provinciaal vanuit Pau. Even later kocht mijn broer een betonnen barak en richtte deze volgens hetzelfde systeem van verluchting in. Hij speelde er ook heel goed op en zijn duiven zagen er altijd schitterend uit. Zelf kon ik ondertussen nog een tweedehands houten tuinhok van 4 m bij 1,80 m met twee afdelingen op de kop tikken. De twee afdelingen waren van elkaar gescheiden door een gang. De duiven op dit hokje (gemaakt door een gespecialiseerde firma) voelden nooit goed aan als ik ze in de hand nam. Ik werd die miserie moe en met de slijpschijf zaagde ik de rug van het gangetje eruit. Ik nam de deur ook weg. Zo ontstond er een constante tocht in dat gangetje en die tocht trok de muffige en klamme lucht van de twee kleine afdelingen links en rechts mee naar buiten zonder dat de duiven de tocht voelden. Dit hokje heb ik nog altijd in gebruik en mijn zomerjongen blijven er prima gezond in. (Als je al een hok hebt en ook zit te sukkelen met de verluchting, wil ik je mijn slijpschijf

zonder probleem even lenen!) Toen ik dan met pensioen ging en echt fond wilde gaan spelen, had ik meer duiven nodig. Ik timmerde zelf een groter tuinduivenhok, waarbij ik vooral aandacht besteedde aan een goede verluchting en aangenaam daglicht. Het hok is 2,75 m diep en 12 meter lang met een zadeldak van eternieten platen. Ongeveer één derde van de voorgevel bestaat uit oude eiken ramen. In het dak staan aan de voorzijde 4 dakvensters die ik kan open zetten bij heet weer. Voor de zes afdelingen loopt een gang van 1,20 m breed. De chalet moest ik wegens plaatsgebrek met spijt in het hart afbreken, maar die spijt

waarbij 4 cm 1 meter voorstelt. Van noord naar zuid liep er een gang (1,20 m bij 4 m) door het chaletje. De deur in de noordzijde bleef winter en zomer open en er tegenover in de zuidelijke wand werd van boven tot bijna beneden kippengaas in plaats van glas aangebracht. Hierin werd een spoetnik verwerkt. In de gang was er natuurlijk constant tocht. Rechts van de gang (westzijde) had ik 2 afdelingen van 1,80 meter diep en 2 meter breed met een afsluiting van kippengaas naar de gang toe, één voor weduwschap of nestspel en één voor de eerste ronde jongen. Links van de gang (oostzijde) had ik 2 kleine afdelingen van 1 meter breed en

Een mooi plaatje: de eenvoudige kweekren en het weduwenhok van Jaak Nouwen omgeven door groen.

verdween toen ik het eerste jaar op mijn nieuw hok de eerste nationaal Pau won en dus nog beter deed dan het jaar voordien op Pau. (Nota: Pau was tot 2004 de wedstrijd die je als kleine fondspeler het gemakkelijkst kon winnen.)

Ik wil toch nog even terugkomen op mijn vroeger chaletje, omdat het volgens mij een goed voorbeeld is om met weinig kosten een goed hok te timmeren. Als je het wil natimmeren of wil weten waarom de verluchting zo schitterend werkte, teken dan zelf een vierkant op schaal 1/25. Zo krijg je een vierkant van 16 cm op 16 cm

2 meter diep met deuren uit kippengaas. Een afdeling diende voor de weduviduiven en de andere voor de zomerjongen als ik op nest speelde. In de smalle gang had ik waterleiding en een paar rekken. De binnendeuren gleden over rails. In de gang had ik dus alles bij de hand en kon ik alles zien. In de gang, via kippengaas verbonden met alle afdelingen, was er constant een vrij voelbare tocht. Die bezorgde mij menige verkoudheid, maar de duiven zelf zaten nooit in de tocht. Die tocht zorgde wel voor een constante zachte luchtverversing in de 4 afdelingen en daardoor ook voor

de nodige droogte in heel het hok. Door die tocht was het ook nooit te heet op de hokken tijdens zeer warme zomerdagen. De zoldering en de binnenwanden van de afdelingen bestonden uit geperste karton (unaliet), alhoewel hout (canadatriplex bv.) misschien beter geweest zou zijn, maar mijn geldbeugel kon toen geen triplex aan.

Door de vierkante constructie van 4 m bij 4 m had ik met 16 meter buitenwand ook 16 vierkante meter duiventil, terwijl ik bij een rechthoekig hok van 2 m op 6 m met 16 meter buitenwand maar 12 vierkante meter hok zou gehad hebben. In dat rechthoekig hok zou

Bij het bouwen van een hok dient men eraan te denken dat de ideale oriëntatie van een hok zuidoost is.

het ook veel moeilijker geweest zijn om een goede verluchting te bewerkstelligen.

En ik zou er veel meer in hebben moeten lopen en veel vaker deuren hebben moeten openen en sluiten (Ik probeer altijd zo weinig mogelijk werk te hebben).

Vanuit mijn living in de zuiderzon kon ik de spoetniks aan de noord- en oostkant zien en de derde spoetnik aan de zuidkant zag ik door de gang die van noord naar zuid door mijn duiventil liep. Dit vergemakkelijkte het letten op de thuiskomst van de duiven bij wedstrijden, want soms moet je als huisvader tijdens het letten ook al eens binnen blijven om op de

kinderen te passen, bij bezoek enz.

De geur in deze primitieve en kleine duiventil bleef door de goede verluchting even fris als de geur van de lucht buiten, zolang er maar 35 duiven op dit hokje zaten. Daarom was mijn richtgetal 35. Jaarlijks winterde ik 16 à 20 duiven door. Als ik bij het spenen van de jongen aan 36 kwam, werd er een oude of jonge duif verwijderd. Ik moest constant selecteren, dikwijls al vroeg in het seizoen.

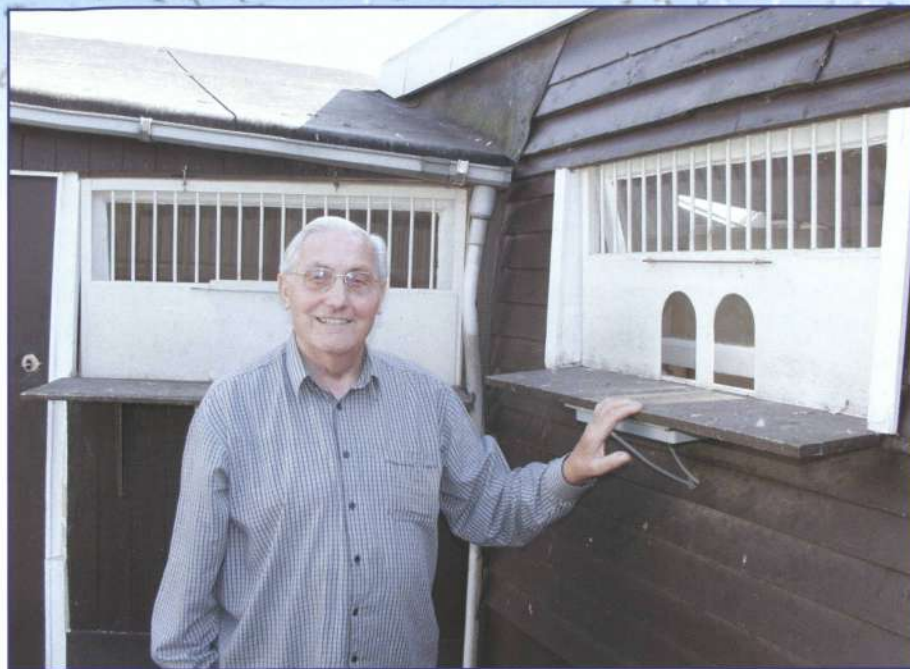
Het belangrijkste bij de bouw van een duiventil is de verversing van de lucht. Er moet zuurstof in overvloed zijn, maar echte tocht op de duiven moet je vermijden. Je mag de duiven eigenlijk nauwelijks ruiken. Zuurstof is het goedkoopste bijproduct en het beste geneesmiddel voor duiven. Heel veel goede en behoorlijke duiven presteren beneden hun kunnen, omdat ze te weinig van zuivere lucht kunnen profiteren. Ze zijn dan niet echt ziek, maar ook niet optimaal gezond, de basis voor sportieve prestaties.

Over de luchtverversing op een duiventil worden elke week in reportages heel wat regels geschreven en foto's getoond. Dag en nacht zitten er ergens duivenliefhebbers na te denken of te timmeren om eindelijk een goede luchtcirculatie op hun duiventil te bekomen, maar ze slagen er vaak niet in omdat ze fout handelen en fout redeneren. Ze apen na wat ze in reportages lezen of zien op foto's, maar ze vergeten dat ze zelf een ander hok hebben dat ook op een andere plaats ligt. Ieder duivenhok is zoals ieder mens een apart geval en niet te kopiëren.

Bij een goede luchtcirculatie moet je een onderscheid maken tussen tocht en wind. Wind is de gewone luchtverplaatsing die je buiten voelt en die door mens en dier normaal gesproken zonder enig gevaar voor de gezondheid verdragen wordt. Tocht daarentegen is een versnelde luchtverplaatsing op een beperkte plaats ten gevolge van toevallige of vrijwillig aangebrachte obstakels die de normale luchtverplaatsing of wind versnellen omdat er (dicht bij) ergens anders een samendrukking van lucht gebeurt. Op een open

veld heb je dus geen tocht, ook niet bij sterke wind. Als in een gebouw of woning de lucht of wind op twee plaatsen in verschillende richtingen naar binnen of naar buiten kan, krijg je tocht, ook bij heel beperkte wind buiten. Daarom is de ouderwetse opvatting, dat je onder in de voorgevel van een duiventil gaten moet plaatsen voor de luchttoevoer en boven in de voorgevel gaten voor de luchtafvoer, zelden een goede oplossing, want je wil dan de 'tocht' vooruit én achteruit laten stromen in eenzelfde windrichting. Het is beter ergens in je duiventil tocht te veroorzaken waar je duiven niet zitten.

Je moet tevens zorgen dat alle afdelingen verbonden zijn met deze tochtstroom, zodat die tochtstroom de gebruikte lucht op de afdelingen mee naar buiten zuigt en zo tevens de droogte bevordert. Op een boerderij kan je in de moderne stallenbouw heel goed vaststellen hoeveel belang er gehecht wordt aan gezonde lucht of zuurstof. Vroeger waren alle stallen compleet potdicht, vooral 's winters, terwijl nu alles open gehouden wordt, weliswaar met kunstgas dat de wind wat breekt en de regen buiten houdt. Maar dit gas staat in twee wanden, zodat er boven de dieren tocht is. Je duiventil (pot)dicht houden bij nat en vochtig weer, verhindert het opdrogen na of bij een vochtige periode. Op mijn hokken staan er altijd vensters open, ook als het buiten vochtig is. Zo probeer ik te voorkomen, dat het binnen vochtiger wordt dan buiten. Ik zorg altijd voor een minimum aan tocht in de gang voor de afdelingen. In de luchtgaten onder in de voorgevel die vroeger 'voorgeschreven' werden voor de luchttoevoer, heb ik nu ventilatoren geplaatst die elk uur een paar keer aanslaan om (vochtige) lucht van vlak boven de bodem naar buiten te zuigen. (Ik liep vroeger dus ook in de val). Als bij open venster je duiven wat in de wind zitten, is dat niet erg. Bij open ramen moet je wel proberen het binnenregenen te voorkomen. Duiven gaan soms vrijwillig op de vleugel van een geopend raam zitten. Ze zien er toch schitterend uit, omdat ze wel in de wind maar niet in de tocht zitten. Wat kan je uit dit alles besluiten?

Als je elektronisch wil klokken, kun je het aantal toegangen beperken zodat je met één of twee antennes toekomt. Op de foto herkent u Winand van Engelshoven uit Maastricht, 1ste internationaal Narbonne oude duiven 2005.

Om een goed duivenhok te bekomen moet je tocht veroorzaken die de duiven niet raakt. Een duur hok is niet beter dan een goedkoop. Zorg wel dat je hok er netjes uitziet van buiten. Als je geld genoeg hebt, mag je zeker een mooi en luxueus hok kopen, metselen of timmeren, maar je duiven zullen door die luxe niet beter vliegen.

Het is best mogelijk, dat je twijfelt aan wat ik schrijf over niet echt isoleren. Misschien hoor je van

anderen of lees je in reportages dat kampioenen goed geïsoleerde hokken hebben en hun successen daaraan gedeeltelijk toeschrijven. Dat is hun volste recht, maar ik geloof dat niet. Ik denk wel altijd, dat ze een betere geldbeugel hebben dan ik en de meeste gewone liefhebbers en ook ettelijke keren meer investeren in hun duiven. Als je één of twee van hun grote overwinningen wegneemt (als ze die hebben) spelen ze procentueel niet (veel) beter dan tal van gewone liefhebbers. Ik heb me

verder altijd gespiegeld aan de goede gezondheid van de duiven in het kweekstation van Natural waar de duiven toch in open hokken zitten. En meer en meer lees je tegenwoordig, dat duiven 's winters in volières ondergebracht worden, er prachtig uitzien en er gehard uitkomen. Die kweekrennen en volières hebben toch ook geen noemenswaardige isolatie. Ik geloof echt niet in dure hokken, wel in droge hokken waarin de frisse lucht zorgt voor veel zuurstof.

Nog dit. In gespecialiseerde zaken van duivenartikelen vind je soms heel praktische dingen. Zo bestaan er kleine binnenhokjes voor 5 à 20 weduivinnen. Zitvakjes, voerbakjes en drinkpotjes en een vloerrooster zijn er in verwerkt. Je kan zulk hokje ergens onder een afdak plaatsen of zelfs buiten laten staan als je plastic of asfalt op het dak legt. Zulk hokje is misschien goedkoper dan zelf een afdeling meer in je duiventil maken. Je kan zulke hokjes (in verkleinde vorm) natimmeren.

3. De inrichting van je duiventil

Als je duiventil af is, kan je je portemonnee nog niet dicht doen, want je hebt nog verschillende zaken nodig om je duiventil in te richten. Zorg dat je vliegenramen in je vensters kan zetten om de luchtverversing te regelen of te bevorderen. Vliegenramen of ramen uit kippengaas heb je ook nodig om katten buiten te houden als de vensters ('s nachts) open staan. Bij de invliegramen horen toegangen waardoor de duiven wel naar binnen maar niet meer naar buiten kunnen. Hiervoor koop je ofwel een spoetnik ofwel dringers of triangels. Je kan die natuurlijk ook zelf maken. De bodem van een spoetnik maak je best van stevige gaasdraad, zodat hij altijd zuiver is. De bodem van mijn grote spoetniks zijn uit stevige ursusdraad.

Ze zijn nog even zuiver als bij de plaatsing 14 jaar geleden en ik heb ze nog geen enkele keer moeten poetsen. (Werk moet je vermijden, je moet meer genieten van je duiven) Als je elektronisch wil klokken, kan je het aantal

De kleine badkamertjes aan de hokken van Jaak Nouwen waarvan sprake in het boek, zijn in feite kleine rennen van 90 bij 60 cm in de voorgevel van het hok..

toegangen beperken zodat je met 1 of 2 (dure) antennes toekomt. Duiven leren snel hoe ze binnen kunnen. Bij elektronisch klokken moet je wel ijzerwerk bij het invliegdraam vermijden om storingen in je toestel te voorkomen.

In de verschillende afdelingen van je duivenhok moet je voor elke duif een zit- of woonplaatsje

een ruimte van 10 à 15 cm en klop die dicht met een plankje om te voorkomen, dat de duiven uit jaloersheid de bak van hun buur te gemakkelijk kunnen inpalmen. Diepe nestbakken zijn onpraktisch en veroorzaken na een tijd gemakkelijk vieze geuren. Nestbakken waarvan beide deurtjes in éénzelfde as draaien, zijn praktischer dan nestbakken

ziet dat een duif haar territorium wil uitbreiden en hiervoor een buur uit haar bak te vechten. Het invliegdeel van de ene naar de andere zijde verplaatsen kan ook motiverend werken als voorbereiding op een wedstrijd. Ga eens kijken bij een sterk spelend liefhebber of in een winkel alvorens te kopen of zelf te timmeren.

Bij de nestbakken horen broedschotels. De gebakken nestschotels zijn de beste, maar ze zijn breekbaar. Nestschotels uit kunststof zijn meestal te licht en kippen wel eens om. Enkele kalkeieren zijn ook praktisch als je eitjes wil omleggen of eitjes wil bijleggen om de nestdrang te verhogen.

(Eieren die je niet laat uitbroeden verwijder je best direct om te voorkomen dat er plots toch een duifje in het nest ligt.

Doe dit voordat de vrucht vorm krijgt, want abortussen zijn ook niet diervriendelijk.)

Voerbakjes kan je kopen of zelf timmeren, maar ga alleszins eerst eens rondneuzen in een gespecialiseerde winkel. Zorg bij de voerbakken ook voor een potje waarmee je de granen in de voerbakjes giet. Duid op dit potje aan hoeveel voer je aan 5, 10 of 15 duiven moet geven, zodat je niet telkens met een lepel moet zitten uitmeten. Bij de voerbakjes horen ook de potjes voor gevitamineerde mineralen.

Als de twee deurtjes van een nestbak rond dezelfde as draaien, kan je gemakkelijker vechtpartijen uitlokken of voorkomen. Denk aan jaloersheid en motivatie.

voorzien. Je kan die zelf maken of kopen. Voor jonge duiven en in afdelingen waar je gescheiden duiven in onderbrengt (bv. weduwduivinnen) kan je schabbetjes of zitkapjes nemen, maar er bestaan ook rekken met kleine hokjes waarin de duiven rustiger zitten en tammer worden. Voor jonge duiven heb je ook speciale nestbakjes.

Ga in winkels kijken voor je koopt of zelf begint te timmeren. Vraag raad aan goed spelende duivenliefhebbers.

Voor je oude duiven moet je per koppel een nestbak voorzien. Ieder koppel wil een eigen woonplaats hebben in de duiventil. Dit is hun territorium, dat goede duiven met hand en tand verdedigen en vaak willen uitbreiden. Een nestbak bestaat uit twee delen: een helft dient voor het plaatsen van het nest of de nestschotel en de andere helft dient als zitplaats. Nestbakken worden ordelijk op een afdeling geplaatst, bijvoorbeeld drie rijen van drie bakken boven elkaar. Laat zo mogelijk tussen elke rij

waarvan elk deurtje in 2 u-vormige beugeltjes scharniert. Bij éénzelfde as kan je het invliegdeel zowel links als rechts plaatsen zonder met het deurtje in het raampje te sukkelen. Dit is erg handig als je

Een kleine groep duiven (4 à 8) drinken geven in een kleine bokaal is voordelig: minder water, minder vitamines en minder medicatie.

Jaak Nouwen bestrijdt de luizen met enkele druppels Parasit-ex van de Duitse firma Klaus, die hij laat verdampen in een conservenglas met gaatjes in het dekseltje. Het hangt onder de nestbakken waar het niet hindert.

Veel pikstenen worden in potjes verkocht. Je kan die potjes later gebruiken voor mineralen en grit. Enkele emmers met deksel voor verschillende soorten voer en grit zijn ook handig.

Drinkpotten koop je best, maar zorg ook voor enkele kleine bokaaltjes of lege glazen haringpotjes. In deze kleine potjes kan je drinken geven met vitamines of medicatie. Je maakt die eerst klaar in een maatbeker. Zo heb je minder van die producten nodig dan in een drinkpot van 2 liter.

Als het mogelijk is, zorg je ook voor waterleiding en een wasbak op je duiventil. Zorg dat je die waterleiding bij vriesweer gemakkelijk kan afsluiten. Een bad heb je natuurlijk ook nodig. Dit kopen is het gemakkelijkst. Ik heb aan of in de ramen een kleine ren (90 cm bij 60 cm) aangebracht die dienst doet als badkamertje. Na de morgentraining en hun morgenmaaltijd krijgen de duiven 2 à 3 keer per week een uurtje de kans om te baden. Dit is gemakkelijker dan de duiven een bad geven op het gras. Je hoeft dan niet te wachten tot ze binnen willen komen.

Sommige goede liefhebbers doen niets in het badwater, terwijl andere goede liefhebbers er wat badpoeder, badzout, azijn of keukenzout in doen tegen luizen. Keukenzout is volgens wetenschappers echter

schadelijk voor de pluim en de overheid overweegt om binnen korte tijd de fabricatie en verkoop van badpoeder te verbieden. Gewoon zuiver water is dus het best, het goedkoopst en het gemakkelijkst. Ik doe niets in het badwater, omdat ik de luizen doeltreffend bestrijd met enkele druppels Parasit-ex (van de Duitse firma Klaus) die ik laat verdampen in een conservenglas met gaatjes in het dekseltje. Dit conservenglas hangt onder de nestbakken.

Parasit-ex is in België moeilijk te verkrijgen.

Een dierenarts kan je ook een ander product voorschrijven,

maar herhaaldelijk naar een dierenarts lopen voor een voorschriftje vind ik te duur voor mijn hobby. Belangrijk is, dat je je duiven luizenvrij houdt. Natuurlijk heb je ook poetsmateriaal nodig: borstel voor de drinkpotten, krabber voor vloer en nestbakken, (hand)borstel, blik en een emmer om het afval in te doen. Zelf werk ik met een grote platte schep met lange steel en een keerborstel met lange steel, zodat de vloer in een wip netjes is. Ik moet me zo ook veel minder bukken. Verlichting en enkele stopcontacten op je duiventil zijn ook zeer praktisch. Verlichting is aan te raden voor de winterkweek. Verlichting is gemakkelijk als het vroeg donker of laat licht is.

Tijdens lange winteravonden zit ik soms liever op mijn duiventil dan bij de TV.

Met een stopcontact met tijds klok kan je het licht of verwarmingsplaatjes onder drinkpotten, potjes met mineralen of gewone verwarmingsplaten volgens een plannetje in- en uitschakelen.

De moeilijkheden bij vorst en vocht kan je zo deels voorkomen. Ik heb die luxe ook niet allemaal, maar elders zie ik soms heel praktische zaken.

In je duivenhok zorg je best ook voor voldoende rekken om voer, nestschotels, voedingssupplementen en allerlei andere voorwerpen op te bergen.

Verlichting is aan te raden voor de winterkweek. Verlichting is gemakkelijk als het vroeg donker of laat licht is.

Snelheid, halve fond of fond?

Je moet kiezen tussen wedstrijden op korte afstanden (60 – 300 km), halflange afstanden (300 – 500 km), lange afstanden (550 – 800 km) of zeer lange afstanden (850 – 1200 km).

Ze noemen die groepen snelheid of vitesse, halvefond of fond (fond kan je nog onderverdelen in eendaagse fond en grote fond of overnachtfond).

Als beginnening of als gewone liefhebber die omwille van gebrek aan succes eens resoluut opnieuw wil beginnen, kies je best voor snelheid of vitesse, dus wedstrijden op korte afstanden. Het heeft geen zin naar de halvefond of fond over te schakelen, als je er op korte

afstanden nooit iets van terecht gebracht hebt. Je moet eerst het vak leren en bewijzen dat je redelijk mee kan, alvorens naar een andere categorie over te schakelen.

Als beginnening dadelijk kiezen voor het halvefondspel of het fondspel is niet enkel een groot risico. Je moet er ook aan denken, dat je voor de halvefond en de fond meer duiven nodig hebt dan voor de snelheid, zeker als je elk weekend wil spelen. De kostprijs van het geheel zal dan ook merkkelijk stijgen. Iedereen is natuurlijk vrij om verschillende soorten spel te kiezen, maar als kleine liefhebber beperk je je best tot één soort spel, omdat de duivensport

tegenwoordig echt specialistenwerk geworden is. In de duivensport is het zoals overal in onze maatschappij: specialiseren!!! Het snelheidsspel is volwaardige duivensport en wie er minachtend over doet, kent er geen fluit van. Hij is bovendien geen echt duivenliefhebber, maar een eigenzinnig egoïst. De korte afstanden bij de atletiek staan hoog in aanzien. De lagere afdelingen bij balspelen mag je als weldoende sportbeoefening zeker hoger inschatten dan het (vaak ruwe) geldspel in de hogere afdelingen. Als het gaat over 'met duiven spelen', denk ik, dat de knapste liefhebbers bij de snelheidsspelers zitten.

Het snelheidsspel biedt vele voordelen. Je kan je duiven vaker spelen en zo zelf meer leren. Je hebt er ook niet zo veel duiven voor nodig en het is goedkoper. Meer dan drie vierden van alle duivenliefhebbers in België zijn snelheidsspelers.

Het is wel doodjammer dat ze vaak zo weinig aandacht krijgen in de pers en in de activiteiten van de eigen verenigingen.

Bij de reclame voor voer en bijproducten mikken firma's vooral op de massa snelheidsspelers, maar voor de rest telt die massa snelheidsspelers schijnbaar nauwelijks mee. Firma's maken reclame met toppers uit de (halve)fondwereld.

Ze spelen prijzen uit voor toppers op de halvefond en de fond.

Ze sponsoren nooit of heel zelden snelheidswedstrijden.

Inspanningen voor jan-met-de-pet zijn uiterst zeldzaam.

Ook in veel duivenclubs wordt er veel meer gedaan en veel meer geld uit de kas genomen voor enkele goede spelers dan voor

de massa gewone leden.

Al jaren pleit ik, om altijd een lokale uitslag te maken zodat gewone liefhebbers toch nog wat kans op succes hebben als hun vereniging in een samenspel bij bepaalde wedstrijden te zeer het slachtoffer is van wind en ligging of andere onverklaarbare factoren. Het blijft boter aan de galg. Lokaal geldprijzen of voorwerpen uitspelen die iedereen kan winnen, brengen sfeer en spanning. Ik denk bijvoorbeeld aan het geluksgetal 13, de middelste, het staartje enz. In sommige verenigingen worden op de poulebrieven wel kolommen toegevoegd als 'midden' of 'krabber'.

De gewone liefhebbers zetten dit geld dikwijls, maar deze poules worden ook het meest gewonnen door de betere spelers. En meer kolommen met kruisjes betekent ook meer betalen. Minder kolommetjes op de poulebrieven zou voordeliger zijn voor de grote massa en een betere geldverdeling mogelijk maken. Laat je als beginneling of gewone

liefhebber bij je keuze voor het snelheidsspel niet beïnvloeden door de reclame en reportages over kampioenen in de duivensportbladzijden. Ik hoor zo vaak: "Kijk eens naar die prachtige hokken! En ze hebben veel meer duiven dan wij. Daar kunnen we niet tegenop!"

Een duif vliegt niet beter omdat ze op een groot en luxueus hok woont en ook niet omdat ze in een grote groep duiven leeft. Je moet de strijd durven aangaan. Hoe kan je als moedeloze vader je kind motiveren?

Een moedeloze melker kan zijn duiven niet motiveren zoals het hoort. En wie schrik heeft, zit bijna altijd in het verliezende kamp. Begin rustig op de laagste trap en probeer stilaan hoger op te geraken.

Als er een toekomstige kampioen in je genen zit, wordt die stilaan ook wel geboren.

En als er geen grote kampioen in je genen zit, kan je toch dagelijks volop genieten van je duiven.

En bij de wedstrijden leg je de norm voor jezelf op jouw maat.

Voor de snelheid is Quiévrain (nu feitelijk Pommeroeul) de meest populaire lossingsplaats in de duivenwereld.

Inleiding: een kweekcyclus**1. Het nestspel****2. Het klassieke weduwschap met duivers****3. Het weduwschap met duivinnen****4. Het totale weduwschap met duivers én duivinnen****5. Het spel met jonge duiven op het schabbetje of op nest****6. Het spel met jonge duiven met de schuifdeur****7. Weduwschap met jonge duiven****Welke spelvorm ga je kiezen?**

Nadat je beslist hebt of je snelheid, halvefond of fond gaat spelen, moet je ook een keuze maken in verband met de spelvorm die je gaat beoefenen. Je kan natuurlijk verschillende spelvormen tegelijkertijd beoefenen, maar zorg ervoor, dat je niet te veel wil. Verstandige beginners en eenvoudige liefhebbers kiezen best voor één spelvorm voor hun jarige en oude duiven (bv. het gewone weduwschap) en één spelvorm voor hun jonge duiven (bv. spel met de schuifdeur). Te veel minder goed spelende liefhebbers maken een grote fout. In de wintermaanden hebben ze tijd zat, omdat ze maar 2 groepjes duiven hebben (duivers en duivinnen). Ze dromen dan van 3, 4, of 5 spelvormen, want ze willen eindelijk eens tonen dat ze met duiven kunnen spelen. Maar in volle seizoen hebben ze meer groepjes duiven en dus veel meer werk. Ze komen tot over hun oren in het werk te zitten en kunnen dan niets meer correct uitvoeren. Kies nooit meer dan wat je goed de baas kan. Te veel liefhebbers nemen dan verkeerde beslissingen. Het gaat niet goed met de jarige en oude duiven en daarom stoppen ze in juni al met de oude duiven te spelen. Ze zetten dan alles op het spel met de jonge duiven in de hoop zo de meubels nog wat te redden.

Ze vergeten echter dat het spel met de jonge duiven tegenwoordig ook door en door gespecialiseerd is en veel minder kansen biedt aan gewone liefhebbers dan vroeger. Voor gewone liefhebbers liggen in juni-juli de mooiste kansen in het snelheidsspel met de oude duiven. Zeker, de aantallen duiven op de snelheidswedstrijden zijn in juni-juli niet zo hoog bij de oude duiven, maar de concurrentie is er minder moordend dan in het voorjaar en dan bij het spel met de piepers.

Ik omschrijf de verschillende spelvormen nu beknopt en zo eenvoudig mogelijk. Elke duivenliefhebber geeft aan een spelvorm een eigen cachet. Sommige punten doet hij anders of helemaal niet. Dit kan geen kwaad. Belangrijk is wel, dat je zelf op jouw hok een vaste toepassingsvorm kiest en de duiven niet voortdurend in de war brengt. Bij elke spelvorm is "een volle vleugel" een grote troef. Omdat een kweekcyclus een grote invloed heeft op de duif qua rui van de slagpennen in de vleugel, bespreken we eerst een kweekcyclus. Bij elke spelvorm komt immers een stukje uit een kweekcyclus voor.

In alle bestaande spelvormen komen dezelfde punten qua motivatie terug, namelijk het uitbuiten van het territoriuminstinct en de seksualiteit. Het seksuele kan je in de meeste gevallen ook zien als een deel van het territorium. Om je een beter inzicht te geven in dat territoriuminstinct en in die seksualiteit overlopen we eerst een kweekcyclus en wijzen hierbij tussendoor op de invloed hiervan op het lichaam. Maar ook op de geest hebben territorium en seksualiteit een grote invloed. Zij kunnen leiden tot sterke motivatie die het oriënteringsinstinct optimaal beïnvloeden. Goede resultaten zijn bij mens en dier zonder twijfel grotendeels afhankelijk van motivatie.

Inleiding op de spelvormen: een kweekcyclus

Elk levend wezen wil een veilig plaatsje om te wonen en om zich voort te planten. Het ene wezen is sterk en slim, terwijl het andere zwakker en dommer is bij het nastreven van een doel. Een duif die al heel jong steeds dezelfde plaats uitkiest om te zitten, is dikwijls een goede duif. Ze zal haar "territorium" ook goed verdedigen en soms willen uitbreiden. Wanneer zulke duif wat ouder wordt en de

voortplantingsdrift in haar ontluikt, zoekt ze een partner en een veilig plaatsje om een nest te bouwen. Maar ... als duivenliefhebber die aan wedstrijden deelneemt, kan je je duiven niet zo maar laten doen. Daarom heb je nestbakken gekocht en die ordelijk op een afdeling van je duiventil

geplaatst. Jonge duiven kan je hun eigen weg laten gaan. Je kan het hok zelfs rommeliger maken door met dozen en planken enkele romantische nestgelegenheden te scheppen en zo de onderlinge wedijver of jaloezie te vergroten. Bij oude duiven bepaal jij in welke nestbak een duif of een koppel moet wonen, met dien verstande, dat je een duif die al een nestbak gekozen heeft, die nestbak laat behouden als het enigszins kan. Jij bepaalt meestal ook, welke partner elke duif krijgt. Je doet dus zoals in sommige mensenculturen gebruikelijk is of zoals sommige onverstandige ouders doen in onze cultuur: koppelen met volgens HEN de best mogelijke partij. Welke de best mogelijke partij is en hoe je koppels kan samenstellen, leer je in hoofdstuk V bij stambomen en na de beoordeling van duiven in hoofdstuk VI. Eerst echter een woordje over de voorbereiding van de kweek. Het is fout te denken dat je met wedstrijdduiven beter niet kweekt voor het wedstrijdseizoen. Kweken is een normale en gezonde bezigheid voor gezonde wezens. Duiven die bij het grootbrengen van één of twee jongen verzwakken, deugen niet voor de sport. Jongen

grootbrengen vergt natuurlijk inspanningen, maar als die inspanningen 2, 3 of 4 maanden later nog in de kleren zitten, ben je met die duiven niets. Ik kweek met al mijn duiven en voer op basis van 'stevige jongen voortbrengen zonder zelf duidelijk gewicht te verliezen' reeds in het voorjaar een eerste selectie door.

Zowel bij mens als dier wordt gesteld, dat een goede gezondheid een succesvolle voortplanting bevordert. Je moet dus eerst zorgen dat je duiven

eicellen te wachten op bevruchting, maar er is telkens maar één lichamelijk laboratorium waar een vrucht tot rijpheid kan komen. Dit laboratorium in het vrouwelijk duivenlichaam herhaaldelijk en zonder onderbreking belasten door te vaak eieren te laten leggen, wreekt zich: zwakkere nakomelingen en onbevruchte eieren. Te veel nakomelingen of te veel nesten jongen na elkaar verhindert de ouders en ook de verzorgers om elke nakomeling te geven waar hij recht op heeft. Concreet betekent dit in de duivensport: 1) je moet het aantal nesten jongen per koppel beperken, 2) je moet zorgen dat je jonge duiven niet op een overbevolkt hok komen te zitten en 3) je mag niet meer jongen

houden dan je goed kan verzorgen. Voor kweekduiven is 4 à 5 nesten jongen per jaar ruim voldoende. En het zijn er zeker te veel, als je zelf

Nadat duiven 8 à 12 dagen gekoppeld zijn legt de duivin het eerste ei, twee dagen nadien het tweede. Na 17 à 18 dagen broeden kippen de jongen uit. Als ze 21 à 25 dagen oud zijn, kunnen ze gespeend worden.

prima gezond zijn (zie hoofdstuk VIII). Een tweede stelregel bij de voortplanting is, dat er moet 'beperkt' worden. Kweken is bij mens en dier een aangename bezigheid, maar het lichaam van mens en dier is geen mechanische productie-machine. Zeker, gezonde mannelijke wezens leveren bij elke portie sperma probleemloos duizenden zaadcellen af en bij vrouwelijke wezens staat er ook een leger

onvoldoende tijd en te weinig plaats hebt om die jongen goed te verzorgen. Je bent toch duivenLIEFHEBBER of niet? In de loop van het jaar worden bij sportduiven de geslachten herhaaldelijk gescheiden om te voorkomen dat aanhoudend kweken het duivenlichaam te zeer verzwakt voor de wedstrijden én de kweek. Wanneer je duiven koppelt in de periode dat vogels in de natuur

kweken (van maart tot mei-juni), verloopt de koppeling zonder veel moeite, want ook het duivenlichaam zit dan vol kweekdynamiet. Ze aanvaarden hun partner vlot, bouwen ijverig hun nest, zowat 10 dagen na de koppeling of nog vroeger liggen er eitjes in het nest, er is een bijna maximale bevruchting, de jongen groeien vlot op en er zijn weer eitjes, vaak al dagen voordat de jongen speenklaar zijn. Als je echter koppelt in een periode dat vogels natuurlijkerwijze niet kweken (november – februari), dan verlopen de zaken heel anders. Sommige duiven ezelen en willen hun partner niet, precies alsof paren geen aangename bezigheid is! Hier en daar wil een koppel een andere nestbak. Na 10 dagen liggen er lang niet in alle nestschotels eitjes. Als je de minder vlot leggende duivinnen eens vast neemt om te voelen waar de eitjes blijven, begrijp je niet waarom er van tussen de zacht geworden stuitbeentjes nog altijd geen eitjes vallen. Op vele punten zie je aan de duiven dat kweken geen echte winteractiviteit is, maar ja, ze moeten tegenwoordig luisteren naar hun baasje...

Je kan het verloop van de winterkweek wel bevorderen door allerlei middeltjes. Zo kan je de dagen verlengen door te verlichten, want meer licht activeert de seksuele drift. Je kan hiermee beginnen één of twee weken voor de koppeling. Je kan de voeding aanpassen door twee à drie weken voor de koppeling over te schakelen naar kweekmengeling. Je kan speciale kweekvitamines geven. Natuurlijk zijn er ook firma's die gretig inspelen op het ongeduld van duivenliefhebbers. Om ons ter wille te zijn (!) zorgen zij, dat rekken in winkels uitpuilen van kweek bevorderende middelen. Volgens de bijsluiters en de reclameadvertenties zullen alle eitjes vlot vallen en zullen de jongen nog beter opgroeien dan bloemkolen in de zomer. Veel van die producten geven zeker 'mooiere' jongen, maar of die ook 'beter' zullen zijn, durf ik niet beweren. Veel duivenliefhebbers en vooral

verkopers van jonge duiven willen bij de winterkweek geen uur (!!) verliezen. Zo is de rage van het 'voorkoppelen' ontstaan. In de 2 of 3 weken voor de eigenlijke koppeling worden de duivinnen een paar keer gedurende een aantal uren bij de duivers opgesloten om de koppels te vormen om zeker geen tijd te verliezen (!) bij de eigenlijke koppeling. Anderen laten af en toe een duiver bij de duivinnen om deze 'op te warmen' tegen de dag van de eigenlijke koppeling. Iedereen is natuurlijk baas op eigen hok. Indien je als hobbyist ook graag voorkoppelt, is daar natuurlijk niets op tegen, want je eigen plezier gaat boven alles. Wat ik met mijn ironische beschrijving enkel wil bereiken is, dat gewone duivenliefhebbers die al die dingen niet doen of niet kunnen doen, zich geen zorgen moeten maken als hun duiven niet zo vlot leggen. De kwaliteit van een jong heeft niets te maken met verlichting, voorkoppeling en de snelheid waarmee een ei geproduceerd wordt. De duiven moeten wel goed gezond zijn. Wanneer je bepaald hebt welke twee duiven een koppel zullen vormen, sluit je ze beiden een of meer dagen in hun nestbak op. Als de geslachten al een poos gescheiden geleefd hebben, stribbelen ze zelden lang tegen. Je kan bij koppigaards ook middeltjes uitproberen om het koppelen te bevorderen, bijvoorbeeld ze als enig koppel een uurtje buiten laten vliegen, ze op een afzonderlijke afdeling plaatsen enz. Bij het los laten van verschillende koppels uit de nestbakken, moet je ook wat bijsturen tot iedereen zijn of haar nestbak kent. Je doet dit door beurtelings één, twee of meer koppels vrij te laten uit de nestbakken die niet naast elkaar staan. Als de duiven 'bakvast' zijn, verloopt de rest vlotter. In elke nestbak plaats je een nestschotel een paar dagen na de koppeling. Als je dit direct doet, krijg je vuile nestschotels. Hierin kan je een matje leggen of je pakt de nestschotel in met krantenpapier. In de matjes mogen geen chemische stoffen zitten. Pas dus op met reeds gebruikte vloerbedekking enz. Krantenpapier is natuurlijk het

goedkoopst. Ik gebruik geen matjes en geen krantenpapier. Ik gooi tabaksstelen en een weinig erwtenstro of bonenstro op het hok, omdat ik duiven graag zie slepen met nestvuisel. Dit wakkert volgens mij het territoriuminstinct aan. Stro en dennennaalden en ook erwtenstro liggen niet zo vast in de nestschotels als tabaksstelen. Dit kan kapotte eitjes tot gevolg hebben. Zodra duiven goed gekoppeld zijn, paren ze veelvuldig. Ondertussen timmeren ze aan hun nest. Duiven zijn doorgaans zeer slechte nestbouwers. Een nest kunstig vlechten zoals veel andere vogels kunnen ze niet. Sommigen zijn zelfs te lui om nestvuisel te gaan halen en wachten hiermee tot op de laatste dag. Het ene koppel bedekt nauwelijks de bodem van een nestschotel, terwijl een ander koppel een hoop nestvuisel van tien of meer centimeter dik aansleept. Na een aantal dagen laat de duiver zijn duivin niet meer met rust. Hij volgt ze overal en jaagt ze voortdurend voor zich op. Dat noemen we "op drijven zitten" of "op jagen zitten". Rond de tiende dag na de koppeling legt de duivin het eerste (witte) eitje in de late namiddag rond 17 - 18 uur. De volgende dag is het "rustdag". Het tweede eitje wordt een dag later in de loop van de namiddag gelegd. (Het gebeurt, wel maar zeer zelden, dat een duivin drie eieren legt.) 's Zomers leggen duiven natuurlijk veel sneller dan 's winters. Maak je in de winter dus geen zorgen als het 14 dagen of nog langer duurt eer er eitjes vallen, zeker als je met jonge duivinnen zit en niet of slechts beperkt bijlicht. Je duiven moeten wel gezond zijn. Dadelijk na het leggen van het tweede ei beginnen duivin én duiver te broeden. We noemen dit "op verse eieren zitten". De paringsdrang ebt snel weg, wat niet belet dat een duiver tussendoor toch nog wel eens 'langs het potje wil pissen', als hij de kans krijgt bij een duivin die zich even 'verveelt'. Als je duiven laat doen, blijven ze hun leven lang bij dezelfde partner, maar sporadisch 'vreemd gaan' is geen vreemd (!) geval.

Daarom plaatsen sommige liefhebbers hun beste kweekkoppels allemaal in een afzonderlijk hokje. Na een weekje broeden kan je al zien of het ei bevrucht is. Als je het ei tegen het licht houdt,

is het donkerder in het midden. Het wordt dan ook witter van kleur. Sommige duivenliefhebbers kunnen zolang niet wachten. In hun ongeduld houden ze een eitje dat een drietal dagen bebroed is in de donkerte tegen

het licht van een zaklamp. Als ze in het eitje een bloedader zien in de vorm van een spin, is het bevrucht.

Na 15 à 16 dagen broeden begint het jonge duifje in het ei met zijn bek de eierschaal door te pikken. Je kan dit horen als je het eitje aan je oor houdt. We spreken van een "gekipt ei" als de schaal al een weinig doorgepikt is.

We noemen dit "op kippen van eieren zitten". Op de zeventiende dag van het broeden wordt het eerste jonge duifje geboren en enkele uren of een kleine dag later het tweede. Jonge duiven noemt men ook piepertjes of piepers omwille van het piepend geluid dat ze soms voortbrengen. Dit piepen mag je maar zelden horen als er jonge duiven in het nest liggen, want gezonde en goed opgroeiende piepers piepen bijna niet. Piepers uit het ei helpen is onverstandig, want met zwakkelingen ben je niets. Ondertussen hebben de ouderduiven (dus ook de duiver) in hun kropwand een soort witgele brei of pap geproduceerd om de jonge duifjes eten te geven. Ze doen dit door het kleine zoekende bekje in hun bek

Jonge duiven van 5 à 6 dagen moet je ringen. Sommige liefhebbers wachten langer, maar dan is het ringen natuurlijk moeilijker. Ring de jonge duiven zo dat het ringnummer niet ondersteboven staat als je later de duif in je hand neemt.

Jonge duiven speen je best op een droge vloer. Stro, zand of vloerdekkorrel worden hierbij vaak gebruikt.

te nemen en een braakbeweging uit te voeren. De piepertjes noemen we in deze periode papjongen of platte jongen. We noemen dit "op platte jongen zitten".

Als de jongen een dag of vijf zes oud zijn, moet je ze ringen. Je doet dit bij voorkeur aan het rechterpootje, omdat veel inkorvers gewoon zijn de gummi om het linkerpootje te doen. Als je echter zelf linkshandig bent, mag je de duif ook aan het linker pootje ringen. Zorg dat het ringnummer niet ondersteboven staat als je een duif in de hand neemt en het pootje van je wegduwt om het nummer te kunnen lezen. De onderkant van de cijfers moeten bij het ringen dus naar het duivenlichaam toe gericht zijn. Bij het ringen schuif je de ring over de drie voorste teentjes. Dan trek je met de teentjes het gewricht door de ring en tenslotte trek je het achterste teentje ook helemaal door de ring, al of niet door er een lucifer of tandenstokje achter te steken. De volgende dag controleer je best of de ring nog aan het pootje zit. Als je per ongeluk wat laat bent met ringen kan je het pootje insmeren met wat speeksel of lookolie om het te dik geworden voetje toch nog door de ring te krijgen. Sommige liefhebbers kunnen vrij grote jongen nog ringen met behulp van een koordje op dezelfde manier als ze bij mensen een ring van een vinger kunnen trekken. Als de jongen goed 10 dagen oud zijn, wordt de pap van de ouders geleidelijk aan vervangen door granen die enkele uren of minuten geweekt worden in de krop van de ouderduiven. Azende duiven beginnen dan de maïs te mijden. Voer dan vaker en niet te veel in één keer of voeg erwten en bonen toe aan de granen. Als de piepers 16 à 18 dagen zijn, beginnen ze zelf ook al graantjes te pikken. Daarom is het aan te raden een potje met granen in de nestbak te plaatsen. We spreken nu van graanjongen en "op een graanjong zitten" of "op grote jongen zitten". Tussen hun 20ste en 25ste levensdag worden de jongen gespeend of weggenomen van de ouders, maar ondertussen zijn pa en ma gewoonlijk al volop bezig met de

volgende kweekcyclus, want de vliindertjes slapen niet lang in hun buikje. Vooral in de zomer gaat het snel, want dan liggen er soms al opnieuw eieren als de jongen nauwelijks 14 dagen oud zijn. Tijdens de tweede kweekcyclus begint het ruiproces gewoonlijk te werken in de vorm van het stoten van de eerste slagpen in beide vleugels. En als eens die eerste pen eruit is, volgt de tweede soms vrij vlug en dan de derde enz., zodat je al vroeg in het seizoen geen volle vleugel meer hebt. Er komen dan gaten in de vleugel. Je moet dus proberen de tweede keer paren en leggen te voorkomen. Je kan dit doen door één van de partners weg te nemen. Als de piepertjes ongeveer 14 dagen oud zijn, kan je ze ook allemaal of één per nest wegnemen en ze samen in één afdeling op stro, zand of

duivenlichamen. Ververs dus tijdig of plaats een verwarmingsplaat onder het stro. Eigenlijk is vloerdekkorrel of een gewone planken vloer die je poetst het gemakkelijkst. Na dit eerste nest worden of blijven de geslachten gescheiden tot de wedstrijden naderen.

1. Het nestspel

Wie op nest speelt, koppelt zijn duiven (opnieuw) in functie van de wedstrijden waarin hij goed wil presteren. Hij zal meestal maar één eitje laten uitbroeden als de duiven ook wedstrijden moeten betwisten. Hij koppelt niet alle koppels tegelijk om gedurende een langere periode enkele duiven te hebben die speciaal gemotiveerd zijn om vlug naar huis te vliegen omwille van bepaalde neststanden.

Voor beginners is de kweekcyclus van de duif niet alleen boeiend, maar eveneens zeer leerrijk. Men kan er veel uit leren, zelfs al is het nestspel – uitgenomen voor de snelheid met jonge duiven en voor de grote fond met duivinnen – niet meer zo populair.

vloerdekkorrel op de vloer zetten. Zo krijg je één groot nest jongen op de vloer. Je plaatst ook alle duivinnen op dit hok. Samen zorgen de duivinnen dan, dat heel de groep volop eten krijgt. Soms duurt het wel een dag eer alle duivinnen dit spelletje meespelen, maar hun moederinstinct is te sterk om de kleintjes te laten verhongeren. Als je deze jongen op stro zet, wordt dit stro snel nat door de warme

Zo mag je van een duiver iets extra's verwachten bij het drijven, bij verse eieren, bij 10 dagen broeden en bij graanjongen. Duivinnen zijn extra gemotiveerd bij de aanvang van de paringstijd, bij het kippen van de eitjes, bij papjongen en als je ze een of twee dagen van het hok neemt. Dit zijn algemene vaststellingen die nochtans geen absolute zekerheid geven, want duivensport is niet zo logisch en

niet zo eenvoudig als sommigen denken. Elke duif is ook anders. Het is aan jou om je eigen duiven goed te leren kennen.

Je kan die ideale neststanden verstevigen, vertragen en versnellen. Zo kan je geleidelijk één of meer gipsen (kunst)eiëren toevoegen aan de twee eitjes in het nest om de duiven de indruk te geven dat "hun bezit of nest nog aangroeit". Je kan op de dag van het inkorven een eitje (van een ander koppel) dat op kippen staat onder de broedende duiven leggen. Je kan de duiver of de duivin wegnemen om hun partner nog meer gehecht te maken aan het jong in het nest. Als er een groter wordend graanjong in het nest ligt, kan je de partner die je niet speelt wegnemen, maar terug op het nest laten om het graanjong te voeren als de vliegduif buiten is. Zo spaar je de krachten van de duif die aan wedstrijden moet deelnemen. Je kan het papjong of het graanjong één of zelfs meer keren vervangen door een jonger papjong of jonger graanjong (van dezelfde kleur) om langer van die neststand te kunnen profiteren. Er zijn zelfs liefhebbers die met groot succes duiven na één of meer dagen broeden al een graanjong ondersteken om hen extra te motiveren.

Als je bij nestspel beide partners meegeeft voor een wedstrijd moet je zorgen, dat hun eitjes of jongen onder een ander koppel kunnen gelegd worden tot de ouders terugkomen.

Veel snelheidsspelers hebben daarom een kleine broedmachine. Echte nestspelers zijn onvoorstelbaar vindingrijk en handig. Zo jongleren ze bijvoorbeeld ook met voer. Ze zorgen dat ze enkele duiven hebben met grote honger en plaatsen een potje met voer dicht bij het nest van een koppel. De hongerige duiven komen op dat voer af en de nestbezitters beschouwen hen als een bedreiging van hun territorium. Die bedreigde duiven willen natuurlijk snel naar huis bij een wedstrijd. Anderen hebben nestbakken met schuiven. Door de schuiven beetje bij beetje te openen komen twee nesten zonder scheiding stilaan dicht bij elkaar staan, waardoor

de jaloezie en het territoriuminstinct vinniger worden. Nog anderen plaatsen een spiegel in de nestbak enz. Als je trucjes wil toepassen, moet je wel voorzichtig zijn. Probeer niet te veel in één keer uit bij een koppel. Doe alles ook zo ongemerkt mogelijk, want de duiven mogen zich niet verschrikken en zeker niet denken dat jij het gevaar bent. Het grote probleem bij nestspel is de beperkte drang om te trainen. Door de drang naar hun nest of hun partner willen de duiven snel terug naar binnen als je ze buiten laat voor een training. Als je de tijd en de middelen hebt, kan je ze zelf een paar keer per week een eind wegbrengen. Je kan ze tijdens de week ook eens inkorven voor een leervlucht. Duiven die je van het nest neemt om te trainen, willen zo snel mogelijk terug naar binnen. De duivinnen zitten 's nachts en 's morgens op het nest en de duiver in de late voormiddag en 's namiddags. Als je de duivers 's morgens laat trainen en de duivinnen 's middags, heb je kans dat ze langer trainen. Ook het binnenkomen bij de thuiskomst van een wedstrijd is bij nestduiven soms een probleem. Je kan hieraan verhelpen door de duiven op de dag van het inkorven niet veel eten meer te geven. Je kan ook zorgen, dat je in je duivenbestand één of meer 'lokkers' hebt. Dit zijn duiven die je getraind hebt om zonder dralen binnen te komen als je roept of fluit. Als die lokkers ook nog honger hebben, lokken of trekken ze koppige thuiskomers van een wedstrijd wel mee naar binnen als ze bij de thuiskomst zitten te treuzelen op het dak. Het voeren van nestduiven is ook een kunst, want het verlangen naar eten stijgt of daalt naargelang van de neststanden. Tijdens het broeden hebben ze maar heel weinig voer nodig. Nestduiven moeten ook gerst eten, vooral om te voorkomen dat ze te vet worden. Maar als ze jongen hebben, dient men geen gerst meer te voederen. Laat bij nestduiven nooit voer liggen na een maaltijd. Als je een voedselsupplement of vitaminen op of bij het voer wil doen, moet

je zorgen dat ze honger hebben door ze de maaltijd voordien wat minder te geven.

Je moet er bij nestduiven ook altijd aan denken, dat, telkens als ze na het eerste nest opnieuw eieren krijgen en broeden, de rui van de slagpennen zich sneller en sneller verder zet. Soms stoten ze 's zomers zelfs twee slagpennen per broedbeurt. Het gebeurt nogal eens, dat bij nestspel de duiven hun nest laten liggen bij uitgestelde lossingen en bij traag verlopende wedstrijden of het tijdelijk verdwalen van een partner. Als een nestduif bij het uitstellen van een wedstrijd te lang afwezig is, kan je de thuisblijvende partner ook van het hok nemen als hij dreigt te stoppen met broeden. Achteraf broedt hij dan wel verder. Sneller opnieuw leggen en broeden bevordert weer het stoten van slagpennen en dat moet je vermijden.

Je kan het ruien van slagpennen vertragen door één partner tijdelijk weg te nemen of vertragende handelingen uit te voeren bij enkele neststanden, zoals minder lang bebroede eieren of kleinere jongen onder de koppels te steken. Veel gewone liefhebbers gebruiken hun fantasie te weinig. Door hen te vaak te laten broeden zijn hun oude en jarige duiven begin juni soms al uitgeschakeld voor de wedstrijden.

Zodra een duif haar vijfde slagpen stoot, treedt de grote rui in. Dit betekent dat de duif over heel haar lichaam in snel tempo pluimen begint te verliezen. Tegen het uitkippen van de eitjes stopt het ruiproces. Door die ruiende duiven dus op jongen te laten komen, kan je ook met die duiven nog spelen als ze eigenlijk al in de volle ruiperiode zitten. Soms stoten deze duiven toch nog een slagpen. Het is dus altijd bang afwachten.

Je kan in de vleugel meestal zien of een duif binnen de 48 uur een pen zal stoten. De 10 slagpennen worden beurtelings gestoten, te beginnen met de eerste aan de binnenkant. Zodra een slagpen lichtjes overhelt naar de volgende slagpen, nadert het ogenblik van het uitvallen of stoten. Je kan dit pennen stoten een dag of twee vertragen door het bovenste deel

of de top af te knippen van de pen die gaat vallen. Met nestspel leer je heel veel. Het is wel moeilijk en het kost nogal wat tijd eer je de knepen van het spel onder de knie hebt. Af en toe uitblinken met nestspel is mogelijk, maar een langere periode uitblinken is zeer moeilijk. Ervaren nestspelers leveren in bepaalde wedstrijden knalprestaties. Grote wedstrijden worden vaak gewonnen door duivinnen op nest die op het gepaste ogenblik gekoppeld werden om op een gunstige nestpositie ingekorfd te kunnen worden. Weduwnaars die je op nest laat komen, leveren soms een knalprestatie op 10 dagen broeden. Als je kiest voor het weduwschapspel met duivers, kan je in het vroege voorjaar en in de late zomer het nestspel beoefenen om de vliegwaarde van je weduwdiuivinnen ook uit te testen.

2. Het klassieke weduwschap met duivers

In deze spelvorm schakel je de duivinnen uit voor deelname aan de wedstrijden. Je kan de duivers (= weduwnaars) echter veel vaker spelen in dit systeem. Toen ik zelf nog snelheid speelde, gingen ze van eind maart tot half augustus bijna elk weekend de korf in, dus zo een 20-tal keer per seizoen, sommigen zelfs nog vaker. Je hebt dus minder vliegduiven in dit systeem maar je kan evenveel en zelfs meer duiven inkorven. Alhoewel de duivinnen niet gespeeld worden, zijn ze toch belangrijk voor het spel. Ze moeten kerngezond zijn, niet vet en niet paarlustig met andere duivinnen, want dan leggen ze soms even vlot eieren als kippen. Duivinnen zijn vanuit hun natuur veel 'heter' dan duivers. Ze hebben ook helemaal geen duiver nodig om hun eierstokken aan het werk te zetten. Als ze in het voorjaar geen duiver krijgen of al een poosje gescheiden zitten, krijgen sommige duivinnen lesbische neigingen. De heetste exemplaren zoeken toenadering bij lotgenoten en vinden snel een partner om mee te paren. Zelfs als je ze in afzonderlijke hokjes zet en ze elkaar niet kunnen zien

maar andere duiven wat kunnen horen, leggen sommige duivinnen eitjes. Als je een duivin die op leggen staat bij een weduwnaar brengt, is de paringsdrift te zwak om de weduwnaar echt te bekoren. Hoe moet je te werk gaan met de duivinnen? Ongezonde exemplaren moet je altijd verwijderen, zelfs als een duiver dan geen duivin meer heeft. Je kan hem dan tevreden stellen met een duivin met dezelfde kleur van een andere weduwnaar. Je kan al je duivinnen in een afzonderlijk hok of ren zetten, indien mogelijk niet te dicht bij de weduwnaars zodat ze elkaar niet

flink sportmengeling of kweekmengeling geven om ze wat 'op te warmen' en om te voorkomen dat ze straks hun partner laten zitten om naar lekkere granen te zoeken op het weduwnaarshok. Hoe verloopt nu het weduwschap? Sommige liefhebbers kweken niet met hun vliegduiven. Naar mijn mening is kweken gezond en goed voor vliegduiven. Na de eerste kweekcyclus die we beschreven hebben als inleiding op de spelvormen, worden de geslachten gescheiden. De meeste liefhebbers koppelen hun weduwnaars opnieuw tussen

Men spreekt wel eens van het klassieke weduwschap. Hiermee bedoelt men gewoon duivers die op weduwschap vliegen met duivinnen die thuis de duivers opwachten. Dit spel wordt door tal van goedspelende liefhebbers op verschillende wijzen toegepast en ook hier leiden vele wegen naar Rome.

kunnen horen en zeker niet kunnen zien. Je voedert ze eerder krap, hoofdzakelijk zuivering en gerst. Als je toch nog paarneigingen ziet, minder je hun rantsoen nog of geef je ze zelfs een dag enkel water. Vergeet echter niet, ze ook grit en mineralen te geven en ze wekelijks een bad te laten nemen. Als je meer tijd en geld hebt, kan je kleine zitbakjes (op draad of roostertjes) kopen of maken, zodat je elke duivin apart kan opsluiten. Je moet ze dan ook afzonderlijk voer en water geven. De morgen van de inkorvingsdag van de weduwnaars mag je de duivinnen

half maart en half april. Ze laten ze slechts een dag of drie, vier broeden om het stoten van de eerste slagpen in de vleugel te voorkomen. Sommige liefhebbers herkoppelen hun weduwnaars niet meer. Ik herkoppel ook al jaren niet meer en dat is erg gemakkelijk. De duiven blijven goed trainen en je moet veel minder poetsen. (Zorg altijd voor minder werk om meer naar je duiven te kunnen kijken.) Na een paar dagen weduwschap beginnen de duiven liever te vliegen of te trainen, tenminste als ze gezond zijn. Indien je voldoende tijd hebt, laat je ze twee keer per dag buiten trainen

gedurende een half uur of meer. Je zorgt natuurlijk, dat er dan geen andere duiven buiten zijn en dat ze niet naar binnen kunnen op afdelingen waar je andere duiven hebt zitten. Als de wedstrijden nog niet bezig zijn, laat je de weduwnaars elke dag buiten, behalve bij sneeuw en mist. Als de wedstrijden beginnen of bezig zijn, zijn de duiven gevoeliger voor 'kopvallen' of het omhoog komen van de veertjes rond de oren (= ruige koppen). Volgens sommigen ligt dit aan het trainen in koude en vochtige morgenlucht en daarom houden zij hun duiven binnen bij vochtig en koud weer onder de 10 graden. Volgens anderen zijn ruige koppen het gevolg van vechten of ruziën in de wedstrijdmanden. Nog anderen wijzen de aluminium korven in de containers als oorzaak aan. Een aantal liefhebbers verkiezen daarom rieten verzendingsmanden. Wie er gelijk heeft weet ik niet, maar de ruige koppen zijn er. Gezonde en in vorm zijnde weduwnaars trainen gewoonlijk 10 minuten tot een half uur of nog langer zonder neer te strijken op het dak. Als ze snel neerstrijken op het dak en lang en stil op het dak blijven zitten, zijn ze niet in goede vliegconditie. Hoe hoger ze de lucht ingaan bij het uitlaten, hoe beter ze in vliegconditie zijn. Als ze in groep (ver) weg trekken en in een brede sliert op redelijke hoogte terugkomen, zijn ze goed in orde. Daarna vliegen ze minder in groep maar afzonderlijk. Je krijgt de indruk dat je meer duiven hebt, omdat ze heel verspreid in het rond vliegen. Ze laten zich nu ook meer in de lucht drijven op hun wijd uitgestrekte vleugels. Als er bij zijn die opnieuw wegtrekken en ver weg en hoog in de lucht een stevige snelheid onderhouden, mag je een beetje dromen over de volgende wedstrijd. Ik probeer altijd buiten te zijn om zo veel mogelijk van de training te genieten. Sommige liefhebbers sluiten het hok, zodat de duiven buiten moeten blijven tijdens de training, terwijl anderen met open venster laten trainen, zodat de weduwnaars eens binnen kunnen gaan kijken of er daar niets te beleven valt om

daarna weer naar buiten te vliegen. Alle methodes zijn goed, als er maar volop beweging in je duiven zit tijdens de training. Ze mogen op het dak neerstrijken, maar niet om er stil en triestig te gaan zitten en te wachten op het einde van de 'les'. Natuurlijk zijn er ook periodes waarin je weduwnaars niet goed in vorm zijn en niet goed trainen. Je mag dan rustig eens vloeken en hen verwensingen naar de kop zwieren, maar ze terug op niveau krijgen blijft grotendeels afhangen van jouw manier van verzorgen. Over de voeding, het voeren, het verzorgen, het trainen en het gezond houden van duiven schrijven we elders het belangrijkste neer. Hier leggen we uit hoe je het weduwschap moet toepassen op gezonde duiven. De meest gebruikte methode is de volgende. Na de training voer je de weduwnaars. Om ze vlot binnen te krijgen, kan je wat snoep in elke nestbak leggen. Let echter op: slimmeriken komen snel binnen en verorberen de snoepjes in 2, 3 of meer nestbakken. Wacht met voeren tot ze allemaal binnen zijn om te voorkomen dat sommige weduwnaars te veel eten of het lekkerste er tussen uit pikken. Je kan ze voeren in een gemeenschappelijke voerbak of in een potje in elke nestbak. Ik hou het eenvoudig en gebruik altijd een gemeenschappelijke voerbak en drinkpot. Na de maaltijd kan je je hok afschermen door een gordijn voor het raam te hangen om de weduwnaars rustig te houden. Ik hou het eenvoudig. Ik werk niet met gordijnen en laat de vensters ook nog bijna altijd openstaan. Duiven wennen aan alles, denk ik altijd. Ik zorg wel, dat er geen andere duiven in de afdeling van de weduwnaars binnen kunnen. Tegen de dag van het inkorven beslis je welke weduwnaars je gaat spelen. Je plaatst een 10-tal minuten voor het inkorven de broedschotel in de nestbak. De duiven zijn er blij mee, want ze weten wat er nog komt. De duivinnen van de weduwnaars die je gaat spelen, zet je in een korf. Je laat ze best één voor één bij hun partner in de nestbak. Zodra de hevigheid van de plotse ontmoeting overslaat in het rustig

bij elkaar in de broedschotel liggen, neem je de duiver weg om hem in te manden. Sommige liefhebbers vinden dat de duivers hun duivin niet mogen 'trappen' of 'treden' (= paren of geslachtsgemeenschap hebben), terwijl andere liefhebbers dit wel toelaten. Het is een beetje zoals met de discussie op onze dagen over het al dan niet seks hebben van atleten voor belangrijke sportmanifestaties. Ik hou het eenvoudig en kijk gewoon hoe elke weduwnaar zich gedraagt. Tegen het 'trappen of treden' heb ik geen bezwaar, tenminste als ik de duivinnen toon voor het inkorven (zie verder). Als alle duiven waarmee je gaat spelen in de mand zitten en er nog thuisblijvende weduwnaars op het hok verblijven, breng je de duivinnen terug naar hun rustplaats. Tegen dat de duiven terug thuis komen van de wedstrijd, plaats je de duivinnen opnieuw in hun nestbak, zodat de thuiskomende duivers 'warm' onthaald worden. Na 10 of na 30 minuten of na nog langere tijd neem je de duivinnen terug weg. Naarmate het seizoen vordert, verleng je het samen zijn een beetje. En na een zware wedstrijd of fondvlucht mogen ze ook wat langer bij elkaar. Uit bovenstaande tekst kan je al afleiden dat het weduwschap niet door alle duivenliefhebbers op dezelfde manier toegepast wordt. Omdat ik van eenvoud hou en eigenlijk ook niet graag werk, toon ik bij ongeveer 50 % van de wedstrijden geen duivin bij het inkorven. Ik geef hen dan wel een nestschotel, te beginnen voor de eerste prijsvlucht. Zoals bij het nestspel kan je ook bij het weduwschap allerlei dingen doen die de motivatie verhogen. De eerste keer bijvoorbeeld korf je in zonder broedschotel en zonder duivin, maar bij de thuiskomst zijn die er wel. De volgende keer geef je wel een broedschotel, dan een broedschotel én duivin, dan twee duivinnen, dan steek je een duiver in een nestbak in plaats van een duivin, dan laat je ze eens lang bij de duivin of je laat ze eens uitvliegen met duivin, enz. Als je met een climax in motivatie werkt, mag je natuurlijk niet van hoog naar laag gaan.

Je kan de motivatie op de dag van het inkorven ook vergroten door ergens een zitkapje aan te brengen, een niet bewoonde nestbak te openen, een duif weg te nemen of er een bij op het hok te plaatsen enz. Die dingen moet je niet overvloedig en tegelijk doen, want dan verstoor je het gedrag van de duiven te zeer. Je moet gewoon opletten en bij een bepaalde duif op het juiste moment gepast en bijna ongemerkt ingrijpen, kortom, echt duivenliefhebber zijn. Weduwnaars kan je volgens mij elke zondag spelen op snelheid. Voor de halvefond is een rustdag om de 2 weken soms nodig en voor fondwedstrijden korf je een duif best maar om de 3 weken in. Een aantal liefhebbers korven echter niet veel duiven in. Zij korven slechts een paar goed voorbereide en in vorm zijnde duiven in. Ik korf gewoonlijk alle duiven van één of meer afdelingen in, omdat ik dat het gemakkelijkste vind. De buitenwereld of niet-duivenliefhebbers vinden het weduwschap nogal sadistisch, vooral wat betreft het tonen en wegnemen van de duivin. Tijdens lessen in scholen en in gesprekken moet ik dit dikwijls horen, maar ik weerleg die bewering. In werkelijkheid heeft een weduwnaar op seksueel gebied niet zo erg te klagen. Bijna wekelijks heeft hij één of twee heerlijke vrijpartijtjes. En als dusdanig heeft hij het toch beter dan de reu van mijnheer of mevrouw die nooit iets mag. En ook beter dan de luxehengst die gecastreerd wordt of moet toezien hoe de merries kunstmatig bevrucht worden. En bijna alle stieren en hanen komen op tafel terecht zonder dat ze ooit van seks genoten hebben. En bij de varkens worden de beren ook gecastreerd. Als na al die argumenten de betweters ons duivenliefhebbers nog als sadisten blijven bekijken, vraag ik ook wel eens of ze zelf elke week de tijd nemen om hun partner van een fijne ontmoeting te laten genieten. Duivensport is lang niet zo sadistisch als betweters denken. De behandeling van bijna alle andere dieren is veel dieronvriendelijker.

3. Het weduwschap met duivinnen

De laatste jaren zien we, dat de duivinnen steeds een groter deel van de vroege prijzen voor hun rekening nemen. Merkwaardig is wel, dat dit niet zo is in menselijke sporten, waar men de vrouwelijke atleten in afzonderlijke categorieën onderbrengt, omdat ze niet zo sterk als de mannelijke atleten zouden zijn. Bij paarden daarentegen zijn merries zeker zo sterk als hengsten en ruïnen, zo verzekerde mij een kampioen van

betekent (zeer veel) kilometers minder vliegen en dus sneller thuis zijn (zie bij wedstrijdbeoordeling). Duivinnen worden heviger op hun nestbak, speciaal de broedruimte, als ze er een poosje van verwijderd worden, er niet in mogen of geen broedschotel en geen partner hebben. Enige tijd zonder partner leven drijft hun verlangen naar seks ook de hoogte in. Ik sta altijd verstomd van de hevigheid waarmee een weduwduivin haar nestbak in wil en deze ook verdedigt. Slimme duivenliefhebbers zijn op

Steeds meer liefhebbers spelen duivinnen met succes op weduwschap. Sommige liefhebbers sluiten dan het 'vrouwvolk' zelfs op in een zitrek om het onderling paren te voorkomen. Op de foto herkent u Filip Herbots.

België in trekwedstrijden. Bij wedstrijdpaarden worden wel meer ruïnen ingeschakeld, omdat stierige merries minder handelbaar zijn. Maar terug naar de duiven. Als duivinnen minder sterk zouden zijn, zijn ze misschien wel slimmer. Het zou best kunnen, dat bij duivinnen het oriënteringsvermogen door de jaren heen beter ontwikkeld is, omdat een vrouwelijk wezen veel sterker gehecht is aan de zorg voor de thuis waar de voortplanting plaats vindt. Een duivenwedstrijd is altijd een dubbele wedstrijd, namelijk in het snel naar huis vliegen en het zich goed oriënteren. Een goede oriëntatie in een duivenwedstrijd

basis van zulke vaststellingen gaan proberen of die sterk gemotiveerde duivinnen ook meekunnen in wedstrijden. En ze kunnen formidabel mee. Versterkt hun verlangen naar seks en nest hun oriënteringsvermogen of zijn ze even sterk en zelfs sterker dan duivers? Ik denk het eerste. De resultaten van het spel met duivinnen zijn verbluffend. Uit reportages blijkt, dat de duivinnen in veel wedstrijden de duivers ver overtreffen. De laatste jaren zijn er zelfs duivenliefhebbers die nog uitsluitend met duivinnen spelen. Er zijn er ook die hun jonge duivers bijna allemaal verkopen.

Je hoort wel, dat jarige en tweejarige duivinnen het best presteren. Na een of twee seizoenen van grote stress is het liedje van veel duivinnen uitgezongen. Bij het weduwschap met duivinnen is het systeem van spelen ongeveer hetzelfde als bij het weduwschap met duivers: bij het inkorven broedschotel en/of duiver tonen.

De verzorging vergt echter veel meer tijd en inspanningen. Om het onderling paren of het lesbisch gedoe onder de duivinnen tegen te gaan, moet je de kunst van het voeren goed beheersen, want bij duivinnen zonder duiver stijgt het verlangen naar seks zeer sterk bij de minste overdaad aan eten. Daarom sluit men de duivinnen dikwijls op in hun nestbak en geeft men ze ook afzonderlijk eten en drinken. Er bestaan tegenwoordig zeer 'handige' nestbakjes of woonbakjes voor duivinnen. Zodra een duivin erin vliegt, sluit het deurtje zich automatisch, zodat je bijna geen werk hebt om de duivinnen afzonderlijk op te sluiten. Jammer dat praktische dingen vaak erg duur zijn. Ook het dagelijks laten trainen van duivinnen is volgens sommigen veel moeilijker, omdat de duivinnen dikwijls snel terug op het hok willen zijn of soms onvoorstelbaar lang in de lucht blijven. "Met het vrouwvolk maak je van alles mee en daarom stop ik ze in de volière en speel ik alleen met duivers", zegt een vriend van mij. Zo redeneren velen, maar ondertussen worden ze geklopt door dat 'vrouwvolk'. Duivinnen die in dit spelsysteem gespeeld worden, kunnen elke week de baan op tot 5 à 600 km. Je mag ze niet te vaak laten rusten. 'Rust' is dan best een wedstrijd van 2 à 300 km als training. Liefhebbers die dit spelsysteem met succes toepassen zijn genieën op het terrein van de voorbereiding op wedstrijden.

4. Het totale weduwschap (met duivers én duivinnen)

Deze spelvorm is een combinatie van het weduwschap met duivers en het weduwschap met duivinnen. Voor het inkorven laat de

liefhebber de duiven even samen, alhoewel er ook liefhebbers zijn die de geslachten niet samen laten komen voor het inkorven. Duivers en duivinnen worden gelijktijdig of om beurten gespeeld. Wie aan veel wedstrijden deelneemt, verdeelt de groepen natuurlijk. De duivinnen kunnen meestal meer wedstrijden achter elkaar met succes verwerken dan de duivers. Je moet echter niet alleen goede duiven maar ook veel tijd en energie hebben om uit te blinken in deze spelvorm. Deze spelvorm komt wel meer en meer voor. Het voordeel is, dat je met minder duiven te houden toch meer duiven kan inkorven. Velen richten hun duivenhok speciaal in voor dit soort spel, bijvoorbeeld twee identieke afdelingen naast

Duivenliefhebbers die maar over een jonge-duivenafdeling beschikken kunnen niet anders dan "ouderwets" te spelen op het schabbetje en/of op nest.

elkaar, liefst met eenzelfde invliegdraam, of één afdeling met nestbakken en één met schabbetjes of hokjes met tralies ervoor enz. Beroepsspelers en semi-beroepsspelers passen dit systeem vaak toe om met veel duiven aan wedstrijden te kunnen deelnemen. Vaak op de uitslag staan geeft de indruk van sterk spel. Dit is enkel juist als het procent prijzen ook hoog is, maar dit laatste willen veel melkers niet zien. De laatste jaren passen veel fondspelers dit systeem ook toe, want het grote aantal fondvluchten vergt anders een te grote groep weduwnaars.

5. Het spel met de jonge duiven op nest of op het schabbetje

Een aantal jaren geleden is het spel met jonge duiven plots

zeer populair geworden. Dit spel met 'onervaren' duiven werd gezien als een spel waarbij iedereen zowat met gelijke kansen aan de meet kwam. Terwijl de massa gewone liefhebbers zich schitterend amuseerde met de jonge duiven, zaten pientere jongens uit te kienen hoe ze bij het bloeiende en populaire spel met jonge duiven de concurrentie op een

hoopje konden spelen, want goede uitslagen met jonge duiven rendeerden vooral bij de duivenverkoop. De winterweek nam toe en er ontstonden allerlei spelvormen met jonge duiven. Met en zonder dierenarts wisten enkelen al heel snel, dat je bij jonge duiven via medicatie het stoten van slagpennen kon stil leggen of sterk vertragen. Dit gebeurde het meest door oogdruppels en oogzalf die tegelijk een dopingeffect hadden. Doping was toen nog niet verboden in de duivensport en de jonge duiven kregen van alles te slikken en werden vaak totaal naar de knoppen gespeeld en dan ook nog duur verkocht aan argeloze liefhebbers. Het verduisteren, het bijlichten en het veelvuldig lappen van jonge duiven wordt sinds jaren

door specialisten meer en meer toegepast, waardoor de gewone liefhebber tegenwoordig weer bijna heel uit de boot valt. Daarom raad ik gewone liefhebbers aan, minder met hun jonge duiven te spelen, maar in juni, juli en augustus opnieuw meer met oude duiven aan wedstrijden deel te nemen, want die zitten dan op de meeste plaatsen te rentenieren.

Beginnelingen en gewone liefhebbers die maar over één afdeling beschikken om hun jonge duiven in onder te brengen, kunnen niet anders dan gewoon ouderwets spelen: op het schabbetje en/of op nest. Vroeger wist men niet beter. Je hoeft echter je ambities niet weg te bergen als je maar één afdeling voor jonge duiven hebt, want in de duivensport kan je met een goede verzorging en behoorlijke duiven met elke spelvorm uitblinken of behoorlijk je mannetje staan. Als je zit te zagen dat anderen meer middelen en meer duiven hebben, ben je al op voorhand verslagen. Neen, je moet uitkijken hoe je de anderen kan kloppen. En het kan in dit systeem.

Je zorgt eerst en vooral dat er geen overbevolking op je hok is. Tegen dat de leervluchten beginnen, keur je je duiven nog eens extra. Duiven die te mager of veel te vet zijn en duiven met een droge pluim of grote keel breng je naar de keuken. Je moet voor je duiven tegelijk een strenge en lieve baas zijn. Je moet eerst streng zijn op jezelf door niet af te wijken van discipline. Streng betekent dan, dat je de duiven juist genoeg eten geeft. Als 1 op 5 naar de drinkpot gaat, stop je met eten geven. Duiven die treuzelen bij het binnen roepen, geef je minder of helemaal geen eten tot ze luisteren. Je moet ook lief zijn voor je duiven. Je kan spelletjes doen door ze met moeite een graankorreltje of snoepje tussen je vingers te laten uitpikken. Je kan ze wat laten vechten tegen je hand, hetzij op de vloer, hetzij op hun schabbetje. Hierbij kan je nog een snoepje tussen je vingers of tussen je lippen nemen en ze dit er laten uitpikken. Praat ook wat tegen hen, want tamme dieren houden van mensenstemmen. Wat je zegt, speelt geen rol. Je mag zelfs kalm vloeken of hen uitlachen.

Je moet er dus voor zorgen, dat de jonge duiven je graag zien en niet bang voor je zijn. Duiven die al een vast rustplaatsje hebben, plaag je tussendoor met je hand op of in dat rustplaatsje en je belooft ze ook eens. Je kan een jonge duif met een vaste zitplaats een paar uur van het hok nemen, zodat een andere duif haar plaats inneemt. Als ze terug op het hok gezet wordt, zal ze met nog meer ijver haar plaats heroveren en verdedigen. Je moet haar helpen als ze dreigt te verliezen. Als je ziet, dat er zich een koppel begint te vormen, kijk je waar die het liefst hun nestje willen bouwen. Als ze geen nestbak kiezen, zet je heel rustig ergens een plank schuin tegen de muur of een stevige kartonnen doos met een inkruipgat. Een broedschotel hoort er ook bij en natuurlijk nestvulsel, maar dat moeten ze zelf naar hun nest slepen. Af en toe leg je een paar korreltjes graan aan de ingang naar hun nest en wel zo, dat andere duiven dat zien en ook op die graantjes afkomen. Zo leer je hen hun territorium verdedigen. Als je het leggen bij dat jong duivinnetje wil vermijden, kan je proberen om na een poosje

De schuifdeur is tegenwoordig één van de populairste methodes om jonge duiven te spelen. De jonge duiven – die voor deze methode meestal verduisterd worden – worden op geslacht gescheiden en komen tijdens het weekend zowel voor als na de wedvlucht samen. Wel is het hierbij aangeraden dat de liefhebber een oogje in het zeil houdt als de geslachten samen komen.

paren een vochtig en warm (gipsen) ei onder het koppeltje te steken als ze rond 17-18 uur in de nestshotel met elkaar liggen te flikflooiën. Eén, twee of drie dagen later kan je het gipsen ei vervangen door een echt ei om zo een juiste neststand te bekomen voor een bepaalde wedstrijd (zie nestspel). Als een deel van je jonge duiven beginnen te paren, neemt het langdurig trainen zeer snel af. De jonge vrijers willen altijd maar snel terug naar binnen. Veel goede spelers sparen dan tijd noch moeite en enkele keren per week rijden ze met hun jonge duiven 10 à 50 kilometer van huis om hun oriënteringszin verder te ontwikkelen. (Menig liefhebber zegt daar niets van om de concurrentie zand in de ogen te strooien.) In de week zijn er in veel verenigingen ook leervluchten. Je jonge duiven vaak meegeven heeft een gunstige invloed op de wedstrijden in het weekend. Als jonge duiven een nestje hebben, moet je trachten te voorkomen, dat het nest vroegtijdig vernield of verstoord wordt. Vechtpartijen en uitgestelde lossingen zijn hiervan dikwijls de oorzaak. Als je beide partners meegeeft, moet je de eitjes of jongen onder een thuisblijvend koppel kunnen leggen ofwel beschikken over een klein broedtoestel. Bij jonge duiven stel je ook vaak vast, dat ze door een weekend rust hun wedstrijdritme verliezen. Je moet natuurlijk altijd kiezen: speel ik ze om ze ervaring te laten opdoen of speel ik echt om prijzen te winnen? Hoe ver je speelt moet je zelf ook uitmaken. Als je voor het snelheidsspel kiest, heeft het geen zin om je jonge duiven verder te spelen. Vaak maken firma's of clubs reclame voor een serieuze halvefondwedstrijd met veel prijzen voor jonge duiven. Dat is lovenswaardig, maar als je altijd snelheid speelt, zijn je kansen beperkt in zulke wedstrijden.

6. Het spel met jonge duiven met de schuifdeur

Voor deze spelvorm moet je natuurlijk twee afdelingen voor jonge duiven hebben in je duivenhok. Ze liggen best naast

elkaar en zijn verbonden met elkaar door een schuifdeur of opening met schuif in een scheidingswand. Het is een heel eenvoudige spelvorm. Je scheidt de geslachten. Sommigen doen dat zo vroeg mogelijk terwijl anderen langer wachten. Iedere sekse breng je onder in één afdeling. Je laat de twee groepen natuurlijk ook afzonderlijk trainen. Op de dag van het inkorven plaats je bijvoorbeeld 's morgens op de twee afdelingen enkele planken schuin tegen een muur, zet je hier en daar een paar dozen met inkruipgat enz. Broedshotels en nestvulsel zijn ook aan te raden. Sommige zitbakken voor jonge duiven zijn speciaal gemaakt voor dit soort spel. Belangrijk is, dat je zorgt voor een aantal romantische plekjes waarmee de duiven in de loop van de dag vertrouwd kunnen geraken. Een paar uur voor het inkorven ga je de reactie van je jonge duiven op deze nieuwe hoksituatie eens bekijken. Je zet dan ook de deur of de schuif met een kier open, zodat de jonge duiven bij elkaar kunnen en zich een partner kunnen zoeken. Ze zullen dan ook wel een romantisch hoekje uitkiezen om met elkaar te flikflooiën. Je kan daar zelf bij blijven om de ijverigste koppeltjes te kennen of om links of rechts de jaloezie onopvallend te vergroten. Als je ze in de korf zet, hou je de geslachten natuurlijk weer gescheiden. Normaal geef je alle duiven mee en bij de thuiskomst mogen ze weer een uurtje of nog langer samenblijven. Als je alle duiven meegeven te duur vindt, heb je eigenlijk duiven te veel. Minder duiven en die beter uittesten is de beste methode. Doordat de jonge duiven niet op nest komen en dus niet broeden, ruïen ze trager, vooral als het echte winterjongen zijn. Het grote voordeel van deze spelvorm is, dat de jonge duiven goed blijven trainen als ze gezond zijn. Sommige liefhebbers beweren dat ze een koppeltje dat toevallig eitjes legt, gewoon zijn gang laten gaan. Ik zou dit niet doen om het trainen te beschermen.

7. Weduwschap met jonge duiven

Dit soort spel komt meer en meer in voege, vooral bij hen die met jonge duiven duidelijk willen uitblinken. Bij jonge wezens is de drang naar seksualiteit het sterkst. Slimme duivenliefhebbers zochten hoe ze die drang het best kunnen uitbuiten. Het spel met de schuifdeur kan je ook zien als een soort weduwschap, maar hier wordt de seksualiteit eigenlijk nog meer uitgebuit. Je koppelt de jonge duivertjes met oude duivinnen en de jonge duivinnen met oude duivers. Intensiteit en ervaring worden dus aan elkaar gekoppeld. Sommige liefhebbers laten de koppels op eieren komen en een paar dagen broeden, terwijl anderen de geslachten al opnieuw scheiden, als de koppeltjes stevig gevormd zijn. Daarna laten ze alles verlopen zoals bij het weduwschap met oude duivers en het weduwschap met oude duivinnen. De voorstanders van deze spelvorm voeren ook nog aan, dat de jonge duiven zo de knepen van het weduwschap al zeer jong leren. Je ziet bij al deze spelvormen hoe arbeidsintensief de duivensport kan worden. Bovendien heb je bij menige spelvorm ook weer een paar groepjes duiven waar je niet of heel weinig mee speelt en waarvoor je weer ergens een plaatsje moet hebben. En je moet die niet-vliegers natuurlijk ook eten geven! Veel liefhebbers spelen slecht omdat ze verschillende spelvormen door elkaar haspelen en zenuwachtig worden. Anderen zitten te zeuren over de kostprijs van de duivensport, terwijl ze thuis een heel pak duiven hebben zitten waar ze veel te weinig mee spelen. Als je duivensport kiest als hobby, hou het dan eenvoudig en zo goedkoop mogelijk. Hou zo weinig mogelijk renteniers op je hok en speel met het uitgespaarde geld je duiven zo veel mogelijk. Met minder duiven kan je meer plezier aan je hobby beleven, als je wil.

Eerst even nadenken...

- 1. Is duivensport duur? Zijn sportduiven duur?**
- 2. De kleine liefhebber heeft ook rechten**
- 3. Hoeveel duiven hou je best?**
- 4. Heb je wel echt een kweekhok nodig?**
- 5. Hoe geraak je aan behoorlijke of goede duiven?**
- 6. Zijn duiven met een stamboom beter?**
- 7. Over kweekkoppels en stambomen**

1. Is duivensport duur? Zijn sportduiven duur?

Bij de aanschaf van duiven en bij het bepalen van het aantal duiven dat je houdt, moet je rekening houden met verschillende zaken.

- Je moet er aan denken, dat je in de zomer meestal eens zo veel duiven zal hebben als in de winter. Voorkom tijdig overbevolking door rekening te houden met de grootte van je hok. In de winter moeten je hokken dus ongeveer half leeg staan.
- Let op het aantal afdelingen dat je hebt in je hok, want je moet de geslachten dikwijls kunnen scheiden. Bij sommige groepjes voer je best ook nog een scheiding door (bijvoorbeeld piepers 1ste reeks en 2de reeks).
- De grootte van je portemonnee en je beschikbare tijd spelen ook een zeer grote rol.
- Het soort spel dat je wil spelen (snelheid, halvefond of fond) bepaalt mee het aantal duiven dat je nodig hebt. Snelheidsspel met weinig duiven kan heerlijk zijn.
- De spelvorm die je gaat toepassen (nestspel, weduwschap enz.) stelt ook eisen.

Wat er in je portemonnee zit en hoeveel je aan je duiven wil besteden, weet je, maar je weet misschien niet genoeg over de kostprijs van de duivensport. Nochtans is dit belangrijk om te

bepalen hoeveel duiven je gaat houden of aanschaffen.

1. Is duivensport duur en zijn sportduiven duur?

Je portemonnee mag je in je overmoed nooit uit het oog verliezen. Ondanks de grote welstand die er in onze maatschappij heerst, klagen bijna alle liefhebbers over de hoge kostprijs van de duivensport. Zeker, de kostprijs om duiven naar de losplaatsen te brengen en om deel te nemen aan wedstrijden is sterk gestegen. Vooral bij het fondspel willen een aantal inrichters van wedstrijden een behoorlijke cent verdienen op de kap van de duivenliefhebbers. Het duivenvoer wordt duurder en duurder doordat firma's veel soorten voer op de markt brengen. De verschillende verpakkingen en de reclame voor die speciale mengelingen moeten de klanten mee betalen. In tegenstelling tot vroeger geven de liefhebbers tegenwoordig ook allerlei bijproducten en vitaminen. Dit kost geld, vooral als je onverstandig te werk gaat (zie 7, 3). Medische begeleiding bestond vroeger nauwelijks en is thans 'in' en soms verplicht (bv. paramyxospuitje). Sommige 'kenners' doen alsof je maandelijks naar de 'duivendokter'

moet en een hele apotheekkast voorraad moet hebben, wat echter niet waar is.

Verder heb je tegenwoordig meer wedstrijden dan vroeger, wat een grotere versnippering met zich meebrengt en natuurlijk ook hogere deelnamekosten. In België is dit veel erger dan in andere landen.

Veel liefhebbers willen ook meer spelen dan vroeger en hebben daardoor ook vaker verteer in het duivenlokaal.

De grootste oorzaak van de stijging van de kostprijs van de duivensport is echter de mode om veel meer duiven te houden dan vroeger.

Duivenmelkers die er een boekhouding op nahouden lopen nog dunner dan superduiven.

De meeste liefhebbers willen gewoon niet weten hoeveel hun duiven kosten, wat erg onverstandig is.

Ze willen wel weten, wat vrouwlief met het maandelijks gezinsinkomen doet, wat hun vereniging met de centen doet enz., maar zelf dulden ze geen controle op hun 'duivengeld', nog niet door zichzelf. Klagen over de hoge kostprijs van de duivensport is in, maar nagaan waar ze bij hun duiven zelf te veel geld uitgeven, dat willen veel liefhebbers niet. Nochtans, een goede boekhouding dient om nutteloze uitgaven te voorkomen.

Bijna geen enkele liefhebber gelooft, dat je de kostprijs van een duivenkolonie gemakkelijk en vrij juist kan schatten door het aantal duiven dat in november op de hoklijst staat te vermenigvuldigen met 25 euro. (Nota: op voorwaarde dat de hoklijst correct ingevuld is, want een aantal liefhebbers gooien er met hun pet naar.) Je moet ook alles tellen: voer, water (kost ook geld), bijproducten, dierenarts, medicamenten, elektriciteit, verslijt materiaal, nieuw materiaal, herstellingen, verplaatsingen met de wagen, portkosten bij de wedstrijden en een minimum aan verteer. Over poulegelden spreek ik niet, omdat die niet verplicht zijn, maar 90 % van de liefhebbers (of nog meer?) zet toe op het poulen. Over duiven kopen spreek ik ook niet, want sommige liefhebbers geven meer uit aan duiven kopen dan aan een jaar duivenvoer. Bijna niemand gelooft mij, als ik zeg, dat je met 25 euro/duif op je hoklijst van november ook nog zuinig moet zijn om toe te komen. Vroeger verscheen er eens een boek met een niet-commerciële titel: 'Wat vrouwen niet (mogen) weten over de duivensport'. Begrijp je nu waarom de verkoop van dat boek niet vlotte?

Alle hobby's kosten geld. Elke week een voetbalwedstrijd uit de eerste klasse volgen kost meer dan 50 duiven doorwinteren. Je mag natuurlijk 50 of nog meer duiven houden, maar met minder gaat het ook. Een paard of een hond houden en deelnemen aan wedstrijden is even duur als de duivensport met een redelijk aantal duiven.

Tegenover vroeger en in vergelijking met ons inkomen is de prijs van alles misschien niet zo sterk gestegen, maar, wij doen op onze dagen heel veel dingen die duivenliefhebbers vroeger niet deden. Hieraan besteden we een pak geld. Om de duivensport goedkoper te maken moeten we in al deze dingen snoeien: minder duiven en waar het kan minder producten zonder onze duiven te benadelen tegenover de concurrentie. Dit is een heel nieuw gegeven in de duivensport waarover weinig geschreven wordt. De voedingssupplementen

krijgen enorm veel aandacht in de gespecialiseerde duivenpers, omdat er veel geld mee gemoed is en hierbij vaak kampioenen ten tonele gevoerd worden. Overdreven hoop op succes ruïneert veel portemonnees.

Liefhebbers vragen mij vaak hoeveel goede duiven kosten. In de duivencommercie is het zoals in de hele commercie: iets is zo duur als mensen ervoor willen betalen. Niet de verkopers,

indrukwekkende stambomen en grote namen bij zijn in het circuit van de verkoop. Voor de curiositeit heb ik bij het schrijven van dit boek duiven te koop aangeboden met een redelijk palmares en goede stamboom maar ik geraakte ze niet kwijt, nog niet voor 1/5 van de prijs die men mij vroeg voor duiven met een gelijkwaardig palmares van bekende liefhebbers. Je komt vaak ook tot de vaststelling, dat je in de meeste gevallen slechts

Veel liefhebbers maken van de duivensport een kostelijke zaak door veel te veel duiven te houden.

maar de kopers bepalen de prijs. Mensen met een bescheiden beurs zijn in dit scenario echter de klos. Als morgen alle duivenliefhebbers zouden afspreken om gedurende één jaar geen duiven meer te kopen en ook woord zouden houden, dan konden de poeliers 's nachts niet meer gaan slapen.

Zelf ben ik geen koper, maar ik schrik wel van de sommen die ik soms hoor vermelden. Op openbare verkopen en op internet kan je vaststellen hoe dwaas er met geld gegooid wordt voor duiven met ronkende stambomen en duiven van bekende hokken. Stambomen en namen zijn echter geen garantie voor kwaliteit. Als er prestaties of vluchresultaten vermeld worden (wat vaak niet gebeurt), stel je vast, dat veel gewone liefhebbers buitengewoon goede duiven hebben, maar voor duiven van gewone liefhebbers wordt er geen of veel minder geld gegeven, ja, die wil men soms gewoon nog niet. Er moeten

iets uit het derde of vierde knoopsgat kan kopen, wat je natuurlijk beter niet koopt. Als je iets koopt, dan moet het beter zijn dan wat je al hebt. Wat mij opvalt in het circuit van de openbare en internetverkopen, is de voorstelling alsof dure verkopen een zegen voor de kopers zijn. Hoe meer er betaald wordt, hoe harder er gebluft wordt dat 'de goede zaak' gediend werd. Dat tientallen liefhebbers met een lege portemonnee zitten, is minder erg dan die ene goed gevulde portemonnee van de verkoper. Door dit grove geldcircuit krijgt de duivensport een duur imago, wat niet bevorderlijk is voor het aantrekken van nieuwe leden. En de buitenwereld krijgt de indruk, dat elke duif met een ring aan haar pootje veel geld waard is. Op de uitslagen van wedstrijden zie je, dat grote namen vaak een minder hoog procent prijzen winnen dan veel gewone liefhebbers.

Bij hen zitten dus ook veel gewone en veel slechte duiven. Wees dus uiterst voorzichtig met kopen, want bijna niemand verkoopt zijn beste duiven behalve bij een totale verkoop. Voor beginners zijn de prijzen in de duivencommercie onmogelijke prijzen, tenzij zij een formidabel maandinkomen of een zware bankrekening hebben. Gelukkig kunnen beginners en gewone kopers nog vrij goedkoop terecht bij goed spelende gewone liefhebbers. Jammer dat veel liefhebbers dit niet geloven en altijd maar grote namen en kletterende stambomen willen hebben. De allerbeste duiven die ik in heel mijn loopbaan als duivenliefhebber gehad heb, waren duiven die ik kreeg of haalde bij heel gewone liefhebbers. Mijn 1ste provinciaal Pau kwam uit een eitje dat bij een gewone liefhebber bestemd was voor de composthoop. De vader van mijn 1ste nationaal Pau redde ik uit een mand duiven die klaar stond om naar de poelier gebracht te worden. Al jarenlang zeg en schrijf ik: "Op alle hokken zitten de dag van vandaag goede duiven, maar de duivenhokken en de duivenliefhebbers zijn niet allemaal even goed." En als dure duiven ook goede duiven zouden zijn, zou ik al jaren geen prijs meer hebben mogen spelen.

Minder duiven houden zoals vroeger is de enige oplossing om de duivensport als een betaalbare hobby te behouden voor mensen met een gewoon maandinkomen.

2. De kleine liefhebber heeft ook rechten

De duivensport is als hobby ontstaan bij de volksmensen. De kostprijs om in het huidige systeem van wedstrijdbeoefening volwaardig mee te doen is zo

sterk gestegen, dat veel volksmensen afhaken of niet durven beginnen. In dit kader moeten we naar oplossingen zoeken voor de kleine liefhebber die nu bijna onzichtbaar wordt op de uitslag door het grote aantal prijzen (nota: ik zeg niet groot procent prijzen) van de megahokken. Elders spreek ik over punten per duif zoals bij wielrenners en tennissers en ook over twee wedstrijden met dezelfde duiven:

Een nationale overwinning: onvoorstelbaar heerlijk als het je overkomt als gewone liefhebber... Jaak Nouwen won in 1991 Pau nationaal.

Met vrienden genieten van een nationale overwinning (Pau 1991).

één met de inzetten 1, 2 (en 3? en 4?), met daarnaast een wedstrijd voor alle duiven. Een voorbeeld uit eigen ervaring. In de periode dat ik overschakelde naar de fond, was ik bevriend met wijlen Rik Vrancken, een zeer bekend duivensportjournalist en keurder in Belgisch Limburg. Ik zei hem eens: "Als ze ooit een reportage over mij komen schrijven, dan is het voor een overwinning uit Pau". Rik lachte mij uit, want Pau was toch de elitewedstrijd bij uitstek volgens hem en ik moest nog beginnen op de fond. Ofschoon ik tegen alle elitair gedoe ben, zeker als je ook nog 15 euro per duif (vroeger 500 BF) moet betalen om mee te mogen doen, schreef ik in mijn eerste jaar fond 2 duiven in voor Pau. Ik won de 1ste provinciaal

en 13de nationaal. Het jaar daarop schreef ik weer twee duiven in. Ik won de 1ste nationaal en 1ste provinciaal plus nog een late prijs met de duif die het jaar voordien de 1ste provinciaal won. Ik heb het altijd kras gevonden, dat mijn voorspelling uitgekomen is, zelfs twee keer op provinciaal niveau. Hoe was dat mogelijk en waarom durfde ik zo vrank spreken? Gewoon omdat de grote mannen op Pau in die tijd maar 5 duiven mochten inzetten (in 2005 werd die beperking opgeheven). Mijn standpunt is reeds lang: leg de lat in de duivensport gelijk zoals in andere sporten en de gewone liefhebber kan volwaardig meedoen. In het voetbal is het 11 tegen 11. In tennis 1 tegen 1 enz., maar in de duivensport kan het 107 tegen 2 zijn en tegelijkertijd nog prof tegen hobbyist

Als klein en groot morgen met maximum 3 of 4 duiven aan een wedstrijd mogen deelnemen, staan er overmorgen tussen de groten ook een hele reeks kleintjes. Maar ja, mag dat wel? Dan hoeven we ook geen maanden meer te wachten op nationale uitslagen in deze computertijd en kan er veel sneller uitbetaald worden. Maar ja, mag dat wel? Veel kenners van sport zeggen mij ook, dat de duivensport dood gaat door het gemis aan elitewedstrijden zoals die bestaan in de atletiek, tennis enz. Een duif die je van een kerktoeren plukt, mag je meegeven naar Barcelona, de vlucht der vluchten! Bourges met eliteduiven, daar denkt men niet eens aan, wel aan Bourges met een massa duiven die men niet de baas kan. Geen wonder dat de Memorial Van Damme meer aandacht krijgt. En die atleten moeten geen twee of drie maanden wachten op een dure uitslag en hun prijzengeld.

3. Hoeveel duiven hou je best?

Maar goed, dat ik het niet voor het zeggen heb, want dan was je duivenhok snel te groot. Dan hoefde je als hobbyist niet veel duiven te houden om volwaardig mee te kunnen doen. Maar, waarom houden liefhebbers zoveel duiven? Veel

liefhebbers houden veel meer duiven dan ze kunnen betalen, maar dat willen ze natuurlijk niet toegeven. Sommige bekwame liefhebbers kunnen dat grotere getal duiven goed 'verwerken' en prijzen met veel duiven op de uitslag, waardoor een goed spelende kleine liefhebber met weinig duiven nog nauwelijks opvalt op de uitslag. De drang om ook op te vallen op de uitslagen van wedstrijden, doet veel gewone liefhebbers verkeerde besluiten nemen. Ze gaan ook meer duiven houden, kweken er maar op los, precies alsof de kans op goede prestaties stijgt in verhouding tot het aantal duiven dat men heeft. Ze vergeten, dat in de sport kwaliteit belangrijker is dan kwantiteit of hoeveelheid. In de duivensport zit één zaak fundamenteel verkeerd: de aandacht na een wedstrijd gaat niet naar de prijs winnende duiven zelf maar naar de eigenaar. Elders geven we een oplossing voor dit probleem. In sommige andere sporten met dieren bestaat dit probleem ook, maar minder uitgesproken. (Denk aan de paardensport, de hondensport enz.)

Als je met de duivensport wil beginnen of komaf wil maken met je slechte resultaten, moet je niet veel duiven houden en streng selecteren. Van de 45 jaar dat ik met duiven speel, heb ik zowat 30 jaar snelheid gespeeld met weinig duiven. Vele jaren winterde ik maar 10 à 12 duiven door en jarenlang was 20 mijn richtgetal. Ik had geen geld om er meer te houden. Toch had ik van eind maart tot eind augustus genoeg duiven om elke zondag goed mee te doen aan het snelheidsspel. Een kweekhok had ik niet, omdat dat te duur was. Soms schoten er na de selectie van de oude en jarige vliegers maar 4, 5 of 6 over en moest ik mijn duivenbestand aanvullen met laat gekweekte jonge duiven die ik tot in de winter opleerde. Menig keer had ik duiven die per jaar tussen de 12 en de 21 keer prijs per drietal vlogen, dus duiven die me veel plezier bezorgden en die ik met enthousiasme en fierheid vertroetelde. Met heimwee denk ik nu als fondspeler vaak terug

aan die mooie tijd. Met weinig duiven beleefde ik veel plezier.

Kies als beginnening of als je minder goed speelt dus voor weinig duiven. Je bent beter met een half dozijn behoorlijke duiven dan met een dozijn waarvan de helft je elke week ergernis bezorgt. "Maar dan kan ik maar weinig jonge duiven kweken in vergelijking met mijn concurrenten", denk je misschien. Ook dat is een foute redenering. Uit halve gasten kweek je nog slechtere duiven. Veel jongen uit goede duiven zijn al niets waard voor de wedstrijden. Het aantal speelt geen rol, je moet naar kwaliteit zoeken.

Hoeveel duiven heb je dan echt nodig om goed mee te doen? Op deze vraag kan ik een duidelijk antwoord geven. Als je één, twee of drie behoorlijk goede duiven hebt, kan je goed meedoen. Als je bij die drie behoorlijke of goede echter nog twintig slechte duiven hebt zitten, dan doe je niet goed mee, want je procent prijzen trekt dan op niets in verhouding tot het aantal duiven dat op je hok zit. Bovendien bemoeilijken slechte duiven de goede vliegconditie van de betere en goede duiven. Wie 50 snelheidsduiven heeft en per jaar maar 50 prijzen speelt, is slecht bezig. Wie maar 5 snelheidsduiven op zijn hok heeft zitten en per jaar 20 tot 30 prijzen speelt, doet het al stukken beter. Als je wedstrijden met langere afstanden speelt, heb je natuurlijk wel meer duiven nodig voor hetzelfde aantal prijzen. Met 5 fondduiven op één seizoen 20 fondprijzen spelen is bijna onmogelijk. Wie 'slechts' 50 fondduiven op zijn hoklijst heeft staan (kwekers en duivinnen meegerekend) en per jaar ook 50 fondprijzen behaalt, behoort tot de uitblinkers. Dat klinkt vreemd, maar kijk de uitslagen maar na. Met 4 tot 20 duiven al naargelang van je financiële middelen en de ruimte waarover je beschikt, kan je aan het snelheidsspel veel plezier beleven. In de ogen van een aantal duivenmelkers ben ik natuurlijk een onnozelaar, omdat

Men kan zich de vraag stellen of men wel een kweekhok nodig heeft. Waarom zou het niet volstaan gewoon uit de vliegers te kweken?

ik beweer, dat je met heel weinig duiven ook op onze dagen nog met duiven kan spelen en er veel plezier aan kan beleven. Weinig duiven en die goed verzorgen kost niet zoveel en is de beste leerschool.

4. Heb je wel echt een kweekhok nodig?

Een kweekhok er op nahouden is mode geworden. Moet jij het ook doen? Veel hangt weer af van de beschikbare plaats die je hebt en van het bedrag dat je aan je duiven kan besteden. De meeste kweekhokken zijn hun geld niet waard en in vele gevallen zijn ze er ook nog de oorzaak van, dat de liefhebbers in volle seizoen met te veel duiven zitten. Overbevolking verhindert de goede wedstrijd-

tenzij je van iemand een uitzonderlijk koppel (tijdelijk) krijgt. Je moet niet bang zijn dat je te weinig duiven hebt. Dat anderen er meer hebben dan jij mag geen reden zijn om er zelf meer te houden. Waarom sommige liefhebbers liever jonge duiven willen van de kwekers dan van de vliegers van een liefhebber, begrijp ik ook niet. In de meeste kweekhokken zitten tal van late jongen die nooit uitgetest zijn. Het zijn vaak afstammelingen van de actieve vliegduiven. Ik heb liever jonge duiven uit iemands betere of goede vliegers.

Je kan in je beschikbare ruimte beter vliegduiven plaatsen en deze zo vaak mogelijk spelen, want eigenlijk kan je enkel via de reismand te weten komen of je

conditie en is de bron van veel miserie. Gebrek aan ruimte werkt op je zenuwen en ondermijnt je vaste methode. Jonge duiven van verschillende kweekrondes samenbrengen in eenzelfde afdeling van je duiventil veroorzaakt dikwijls ook weer kleine of grote problemen qua gezondheid. Als je er een kweekhok op nahoudt, beperk je dan als beginneling of kleine liefhebber tot 1, 2 of maximum 3 koppels. We raden je nochtans aan, er geen kweekhok op na te houden,

behoorlijke sportduiven hebt. Uit deze vliegduiven kan je tijdens de winter natuurlijk ook een ronde jongen kweken en zo hun kweekwaarde testen. Als je het gewone weduwschap speelt, kan je ook nog een (gedeeltelijke) tweede ronde jongen kweken zonder je weduwnaars te zeer te belasten. Ik heb het jarenlang zo moeten doen en er veel mee geleerd.

Als je beslist er toch een kweekhok op na te houden, moet je ook aan de gevolgen voor de toekomst denken. Vaak zitten in een kweekvolière duiven die je niet vrij kan uitlaten. Je moet dus elke dag meer dan eens op je hoede zijn, dat deze niet ontsnappen tijdens de verzorging en de voedings-beurten. Tijdens de rustperiodes in het najaar, de winter en de lente heb je altijd vier groepen duiven in plaats van twee, namelijk duivinnen die je mag uitlaten en duivinnen die je moet vasthouden, duivers die je moet vasthouden en duivers die je mag uitlaten. Dit alles betekent meer geloop, meer drinkpotten enz., dus meer werk. Zelf heb ik ook een beperkt kweekhok, maar ik heb wel alle duiven van de hand gedaan die ik moest vasthouden. Dit is erg gemakkelijk. Ik moet nooit bang zijn dat er eentje ontsnapt en als een buur of vriend mijn duiven komt verzorgen tijdens onze vakanties, kan er ook geen ontsnappen en heeft hij veel minder werk. Fervente duivenliefhebbers zullen je misschien zeggen, dat mijn raad dwaze praat is, maar ik hou alles graag zo eenvoudig mogelijk. Ik werk niet graag en kijk liever wat langer naar mijn duiven dan naar de drinkpotten enz.

5. Hoe geraak je aan behoorlijke of goede duiven?

Het is verkeerd duiven aan te schaffen die niet geschikt zijn voor de afstanden die jij wil spelen. Voor het snelheidsspel moet je geen fondduiven gaan kopen en omgekeerd. Betweters beweren wel, dat goede duiven op alle afstanden moeten kunnen uitblinken, maar ze hebben ze zelf niet, laat staan dat ze jou er zo eentje

De Lierse duivenmarkt is in de hele duivenwereld bekend. Tijdens de topzondagen komen hier duizenden duivenliefhebbers van heinde en ver jonge duiven kopen voor een schappelijke prijs.

zouden kunnen of willen geven. Bijna alle duivenliefhebbers willen een beginnening wel een duifje geven, maar... het is totaal verkeerd van te starten met duiven die je links en rechts krijgt van Jan en alleman. Duiven van verschillende hokken samen brengen is problemen zoeken qua gezondheid. Als het oude duiven zijn die je krijgt, kan je ze niet laten uitvliegen en heb je een extra hokje of volière nodig.

Een geheim om tegen een redelijke prijs aan goede duiven te geraken is in het najaar enkele koppels eieren te kopen bij een goed spelende liefhebber.

Die palmen dan misschien de helft van je beschikbare ruimte in. Daarbij komt nog, dat je duiven die je krijgt van verschillende liefhebbers, moeilijk kan wegdoen als ze niets waard zijn, want dan stoot je de gever voor het hoofd. Als ik een duif krijg, zeg ik altijd tegen de gever: "Ik test ze uit en als ze niet goed is, eet ik ze op". Als ik een duif weggeef, raad ik altijd aan ze te spelen en ze op te eten als de resultaten niet goed zijn. Het is onvoorstelbaar hoe sommige duivenmelkers zonder het zelf te beseffen beginnelingen en gewone kleine liefhebbers in de miserie zetten. Ze geven hen een paar oude duiven om te kweken, want tegenwoordig moet je toch flink wat duiven hebben om mee te kunnen doen en streng te kunnen selecteren, zeggen ze. De beginnening of kleine liefhebber is in de wolken, want hij kreeg iets goeds voor niets of toch aan een gunstprijs, maar hij vergeet dat hij maar een klein hok heeft met slechts twee of drie onderverdelingen. Eigen en gekregen duiven worden op één afdeling opgesloten om te kweken, maar ze kunnen niet buiten, ze zitten eng en een bad geven is zo goed als onmogelijk. Reeds voordat er jongen in het nest liggen, zijn alle afdelingen bezet en voor het spel is er geen

plaats meer: geen plaats voor de weduwduivinnen, geen plaats om geslachten te scheiden, geen plaats om de verschillende reeksen piepers te scheiden of toch ... links en rechts is er toch nog een plaatsje om een schabbetje of kapje tegen de wand te nagelen. En de vuiligheid en de wanorde worden met de week groter om nog niet te spreken van de duiven die niet willen vliegen... Al vrij dikwijls heb ik gevloekt als ik bij zulke situaties uitkom.

Zulke beginnelingen zijn vaak al verloren voor de duivensport voordat ze goed en wel begonnen zijn. Echt, veel duivenliefhebbers moeten beter nadenken als ze andere duivenliefhebbers willen helpen. Om al die problemen te voorkomen zijn er betaalbare oplossingen.

Het is onverstandig om als beginnening honderden euro's uit te geven aan het kopen van duiven. Als je 10 jonge duiven koopt, mag je al blij zijn als er 2 of 3 behoorlijke tussen zitten en supers zijn heel, heel zeldzaam, bijna zo zeldzaam als het winnen van de lotto. Duivenliefhebbers die al jaren met de duivensport vertrouwd zijn en behoorlijk of goed spelen, houden in het najaar ook maar 20 à 30 % van hun gekweekte jonge duiven door tijdens de winter. Hieruit kan je besluiten, dat jonge duiven die 25 euro per stuk kosten, al vrij duur zijn, want het allerbeste van een hok wordt zelden verkocht of weggegeven. Veel verkopers van duiven horen dit natuurlijk niet graag, maar als je op de hoklijsten van bijna alle liefhebbers kijkt, zie je hoe weinig duiven er na 1, 2 of 3 jaar nog overschieten van de gekweekte duiven van een bepaald jaar. Je stelt dan vast, dat 85 tot 98 % van al de gekweekte duiven niet veel waard waren als wedstrijdduif. Kopen is dus zeer riskant en redelijk goedkope piepers zijn nog duur omdat er maar een klein procentje goede duiven tussen zit. Hoe kan je het dan aan boord leggen?

Een mogelijke oplossing is, jonge duiven kopen van een kweekstation dat aan schappelijke prijzen rasduiven

aanbiedt. Je kan ook naar een duivenmarkt (bv. Lier, Begijnendijk, WPC in Hoeselt enz.) gaan waar ook behoorlijke duiven aan schappelijke prijzen te verkrijgen zijn. Als je alle werkelijke kosten van een kweekhokje met 2, 3 of meer kweekkoppels telt, ben je ook heel wat geld kwijt. Deze jonge duiven moet je natuurlijk goed uittesten in wedstrijden. En waarom zou je met deze duiven minder kans op slagen hebben dan met duurdere duiven die je elders koopt? Een andere oplossing is je te wenden tot een goed spelend duivenliefhebber (in je eigen vereniging) en open kaart te spelen. Als je bereid bent om onder zijn hoede een behoorlijk duivenliefhebber te worden, heb je veel kans dat je gratis of toch heel goedkoop aan behoorlijke duiven geraakt. Dit betekent, dat je uitsluitend bij hem te rade gaat en je hoofd niet op hol laat brengen door andere liefhebbers-betweters. Zo iemand kan je 'peter' worden en jij zijn vriend. Je mag het dan niet beter willen weten dan hij en je dient aandachtig te luisteren naar zijn raad en deze ook te volgen. Misschien kan je als tegenprestatie een of ander werkje voor hem opknappen. Zo ben ik zelf voor een groot deel duivenliefhebber geworden zonder ooit over geld te spreken. Je mag hierbij niet ongeduldig worden. Als de jonge duifjes van de tweede of derde ronde in het kweekhok in de nestschotels liggen, is het wegschenken veel gemakkelijker dan in het vroege voorjaar. Bij goede spelers kan je in de late zomer misschien een ronde eitjes gratis krijgen of kopen tegen een heel schappelijke prijs. Als je die op je eigen hok laat uitbroeden, moet je wel zorgen dat de voedsterkoppels gezond zijn. Deze late jongen kan je nog beperkt opleten in september en oktober. Die zijn dan wel te jong om aan winterkweek of vroege kweek te doen, maar je kan ze toch spelen vanaf april - mei. Velen die een jonge duif krijgen of kopen, durven die niet opleten en niet aan wedstrijden laten deelnemen. Ze willen ze direct bombarderen tot kweekduif.

Als ik een jonge duif weggeef of verkoop, raad ik altijd aan ze te spelen, omdat de mooiste duif archi-dom kan zijn. Je moet met alle middelen vermijden, dat duiven met een slecht oriënteringsvermogen in je stam binnendringen. De vrees om een gekochte jonge duif op te leren en aan wedstrijden te laten deelnemen begrijp ik, als het over zeer dure duiven gaat, maar een wielerploeg of voetbalploeg gooit haar beste pionnen toch ook in de strijd. Sport is keihard. Als de gever of de verkoper echt sportief is en je met de hand op het hart aanraadt die duif uitsluitend als kweekduif te gebruiken, kan je die raad volgen, maar als je bij iemand maar één van de vele kopers bent, is uittesten de verstandigste weg.

6. Zijn duiven met een stamboom beter?

Je beslist zelf of je duiven met of zonder stamboom aanschaft. Duiven zijn of worden niet beter als je er een papier met stamboom bij ontvangt. De meeste snelheidsspelers houden zich niet bezig met stambomen, tenzij ze zo goed spelen dat ze regelmatig duiven kunnen verkopen, want 'duiven met stamboom' klinkt veel beter. 's Zomers ben je met een stamboom niets, dan moet je op de uitslag zien te geraken, maar 's winters kunnen stambomen aangenaam en ook nuttig zijn. Wij raden je bijvoorbeeld aan om stambomen van je duiven op te maken om later kweekkoppels samen te stellen. Stambomen en prijzentabellen tonen je heel duidelijk welke lijnen of welke soort duiven op je hok de beste vliegresultaten geven. Als je niets op papier zet, vergeet je veel of vergis je je sneller. Zelf reken ik mij als universitair gediplomeerde niet bij de domsten, maar ik stel wel vast, dat ik zonder stambomen en zonder uitslagentabellen herhaaldelijk verkeerd zit als ik bij de eindbeoordeling van elke duif de papieren boven haal en bij de samenstelling van kweekkoppels naar de stambomen kijk. Voor een duivenliefhebber is een hond een hond, maar een hondenliefhebber bekijkt een

hond heel anders. Zo is er ook wel degelijk een groot verschil tussen duiven. Wees nooit bang om uitleg te vragen over de stamboom van gekregen of gekochte duiven. Maar ook als je duiven met stambomen hebt, moet je je oefenen, zo mogelijk met je vrienden, om duiven te leren beoordelen zoals ik dat beschrijf in hoofdstuk VI. Duiven uit dezelfde ouders, dus met dezelfde stamboom, gelijken uiterlijk niet altijd op elkaar. Als je uit eenzelfde koppel jongen of eitjes aan iemand anders geeft, stel je later dikwijls vast, dat die jonge duiven er heel anders uitzien dan de broers en zussen ervan op je eigen hok. Dit ligt aan het nieuwe milieu, de andere omgeving en ook aan de andere verzorgingsmethode. Toen wij met drie broers met duiven speelden, gaven wij elkaar regelmatig iets uit onze betere duiven. Herhaaldelijk hebben we toen vastgesteld, dat duiven uit eenzelfde koppel zich uiterlijk heel anders ontwikkelden op een ander hok, al woonden we vrij kort bij elkaar.

7. Over stambomen en kweekkoppels samenstellen

Het samenstellen van koppels voor de kweek is moeilijk. Ik heb veel gelezen over duiven, zelfs cursussen of lessen gevolgd. Vroeger ben ik ook vaak mee gaan keuren met een bekend keurder. Ik zou er dus iets van moeten kennen, maar op eigen hok stel ik vast, dat het geluk of het toeval mij vaker behoorlijke duiven oplevert dan mijn kweekkennis. Daarom koppel ik sinds enige jaren slechts 20 % van mijn duiven en de andere duiven mogen zelf hun partner kiezen. Waarom? Omdat in het verleden mijn betere duiven altijd geboren werden uit een koppel waarvan ik het niet direct verwacht had. Als ik dan achteraf de stamboom van die betere duif bekijk, stel ik vast, dat ze het resultaat is van verre verwantschapskweek en dat er zowel aan vaderszijde als aan moederszijde bijna altijd goede voorouders in de stam zitten. Om aan mijn 20 % te geraken kies ik aan de hand van mijn stambomen duiven waarvan een

Eigenlijk moet iedere duivenliefhebber zelf beslissen hoe hij zijn koppels samenstelt, want hij moet zijn duiven toch het best kennen.

Ik heb er goede ervaringen mee. Ik ben 15 jaar geleden overgeschakeld naar de fond zonder noemenswaardige kosten voor duiven. Ik heb er veel weggegeven en ook veel gekregen. Ik heb er ook veel opgegeten, want dat spreek ik altijd af met vrienden en kennissen: spelen als het kan en naar de keuken als het moet. Ik ben geen bekend kampioen, maar af en toe blink ik toch eens uit in belangrijke wedstrijden. Ik kan redelijk goed mee op de fond en meer verlang ik niet. Zonder rekening te houden met mijn eigen stambomen en de behaalde wedstrijdresultaten zou ik dat niet gekund hebben.

Duiven van andere liefhebbers koppelen vind ik een onmogelijke opdracht, omdat ik die duiven onvoldoende ken. Ik kan maximum enkele uiterlijke kenmerken beoordelen. Eigenlijk moet elke liefhebber zelf beslissen hoe zijn koppels samengesteld worden, want hij moet zijn duiven toch het best kennen. Maar ja, zeer veel liefhebbers hebben geen stamkaarten en geen tabellen met de uitslagen van elke duif. Ze 'weten alles van buiten'. Dat zeggen ze, maar is het juist? Tegen zulke liefhebbers zeg ik altijd, dat ze zeer knap zijn en dat ik niet zo slim ben. Als je geen stambomen hebt, koppel je als beginnening best je beste duiven tegen je beste duiven.

Als het om duiven zonder uitslagen en zonder stamboom gaat, koppel je best de zachtste pluim tegen de zachtste pluim. Ik vind, dat je niet te veel tralala moet maken: goed tegen goed en zacht tegen zacht. 'Goed' kan je bewijzen en zachtheid van pluim kan je voelen. Een zachte pluim is volgens mij de beste aanduiding van kwaliteit en gezondheid.

De jongen en de jaarlingen op je hok moet je volop spelen om te weten te komen of de ouderkoppels in die samenstelling iets waard zijn. Andere liefhebbers inschakelen voor raad, kan goed en verstandig zijn, maar je moet zelf ook durven beslissen om een goed liefhebber te worden.

en steek er eitjes van die 20% onder. Zo krijg je op korte tijd ettelijke duiven die een redelijke stamboom hebben. 'Hoe kom je aan duiven met goede voor-ouders?' is natuurlijk jouw vraag. Zelf heb je na jaren spel wel een aantal afstam-

ouder, grootouder of overgrootouder één of meer prachtprestaties hebben geleverd. Die 20 % koppel ik tegen elkaar. Hierbij zitten vliegers en kwekers. Ik ben 70 en daarom spaar ik geen duiven meer, want morgen kan het gedaan zijn. Wie bij mij aan wedstrijden kan deelnemen, mag niet op het kweekhok zitten. Van deze 20 % leg ik de eitjes na enkele dagen broeden onder andere koppels. Onder welke koppels? Eerst onder oudere duiven die nog nooit een goed jong voortbrachten. Dan neem ik de stambomen. Ik kijk welke oudere duiven nergens of nauwelijks voorkomen in de stambomen. Ik ruim hun eitjes op

melingen zitten van je beste duiven ooit. Voor versterking moet je naar elders. Als beginnening moet je natuurlijk dadelijk naar elders. Bij gewone liefhebbers zit soms goed materiaal met of zonder stamboom op papier. Liefhebbers in je vereniging die vaak uitblinken mag je rustig iets vragen. Ik heb er zeer goede ervaringen mee. Je kan voor iemand iets gratis doen en als tegenprestatie een duifje krijgen. Ik heb er goede ervaringen mee. Verder heb je vrienden en kennissen met wie je eventueel kan ruilen of van wie je iets krijgt. Ik heb er goede ervaringen mee. Je kan een niet te dure bon kopen op een kampioenenavond.

1. Wanneer zijn duiven goed?
2. De duif van buiten of "Wat je kan zien zonder de duif vast te nemen"
3. De duif van buiten of "Wat je kan voelen als je de duif vast neemt"
4. De duif van binnen
5. De keel van een duif
6. Heeft het zin af en toe een keurder te laten komen?

1. Wanneer zijn duiven goed?

Eigenlijk is het antwoord heel eenvoudig.

- Een goede sportduif is een duif die HERHAALDELIJK gerangschikt wordt in vliegwedstrijden. Hoe meer prijzen vooraan, hoe beter de duif.
- Een goede kweekduif is een duif die af en toe goede afstammelingen geeft.
- Sommige duiven vliegen goed én kweken goed. Dat zijn buitengewone duiven.

'Goed' heeft echter ook een relatieve of betrekkelijke betekenis. Als hobbyist mag je 'goed' bekijken binnen jouw manier van met duiven spelen. Je kan met bewondering opkijken naar de prestaties van kampioenen zoals die beschreven worden in reportages, maar in de praktijk heb je daar niets aan, erger nog, je zou bij het lezen van die resultaten zelfs de neiging kunnen krijgen om je eigen duiven als nietsnutten te bestempelen. Jij houdt duiven voor je eigen plezier en jouw duiven zijn goed als ze jou plezier bezorgen. Jij bepaalt zelf welke prestaties je van je duiven verlangt. Enige jaren geleden maakte ik samen met een vriend-niet-duivenliefhebber een videofilm over de liefhebbers van de duivenbond waar ik lid van ben. Toen die film klaar was, vroeg ik die vriend wat hem het meest opgevallen was. Hij antwoordde: "Ze zeggen allemaal, dat ze goede duiven hebben". Mijn vriend begreep dit niet, maar zo hoort het!

Blij, tevreden en fier zijn in je hobby en niet jaloers liggen te zeuren over anderen die soms of dikwijls beter zijn. Jouw duiven zijn goed, als je mee kan in de mate dat jij het wil. Dat je duiven in groter verband misschien niet meekunnen, daar moet je je geen zorg over maken, als je die wedstrijden niet speelt. Je moet wel een objectieve kijk hebben op de kwaliteit van duiven om je eigen duivenbestand geleidelijk aan te verbeteren voor het spel dat jijzelf speelt.

Er zijn heel veel slechte duiven. Er zijn ook heel veel behoorlijke duiven. Slechts een beperkt aantal duiven zijn goed. De zeer goeden zijn zeer zeldzaam. De supers zijn nog zeldzamer, het zijn grote uitzonderingen. Om naam te maken moet je niet veel goede duiven hebben. Op veel hokken zitten een aantal behoorlijke duiven en één of twee of drie goede duiven. Die enkele goede duiven (of duif) maken van die melker een plaatselijk, regionaal, provinciaal en soms zelfs een nationaal 'kampioen'. Tevens doen die enkele goede duiven (of duif) de prijs van de minder goede duiven stijgen. (Nota: wees daarom altijd voorzichtig als je duiven koopt. Koop nooit heel dure duiven. Laat dat aan de Chinezen en Japanners over.)

'Slecht' betekent in de duivensport 'géén of te weinig prijzen vliegen'. Hoe moet je dat zien? Wel, in een

wedstrijd per 4-tal vliegt 1 duif op 4 prijs. In het systeem per 4-tal kan je een duif die maar 1 prijs op 4 wedstrijden vliegt, zeker geen goede duif noemen. Het is een behoorlijke duif omdat ze haar procent prijzen vliegt. Als je in je vereniging per 3-tal of per 2-tal speelt, kan je in dezelfde zin redeneren. Je begrijpt echter wel, dat duiven die per 4-tal geselecteerd worden, beter zijn dan duiven die per 3-tal of per 2-tal geselecteerd worden. Echte kampioenen selecteren dikwijls op prijzen per 10-tal of zelfs per 25-tal. De meeste sportduiven worden eigenlijk zeer streng beoordeeld. Als je de prijzen van een duif gewoon samentelt en oordeelt, hanteer je objectieve normen. In het hoofdstukje over de selectie leg ik je echter uit, dat objectieve normen niet altijd moeten gelden. Verder nog dit, zoals één zwaluw de lente niet maakt, zo bepaalt één prijs ook niet of een duif goed is. Dit geldt vooral als je over fondduiven spreekt. Bij kweekduiven is de norm niet zo streng, want dan hou je er geen meer over. Ik denk niet, dat er kweekkoppels zijn waarbij uit 4 eitjes ook 2, 3 of 4 goede jongen voortkomen. Je hoort ooit spreken over 'gouden kweekkoppels', maar zelfs uit die gouden koppels komt meer ijzer dan goud. Je hoort ook vaak: 'Alles wat uit dat koppel komt, vliegt'. Dat is natuurlijk waar, maar men zegt er niet bij hoe snel. Goede kweekkoppels zijn uiterst zeldzaam en ze geven nog altijd meer slechte of gewone

afstammelingen dan goede. De meeste kweekkoppels geven enkele behoorlijke maar nooit goede jongen. Sommige kweekkoppels geven in hun hele loopbaan maar één of twee goede jongen. Uitzonderlijke kweekkoppels of kweekduiven geven in heel hun loopbaan slechts een beperkt aantal goede duiven. Mijn ervaring is, dat goede duiven plots en onverwacht opduiken uit een of ander koppel. Wees als hobbyist dolblij, als je af en toe een jaar hebt, waarin je één of twee goede duiven kan kweken uit al je duiven. Dan ben je snel bij de betere spelers.

Soms kan je duiven niet of onvoldoende beoordelen op basis van vlieg- of kweekresultaten. Denk aan duiven die je krijgt of koopt, gekwetste duiven na genezing, late jongen enz. Dan moet je ze beoordelen aan de hand van voelbare en zichtbare eigenschappen. Over de eigenschappen van een goede sportduif zijn er al tientallen theorieën uitgewerkt en duizenden bladzijden geschreven. Om je in deze moeilijke materie enig inzicht te geven, beschrijven we nu heel beknopt wat je aan een duif kan zien en voelen.

2. De sportduif van buiten of "Wat je kan zien zonder de duif vast te nemen?"

Beginnelingen en een aantal gewone liefhebbers vragen zich af, wat ervaren liefhebbers en 'keurders' allemaal zien en voelen als ze duiven bekijken en vastnemen. Eigenlijk kunnen zij niet meer zien en niet meer voelen dan jij ook kan zien en voelen, maar om zover te komen moet je oefenen en nog eens oefenen. Vooral voor beginnelingen geven we hier een beknopt overzicht van een duivenlichaam. Het is geen biologies, maar gewoon een praktische opsomming met daarbij aanduidingen die nuttig zijn bij de beoefening van de duivensport. Wie details wil kennen, gaat best naar de gemeentelijke bibliotheek voor een wetenschappelijk werk over vogels of duiven.

Wat kan je zien zonder de duif vast te nemen?

Duiven zijn niet allemaal even groot. Duivers zijn meestal groter en steviger gebouwd dan duivinnen. Ook bij andere dieren kan je zo het sekseverschil dikwijls vaststellen. Heel grote en heel kleine duiven zijn gewoonlijk minder goede duiven, maar zekerheid hierover bekom je alleen door ze te spelen. Fondduiven zijn doorgaans kleiner dan snelheidsduiven. Als je een gezonde duif van kortbij ziet of bekijkt, bewonder je zeker haar prachtig en glanzend verenkleed. Een duif heeft verschillende soorten veren of

Gewone liefhebbers vragen zich wel eens af wat ervaren liefhebbers en keurders allemaal zien en voelen als ze duiven bekijken en vastnemen. Eigenlijk kunnen ze niet meer zien en voelen dan jij ook kan zien en voelen. Maar om zover te komen moet je oefenen.

pluimen. Op de vleugel en in de staart staan de grootste pluimen en die noemen we pennen, omdat grote pluimen (van ganzen) vroeger gebruikt werden als pen om te schrijven. Verder vind je op het lichaam van de duif kleinere veren of pluimen, waarvan de schacht en de baarden dunner worden naarmate de veer of pluim kleiner wordt. De kleinste veertjes zijn de donsveertjes, waarvan de baardjes op wollige zijde lijken. Ze doen dienst als warmteregelaars op het duivenlichaam. Je ziet die donsveertjes niet als je de duif van op afstand bekijkt, maar er moeten er alle dagen op je duiventil liggen, omdat gezonde duiven zo goed als alle dagen één of meer donsveertjes (soms een heel pak)

verliezen. Het natuurlijk afstoten of verliezen van veren bij duiven noemt men 'stoten' of 'laten vallen'.

Alle pluimen moeten bij een duif in rusttoestand goed aansluiten bij het lichaam. Alle veren of pluimen samen moeten passen als een goed kostuum. Hoe vaster alle pluimen en pluimpjes tegen het lichaam aanplakken, hoe mooier de duif en hoe glansrijker het pluimenkleed.

Voorals de veertjes rond de hals mooi plat liggen en alle kleuren van de regenboog erin fonkelen, heb je een mooie gezonde duif.

Sommige duiven hebben een kwastje veren (Fr. cravate) op de borst. Dit is vaak erfelijk. Het verhindert goede prestaties niet, maar het is niet mooi en die duiven moeten al heel goed presteren om hun velletje te redden. Sommige duiven hebben ook pluimpjes aan de poten.

Ook dit is een overgebleven rareit uit vroegere generaties.

Als er op het verenkleed donkere of vette vlekken opduiken, is dit een teken van zeer goede gezondheid en wedstrijdconditie. Een pluimenkleed dat vast tegen het lichaam aansluit en blinkt, geeft de duif een duidelijk kleiner uitzicht dan ze normaal heeft. Als je dit tijdens het vliegseizoen vaststelt, moet je die duif zeker inkorven voor een wedstrijd.

Duiven die altijd of dikwijls een bevuild verenkleed hebben, zijn doorgaans niets waard. Duiven met een ruw en niet blinkend verenkleed zijn ook niets waard. Je kan die best zo snel mogelijk naar de keuken brengen.

De kop of het hoofd bepaalt zoals bij de mens voor een groot deel of een duif er mooi uitziet of niet. Mensen en duiven moeten niet mooi zijn, ze moeten goed zijn. Maar mooi is mooi meegenomen, vooral voor tentoonstellingen en voor je eigen gevoel voor schoonheid. Duivers hebben doorgaans een grovere kop dan duivinnen. Bij jonge duiven zie je dit soms nog niet.

Ook de bek met de neusdoppen of neuswratten bepaalt voor een groot deel het uitzicht van een duif. De bek is meestal zwart van kleur en moet stevig zijn. De bek of mond is spits en scherp om graantjes op te pikken. Andere dieren en de mens hebben een

brede mond, omdat zij op een andere manier eten. Duivers hebben doorgaans dikkere neusdoppen dan duivinnen. De neusdoppen moeten wit zijn, liefst krijtwit en droog.

Als de neusdoppen niet wit en wat vochtig zijn, scheelt er iets aan de gezondheid van de duif, meestal aan de luchtwegen.

Tijdens het azen van jonge duiven zijn de neusdoppen van de ouders soms wat nat en vuil, maar daar moet je je geen zorgen over maken. De ogen spelen een zeer belangrijke rol.

Ze moeten fonkelen, droog zijn en vitaliteit uitstralen. De kleur heeft volgens mij niets met kwaliteit te maken, alhoewel sommigen menen van wel (ogentheorie).

De oogranden moeten het oog goed omsluiten. Bij jonge duiven ligt het oog soms vrij los in de oogkas en lijken de oogranden te groot, maar dit euvel moet verdwijnen na een aantal weken. Als de oogranden het oog niet goed omsluiten en er een witgrijze ruimte blijft tussen oogrand en oog, heb je zeker een slechte of minder goede duif.

De oogranden moeten zoals de neusdoppen wit en droog zijn, al zijn er ook goede duiven die meer vleeskleurige oogranden hebben. Als de oogranden nat en grijs zijn, scheelt er iets aan de gezondheid. De oren bevinden zich achter de ogen en de bek.

Als duiven goed in orde zijn, zie je bijna niet waar de oortjes staan.

Als de kleine pluimpjes rond de oren omhoog beginnen te komen, scheelt er ook iets aan de gezondheid en zeker aan de sportieve conditie of vorm.

De kleine veertjes op en rond het hoofd moeten vast of plat op het hoofd liggen en er zacht uitzien.

Als de veertjes in de buurt van de bek en de neusdoppen wat recht komen te staan of uitvallen, is de duif niet goed gezond en zeker niet in goede wedstrijdconditie.

Resten ons nog de pootjes en de voetjes met de tenen.

Ze verschaffen je vaak heel nuttige informatie.

Als de voetjes en tenen erg vuil zijn, zijn de duiven niet goed in orde. Vuile voetjes zijn gewoonlijk het gevolg van minder droge en minder mooie strontjes.

Als er in het gebruikte badwater op de bodem veel donkere smurrie ligt

van de pootjes, dan zijn je duiven niet in een goede vliegconditie. Sommige duiven krijgen helrode pootjes bij het stijgen van de wedstrijdconditie. Deze helrode kleur komt er soms op heel korte tijd als je duiven goed kan motiveren. Bij andere goed vliegende duiven zie je niets speciaals aan de pootjes. Bij stijgende vliegconditie op je duivenhok zijn er altijd wel een paar duiven met rodere pootjes. Veel liefhebbers kijken naar de lengte van de twee binnentenen van jonge duiven om bij twijfel het geslacht vast te stellen. Als die even lang zijn, zou het een duivertje zijn, maar deze vaststelling is niet betrouwbaar. De echte aanduiding van de sekse ligt of hangt enkele centimeters hoger, maar die kan je bij een duif niet zien!

Een pluimenkleed dat vast tegen het lichaam aansluit en blinkt, geeft de duif een duidelijk kleiner uitzicht dan ze normaal heeft. Als je dit tijdens het vliegseizoen vaststelt, moet je die duif zeker inkorven voor een wedvlucht.

Je wil natuurlijk weten hoeveel tijd je nodig hebt om al deze puntjes te zien bij een duif.

In het begin misschien een of meer minuten per duif, maar na een paar weken oefenen zie je al deze puntjes in één oogwenk.

Als je 's morgens eerst eens rustig door je duivenhok loopt en hierbij elke duif een of meer seconden bekijkt, heb je in een minimum van tijd een duidelijk beeld op de algemene gezondheidstoestand van je duivenbestand.

Als je door je hok loopt en ziet, dat je duiven zich in een soort startpositie zetten om naar buiten te stormen, dan mag je jezelf proficiat wensen.

3. De duif van buiten of "Wat je kan voelen als je een duif in je handen neemt?"

Als beginnening moet je natuurlijk eerst leren hoe je een duif moet vastnemen. Bij lessen over duiven in scholen merk ik, dat dit niet zo gemakkelijk is als wij ervaren duivenliefhebbers soms denken. Een eerste belangrijk punt is, dat je een duif niet bang mag maken voor je ze gaat vastnemen.

Op een duiventil mag je nooit snelle bewegingen maken. Je mag ook niet wijzen met je handen of door het hok lopen met de armen ver van je lichaam. Als je bij gelegenheid kleine kinderen op je duivenhok laat, moet je hen dat vooraf proberen bij te brengen. Om de duiven wat gewoon te maken aan menselijke bewegingen

op het hok, is het aan te raden je duivenhok regelmatig te poetsen mét duiven op het hok.

Zoals bijna alle dieren worden ook duiven doorgaans rustiger als je tegen hen praat. Wat je zegt, speelt geen enkele rol, maar doe het rustig. Met je hand kan je van tijd tot tijd een robbertje vechten met de duiven. Een korreltje voer vast tussen je vingers nemen en je duiven er dit laten uitpikken is ook een goede oefening om duiven tam te maken. Dieren tam maken gebeurt vooral via het eten.

Te veel eten geven maakt dieren schuw, want dan hebben ze geen mensen meer nodig.

Zorg dus eerst voor tamme duiven.

Wanneer je een duif gaat vastnemen, breng je je handen rustig en dicht vast tegen je lichaam omhoog op dezelfde hoogte als de duif zit. Je neemt ze dan heel rustig met je twee handen, dus niet met een flitsbeweging. Neem de duif daarna in één hand met de kop naar je toe, de duim boven op de rug en de vier vingers onder het duivenlichaam. Om te voorkomen dat de duif uit je handen glipt, neem je de twee pootjes tussen je middenvinger en ringvinger of tussen wijsvinger en middenvinger.

Daarstraks zag je het verenkleed of pluimenkleed, nu voel je het. Goede duiven hebben bijna altijd een dik verenkleed. Het verenkleed moet zeer zacht aanvoelen. De glans en de zachtheid van het verenkleed zijn misschien wel de duidelijkste uiterlijke voelbare en zichtbare aanduidingen van kwaliteit en gezondheid. Oefen je op alle mogelijke manieren (ook op voorwerpen en andere dieren) om gradaties in zachtheid te leren aanvoelen. Duiven die slecht geruid hebben of op een ongezond en vochtig hok zitten, hebben doorgaans geen echt zachte pluim. Je voelt dan soms pluimenstoppeltjes of donspluimpjes die niet goed open gegaan zijn. Langs de borstkam voel je en zie je samen geklitte donsveertjes. Op het blinkend verenkleed zit een weinig wit poeder dat je duidelijk moet zien op de vleugelpennen. Dit wit poeder kleeft aan je handen en kleren als je duiven vast neemt. Tijdens het azen van piepers zie je vaak minder poeder op de pennen. Als je ook vetvlekken op het verenkleed van je duiven ziet, zijn ze normaal gesproken prima gezond en in goede wedstrijdconditie. Wij raden beginners en leergierige gewone liefhebbers aan, geen of slechts enkele rode of witte duiven te houden, niet omdat die slechter zouden zijn, maar wel omdat je op die kleuren poeder en vetvlekken moeilijk of niet ziet.

Het duivenlichaam als geheel moet stevig aanvoelen en mag niet te zwaar of te licht zijn. Ik verkies een duif die de hand goed vult en een eerder laag soortelijk gewicht heeft. De grootte van de duif speelt geen

rol, alhoewel heel grote duiven meestal geen goede zijn, omdat ze te veel ballast moeten meeslepen in de lucht, zeker als fondduif. Doorgaans zijn snelheidsduiven wel groter dan fondduiven, maar dit is geen vaste regel. Zware duiven en duiven die snel aanvetten zijn natuurlijk minder geschikt voor de duivensport, omdat die te veel energie nodig hebben om zich voort te bewegen. Hoe groter de afstand in een wedstrijd, hoe meer die zware duiven gehandicapt zijn.

Het hele duivenlichaam is opgebouwd rond het borstbeen. De kam van het borstbeen aan de onderkant van het lichaam kan je zien, als je de pluimpjes wat wegduwt of wegblaast. De borstkam mag niet heel scherp zijn en niet lijken op een bot mes.

Het hele duivenlichaam is opgebouwd rond het borstbeen. Naarmate de conditie stijgt, lijkt er meer bloed in de borstkam en in de huid langs het borstbeen te komen.

Gewoonlijk is de borstkam één à twee millimeter breed. Bij sommige duiven is de borstkam wit, maar bij andere duiven is hij rozig. Rozig lijkt beter, maar bewezen is dit niet. Naarmate de conditie groeit, lijkt er meer bloed in de borstkam en in de huid langs het borstbeen te komen. Borstbeen en huid worden dan roder. Naarmate de conditie stijgt, wordt de huid die de spieren bedekt zuiverder van pelletjes, roder, dunner en meer doortrokken met bloedadertjes. Veel duiven krijgen bij groeiende conditie een bloedbolletje op of

juist naast de borstkam. De huid over de borstkam en de spieren moet roos zijn. Als die huid blauwachtig wordt, is de duif niet goed gezond. Ze krijgt dan dikwijls te weinig zuivere lucht of te sterk voer. Op de huid liggen pelletjes. Naarmate die pelletjes verdwijnen en de huid meer roze of lichtrood wordt, is de duif in een betere (wedstrijd)conditie. Duiven hebben graag een bad om deze pelletjes kwijt te geraken, vooral als ze in een betere vliegconditie komen. Links en rechts van de borstkam voel je de spieren onder de huid. Over de spieren wordt er voortdurend gepraat en gediscussieerd, niet enkel door duivenliefhebbers maar ook door wetenschappers in verband met andere sporten. Velen menen er iets over te kennen, maar hun uitslagen bewijzen het niet. Slechts hier en daar zit er iemand die je nederig met redelijke zekerheid een beoordeling kan geven. De kwaliteit van de spieren speelt zeker een rol tijdens de wedstrijden, maar ook de spieren zijn slechts één van de tientallen of honderden (?) factoren die een rol spelen in een wedstrijd voor duiven. Er is zonder twijfel een verschil tussen de spieren van goede snelheidsduiven en goede fondduiven. Soms kan je zien en voelen dat de spieren dikker worden en opgespannen zijn. Dit wijst op een goede vliegconditie. Duiven waarvan de spieren bij het inkorven maar heel gewoon aanvoelen, vliegen echter ook dikwijls een vroege prijs. Duivensport verrast je dikwijls. Zekerheid op een goed vliegresultaat heb je echter nooit, want de meeste duivenliefhebbers klokken zelden hun eerst ingezette duiven als eerste thuiscomers.

Aan het uiteinde van het borstbeen voel je links en rechts de stuitbeentjes. De stuitbeentjes moeten tegen elkaar liggen en stevig zijn. Bij te vette duiven en bij naderende leg zijn of worden de stuitbeentjes zacht en papperig, zoals bij veel slechte duiven. Na de leg worden de stuitbeentjes weer hard bij goede duiven. Er mag geen gat of holte te voelen zijn tussen de stuitbeentjes en ook niet tussen het uiteinde van de borstkam en de stuitbeentjes. Je moet de perfectie bij dit punt ook weer niet zien als alleen zaligmakend. Menige zeer

behoorlijke vliegduif heeft wel een klein of zelfs behoorlijk groot gat achter de borstkam of tussen de stuitbeentjes.

Op een tentoonstelling maken zulke duiven natuurlijk geen kans op een goed resultaat, al kan je dit gebrek helemaal niet zien of voelen zonder de duif vast te nemen.

Achter de stuitbeentjes tref je de aars aan. Deze moet zuiver zijn. Duiven en andere vogels hebben geen speciale urineafvoer, omdat de urine in de faecaliën of uitwerpselen verwerkt is.

Dan heb je de staart. De staart doet dienst als stuur, vooral bij het stijgen en dalen. De staart is best niet te breed. Het is mooi als alle veren van de staart onder één staartveer verborgen zitten. Sommige liefhebbers menen uit de witte randen van de buitenste staartpennen de kwaliteit van een duif te kunnen afleiden. Om de kwaliteit te meten steek ik mijn duiven liever in de korf. Sommigen hechten ook belang aan de kleur van het uiteinde van de staart wat betreft raszuiverheid. Volgens hen mag het uiteinde van de staart niet grijs-wit zijn. Korf ze liever in voor wedstrijden om de kwaliteit van de vermelde stamboom te testen. Verder zijn er liefhebbers die duiven op hun rug in hun hand leggen en dan aan de beweging van de staart het geslacht van jonge duiven menen te kunnen aanduiden. Zelf heb ik me daar nog niet in geoefend, maar ja, het is een stukje duivenfolklore en die heeft ook zijn charme.

Aan het karkas van de romp of het duivenlichaam zijn de vleugels bevestigd. Over de vleugel is op het scherp van de snede heftig gekibbeld in de loop van de geschiedenis van de duivensport. Charles Vanderschelden is de grondlegger van de vleugeltheorie. De vleugel speelt zonder twiifel een belangrijke rol bij het vliegen, precies zoals een goede roeispaan of een goede fiets in andere sporten. Oefen je in het zien en voelen van goede vleugelkenmerken, maar erken ook, dat de vleugel slechts één van de tientallen (of honderden?) factoren is die de uitslag van een wedstrijd bepalen. Het is met de vleugel zoals met

alles: de perfectie bestaat niet. Wilskracht en een goed oriënteringsvermogen brengen heel wat duiven met minder lichamelijke kwaliteiten vooraan op de uitslag. Bij mensen bestaat er toch ook zo iets, of niet?

De duivenvleugel kan je vergelijken met je eigen arm die bestaat uit bovenarm, onderarm of voorarm en dan de hand met de duim en de vingers.

De duivenvleugel kan je vergelijken met je eigen arm die bestaat uit bovenarm, onderarm of voorarm en dan de hand met de duim en de vingers. Foto vleugel "Mont Ventoux II", P. & P. Philippens.

De bovenarm bij de duif is het heel korte stukje aan de romp. Op dit korte stukje staan kleine veren of pluimen. Dan heb je de voorarm waarop naast kleine pluimen de 10 veren of pennen van de achtervleugel staan. Deze pennen noemt men ook broekpennen, wellicht omdat ze het achterste deel van de duif wat bedekken. Verder heb je de hand, waarop zich naast kleine veren ook de eerste zes pennen van de slagvleugel bevinden. Deze pennen noemen we slagpennen. Op de duim tenslotte staan de vier buitenste vleugelpennen, die we ook slagpennen noemen. De vingers zijn praktisch verdwenen en hierop staan nog enkele veertjes. De slagvleugel heeft dus normaal tien slagpennen, maar sommige duiven hebben er uitzonderlijk elf,

twaalf of zelfs dertien. Meer dan tien pennen komt soms voor in slechts één van de twee vleugels. Meer dan tien pennen is geen slechte kwaliteit. Ik had en heb een lijn in mijn stam waarin elfpenners in één vleugel de beste vliegers waren en zijn.

Waar moet je vooral op letten bij de beoordeling van een vleugel? De vleugel van een duif moet zo dik mogelijk zijn. Hij moet stevig en zacht aanvoelen. Je kan dit

waarnemen door de dicht geslagen vleugel midden op de voorarm tussen je duim en je middenvinger te nemen. Tussen duim en vingers voel je zo de dikte van het zo genoemde vleugelkussen. De voorarm moet kort en vooral dik zijn. Dit is het been waarop de achtervleugel staat, dus niet het eerste kleine stukje aan de romp, want dat is de bovenarm. De dikte voel je door de voorarm tussen je duim (boven) en je middenvinger (onder) te nemen. Door oefening kan je de lengte van de voorarmen van

verschillende duiven vergelijken. Je meet de afstand tussen de twee gewrichten als volgt. Je duwt de top van je middenvinger onder de vleugel op het gewricht tussen bovenarm en voorarm. Dan druk je met je duim lichtjes boven op de vleugel, zodat je op het tweede of derde lid van je middenvinger het gewricht tussen voorarm en hand voelt. Dit is natuurlijk geen exacte meting, maar je voelt toch duidelijk een verschil in lengte bij verschillende duiven. Zeer goede duiven hebben bijna altijd een korte en dikke voorarm en een dik vleugelkussen. Sommigen beweren dat de lengte van de voorarm de grootte van het 'verzet' bepaalt. Zo zou de lange voorarm of 'het groot verzet' een voordeel zijn bij staartwind.

Ik geloof daar geen fluit van en als fondspeler verkies ik zeker korte en dikke voorarmen.

Het verschil in lengte tussen achtervleugel en slagvleugel moet je ook duidelijk zien.

De pennen van de achtervleugel moeten duidelijk korter zijn dan de pennen van de slagvleugel. Dit verschil in lengte noemt men verspringing. Sommigen lachen ook met dit kenmerk, maar de meeste goede duiven hebben een zichtbare verspringing.

Bij heel veel goede duiven zie je in de slagvleugel ook duidelijk de overgang van de zes pennen op de hand en de vier langste pennen op de duim. Hier zie je dus ook een soort verspringing.

Bij de meeste heel goede duiven zijn de tien vleugelpennen lang, zodat de open vleugel een brede en grote indruk oproept.

De eerste zes slagpennen op de hand moeten breed zijn, zodat ze een gesloten vlak vormen dat de lucht onder de vleugel niet doorlaat. De vier buitenste

slagpennen op de duim mogen niet driehoekig en niet te breed zijn.

Deze 4 slagpennen moeten wat gelijken op een tafelmes, dus niet breed en niet driehoekig.

Bij jonge duiven tref je nogal eens van die driehoekige puntige pennen aan, maar bij duiven uit een goede stam verdwijnt dit euvel na de rui.

De toppen van de vier buitenste pennen moeten mooi afgerond zijn. Bij open gespreide vleugel moet er tussen de toppen van de vier buitenste pennen een diepe inkeping zijn, een open ruimte waarlangs de samengeperste lucht bij het vliegen na gebruik kan ontsnappen.

Men noemt dit een goede ventilatie. Hoe langer de vier buitenste slagpennen, hoe beter. Wanneer je de vleugel normaal open spreidt, moeten de toppen van deze pennen de indruk geven, dat deze vier pennen ongeveer even lang zijn.

Als de toppen van deze vier pennen bij open gespreide vleugel (praktisch) op één lijn staan, zodat ze een rechthoek vormen met de schacht van de buitenste vleugelpen, dan heb je "een vierkante vleugel".

Meestal is het echter zo, dat de zevende pen iets korter is.

Dit kenmerk tref je meer en duidelijker aan bij fondduiven dan bij snelheidsduiven.

Over de vleugeltheorie bestaan goede boeken. Die boeken lezen en bestuderen is een aangename winteractiviteit. In de lente en in de zomer moet je boeken op zij leggen. Je moet je duiven dan in een goede wedstrijdconditie zien te brengen en ze zo veel mogelijk in de korf steken. De mand is en blijft de beste keurder.

Als je dat te duur vindt, moet je gewoon minder duiven houden en strenger selecteren.

Er renteniers op nahouden is gewoon geld verknoeien.

4. De duif vanbinnen of 'Wat je niet kan zien en niet kan voelen'

We hebben hierboven het uiterlijke van een duif in grote lijnen beschreven. In goede boeken kan je meer details vinden, maar als beginneling en gewone liefhebber leer je best eerst de gewone

basisgegevens. Wat er binnen in een duif zit, is van nog groter belang dan het uiterlijke. Neem nu het kopje van binnen. Hierin zit "het computertje" dat alles commandeert en stuurt. Al weet de wetenschap al heel veel, veel vragen en raadsels raken schijnbaar nooit opgelost en zullen waarschijnlijk nooit opgelost geraken.

Dit is jammer maar ook gelukkig, want dit maakt onze sport juist zo boeiend en voorkomt, dat een aantal bevoorrechte personen iedereen onder tafel zouden spelen. Verstand, wilskracht, reactievermogen en oriënteringsvermogen hebben hun zetel in dit kleine hoofdje. We kunnen door allerlei oefeningen deze kwaliteiten een weinig of veel ontwikkelen, maar niet vergroten. Van vijf talenten kan je er geen zes maken, maar vijf ontwikkelde talenten zijn meer waard dan tien onontwikkelde.

Het oriënteringsvermogen (= deel van het duivenverstand?) bijvoorbeeld is al jaren het voorwerp van intense studie. Wetenschappers gaan zelfs zover te beweren, dat de reukzin het oriënteringsvermogen (goed) doet werken. Volgens de laatste onderzoeken (december 2004) door de universiteit van Auckland (Nieuw-Zeeland) gebruiken reisduiven het magnetisch veld van de aarde om hun weg naar huis terug te vinden. In hun bek zouden kleine geladen deeltjes zitten waarmee zij magnetische velden kunnen aanvoelen. Veel snap ik niet van dit 'magnetisch kompas', maar zeker is, dat duiven cracks zijn in het zoeken van hun weg naar huis. Duiven met een goed ontwikkeld oriënteringsvermogen benaderen de kortste afstand tussen losplaats en hok het best en moeten dus in een wedstrijd (veel) minder kilometers afleggen dan hun minder slimme concurrenten. Belangrijk is, dat we zorgen dat

Wie kan ons vertellen wat er in het kopje van een duif zit?

onze duiven in tiptop gezondheid verkeren. Bij elk minder goed functioneren van een deel van het duivenlichaam, werkt het kopje minder goed, precies zoals bij de mens. Het is echt geen wonder dat een massa liefhebbers bij minder goed presteren dadelijk denkt, dat er iets scheelt aan 'de kop'. En daarom wordt er herhaaldelijk 'tegen de kop gekuurd', maar heel vaak ten onrechte, want met 'kop' denken deze liefhebbers aan een echt zieke of aangetaste kop en niet aan wat er in de hersenen in het kopje gebeurt. In het eigenlijke duivenlichaam heb

je de belangrijkste organen om het lichaam van brandstof en energie te voorzien: maag, darmen, hart, lever, nieren enz. Hoe die allemaal functioneren kan je in gespecialiseerde boeken vinden. Bij het slachten van een duif kan je het 'binnenwerk' eens rustig bekijken en hierbij soms belangrijke vaststellingen doen.

Als de lever fel verkleurd is of witte vlekken vertoont, dan was de duif op sportief gebied zeker niets meer waard. Als je dit bij verschillende geslachte duiven merkt, zit het grondig fout op je hok en met de verzorging van je duiven.

Als je de darmen in de buurt van de maag zuiver krabt en spoelwormen, gelijkend op stukjes visdraad, bij de inhoud aantreft, moet je al je duiven ontwormen. Dan is er een besmetting met spoelwormen.

Haarwormen kan je enkel zien met een microscoop.

Als je op de rug en in de buurt van de aars te veel lapjes vet aantreft, moet je zeker minder en minder sterk voeren.

Te vette duiven trainen niet goed en na een trainingstochtje strijken ze hijgend en met open bek neer op het dak.

Er bestaan ook theorieën over het verband tussen hartslag, ademhaling enz. en de wedstrijdconditie.

Sommigen meten zelfs de lichaamstemperatuur om na te gaan of een duif al dan niet in vorm is. Ik hecht weinig waarde aan die zaken, vooral als de 'uitvinders' zelf niet vooraan op de uitslagen staan. Als je een duif vast neemt, moet je een regelmatige hartslag en een regelmatige ademhaling kunnen voelen. De duif mag niet met open bek naar adem happen.

Voor de rest moet je geen details over het binnenste van een duif kennen om goed te spelen. Je moet er wel aan denken, dat je zelf voor een zeer groot deel verantwoordelijk bent voor het goed functioneren van al die organen. Jij moet zorgen voor een gezond hok, aangepaste voeding en beperkte maar verantwoorde medicatie als dat nodig is.

5. De keel van een duif

Met opzet heb ik bij de beschrijving van de duif

hierboven niets gezegd over de keel. Veel ervaren liefhebbers zeggen, dat het niet nodig is een duif in de keel te kijken. Ze vinden het openen van de bek plagerij die soms ook nog pijn doet als de duif tegenpruttelt of de liefhebber niet handig is. Als een bezoeker bij deze liefhebbers in de kelen wil kijken, is het bezoek snel voorbij. Eigenlijk hebben deze liefhebbers gelijk, want in zeker 90 % van de gevallen kan je bij het vastnemen van een duif al voorspellen hoe de keel er zal uitzien bij de opening van de bek. Hoe dat kan?

Wel, aan de zachtheid van de pluim, het gewicht, de schittering in de ogen, de kleur van de neusdoppen, het poeder op de vleugelpennen enz. kan je al voelen en zien hoe het met de gezondheid

slechte kelen echter groot is, wordt slecht gespeeld. Als je op je hok vaststelt, dat het aantal slechte kelen toeneemt of dat de kelen als geheel een minder goede beurt maken, moet je geen goede resultaten verwachten bij de wedstrijden en bij het kweken. Om te slagen moeten je duiven gezonde kelen hebben en daarmee uit. Duiven die te vet zijn of moeten leggen hebben tijdelijk een slechte keel, maar andere duiven met een groot keelgat kan je niet snel genoeg van je hok nemen, zeker als dat groot keelgat nog diep naar beneden zakt en er misschien ook nog een wit punt in zichtbaar is. Deze kelen krijg je ook met medicatie niet meer goed. Ze zijn wel nog goed voor de keuken. Volgens de theorie moet de

Een echt gezonde duif heeft een rozig-blanke keel. De tong ligt plat in de bek of de mond. De rand van de opening van het strottenhoofd moet stevig of redelijk dik zijn. Deze opening moet een smal ovale vorm hebben en mag in geen geval rond open staan.

luchtspleet in het gehemelte open zijn, maar dikwijls is ze niet open, ook niet bij duiven die goed trainen

van een duif gesteld is. Je moet wel veel en lang oefenen om dit allemaal vlot vast te stellen en hierbij moet je ook bekken openen om je kennis te testen. Zoals bij de mens is de keel voor een groot deel de spiegel van de gezondheid.

Een echt gezonde duif heeft een rozig-blanke keel. De tong ligt plat in de bek of mond. De rand van de opening van het strottenhoofd moet stevig of redelijk dik zijn. Deze opening moet een smal ovale vorm hebben en mag in geen geval rond open staan. De luchtspleet in het gehemelte zou ook heel lichtjes open moeten staan. Maar ... ook bij de keel heb je honderden gradaties tussen zeer goed en zeer slecht. De perfectie vind je nooit bij alle duiven op eenzelfde hok. Op hokken waar het procent

en er heel gezond uitzien. Tegen dat ik een duif moet inkorven heb ik wel graag dat die luchtspleet zachtjes begint open te gaan. Een pak duiven die ingekorfd worden, hebben zeker nog een luchtspleet die niet open is. Ik ben tevreden als de luchtspleet in het gehemelte bij enkele duiven begint open te gaan. Als je ieder weekend alleen zou mogen spelen met duiven met open luchtspleet, dan kan je menig weekend rustig naar de kust gaan. Theorie en praktijk kloppen lang niet altijd. Zelf zit ik mijn duiven ook niet voortdurend te plagen met ze in de keel te kijken. Je moet leren hoe je dat kan beperken. Hoe? Als een of meer duiven op je hok er schitterend uitzien, neem je die eens rustig vast en je tracht een totaalbeeld te krijgen van hoe

een gezonde duif aanvoelt. Dan controleer je de keel, die normaal gesproken grotendeels beantwoordt aan de boven beschreven goede kenmerken. Daarna zoek je op je hok naar de duiven die er het minst mooi uitzien. Bij het vastnemen tracht je het verschil te voelen met die schitterend aanvoelende duiven voordien. Daarna controleer je de kelen van deze duiven en normaal gesproken zijn die kelen minder goed dan van de duiven in blakende gezondheid. Na veel oefenen hoef je maar zelden meer in de kelen te kijken. Het is sterk aan te raden de kelen van je duiven enkele keren per jaar grondig te controleren. Sommige liefhebbers verwaarlozen dit of zeggen dat ze het niet kunnen. 'Niet kunnen' ligt in het graf. Als je echt een behoorlijk duivenliefhebber wil worden of zijn, moet je oefenen tot je het kan, want slechte kelen ondermijnen je heel duivenbestand.

Besluit van al deze waarnemingen: Aan de hand van de besproken punten kan je een duif min of meer beoordelen. 'Min of meer' klinkt raar van iemand die je iets wil leren over duiven keuren.

Of niet? Hoe kan dat nu, want je hoort toch vaak zeggen dat er keurders, reporters en knappe spelers zijn die op een hok in één oogwenk de beste duiven aangeduid hebben en straffe voorspellingen hebben gedaan. Ze verdienen voor die prestatie een proficiat, maar kunnen ze dit vaak of was het toeval? Welke rijke Japanner of Chinees heeft bij hen aangebeld om ze in dienst te nemen? Ik heb ook een aantal jaren reportages geschreven en af en toe 'geluk' gehad bij een oordeel of voorspelling. Eén onderdeel van duiven keuren heb ik vrij goed onder de knie, namelijk het aanduiden van slechte en heel slechte duiven. Ik ben ook zeker, dat ik een zeer goede of superduif nooit naar de keuken heb verwezen, want die zijn zo zeldzaam dat ze wel echt opvallen.

Wat tussen die supers en de aangeduide slechte duiven zit, kan je rangschikken op basis van goede uiterlijke kwaliteiten, maar of ze ook goed vliegen en/of goed kweken, daar durf ik na jaren

oefenen in het beoordelen geen uitspraak meer over doen. Het uiterlijke duivenlichaam bezit tientallen eigenschappen die je objectief kan beoordelen als goed of slecht, maar in elke beoordeling van goed of slecht zijn weer tientallen gradaties mogelijk. De perfectie in alle opzichten van het uiterlijke duivenlichaam kom je nooit tegen. En dan ben je nog maar nauwelijks half weg, want goed vliegen en goed kweken heeft evenveel en misschien nog meer te maken met wat er binnen in die duif zit en natuurlijk ook met de omstandigheden waarin er moet gevlogen of gekweekt worden. Zie je nu, hoe belangrijk je zelf als duivenliefhebber bent voor je duivenstam? Je moet dus streng selecteren en je duiven prima verzorgen.

Je moet je duiven ook door en door kennen (stamboom en palmares liefst op papier) en weten of ze uit sterk vliegende lijnen komen (goede vliegers tussen de voorouders). Kortom, jij bent zelf veel belangrijker voor je eigen duiven dan een keurder die eens even langs komt. En als je de korf veelvuldig inschakelt als keurder, dan kom je er wel.

6. Heeft het zin af en toe een keurder te laten komen?

Tegenwoordig zijn er lang niet zoveel duivenkeuringen meer als vroeger, maar er zijn toch nog flink wat duivenkeurders. Tussen al die keurders is er één die je zekerheid geeft en die excellente keurder is de korf. Je hoort vaak zeggen: "De korf is de beste keurder". Dit is een waarheid als een koe, alhoewel je hieraan moet toevoegen: de korf is de beste keurder voor duiven die goed gehuisvest zijn en goed verzorgd worden. Laat dus de "korf-keurder" zo dikwijls mogelijk naar je hok komen, maar zorg tevens dat je duiven dan in behoorlijke vliegconditie verkeren.

Andere keurders zijn er natuurlijk ook en ik wil niet beweren dat ze er niets van kennen. Ik weet alleen wat ik zelf ken en kan van keuren. Op geen honderden uren na kan ik zeggen hoeveel uren ik mij geoefend heb in duiven keuren, alleen en bij eminente keurders. Ik heb zelfs een cursus over duiven

keuren gevolgd. Ik heb ook veel boeken en artikels gelezen. Toch stel ik op eigen hok vast, dat ik mij herhaaldelijk vergis, want ieder jaar moet ik nog een groot deel van mijn vliegploeg vervangen. In het najaar had ik ze nochtans 'met kennis van zaken' gekeurd om niet te veel duiven te moeten doorwinteren.

Vroeger ging ik andermans duiven ook keuren, maar sinds een aantal jaren doe ik dat niet meer, omdat ik elders niet moet gaan doen wat ik thuis zelf niet kan. Ik ga wel nog graag eens kijken bij vrienden en ik ben ook blij, als vrienden eens langskomen en we samen 'duiven keuren'. Anderen zien soms een uiterlijke onvolkomenheid die je zelf niet gezien of niet gevoeld hebt, omdat je wat verblind bent door een goed resultaat of goede afstamming. Ik denk bijvoorbeeld aan de gradatie in de kwaliteit van de pluim, de dikte van het pluimenkleed, de stevigheid van het duivenlichaam enz.

Is een duivenkeurder raadplegen dan altijd onzin? Neen.

Er zijn liefhebbers die echt iets afweten van 'duiven keuren' en dat bewijzen op eigen hok.

Dit betekent niet, dat ze jaar na jaar de pannen van het dak spelen, maar wel, dat ze al jarenlang bij de goede spelers gerekend worden en een duivenstam opgebouwd hebben waarop je jaloers kan zijn. Zulke keurders raden je doorgaans wel aan om jouw eigen korf nog boven hun kennis te stellen. Meer dan eens heb ik ondervonden, dat een duif die bij mij 'uitmuntend' kreeg en bij hen maar 'matig', uiteindelijk 'slecht' was als vlieger. Als je je duiven door een keurder laat beoordelen, moet je er wel rekening mee houden, dat de graad van gezondheid of de conditie op het ogenblik van de keuring een grote invloed heeft op de quoterings. Eigenlijk zou dat niet mogen bij een keuring volgens een of andere theorie (vleugel, ogen, spieren), maar uit de praktijk weet ik, dat dit vaak het geval is.

Als je belangstelling hebt voor bepaalde theorieën (bijvoorbeeld de vleugel, de ogen, de spieren, tentoonstellingen enz.), doe je er goed aan, om naast het lezen van boeken en het oefenen thuis, ook eens met een keurder in deze specialiteit te praten.

1. Wat moet je verstaan onder "seizoenen van het jaar"?
2. De gewone dagelijkse verzorging
3. Wat eten en drinken duiven allemaal?
4. Zijn voedingssupplementen of bijproducten nuttig en noodzakelijk?
5. Hoe moet ik mijn duiven voeren?
6. De voeding en verzorging van augustus tot begin november (ruipriode)
7. De voeding en verzorging tijdens de kweek
8. De voeding en verzorging tijdens het vliegseizoen
9. De voeding en verzorging van jonge duiven
10. Kan ik nog op vakantie gaan?

1. Wat moet je verstaan onder "seizoenen van het jaar"?

We kennen allemaal de vier jaargetijden en weten hoe de natuur reageert op herfst, winter, lente en zomer. Onze duiven zijn een stukje van die natuur en zijn dus ook onderhevig aan de wetten van de jaargetijden. Wij duivenliefhebbers verstoren echter veelvuldig het normale verloop van de reacties op jaargetijden bij onze duiven. Terwijl de vogels in de natuur bijna uitsluitend van het voorjaar tot het einde van de lente kweken, willen wij naast de winterjongen ook in de zomer en in het najaar nog jongen van onze duiven. Door het weduwschap en door te verduisteren verplaatsen we de rui van de vroege zomer naar de late zomer en de herfst Velen verlichten als het donker is en verduisteren als het licht is. Soms maken we het zelfs erg bont.

Zo gebeurt het, dat we tegelijkertijd bij de ene groep de rui willen versnellen en bij een ander groepje de rui willen vertragen. Dit alles maakt de duivensport moeilijk. Je moet tegelijkertijd soms dingen doen die eigen zijn aan 2 of 3 seizoenen. Hierdoor wordt de duivensport ook zeer arbeidsintensief, want meer groepjes duiven betekent veel meer werk. Veel duivenliefhebbers laten in volle seizoen heel wat zweet over hun lijf lopen. Ze hebben dan nog

nauwelijks tijd voor een praatje. Je kan je afvragen of je dan nog een hobby aan het beoefenen bent en of je dan nog kan genieten van de zomer, het mooiste seizoen. Het verstoren van de normale wisselwerking tussen het duivenlichaam en de seizoenen roept ook principiële vragen op, want de natuurlijke gezondheid van onze duiven lijdt daar onder. We verstoren de innerlijke natuurlijke klok in het duivenlichaam. Je kan deze bewering of stelling flauwekul noemen en aanvoeren, dat dieren, en dus ook duiven, dienen voor het levensonderhoud en de ontspanning van de mensen en dat 'de rechten van de dieren' hieraan ondergeschikt zijn. Wie zo redeneert is strikt genomen geen dierenliefhebber maar een 'dierenuitmelker'. Verduisteren, bijlichten, druppelen, voortdurend kuren, doping, winterkweek, najaarskweek, sterk stimulerende bijproducten enz., het zijn allemaal toegelaten of verboden methodes of middelen die de normale wisselwerking tussen het duivenlichaam en de seizoenen verstoren. Op korte termijn moeten er voor de ethiek van onze sport niet enkel qua doping maar ook voor andere punten maatregelen genomen worden. Veel begint heel klein en onschuldig, maar het groeit uit naar de vernieling.

2. De gewone dagelijkse verzorging

Bij de dagelijkse verzorging neemt de zorg voor het hok een belangrijke plaats in. Over het hok hebben we reeds veel gezegd. Als je geen gezond hok hebt, ondermijnt je je hele hobby. Een massa werk en zorg dienen dan tot niets, want gezond wonen voorkomt bij mens en dier veel onheil. Ik houd van een net hok en raad een dagelijkse poetsbeurt aan. Je volières voor de kweek en de weduwduivinnen kan je zo inrichten, dat ze maar eens per week of eens per maand gepoetst moeten worden, maar vlieghekken zijn beter als ze dagelijks gepoetst worden. Er is dan minder mestgeur en dus meer zuivere lucht ter beschikking van de duiven. Zeker, er zijn hier en daar nog enkele goedspelende liefhebbers die op hun vlieghokken de droge mestmethode toepassen, maar dat is geen argument voor jou om weinig of niet te poetsen.

De droge mestmethode kan enkel op een zeer droog en zeer goed verlucht hok. Zulk hok zou volgens mij nog beter zijn, als er regelmatig gepoetst zou worden. Bovendien moet je wat anderen doen steeds zien als gebeurende op een andere plaats en in andere omstandigheden dan bij jou. Versta je dit?

Als je geen gezond hok hebt, ondermijn je je hele hobby. Een massa werk en zorg dienen dan tot niets, want gezond wonen voorkomt veel onheil.

Ervaren liefhebbers met een sterke duivenstam kunnen zich qua poetsen meer permitteren dan beginners en gewone liefhebbers. Poetsen is belangrijk, maar de beste poetsers zijn daarom niet de beste spelers.

Als je met vloerroosters werkt, strooi je best een laagje landbouwkalk of vloerdekkingkorrel onder die roosters. Bij duiven op roosters of draad heb je minder controle over de mest die toch een soort barometer voor de gezondheid is. Dit is ook het geval als je de vloer bedekt met erwten- of bonenstro of vloerdekkingkorrel. Bonenstro is steviger dan erwtenstro, maar gewoon stro is slecht omdat het snel verpulvert. Dagelijks poetsen is en blijft het best, maar melkers met te weinig tijd moeten soms werken met een vloerbedekking. Op de vlieghekken en bij de jonge duiven houd ik niet van een vloerbedekking, want ik wil dagelijks zien hoe de mest is en of mijn duiven minstens een weinig dons laten vallen.

Op je hokken moet een zekere orde heersen. Ongebruikte nestbakken hou je best gesloten om te voorkomen dat bepaalde duiven 2 of 3 nestbakken inpalmen. Voor een wedstrijd kan je de motivatie soms aanscherpen door een ongebruikte nestbak een of meer uren voor het inkorven open te zetten, maar vergeet niet hem achteraf weer te sluiten. Hou ook niet meer duiven dan je aankunt. Je moet elke duif kennen, weten

waar elke duif haar plaatsje heeft en wie haar of zijn partner is. Je doet er goed aan je hokken van tijd tot tijd ook eens te poetsen terwijl de duiven

nog op het hok verblijven. Hierdoor worden je duiven tammer, vooral als je tussendoor ook wat praat tegen de duiven in je omgeving.

Tamme dieren hebben heel graag dat mensen tegen hen praten. Sommige duiven lijken je af en toe te willen antwoorden. Als je de tijd hebt, verzorg je je duiven best twee keer per dag, namelijk 's morgens en 's avonds. Omwille van het gezinsleven begin ik 's morgens zo vroeg mogelijk, dus als het goed licht begint te worden en de anderen van het gezin nog lekker onder de dekens liggen. Mijn eerste werk is een snelle inspectieronde door gewoon eens door de hokken te lopen en hierbij elke duif eens vluchtig te bekijken. Als er eentje niet goed uitziet, neem ik die soms weg uit de groep. Daarna laat ik de groep

duiven die ik het eerst verzorg, naar buiten voor de training. Ik neem altijd de tijd om ze een minuutje gade te slaan, als ze de lucht in gaan. Dan volgt het poetsen, zuiver drinkwater geven en het voer klaar zetten. Ik ken de rust- of zitplaats van elke duif en bij het poetsen let ik speciaal op haar strontjes en of er bij die strontjes één of meer donspluimpjes liggen. Tijdens het vliegseizoen let ik vooral op de strontjes. Hoe kleiner, hoe vaster en hoe beter de strontjes gegroepeerd liggen, hoe fitter en gezonder de duiven zijn. Als de mest minder droog en groter is, weet ik dat mijn duiven minder goed in wedstrijdconditie zijn. Dit geldt voor weduwnaars en jonge duiven. Nestduiven laten vaak dikke plaasters vallen.

Bij het voer horen elke dag wat verse grit en mineralen. Verder geef ik bijna alle dagen wat groenten uit mijn tuin. Een keer of 3 - 4 per week doe ik een voedingssupplement op het voer,

Grit en gevitamineerde mineralen zijn onmisbaar voor duiven en dient men minstens twee keer per week te verversen.

afwisselend olie met biergist of kruidenmix, appelazijn, naturaline, gewone vitaminen. Na de training van minstens een half uurtje (vaak vliegen sommige duiven langer) roep ik de duiven binnen met wat grit en kleinzaad. Ik wacht met voeren tot alle duiven binnen zijn om te voorkomen dat enkele duiven het lekkerste eruit halen of te veel eten. Treuzelaars krijgen gewoonlijk niet veel of niets te eten. Wat duiven eten en hoe je duiven kan voeren leg ik uit onder punt 3 en punt 5. Daarna komt de volgende groep aan de beurt. Ik verzorg die op dezelfde manier.

Met de kweekduiven heb ik niet veel werk. In de rustperiodes en tijdens de winterweek zitten ze gewoon tussen mijn vliegduiven, omdat ik omwille van het gemak geen duiven meer wil die ik moet vasthouden. Na de winterweek zitten ze in de kweekren en laat ik ze niet uitvliegen. Ze zitten op roosters van houten paletten die ik van een vriend kreeg. Waar de gleuven te breed waren in die paletten heb ik een smalle lat geklopt. Ze krijgen elke dag vers drinkwater, verse groenten en natuurlijk ook grit en mineralen. Ze kunnen de hele dag eten uit een zelfvullende voerbak. Rond 10 uur heb ik het werk gewoonlijk af. Dan volgt rust tot 17 à 18 uur. 's Avonds krijgen ze dezelfde verzorging als 's morgens. In de donkere wintermaanden laat ik mijn duiven maar één keer vliegen en hun maaltijd krijgen ze dan in de voormiddag omdat ik 's namiddags vrij wil zijn. Wie zijn duiven maar één keer per dag kan verzorgen, kan ook zo te werk gaan, maar moet de hoeveelheid voer aanpassen aan één maaltijd. De vensters of ramen laat ik winter en zomer allemaal of gedeeltelijk dag en nacht open staan, ook bij de weduwnaars. Als het heel koud is, doe ik ze soms dicht als ik zelf op het hok ben, want ik heb zelf vlug kou. Wie katten vreest, zorgt natuurlijk voor voorzetramen met gaasdraad. 'Kenners' vinden het onverstandig om de ramen tijdens het vliegseizoen zo veel open te laten, maar ik kies voor frisse lucht op het hok en voor minder werk. (Bij stormweer sluit ik ze soms wel.) Waar het kan, maak ik mijn hobby altijd gemakkelijk en aangenaam. Twee à drie keer per week mogen de duiven in de voormiddag een bad nemen in hun 'badkamertje', een kleine ren (90 cm op 60 cm) in de voorgevel van het hok. Zo kost een bad geven maar weinig werk en weinig tijd, want ik hoef nooit te wachten en ook niets te poetsen. Bij de dagelijkse verzorging hoort ook de strijd tegen ongedierte (teken, luizen, motjes, ratten, muizen enz.). Ongedierte, armoede, ziekten en vuiligheid zijn vrienden van elkaar. Daarom ben ik voorstander van dagelijks poetsen en een zeer gevarieerde voeding met heel wat natuurlijke bijproducten, want duiven kunnen

niet genieten van de vrije natuur zoals vogels. Ongedierte tref je vooral bij minder gezonde en slecht verzorgde duiven aan. Van tijd tot tijd ga ik eens met de gasbrander door de hokken. Hier en daar leg ik kruiden tegen ongedierte (bijvoorbeeld boerenwormkruid tegen motjes), maar de meest doeltreffende methode vind ik mijn lege confituurglazen met een Duits antiongedierte product voor sportduiven (Parasit-ex van Klaus). In het deksel sla ik met een nagel wat gaatjes en dan doe ik enkele druppels anti-ongedierte in het glas. Met een draad aan het deksel hang ik het glas een 30-tal centimeter boven de vloer onder de nestbakken, zodat het nooit in de weg ligt bij het poetsen. De duiven kunnen niet aan het product in het glas en via de verdamping krijgen teken, luizen en ander ongedierte geen levenskansen op mijn hok. Ratten en muizen kunnen naar believen proeven van giftige granen die minstens wekelijks ververs worden. En die giftige granen werken doeltreffend, want af en toe is mijn hond aan het spelen met een muis of rat die zachtjes aan het 'uitbollen' is. In mijn gemeente kan ik vergif voor ratten en muizen

gratis afhalen op het containerpark. Aandacht voor roofvogels is ook noodzakelijk. Het zijn mooie vogels, maar vervelende beesten voor duivenliefhebbers, speciaal als de jonge duiven beginnen buiten te komen. Ik hou van vogels en neem alle dagen de tijd om merels, mezen en andere vogeltjes even gade te slaan. Af en toe duikt er in de bomen in de buurt een sperwer op. Soms merk je dat aan het gedrag van de andere wilde vogels of aan het kletterend geluid dat je duiven maken als ze plots en verschrikt opvliegen. Soms zie je dan een roofvogel ergens vliegen of zitten. Om dat kereltje kwijt te geraken pas ik sinds enkele jaren met succes een verschrikkingstactiek toe. Ik wacht ongezien op een moment dat hij ergens in de buurt zit te wachten en dan breng ik een stevig speelgoedbommetje tot ontploffing of ik schiet een gat in de lucht. Raak schieten mag niet, maar een gat in de lucht is nog altijd niet verboden. Ik moet zeggen, het helpt uitstekend bij mij. Duiven heb ik hiermee nog niet verspeeld, maar de sperwer ben ik gewoonlijk voor enkele maanden kwijt.

Hoeveel tijd ik nodig heb voor de verzorging? In de stille periodes (najaar, winter en voorjaar)

Er bestaan verschillende methodes om roofvogels af te schrikken. Hier zie je er twee: een gekleurde bol en een speciale constructie die in Duitsland op de nationale tentoonstelling te Dortmund wordt aangeboden.

's morgens een goed uur en 's avonds een uurtje, behalve als de duiven langer blijven vliegen of trainen. Tijdens de winterkweek met al mijn duiven en zodra er jongen zijn, heb ik 's morgens wel 1,5 uur nodig en 's avonds iets meer dan een uur. Tijdens het vliegseizoen (ik speel fond) begin ik 's morgens heel vroeg, soms zelfs om 5 uur, want de duiven moeten dan 2 keer per dag veel (1 à 1,5 uur) trainen. Tijdens de training werk ik in mijn tuin (vaak met het hoofd omhoog !!), maar rond 10 uur moet het werk af zijn. Tijdens het fondseizoen heb ik 's avonds ook wel goed twee uur nodig omwille van de training, maar ik werk ondertussen ook weer in de tuin (zie bij Duiven trainen VIII, 5). Van 10 tot 17 uur is voor het gezinsleven en contacten met familie en vrienden. Ik zit natuurlijk in een droomsituatie als gepensioneerde. Toen ik nog werkte, had ik soms nauwelijks een half uurtje per verzorgingsbeurt en soms was er zelfs helemaal geen verzorgingsbeurt. En toch vlotte het toen ook redelijk goed. Duiven passen zich wel aan.

3. Wat eten en drinken duiven allemaal?

Ik kijk altijd met bewondering naar de glanzende wilde duiven in de buurt van mijn woning. Die moeten vuil water drinken. Ze scharrelen en pikken vaak naar graantjes in de duivenmest die ik op de composthoop gooi. Ze zitten op het gras en de velden van alles op te pikken. Ze plunderen onze moestuin als ze de kans krijgen. Onze lekkere bessen en kersen zijn voor hen in volle seizoen dikwijls hoofdschotel in plaats van nagerecht. Om mijn duiven er even glanzend te doen uitzien, moet ik hard werken en redelijk wat euro's uitgeven aan water, voer en allerlei producten. Deze tegenstelling lijkt veel op wat er zich in mijn moestuin afspeelt. Ik vertroetel mijn plantjes, maar als ik een plantje bij het wieden of het schoffelen lichtjes kwets, gaat het bijna zeker kapot, terwijl het onkruid dat ik voortdurend te lijf ga, altijd maar opnieuw fris uit de grond opschiet. Duiven die in wedstrijden 100 tot 8 à 900 km op één dag tegen een hoge snelheid afleggen zijn schijnbaar zwakker van gezondheid

dan wilde duiven die dat zeker niet kunnen. Bij deze nuchtere vaststelling vraag je je soms vertwijfeld af of het wel nodig is, duur duivenvoer en andere nog duurdere zaken te kopen, want ook trekvogels verbazen ons. Zij eten ongeveer hetzelfde als wilde duiven en ze leggen op één trektochtdag veel meer kilometer af dan een goede fondduif. Is een nette en kwaliteitsvol bedekte tafel dan niet belangrijk? Voor wilde dieren niet, omdat hun taak is 'overleven' en/of de natuurlijke soort in stand houden. Hiervoor is een heel andere vorm van gezondheid en kracht nodig dan de noodzakelijke gezondheid en kracht bij sportduiven om te vliegen. Sportduiven moeten hun

Wat moeten sportduiven dan eten? Duiven waren en zijn op de eerste plaats graaneters. Granen kunnen we (nog) niet uitschakelen. Men heeft al geprobeerd sportduiven uitsluitend een meelachtige korrel te geven waarin alle noodzakelijke stoffen zitten, maar daar is men (voorlopig?) weer van afgestapt. Zonder granen gaat het dus voorlopig niet. Voor sportduiven bestaan er wetenschappelijk samengestelde graanmengelingen van maïs, tarwe, erwten, bonen, milo, vitsen, dari enz. Sommige granen komen daar niet of veel minder in voor dan we verwachten, zoals bijvoorbeeld haver die in de volksmond toch symbool staat voor kracht en

Duiven zijn op de eerste plaats graaneters. Luisteren en samen aan tafel om te voorkomen dat de eersten heel het lekkerste voer oppikken.

soort ook in stand houden, maar niet vanuit hun eigen instinct, maar onder leiding van de mens. Wij, mensen-duivenliefhebbers, eisen duiven met een steeds beter oriënteringsvermogen en steeds betere kwaliteiten om snel te vliegen. Om deze doelstelling te bereiken moeten sportduiven met de hulp van ons anders leven en anders eten en drinken dan wilde duiven. (Je kan dit vergelijken met andere nutsdieren zoals kippen, varkens, kalveren enz. die op een speciale manier gekweekt zijn en gevoederd worden om op korte tijd meer eieren te leggen of meer vlees te produceren.)

gezondheid. Denk maar aan haver voor de paarden, havermout voor de mensen enz. Ik pluis niet na welke graantjes en hoeveel er in de verschillende graanmengelingen zitten. Ik ben geen bioloog of voedingsdeskundige en ken veel te weinig over vetstoffen, koolhydraten, eiwitten, mineralen en andere geleerde woorden in verband met de voeding om zelf mengelingen samen te stellen. Daarom vertrouw ik 100 % op de wetenschappelijke kennis van betrouwbare firma's. Zij stellen mengelingen samen die rekening houden met de noden van de duif tijdens de verschillende activiteiten en de verschillende periodes of

seizoenen van het jaar. Zo zijn er mengelingen voor de rustperiode, de kweekperiode, de vliegperiode en de ruiperiode. Sommige firma's hebben wel een goedkopere 4-seizoenen-mengeling.

Als nuchter duivenliefhebber meen ik wel te mogen zeggen, dat de firma's voor duivenvoer sinds een paar jaar wat aan het overdrijven zijn. In de hangaars van grote speciaalzaken voor dieren zie je bergen duivenvoer opgestapeld liggen. Ettelijke firma's bieden 15 tot 30 soorten duivenvoer aan en hebben dus voor duiven een veel ruimer aanbod dan gespecialiseerde bakkers met brood voor mensen. Ze doen dat, zo schrijven ze, om ons duivenliefhebbers beter te dienen, maar ze zeggen niet, dat ze de meerkost van dit grote gamma graanmengelingen met onze portemonnee betalen, zelfs als we ons beperken tot de vier klassieke soorten: zuivering, kweek, sport en rui. Immers, hoe groter het aantal mengelingen, hoe duurder alle mengelingen worden omwille van extra werk, extra verpakkingen en extra reclame. En als er, om de verkoop nog meer te stimuleren, namen van bekende melkers op de verpakkingen staan, mogen wij, kleine hobbyisten, de groten ook nog onrechtstreeks sponsoren via de meerprijs. (Deze zinnen zullen mij niet in dank afgenomen worden door een heel kleine groep mensen, maar een massa duivenliefhebbers denken hetzelfde als ik.)

Voor liefhebbers met een beperkt aantal duiven is er nog een bijkomende moeilijkheid. Duivenvoer zit tegenwoordig grotendeels in zakken van 25 kg omdat de dwaze trend ontstaan is van veel meer duiven te houden. (Speciale mengelingen zitten in zakken van 20 kg om te verbloemen dat ze duurder zijn per kg.) Wie maar 10 à 25 duiven doorwintert, komt met een zak van 25 kg ettelijke weken toe, want normaal wil hij zijn duiven toch ook voeren met meer dan een of twee soorten voer. Het kopen van kleinere hoeveelheden (als de winkelier dat toelaat) gebeurt altijd tegen een hogere prijs per kilogram. Bij de overschakeling van rui naar kweek, van kweek naar vlucht enz. kan je het overschot van een

mengeling vermengen met de volgende mengeling die je gaat voeren. Vermits je weet tegen wanneer je een andere mengeling wil gaan voeren, let je best goed op bij het aankopen. Heel wat gewone liefhebbers kopen omwille van de prijs en al die moeilijkheden witte producten die soms ook in kleinere hoeveelheden te krijgen zijn. Dikwijls doen ze dat in groep om echt scherpe prijzen te bedingen. Voor die merkloze mengelingen betalen ze dan 10 tot 35 % minder dan voor merkvoeding. En met deze merkloze mengelingen spelen veel liefhebbers heel goed. Volgens de verkopers van bepaalde witte producten zitten in hun mengelingen dezelfde zaden en granen als in de mengelingen van merken. Merkverkopers voeren echter aan, dat zij als grote fabrikanten GMP (good manufacturing practice) produceren, waardoor ze beantwoorden aan strenge normen en enkel granen mogen aankopen bij leveranciers die aan strenge eisen beantwoorden. Om hen die goedkoper willen voeren ter wille te zijn, brengen die firma's ook goedkopere vierseizoenenmengelingen met kwaliteitsgranen op de markt. Zelf geef ik altijd de voorkeur aan een betrouwbaar merk, maar als buitenstaander heb ik geen argumenten om die witte producten minder goed te noemen. Volgens de wetgeving moet thans op elke zak duivenvoer een duidelijk etiket staan met de naam van de producent of leverancier, ook bij witte producten.

Naast granen hebben duiven ook zuiver drinkbaar water nodig. Leidingwater is veiliger dan eigen put- of pompwater. Sommigen kopen water in flessen voor hun duiven, maar dat is nergens voor nodig. Bij acties van 11.11.11 (Je kent die organisatie toch?) hebben we op vele plaatsen en bij veel mensen de volgende proef gedaan: we lieten de mensen water proeven uit 4 of 5 bekertjes. Zo goed als niemand kon het verschil proeven tussen leidingwater en veel duurder water in flessen. Doe met je gezinsleden dezelfde proef maar eens. Zo kan je weer wat geld uitsparen en aan je duiven besteden!

4. Zijn voedingssupplementen of bijproducten nuttig en noodzakelijk?

Alle firma's brengen naast granen ook een reeks voedingssupplementen op de markt. Noodzakelijke voedingssupplementen zijn mineralen (rood-roos poeder) en grit. Piksteen en pikkoek kan je daar nog aan toevoegen. Deze vier producten vervangen ongeveer alles wat duiven in de natuur zouden oppikken op het veld als ze vrij konden uitvliegen. De steentjes in de grit spelen een belangrijke rol in de spijsvertering bij het kapot malen van de granen. Je zou kunnen zeggen dat die steentjes de tanden van de duif zijn. Bij sommige pikstenen in potjes en harde pikkoeken heb ik wel grote twijfels, want ze staan soms maanden op een hok zonder dat de duiven er aan pikken eens als de bovenlaag er af is. Goede piksteen in de vorm van pikkoek is voor de duiven dikwijls een plezier, want na een half uurtje ligt hij klein gemalen op het hok. Om je portemonnee wat te sparen kan je beter elke dag een stuk pikkoek geven. Nuttige voedingssupplementen bestaan er in groten getale: allerlei soorten olie, biergist, kruidenmix, appelazijn, thee, meelachtige korrels, allerlei soorten vitaminen en verder nog een enorme reeks poeders en drankjes. Doordat de firma's en ook veel dierenartsen er maar op los hameren dat sportduiven in de granen niet voldoende voedingsstoffen vinden, is er een reusachtige handel in die producten ontstaan waaraan de firma's misschien meer verdienen dan aan de graanmengelingen. De laatste tijd las ik in de duivenpers meer dan eens dat je het duivenvoer een uur of nog langer moet laten opdrogen als je het bevochtigd hebt met sommige van die voedingssupplementen. Firma's die zulke producten op de markt brengen, duiden een slechte dosering aan of maken de duivensport nodeloos moeilijk. Ik hou niet van geknoei en wachten en geef daarom enkel producten die dadelijk na de bereiding toegediend kunnen worden. Soms stel ik mij de vraag of veel van die zogenaamde nuttige voedingssupplementen ook wel echt nuttig zijn.

Ik heb de eentonige gewoonte om aan mijn vrouw en kinderen een gekend product te vragen als cadeau bij speciale gelegenheden zoals verjaardag, sinterklaas, nieuwjaar enz. Ik test dat product dan uit in het stille seizoen, maar in de meeste gevallen zie ik na dagen toediening geen enkel verschil in uitzicht en beweging tussen een groep duiven die het product wel kreeg en een groep die het product niet kreeg.

In dat geval smijt ik wat overblijft na een aantal dagen in de vuilbak. Van slechts enkele producten kan ik tot nu toe zeggen, dat ze zichtbaar goed zijn voor MIJN duiven in MIJN methode van voeren en verzorgen. Omdat ik vrienden mijn bevindingen gewoonlijk open en bloot mededeel, zijn sommigen van hen bepaalde producten ook gaan gebruiken. Soms zeggen ze mij, dat zij geen enkel resultaat vaststellen bij een product dat ik goed vind, waaruit ik besluit, dat een bepaald product bij anders gevoerde en anders verzorgde duiven op een ander hok ook anders kan werken. Je moet dus zelf uittesten wat voor jouw duiven op jouw hok goed is. Vrijwel alle duivenliefhebbers geven voedingssupplementen. Toch zegt een groot procent van hen, dat ze niets geven. Waarom ze de waarheid niet spreken is voor mij een raadsel. Het kan echt geen kwaad een vriend-concurrent te zeggen wat je geeft, want het product in kwestie is maar een heel klein onderdeelje van de tientallen (of honderden?) factoren die een goede prestatie mogelijk maken. Sommige producten zijn niet zo duur en zijn zeer nuttig om de gezondheid van je duiven op peil te krijgen of te behouden.

Ik denk bijvoorbeeld aan biergist, lookolie, appelazijn, thee, gewone (kinder)vitamines enz. Enkele zeer goede kroniekschrijvers stellen het nut van sommige veel gebruikte en goedkope producten echter ook in vraag. Andere producten zijn duur of zeer duur. Je moet dus dubbel nadenken of uitzoeken of het gebruik de uitgaven loont.

De meeste fabrikanten van dure voedingssupplementen pakken uit met de resultaten van uitmuntende liefhebbers die deze producten zogezegd gebruiken. Hiervoor wordt er wel wat betaald en/of weggegeven, maar ja, dat zit ook

weer in de prijs die de kopers betalen. Het moet mij wel van het hart, dat ik een paar van die gevallen nagetrokken heb via via, en tot de conclusie kwam, dat een paar uitmuntende liefhebbers die een product met hun naam laten aanprijzen, zelf het product niet of nauwelijks gebruiken. (Soms heb ik echt een slecht karakter en worden mensen kwaad op mij.)

Wat moet jij als beginnening of gewone liefhebber nu doen met al die dure producten? Eerst en vooral mag je nooit denken, dat je van een slechte duif met dure voedingssupplementen een goede duif kan maken. Te vaak denken liefhebbers, dat hun probleem van slecht of matig spel opgelost kan worden door dure producten.

firma's brengen verschillende soorten bijproducten op de markt, maar geven geen schema's uit voor de dagelijkse toediening van heel hun gamma aan producten. Andere firma's bieden wel schema's aan. In de handleiding of gebruiks-aanwijzing van producten zie je ook, dat veel producten van eenzelfde firma elkaar soms grotendeels overlappen. Je zou het ene product tegelijk met het andere moeten geven. Kortom, de volgepropte rekken scheppen al problemen, terwijl ze eigenlijk problemen zouden moeten oplossen. Ik heb aan de hand van een aantal schema's en afzonderlijke potjes ook eens uitgerekend wat een stipte toepassing van sommige merken

Er zijn zoveel bijproducten op de markt dat de duivenliefhebber er wel eens het hoofd bij verliest. Aan jou de keuze, maar vergeet dat zuiver drinkwater en een gewone mengeling de basis moeten blijven voor een sterke gezondheid.

Je moet eerst selecteren op de gezondheid. Je hok moet goed zijn, zodat je duiven er zonder veel tralala op gezond kunnen blijven. Via een goede voedermethode, aangevuld met de noodzakelijke en enkele goedkope nuttige voedingssupplementen moet je je duiven zichtbaar in goede gezondheid kunnen brengen en kunnen houden. Als je dat niet kan, heeft het kopen van duurdere spullen helemaal geen zin. Die duurdere spullen zijn immers geen basisproducten voor de gezondheid die op de eerste plaats komt. Tenslotte nog dit over die duurdere voedingssupplementen. Sommige

kost. Je gelooft het misschien niet, maar als je bepaalde schema's volgt, ben je één tot twee keer zoveel geld kwijt als je betaalt aan het duivenvoer (geen wit product) dat je nodig hebt voor je duiven. Eén duif eet per jaar ongeveer 12,5 kilo granen (= 5 à 6 euro). Voor de nodige bijproducten volgens die schema's komt daar dan de prijs van 12,5 kilo tot 25 kilo voer nog bovenop (voor één duif !). De firma's weten, dat veel mensen naar niets kijken als het over hun hobby gaat. Voor vogels, katten, honden en paarden wordt er inderdaad heel veel geld uitgegeven aan

voedingssupplementen. Blijf nuchter in je hobby. Op één zaak moet je zeker letten als het over bijproducten of voedings-supplementen gaat: koop je niet arm, zodat je in volle seizoen geen geld meer hebt om je duiven voldoende te spelen en een pintje te drinken.

Ik denk niet, dat er nog liefhebbers zijn die geen enkel bijproduct of voedingssupplement geven. De vraag is en blijft: moet het allemaal? Veel producten zorgen bijvoorbeeld voor mooiere jongen. Ik geef tijdens de kweek ook voedingssupplementen. Als ik echter uit nieuwsgierigheid op een duivenmarkt als 'belangstellend koper' een aantal aangeboden piepers in mijn hand neem, voelen die dikwijls veel mooier aan dan mijn piepers. Hoe sommige verkopers dit klaar spelen, begrijp ik echt niet, maar ze hebben zeker betere (?) producten gebruikt dan ik. Een markt is een markt en de verkopers bepalen de prijs, niet de verkopers (begrijp je dit?). De vraag die ik mij altijd stel is: 'Zijn mooiere piepers ook betere piepers? Zijn de kinderen en jongeren van nu sterker dan de huidige generatie van 50-jarigen en ouder, omdat er sinds de zeventiger jaren een massa vitamines en veel soorten dure babyvoeding op de markt gekomen zijn? Kunnen ze dezelfde lichamelijke arbeid aan en kunnen ze even goed tegen honger en dorst? Dat mooi en goed niet hetzelfde betekenen weet elke duivenliefhebber, maar iedere liefhebber heeft toch ook graag mooie piepers.

Zelf vind ik groenten een formidabele aanvulling van de duivenvoeding. Iets beters dan verse groenten kan je nauwelijks vinden als het over gezond eten gaat. In wetenschappelijke boeken over de voorbereiding van atleten op grote sportmanifestaties worden groenten de hemel in geprezen. Duiven zijn natuurlijk op de eerste plaats graaneters, maar als je ze de kans geeft om af en toe in je moestuin te scharrelen, zijn ze er na enkele dagen niet meer uit te slaan en vreten ze hem zo kaal als konijnen zouden doen. In mijn moestuin staan veel groenten die mijn duiven heerlijk vinden zoals spruiten, boerenkool, wortelen, sla,

spinazie, warmoes, venkel en bieslook. Ik beleef er zelf veel plezier aan, als ik zie hoeveel groenten mijn jonge duiven naar binnen spelen. Ook kwekers hebben altijd behoefte aan groenten. In de zomer als er veel zon is, zijn weduwnaars niet zo happig op groenten, maar ik geef ze toch groenten al pikken ze er heel weinig van. Als er weer minder zon is, pikken ze weer meer groenten. Omdat duiven 's zomers minder behoeften hebben aan groenten en ik groenten beschouw als een goed (en voor mij goedkoop) voedingssupplement, trek ik één of twee keer per maand het sap uit groenten (ajuin, aardappel, wortelen, selder, rabarber, witte kolen, rode biet enz.)

zelfbereide drankjes van planten en bessen. Vermits velen van hen goed spelen, zullen die drankjes wel goed zijn. Ik zie echter op tegen het poetsen van de drinkpot achteraf. In de handel bestaan ook plantensappen die de drinkpot niet erg vuil maken. Teentjes knoflook worden ook vaak in het drinkwater gedaan. Dit vergt niet zoveel werk.

Er is een groot verschil in de tijdspanne van toedienen van voedingssupplementen. Producten die dienen om de gezondheid te ondersteunen (biërgist, lookolie, mineralen, korrelgrit, appelazijn, thee, groenten enz.) moet je het hele jaar door geven om er resultaten mee te behalen. 'Het hele jaar door' wil daarom niet zeggen

uit mijn tuin. Dit sap doe ik over het voer, zodat de duiven het moeten opeten. Groenten zijn niet noodzakelijk voor duiven, maar ze bevorderen zonder twijfel de gezondheid. Ze brengen ook gezelligheid op het hok, want de duiven hebben wat te doen wat ze graag doen: pikken, scharrelen en wat bekvchten om de baas te spelen over een potje of een blad. Bladgroenten kan je in een rekje van kippengaas leggen. Harde groenten (spruiten, wortelen enz.) snipper je fijn en dien je op in potjes. Sommige liefhebbers vinden het kookwater van aardappelen beter dan veel groenten. Oude melkers zeggen dat patattenwater coccidiosis verdrijft. Veel liefhebbers geven thee of

'dagelijks', maar toch vaker dan wekelijks. Van één week groenten, biërgist, naturaline, thee enz. moet je geen heil verwachten. Het is zoals bij de mens: groenten, fruit enz. horen bij het dagelijks menu. Het kan geen kwaad afwisselend alle dagen een natuurlijk voedingssupplement te geven. Het kan zelfs je ijver vergroten om je duiven goed te verzorgen. Wanneer het echter gaat over vliegvitaminen en andere wondermiddelen waar firma's met straffe reclame mee uitpakken, moet je op je hoede zijn en je portemonnee niet te gemakkelijk openen. Deze producten dienen om een bepaald doel te bereiken op korte termijn, bijvoorbeeld een goed wedstrijdresultaat, goede

kweekresultaten, donsui enz...

Als je binnen de vooropgestelde tijd niet ziet wat op de bijsluiter of de verpakking staat (bijvoorbeeld meer glans op de veren, meer dons, mooiere mest, vinniger trainen enz.), dan heeft het product voor jouw duiven geen nut en ben je geld aan het verknoeien.

Zo heb ik bijvoorbeeld geen vertrouwen in vliegvitamines die er niet voor zorgen dat mijn duiven na een paar dagen toedienen niet duidelijk vinniger en liever trainen. Zoals ik vroeger schreef, test ik dit uit voor het vliegseizoen.

Over doping zeggen we niet veel. Dopingproducten worden terecht verboden: ze zijn schadelijk voor de gezondheid en ze zijn onsportief voor het wedstrijdverloop.

De K.B.D.B. heeft in het Bondsblad reeds enkele keren een lijst gegeven van verboden stoffen. Die lijst is voor de gewone liefhebber vaak Latijn. Die verboden stoffen zitten vooral in bepaalde medicamenten of bereide producten. Daarom zou een liefhebber bij een dierenarts van de K.B.D.B. terecht moeten kunnen als hij een vraag of twijfel heeft bij een of ander medicament of product. In januari 2005 las ik in de krant, dat ook in andere sporten de vraag van beoefenaars bestaat om een lijst te bekomen met producten waarin verboden stoffen voor sportbeoefening zitten.

5. Hoe voeder ik mijn duiven?

Duiven goed voeren is een kwestie van gezond verstand en goed uit je ogen kijken. Je moet dat met de jaren leren, maar er zal nooit een tijd komen dat je geen fouten meer maakt bij het voeren. Vooral bij de voorbereiding op een wedstrijd is het moeilijk om de duiven tot op de dag van het inkorven goed aan het eten te houden.

Er zijn veel goede voedermethodes, maar vanaf het ogenblik dat je de voedermethode van een goed speler blind na-aapt, begin je al met fouten te maken. Iets perfect nadoen kan niemand. Je kan wel kijken hoe anderen iets doen, maar daarna moet je het verwerken tot je eigen praktische kennis. Het moet in je vingers komen te zitten. Je moet de gezonde principes van de voeding kennen en altijd

respecteren. De ouderwetse gezegdes 'Overdaad schaadt' en 'Honger is de beste saus' zijn zowat de basisregels van een gezonde voeding.

Men vertelt van de zonnekoning Lodewijk XIV, dat hij zijn vijanden naar zijn nieuw paleis in Versailles uitnodigde. Hij bood hen jachtpartijen en mooie vrouwen aan, maar vooral heerlijke en overdadige maaltijden in de spiegelzaal, waarbij het toegelaten was af en toe eens even op te staan, zijn vinger in de keel te steken en te braken om zijn maag opnieuw te kunnen vullen. Dat eten of vreten maakte die (vijandige) edelen vet en loom, zodat ze stilaan te lui werden om te jagen en te moe om de mooie vrouwen te versieren, laat staan oorlog te voeren. Tijdens die

honger meer hebben. Ik hou me door het jaar grotendeels aan de voedermethode die wijlen Noël De Scheemaecker jaren geleden in Duifke Lacht aanpreeps toen ik met duiven begon te spelen: 's morgens 10 à 15 gram zuiveringsmengeling per duif en 's avonds 20 à 25 gram kweek, sport of rui. En als ze de gerst laten liggen dadelijk stoppen met voeren. Tijdens het vliegseizoen geef ik vaak volle bak, maar na een kwartiertje neem ik de overschotten weg en geef die aan de weduwduivinnen.

Als beginneling en om duiven te leren voeren doe je er goed aan de oude methode van Noël De Scheemaecker zeker een lange tijd stipt toe te passen. Als je met die oude methode wat ervaring

Duiven goed voeren is een kwestie van gezond verstand, maar met de tijd leer je het wel.

maaltijden trok Lodewijk XIV zich discreet terug om te studeren en te werken. Hij leefde sober en wist als geen ander dat die maaltijden handenvol geld kostten, maar ze waren veel goedkoper dan oorlog voeren tegen zijn vijanden. Veel duiven worden zoals die edelen kapot gevoerd. Al dagen vooraleer ze ingekorfd worden, eten ze niet meer en zien ze op tegen de training. Goede duivenliefhebbers zorgen ervoor, dat hun duiven tot op de dag van het inkorven nog graag trainen en na de training nog graag iets lekkers op tafel hebben. Duiven mag je dus niet overdadig voeren – tenzij je volle bak voedert – om te voorkomen dat ze plots geen

opgedaan hebt, kan je losser omspringen met je voedermethode. Er zijn periodes in het jaar waarin je niet zo streng hoeft te zijn met de hoeveelheid voer, bijvoorbeeld tijdens de rui. Sommige duiven hebben tijdelijk wat extra's of wat minder nodig, denk aan kwekende duiven, weduwduivinnen, late jongen enz.

Bij mijn jonge duiven volg ik die oude methode stipt, vooral wat betreft het niet te veel eten geven. Als er op 10 stuks één of twee naar de drinkpot lopen of als ik zie dat ze met verschillenden de gerst niet meer oppikken, stop ik met voeren. De jonge duiven roep ik binnen met

voer of eten. Om niet met een hele rij soorten duivenvoer te zitten, geef ik mijn jonge duiven echter geen mengeling voor jonge duiven. In plaats daarvan geef ik kweek. Andere liefhebbers vinden rui beter, maar mij gaat het om de eenvoud: minder soorten duivenvoer op mijn hok maakt de verzorging gemakkelijker.

Bij de vliegduiven hou ik rekening met het vliegprogramma van de duiven, soms zelfs van elke duif. Ik speel fond. Ik roep de duiven binnen met korrelgrit waarin wat kleine zaden zitten. Hun maaltijd krijgen ze pas als ze allemaal binnen zijn. Na een wedstrijd en daags na een wedstrijd geef ik elke duif de kans om zich met kweek- of sportmengeling terug voldaan te voelen. Daarna zit er weer een groter procent zuiveringsmengeling in het menu. Naargelang van de afstand van de wedstrijd krijgt ze een paar dagen voor het inkorven meer sport of kweek en snoep. Omdat ik fond speel en meestal alle duiven van één afdeling inkorf, kan ik die duiven de laatste dag(en) echte kermiskost geven, want ze moeten wat reserves bij zich hebben. Voor een snelheidsvlucht is dit een slechte methode. Daar moet je zuiniger omspringen met het voer zonder je duiven echt honger te laten lijden. Bij de thuiskomst van een fondwedstrijd geef ik mijn duiven nooit dadelijk eten, omdat ik dikwijls vastgesteld heb, dat ze nog geen honger hebben. Ze krijgen dan enkel water met elektrolyten. Als mijn vliegduiven hun eetlust dreigen te verliezen sla ik wel eens een maaltijd over of ik geef enkele dagen dieetmengeling.

Ik hoop, dat je begrijpt, dat je niemands methode moet na-apen, want elk hok is anders en elke groep duiven leeft in een andere omgeving en heeft een ander programma.

Bij de kwekers let ik niet erg op het rantsoen. In de ren geef ik ze volle bak via een zelfvullende voerbak zoals in het kweekstation van Natural.

De weduwduivinnen krijgen uitsluitend zuiveringsmengeling en gerst. Ik maak het mij weer heel gemakkelijk. Gedurende een klein half uurtje zet ik de klep van een zelfvullende voerbak open zodat ze

kunnen eten zoveel ze willen. Als een of meer duiven aanstalten maken om met elkaar te paren, sla ik regelmatig een maaltijd over, zodat de lust om te paren verkleint of verdwijnt. De dag dat de weduwduivinnen bij de duivers mogen, krijgen ze vooraf wel kweek- of sportmengeling zoveel als ze willen, zodat ze op het weduwenaarshok niet eerst naar lekkere graantjes gaan zoeken in plaats van zich met manlief bezig te houden.

Elke dag geef ik elke groep duiven wat mineralen, ook al lijkt het, dat ze er niet van pikken. Verder ook verse grit, waarin ik een beetje kleine zaden meng.

Een paar keer per week geef ik voedingssupplementen op het voer, afwisselend olie met biergist of kruidenmix, appelazijn, naturaline,

Omwille van het werk beperk ik bij mijn kwekers en weduwduivinnen de voedingssupplementen. Korrelgrit, groenten en mineralen krijgen ze wel dagelijks in overvloed, maar (look)olie met kruidenmix of biergist, vitamines, naturaline enz. krijgen ze maar af en toe.

Als 'goedenavond' loop ik soms tegen het donker worden zowel bij de jonge duiven als bij de weduwnaars nog eens binnen met wat pinda's of hennep in mijn zakken. Met een paar korreltjes kan je veel vriendschap 'kopen'. Elke dag krijgen mijn duiven ook zuiver kraantjeswater.

Vitamines, voedingssupplementen en medicatie doe ik bijna nooit in het drinkwater, maar over het voer om zekerder te zijn dat elke duif voldoende opneemt.

Om de duiven na de training gemakkelijk binnen te krijgen kan je voor het binnen roepen een beetje kleinzaad in iedere nestbak leggen.

vitamines enz.

Praktisch elke dag geef ik al mijn duiven verse groenten, afwisselend wortelen, sla, boerenkool, warmoes, spruitjes, vogelmuur, bieslook enz. In mijn moestuin staan winter en zomer groenten voor de duiven. Sommige groenten moet je klein snipperen zoals bieslook, wortelen en spruitjes. Regelmatig doe ik zelfgemaakt vers groentesap over het voer. Eén of twee keer per maand trek ik groentesap uit verse tuingroenten en zet dit in kleine potjes in de diepvries. Omdat ik veel groenten in mijn tuin heb, is dit heel goedkoop.

Deze methode is ook voordeliger. Ik hecht ook veel belang aan zuivere eetbakjes voor de granen, de grit en de mineralen.

Het schijnt allemaal heel eenvoudig, maar in de praktijk is dat niet het geval. In sommige periodes van het jaar heb je heel wat groepjes duiven die allemaal een verschillend rantsoen zouden moeten krijgen. Binnen dezelfde groep zijn er soms nog duiven die verschillend moeten gevoerd worden enz. Op zich is een paar korreltjes meer of minder of voer uit een andere zak niet zo erg, maar als het geheel een soep

wordt, lijden de vliegresultaten daar zonder twijfel onder. Ervaren liefhebbers lossen die toevallige moeilijkheden eenvoudig op zonder dat ze er zelf bij stilstaan. Neem bijvoorbeeld het voeren van de weduwnaars. Veel goede spelers geven ze gedurende een half uurtje zoveel eten als ze willen en de duiven kunnen hierbij ruim kiezen. Achteraf worden de overschotjes aan de piepers of de weduwduivinnen gegeven.

Als je niet alle duiven van een bepaalde afdeling in je hok tegelijk kan laten deelnemen aan een wedstrijd, moet je daar rekening mee houden bij het voeren. Handige en ervaren liefhebbers hebben ook daar weinig moeite mee, maar beginners en gewone liefhebbers zitten snel met de handen in het haar. Zowel wat het voeren als het trainen betreft werk ik met groepjes. Concrete uitleg hierover vind je bij de bespreking van de training. Op honger spelen kan ik helemaal niet. Ik voer graag royaal, omdat ik zelf ook graag goed eet. Dikwijls schiet er voer over. Soms kan dat geen kwaad, maar soms verknoei je er de vliegconditie en de lust om te trainen mee als je niet oplet. Je moet die dingen gewoon leren door eigen ervaringen.

6. De voeding en verzorging van augustus tot begin november (ruiperiode)

In de ruitijd blokletteren duivenpers en reclame dat de duiven het verschrikkelijk moeilijk hebben, precies alsof ruien nog een zwaardere opdracht is dan wedstrijden betwisten. Ik denk altijd: Elke periode van het jaar is even belangrijk om van het vliegseizoen het belangrijkste te maken. Maak in elke periode van het jaar van minder gezonde en zwakke vliegers een lekker hapje in de keuken. Doe verder altijd alles zo goed als je kan zonder stress. In de ruitijd moeten de pluimen natuurlijk vlot vallen en tussen de pluimen moet je ook donspluimpjes zien, maar bij de ene duif gebeurt dit anders en op een ander tijdstip dan bij de andere duif. In welke volgorde die pluimpjes zouden moeten vallen, kan je in gespecialiseerde boeken lezen, maar ik houd me daar niet mee

bezig. Ik bekijk elke dag wel elke duif om te weten of ze ruit, of haar blik helder blijft en of de neusdoppen wit blijven.

De gewone dagelijkse verzorging verloopt van augustus tot begin november bij mij zoals ik boven beschreven heb, maar als de dagen korter is er maar één verzorgingsbeurt meer en wel tussen 9 en 10 uur 's morgens. Tijdens de dag loop ik wel nog eens binnen op het hok. Andere liefhebbers zeggen dat bij één voederbeurt voederen in de namiddag beter is. Ik kijk naar mijn eigen gemak en de duiven moeten zich daar maar aan aanpassen. Ik wil 's namiddags vrij zijn. De duiven krijgen in deze periode

veel late jongen en niet te veel mest te zitten.

De meeste late jongen zijn voor de keuken bestemd.

Na het groot brengen van één jong en één keer loos broeden op gipsen eieren, worden de geslachten gescheiden.

Zodra ik stop met spelen, breng ik mijn kweekduiven van de ren naar de vlieghokken, zodat ze ook elke dag eens kunnen uitvliegen. Ik wil geen duiven meer die ik moet vasthouden en dat is onvoorstelbaar gemakkelijk en tijdsbesparend in mijn hobby. Ik heb plaats zat op de vlieghokken, omdat ik in augustus al streng selecteer.

Ik hou altijd van nette hokken, zowel bij de vliegers als de kwekers

ruimengeling en zuiveringsmengeling. In augustus geef ik slechts 10 à 20 % zuiveringsmengeling, maar geleidelijk aan geef ik meer zuivering, tot 50 % begin november. Als ik merk dat sommige duiven wat blauwachtige spieren beginnen te krijgen, geef ik één of meer dagen 100 % zuivering. Bij de granen voeg ik wel een flinke portie lijnzaad, kleinzaad en wildzaden. Voor het geven van voedings-supplementen en groenten verwijs ik ook naar het vorig hoofdstukje.

Ik beperk het kweken na het vliegseizoen. Dus zo weinig mogelijk kweken tijdens de rui om de duiven zelf te sparen, maar ook om met niet te

en de jonge duiven. Ik poets daarom ook alle dagen tijdens de rui. Tijdens de rui geef ik mijn duiven geen open hok gedurende de dag zoals anderen dat aanraden. De duiven zitten dan te veel in de dakgoten en in het mos op het dak te pikken.

De jonge duiven willen dan ook in elk hokje (bergplaats, kippenhok) dat open staat, rondscharrelen of nestjes bouwen. Daarom krijgen ze maar één uurtje vrijheid. Ze mogen dan buiten komen of binnen blijven.

7. De voeding en verzorging tijdens de kweek

Hoe een kweekcyclus verloopt, beschreef ik in hoofdstuk 4 als inleiding op de verschillende

spelvormen. Hier beperk ik mij tot de voeding en de verzorging van kwekende duiven.

Vermits ik aan winterkweek doe met al mijn duiven, moet ik mijn duiven begin november op de kweek beginnen voor te bereiden. Eigenlijk is dat heel eenvoudig. Ik controleer al mijn duiven nogmaals op gezondheid. Duiven die me qua gezondheid niet aanstaan, gaan naar de keuken, zodat ik niet naar de dierenarts moet gaan. Ik raad een bezoek aan de dierenarts niet af, maar vermits duivensport voor mij een hobby is, beperk ik de uitgaven. Ik doe aan winterkweek met al mijn duiven uit gemakzucht. Kwekers en vliegers zitten dan samen op de vlieghokken en hebben samen jongen.

Ze krijgen allemaal hetzelfde eten en dezelfde verzorging.

Als voorbereiding op de kweek schakel ik 2 à 3 weken voor de koppeling over van ruimmengeling naar kweekmengeling.

Met zuiveringsmengeling regel ik het rantsoen, zodat de borstspieren niet blauw worden.

Tijdens het broeden geef ik bijna uitsluitend zuiveringsmengeling. Als er grotere jonge duifjes in het nest liggen, knoeien de ouders nogal met maïs. Tijdens deze periode hebben kwekende duiven meer behoefte aan eiwitrijke peulvruchten (erwten, bonen, vitsen) en in mindere mate aan maïs. Ik voer dan krapper maar vaker, zodat de duiven geen honger moeten lijden. Je kan de kweekmengeling ook aanlengen met bonen en erwten of een jongeduivenmengeling zonder maïs.

Ik voer altijd in een gemeenschappelijke voerbak, maar tegen dat de jonge duiven graantjes beginnen te pikken (18 dagen oud), plaats ik potjes met granen in de nestbakken.

De gewone verzorging verloopt zoals boven beschreven werd bij 'dagelijkse verzorging'.

Bij winterkweek is het aan te raden de dag te verlengen door hokverlichting, zodat de duiven 12 à 14 uur per dag in het licht zitten. Het licht 's avonds plots uitknippen is een risico, want sommige duiven zitten dan misschien niet op hun nest. Als je geen dimmer hebt, kan je de hokverlichting beter 's morgens vroeg laten aanspringen via een goedkope stekker met tijdschakelaar. 's Avonds verlicht je dan niet.

8. De voeding en verzorging tijdens het vliegseizoen

Voor de verschillende spelvormen verwijs ik naar hoofdstuk 3 en 4. Het soort spel dat je speelt en de spelvorm die je kiest, hebben natuurlijk ook hun invloed op de manier van voederen.

Dit moet je geleidelijk aan leren.

Tijdens het vliegseizoen kan je de verzorgingsbeurten ook op dezelfde manier laten verlopen zoals ze boven beschreven werden.

De kweekmengeling kan je blijven geven ofwel schakel je over naar vluchtmengeling.

Ik geef ze vaak afwisselend, omdat ik zelf ook hou van afwisseling bij de maaltijden. Het succes hangt echt niet af van een graantje meer

pinda's. Als je snelheid speelt, moet je wat zuiniger zijn. Je kan dan hetzelfde doen in het klein: in het begin van de week zuivering en vanaf woensdag stilaan meer kweek of vlucht, maar let op, sommige duiven mag je niet te veel laten eten omdat ze slecht binnen komen bij een wedstrijd.

Voor de voedingssupplementen kan je hetzelfde doen als tijdens de andere periodes, weliswaar qua product aangepast aan wedstrijddeelname.

Als je vliegvitamines geeft, moet je letten op de temperatuur van de dag. Bij heet weer verliezen vitamines hun kracht in lauw water. De duiven drinken ook veel meer bij heet weer.

Kwekende duiven hebben meer behoefte aan eiwitrijke peulvruchten en in mindere mate aan maïs.

Het is dan ook normaal dat - vooral bij warm weer - de duiven dan minder maïs opnemen. Sommige duivenliefhebbers plaatsen daarom een potje met erwten in de nestbak.

of minder van een bepaalde graansoort.

Sommige goede spelers zeggen, dat ze nooit zuiveringsmengeling geven tijdens het vliegseizoen, terwijl anderen zeer veel zuivering geven.

Ik geef vooral graag veel zuiveringsmengeling in de voorbereiding op een fondwedstrijd. De duiven blijven dan vinnig trainen en eten juist genoeg, want gerst laten ze liggen als de honger weg is, maar andere granen niet. Een aantal dagen voor het inkorven begin ik stilaan meer kweek en/of vlucht te voeren om te eindigen met 100 % vlucht.

De twee laatste dagen voor het inkorven voor een fondwedstrijd geef ik veel kleinzaad, hennep en

De duiven moeten niet de hele dag kunnen drinken.

Een half uur voor de training en een half uur na de maaltijd volstaan. Om niet te veel vitamines te laten verloren gaan in het drinkwater, kan je ze klaar maken in een maatbeker en dan in kleine bokaaltjes toedienen en niet in drinkpotten van 2 liter. Omdat de wateropname door duiven verschilt van dag tot dag, vermeng ik vloeibare vitamines met het voer.

Vitamines in poedervorm kan je ook over het voer strooien als je het eerst bevochtigt met suikerwater, fruitsap of een weinig olie die kleeft. Zo ben je iets zekerder van de juiste hoeveelheid per duif.

Als je medicatie moet geven, doe je dat best zoals met vitamines.

9. De voeding en verzorging van jonge duiven

Jonge duiven verzorg je in grote lijnen zoals je andere duiven. Als je met de jonge duiven wil spelen, moet je een strenge voedermethode toepassen. Ze honger laten lijden vind ik totaal verkeerd, maar als ze bij het binnen roepen na de training niet luisteren, hebben ze geen honger en hoeven ze natuurlijk ook geen eten. Toch even deze tip: als jonge duiven plots niet meer willen luisteren en niet meer willen eten, is dit gewoonlijk een aanduiding dat ze min of meer aangetast zijn door adeno. (Zie hierover meer bij duivenziektes).

's Morgens (na de training) geef je ongeveer 10 à 15 gram zuivering en 's avonds na de training 20 à 25 gram junior of kweek. Ik geef gewoonlijk kweek omdat veel soorten voer mij zenuwachtig maakt. Ik ken ook ettelijke liefhebbers die rui geven in plaats van junior omdat ze ruimengeling lichtere kost vinden. Welk soort voer je ook kiest, als één op vijf piepers gaat drinken moet je zeker stoppen met voeren. Jonge duiven moet je altijd kunnen verleiden met een korreltje voer. Als ze je zien, moeten ze je in de gaten houden of je niets bij je hebt voor hen. Voedingssupplementen kan je op dezelfde manier toedienen als bij je vliegduiven. Jonge duiven kan je verzot maken op groenten. Als je je jonge duiven niet speelt, doe je er toch goed aan ze ook stipt te doen luisteren via de maaltijden, want anders zit je voortdurend in de problemen bij het uitlaten en trainen van je andere duiven.

Bij de verzorging van jonge duiven hoort ook 'het verduisteren en het bijlichten'. Een aantal liefhebbers doen geen van de twee, sommige liefhebbers doen één van de twee en nog anderen passen beide methodes toe. Er zijn ook liefhebbers die hun oude duiven verduisteren en bijlichten. Om te winnen halen veel liefhebbers het onderste uit de kan of het duivenlijf.

Het stoten van pennen in de slagvleugel is een nadeel voor het spel. Daarom proberen liefhebbers dit natuurlijk proces te vertragen

De oorzaken van het pennen stoten zijn het licht en de kweekcyclussen. De kweekcyclussen kan je voorkomen door de geslachten te scheiden en je spelsysteem hieraan aan te passen (zie bij 'spel met de schuifdeur' en 'weduwschap'). Het licht is een merkwaardige factor. In het voorjaar als de dagen lengen, bevordert het licht het pennen stoten. Als echter de dagen beginnen te korten (21 juni) wordt het pennen stoten versneld door te weinig licht. Concreet betekent dit, dat je in het voorjaar zou moeten verduisteren en vanaf 21 juni zou moeten bijlichten. Maar ... je moet niet heel slim zijn om te beseffen, dat je met verduisteren en verlichten de natuur verstoort en onnatuurlijk ingrijpt op het lichaam en de geest van de duiven, maar daarover later meer. Laat ons eerst de methode even bekijken. Verduisteren in het voorjaar kan men door de jonge duiven enkele uren per dag in het donker te plaatsen, dus de nacht 's morgens of 's avonds te verlengen. Om behoorlijk te kunnen verduisteren moet je je hok natuurlijk wat inrichten. Sommige moderne hokken worden al gemaakt met rolluiken en panelen die automatisch open- en dichtgaan.

Door heel vroeg in het voorjaar duiven extra te verlichten kan je de rui bespoedigen. Sommige najaarsspelers, dikwijls geldspelers, versnellen de rui van enkele goede oude duiven door hen reeds weken voor nieuwjaar veel in het kunstlicht te plaatsen. Als die duiven dan ook nog enkele keren mogen broeden, kunnen hun baasjes in het najaar aan wedstrijden deelnemen met duiven die de rui al volledig doorgemaakt hebben.

Jonge duiven beginnen reeds vroeg in de vroege lente met pennen in de slagvleugel te stoten. Omdat winterjongen dit trager doen, zijn de meeste liefhebbers overgeschakeld op winterkweek. Als je dan de geslachten nog scheidt en zo een kweekcyclus voorkomt, ben je al een heel stuk op weg naar de goede richting. De andere 'boosdoener', het licht, moet je verdrijven door te verduisteren. Duivenliefhebbers zoeken van alles uit en doen de zotste dingen om uit te blinken. Zo waren er 10-20 jaren geleden (of nog eerder?) al liefhebbers die duiven druppelden

met medicatie die het ruiproces bijna stil legde en bovendien nog een dopingeffect had. Jarenlang hebben sommigen van hen met druppelen massa's prijzen naar huis gegrabbeld tot de strijd tegen doping hieraan een einde stelde. Zeker, druppelen was toen niet wettelijk verboden, maar doping kan je nooit eerlijk noemen. Andere liefhebbers hadden al even vroeg door, dat jonge duiven in het donker zetten de rui ook vertraagde. Zoals vroeger het weduwschap jarenlang een geheime spelmethode was, zo was verduisteren aanvankelijk ook een geheime methode van slimmeriken en hun beste vrienden. Dit kan je hen niet kwalijk nemen, want verduisteren is geen doping en slimheid mag en moet beloond (kunnen) worden.

Als je hok goed ingericht is om te verduisteren, valt het werk nogal mee. 's Morgens of 's avonds knijp je een flink stuk van de dag af via gordijnen, panelen of rolluiken en de meeste jonge duiven ruiën niet of heel traag. Je hoort wel, dat het verduisteren de oorzaak zou zijn van bepaalde grote verliezen van jonge duiven, maar echt bewezen is dit niet en een aantal liefhebbers verliezen er geen jonge duiven door. Er is ook discussie over hoelang men de verduistering moet wegnemen alvorens men de jonge duiven buiten laat voor de training. Volgens sommigen volstaat een half uurtje, terwijl anderen het bij een uur houden. De grote rui kan in het najaar ook een probleem worden, want duiven die in september nog 8 of 9 slagpennen plus nog een pak andere pluimen moeten stoten, hebben zonder meer een zware ruiperiode.

Verduisteren is onnatuurlijk en wordt ook in verband gebracht met ziektes en verzwakking van de gezondheid. Verwonderlijk is dat niet, want wij weten allemaal dat levende wezens en planten licht en zon nodig hebben en dat sterven meer voorkomt in de donkere maanden. Maar ja ... wie per se veel prijzen wil winnen met jonge duiven, neemt die risico's. Het lijkt wat op het vetmesten van dieren zoals vethaantjes, varkens, kalveren enz. Men voert ze goed en men beperkt het licht waardoor ze minder bewegen, meer rusten en vlugger vet zijn, maar qua gezondheid zijn het tere plantjes.

Als je in augustus met jonge duiven de nationale vluchten wil spelen is verduisteren een must. Op de snelheid kan je het echter wel halen met jonge duiven die je met een nestje in de pluimen houdt.

Wat er ook van is, er wordt veel gepraat over de negatieve gevolgen van het verduisteren. Toch zijn er ook liefhebbers die helemaal niet klagen. Wie heeft gelijk? Andere liefhebbers verduisteren slechts een beperkt aantal jonge duiven en verkopen die soms op het einde van het vliegseizoen als ze goed gevlogen hebben.

Zelf verduister ik nooit, omdat ik opzie tegen al dat werk. Ik hou mijn hobby graag zo eenvoudig mogelijk, maar ik bewonder mijn concurrenten-werkers wel voor hun ijver. Wat ik wel doe, is bijlichten, een methode die schijnbaar veel voorkomt in Nederland. Bij vogels komen de rui en het stoten van pennen vooral op gang zodra de dagen korten. Daarom laat ik vanaf het korten van de dagen (21 juni) via een automatische stekker 's morgens even voor 5 uur het licht aanspringen bij mijn jonge duiven. Dit kost niet veel tijd voor een luie man zoals ik: één keer de stekker programmeren voor het in- en uitschakelen van het licht. Van dit bijlichten moet je wel geen wonderen verwachten. Sommige duiven trekken er zich weinig van aan, maar 30 à 50 % van je jonge duiven kan je zo toch spelen tot begin augustus en langer hoeft het voor mij niet. Sommigen beweren dat bijlichten ook gevaarlijk is voor de

gezondheid van de duiven, maar dat kan bijna niet. Immers, in juni-juli gaat het over een klein uurtje kunstlicht, in augustus misschien over iets meer. Bovendien wordt de biologische klok van de duif bijna niet verstoord door dat extra uurtje licht. In ieder geval is bijlichten lang niet zo onnatuurlijk als verduisteren. Vroeg opstaan is voor volwassen mensen en kinderen toch ook niet schadelijk, want dan moesten ik en vele landbouwers al lang dood zijn. Iets anders wordt het natuurlijk als zwaar verduisteren gevolgd wordt door zwaar bijlichten bij dezelfde duiven tot september. In dat geval mag je de ondermijning van de gezondheid natuurlijk niet in de schoenen schuiven van de 'bijlichting' alleen. Dan is het baasje geen duivenliefhebber meer, maar een echte duivenuitmelker. Van hobby is er dan ook geen sprake meer. Trouwens, heel vaak vraag ik mij af of een aantal melkers wel hobbyisten en echte duivenliefhebbers zijn, want stress, eer- en geldzucht en dieren mishandeling zijn hier en daar geen uitzonderingen.

10. Kan ik nog op vakantie gaan?

Sommige mensen hebben geen behoefte aan vakantie. Er zijn ook mensen die op vakantie gaan veel te duur vinden en zich voor dat geld liever wat anders kopen. Het is best mogelijk, dat jij als

duivenliefhebber ook zo denkt, maar misschien heb je een levenspartner en kinderen die wel graag op vakantie gaan of die thuis gewoon eens graag een periode hebben dat de duiven het dagprogramma niet bepalen. Als je op vakantie gaat, moet je een oplossing vinden voor je duiven en andere huisdieren. Zorg eerst, dat je duiven één of twee weken verder kunnen met weinig werk. Je kan grote drinkpotten of een drinkemmer voor kippen aanschaffen. Een vriend van mij heeft al zijn drinkpotten met een slangetje verbonden en ze op alle hokken ten opzichte van elkaar waterpas geplaatst samen met een vlotter van een wc-pot. Zo komt er automatisch zuiver water bij als de duiven drinken. Een praktisch idee voor wie graag op vakantie gaat. Voor het voer kan je werken met zelfvullende voerbakken waar je 20 kg in één keer in kan schudden. Als je zelf een goede buur bent, zal er ook wel een buur zijn die tijdens je vakantie alle dagen gewoon eens komt kijken en misschien één of twee keer per week zuiver water wil geven. Je kan natuurlijk ook een vriend- duivenliefhebber vragen of een familielid. Midden in het vliegseizoen op vakantie gaan is natuurlijk minder aan te raden, omdat je duiven dan hun vliegconditie zeker kwijt zijn als je terugkomt, maar in het voorjaar, in het najaar of in de winter kan je zeker één of twee weken je duiven vaarwel zeggen. Je kan ook tandem vormen met een ander liefhebber. Dan kan je om beurt op vakantie gaan, zelfs midden in het vliegseizoen. Dit biedt ook nog andere voordelen: je kan dan ook de kosten en de taken verdelen. Een andere mogelijkheid is, alleen met jonge duiven spelen. Na het seizoen doe je al je duiven weg en in het vroege voorjaar koop je weer een aantal jonge duiven om te spelen. Je kan ook later beginnen te spelen of vroeger stoppen. Zelf stop ik ieder jaar op 31 juli met spelen. Augustus dient voor onze gezinsvakantie en om veel samen te fietsen. Sinds vele jaren verdelen wij zo de zomer tussen gezin en duiven. Ik vind dit niet erg als duivenliefhebber, want in augustus heb ik vroeger dikwijls gevloekt bij het onverwacht pennen stoten van mijn duiven.

1. Duiven gezond houden
2. Van dieren houden en selecteren
3. Hoe selecteren?
4. Over slachten en braden
5. Welke ziektes komen het meest voor?
6. Hoe dikwijls moet je naar de dierenarts?
7. Duiven doen trainen en voorbereiden op een wedstrijd.

1. Duiven gezond houden

Als duiven gezond houden een moeilijk probleem is, rijst dadelijk de vraag: "Zijn duiven dan dikwijls ziek?" Of je duiven dikwijls ziek zijn, hangt voor een groot deel van jezelf af. Jijzelf moet zorgen voor een gezond hok. Jijzelf bepaalt hoeveel duiven er op je hok mogen zitten. Jijzelf vult de voerbakjes en de drinkpotten. Jijzelf geeft misschien te veel medicamenten, want je duiven weten de apothekers niet wonen. Jijzelf moet tijdig selecteren, want duiven selecteren zichzelf ook wel, maar veel trager en op een heel andere basis dan wij duivenliefhebbers. Als je doet wat je normaal moet doen, zijn duiven niet dikwijls ziek. Dat is natuurlijk vlugger gezegd dan gedaan. Mij overkomt het ook wel eens, dat ik op een bepaald ogenblik zie, dat één of meer van mijn duiven niet echt gezond zijn en dan vaststel, dat het dikwijls mijn eigen schuld is. Eén ding is zeker. Als je een paar jaar zeer streng selecteert op gezondheid, dan blijft je duivenbestand daarna veel gemakkelijker gezond zonder veel moeite. Duiven zijn geen mensen. Je mag en moet dus ingrijpen en verwijderen als het nodig is. Je hobby is niet 'duiven gezond houden', maar 'met gezonde duiven aan vliegwedstrijden deelnemen'. Wat is echte gezondheid eigenlijk?

waarin alle delen van lichaam en geest goed marcheren. Je voelt dan de delen van je lichaam nauwelijks. Wat je wel voelt, is energie, lust om iets te doen. Je kijkt naar de grote wereld alsof je hem baas kunt, je klaagt niet, maar je wil dreigende obstakels aanpakken. Moe worden is geen probleem, integendeel, je vindt moe worden prettig en aangenaam. Je rust en je gaat er daarna weer enthousiast tegen aan. Als al die gevoelens en verlangens er niet zijn, eet je te veel of te weinig, word je lui en slap en maak je jezelf wijs dat je toch wel gezond bent. Om zelf gezond te zijn en te blijven moet je inspanningen leveren. Bij duiven kan je ongeveer hetzelfde vaststellen als bij mensen. Oppervlakkig bekeken lijken ze allemaal gezond, maar ... wat zie je soms? Als je ze buiten laat voor een training, zitten ze al terug op het dak eer jij je poetsgerief goed en wel in je handen hebt. Als je ze in de korf steekt voor een wedstrijd, laat de grote hoop het afweten. Zeker, bij wedstrijden per 4-tal kan 75 % geen prijs winnen, maar als je 10 duiven inkorft, zouden er toch 2 à 3 papier moeten raken om je normaal deel van de prijzen te bekomen. We spreken hier nog niet van vroege prijzen. Zulke situaties maak je mee en ze werken op je zenuwen. Toch zien je duiven er oppervlakkig bekeken gezond uit. Wat scheelt er dan

gezondheid, het frisse gevoel om met het lichaam iets te doen. Soms tel ik op de uitslagen hoeveel liefhebbers geen prijs spelen. Dikwijls schommelt dit rond de 30 %. Sommige liefhebbers geraken zelfs zelden of nooit op de uitslag, wat erg jammer is. Voeg bij de niet-prijs-spelers de liefhebbers die te weinig prijzen spelen in verhouding tot hun aantal ingezette duiven. Als je al de duiven samentelt, heb je een groot procent van het deelnemersveld. Bijna al deze duiven missen de 'echte' gezondheid. Als het gaat over vroege prijzen, zit je meer op het terrein van kwaliteit en wedstrijdconditie, maar die twee kenmerken kunnen slechts renderen of ontstaan, als de duif zelf in goede gezondheid verkeert of supergezond is.. Hoe kan je duiven gezond houden? Gemakkelijk gezond blijven is een goede eigenschap, maar goede eigenschappen kunnen zwakker of sterker worden. Om je duiven gezond te houden moet je zelf ook inspanningen leveren. Bij goede liefhebbers met ervaring gaat dat schijnbaar weer vanzelf. Als ze op hun duivenhok komen, ruiken ze dadelijk of er voldoende frisse lucht is. Ze voelen ook dadelijk of de vochtigheid op het duivenhok groter is dan de vochtigheid buiten (Ik bedoel niet de regen). Onwillekeurig zoeken ze naar een oplossing, omdat ze weten, dat een gezond duivenhok een van de

basispunten is om duiven gezond te houden.

Goede liefhebbers hebben direct gezien als een of andere duif treurt of zich niet goed voelt. Ze nemen elke dag gewoon de tijd (soms maar één minuutje) om rustig door hun duivenhok te lopen en elke duif te bekijken.

Goede liefhebbers treden dadelijk op als er iets scheef zit. Een verdwaalde duif die bij hen binnenloopt, laten ze niet tussen hun eigen duiven zitten, maar plaatsen ze dadelijk in een apart hokje. Als er 's morgens nergens dons te bespeuren is, hebben ze dat dadelijk gezien. Een duif die plat mest maakt, houden ze bij hun volgend hokbezoek in de gaten. Als de neusdoppen van een of andere duif wat vochtig of nat worden of wanneer de pluimpjes rond de oortjes omhoog komen, kijken ze of er ergens ongunstige tocht voorbij de duiven trekt enz. Zo zijn er tientallen dingen die slecht spelende liefhebbers niet zien en goed spelende wel. De slecht spelende liefhebbers werken misschien harder, maar zien belangrijke details niet of laten ze voortduren. Ongezonde duiven mogen op slecht spelende hokken dikwijls nog maanden mee eten, op goed spelende hokken echter geen dag. In veel kleine dingen ligt het grote verschil tussen goed spelende hokken en hokken in het sukkelstraatje.

Je hok moet dus goed zijn en je moet zelf alert zijn.

Je moet kunnen genieten van een duif in blakende gezondheid, van haar glans, haar schitterende ogen, de witte neusdoppen, de pluimpjes die vast rond het lichaam plakken en waarop je soms donkere olieachtige vlekken ziet. Kleuren kunnen prachtig zijn, maar ook lelijk. Als je geen verschil ziet tussen zwart en zwart of wit en wit, dan moet je dringend beginnen te oefenen.

Alle neusdoppen zijn normaal gesproken wit, maar in dat wit zitten gradaties die je moet zien. Als een groepje duiven op de vloer zit, moet je zien en voelen dat de kleur van enkele duiven fonkelend naar je ogen schiet.

Natuurlijk zullen niet alle duiven op je hok gelijktijdig opvallen, maar als het geheel een onopvallende klad duiven is, is de kans op succes gering.

Als je kan genieten van de tekenen van blakende gezondheid, zie je ook heel vlug duiven aan wie (tijdelijk) iets hapert. En die duiven moet je speciaal in de gaten houden. Als die duiven ook niet behoorlijk presteren, geen goed mest maken, te vet of te mager zijn, droog zijn in de pluimen, een groot rond keelgat hebben enz., kan je ze na een zekere tijd of nog beter dadelijk naar de keuken verwijzen. Al die slechte kenmerken hoeven natuurlijk niet

samen aanwezig te zijn om er in de keuken een lekker hapje van te maken.

Bij de boven vermelde tekenen van gezondheid moet je vooral letten op de mest. Als er iets scheef zit, uit zich dat gewoonlijk het snelst in platte en vuile mest die dan ook nog een groenachtige kleur heeft en dikwijls stinkt.

Bij duiven in goede gezondheid is de mest vast. Nestduiven maken doorgaans grotere mest dan weduwnaars, vooral tijdens het broeden. De grote plaasters mest van broedende duiven kunnen soms ook zuur stinken. De mest van weduwnaars en jonge duiven wordt vaster en kleiner naarmate de gezondheid en de vliegconditie stijgt. Hoe dichter de mestbolletjes bij elkaar liggen 's morgens hoe beter. Als jonge duiven 10 à 14 dagen oud zijn en de kropmelk van de ouders stilaan vervangen wordt door geweekte granen, gebeurt het vaak dat de jongen enkele dagen platter mest maken. Als jou dat op je zenuwen werkt, kan je wat elektrolyten in het water doen, maar nodig is het niet. Tussen al je duiven zitten er af en toe zeker een paar die minder mooie mest maken ten gevolge van wat ze opgepikt hebben of als gevolg van een kleine tijdelijke en onschuldige besmetting. Denk niet te snel dat je moet 'kuren'. Sommige liefhebbers geven hun duiven geen of minder water bij plat mest.

De duiven minder laten drinken is altijd slecht bij plat mest, want water zuivert. Als je appelazijn in het water doet, wordt de mest ook mooier, maar ik vraag me soms af of dit dan aan de appelazijn ligt of aan het minder drinken door de duiven. Daarom meng ik appelazijn meestal met de granen. Zenuwen en stress kunnen ook platte mest veroorzaken. Ervaring brengt raad. Naast de mest is er de dons. Duiven moeten niet altijd veel dons gooien, maar er moeten alle dagen of nachten toch wel een of meer donspluimpjes loskomen. Tijdens de rui moeten er tussen de vele pluimen ook heel wat donspluimpjes liggen om te kunnen spreken van een goede rui. Na een zware wedstrijd gooien duiven soms veel dons. Sommige liefhebbers geven hun duiven 's winters 2 of 3 dagen geen eten (wel drinken) om de kwaliteit van

Goede duivenliefhebbers hebben direct gezien als er iets met de duiven scheelt en ze nemen dan ook onmiddellijk maatregelen.

Duiven moeten niet altijd veel dons gooien, maar er moeten alle dagen of nachten toch wel een of meer donspluimpjes loskomen en tussen het morgenmest liggen.

de spieren te meten en oude dons los te krijgen. Andere liefhebbers geven een bijproduct om het vallen van dons te stimuleren. Naar mijn mening moet je niets extra's geven, maar je duiven gewoon goed verzorgen. Vooral tijdens de kweek moet je de ogen open houden en ingrijpen als het nodig is. Weg met piepers die niet goed opgroeien, onrustig in het nest liggen, mager blijven en langer dan 1 of 2 dagen plat mest maken. Azende duiven die fel vermageren deugen ook niet. Duiven waarbij je weinig goede eigenschappen kunt voelen (zie hoofdstuk 6) en zien, verwijs je best naar de keuken, want zij zijn de zwakke schakel in je zorg voor de gezondheid. Van dieren en dus ook van duiven kan je veel meer genieten als ze gezondheid uitstralen. Een dierenarts kan je soms helpen, maar de hoofdregel blijft altijd: streng selecteren.

2. Van dieren houden en selecteren

Selecteren is een heel pijnlijk gegeven in de duivensport. Elk jaar moet je heel wat duiven van je duiventil verwijderen. Je moet ze doden of naar de poelier brengen. Als je ze zelf doodt, kunnen ze heerlijk smaken aan tafel, maar de realiteit van het doden blijft. Bij de grote massa lijdt het imago van de duivensport enorm onder de nonchalante manier waarop veel

duivenliefhebbers (?) praten over het selecteren of verwijderen van duiven. Sommige eigenaars van verdwaalde duiven shockeren niet-duivenliefhebbers en ook echte duivenliefhebbers door straffe uitspraken zoals 'trek ze maar de bol uit', 'ik hoef ze niet meer' enz.

Tijdens mijn vakantie in augustus 2004 maakte ik kennis met een echte landbouwer in West-Vlaanderen. Met enthousiasme en fierheid toonde hij mij zijn jonge plantjes en leidde hij mij naar zijn vee. Toen we bij een eerder donkere stal kwamen met jonge runderen die hij aan het vetmesten was, toonde hij mij zijn warmte uitstralend en zwetend jong vee en zei: "Met pien int herte". 'Met pijn in het hart' moet hij op een dier-onvriendelijke manier jonge runderen vetmesten in een donkere stal om landbouwer te kunnen blijven. De realiteit van het leven is soms keihard, niet hartelijk.

Landbouwers houden van hun koeien, maar als ze geen 40 liter melk per dag geven, verhuizen ze naar het slachthuis. Miljoenen kippen en varkens worden hartelijk verzorgd, maar als ze klaar zijn voor de consumptie worden ze met 'pien int herte' naar het slachthuis gevoerd. Niemand van ons neemt landbouwers dit kwalijk, maar als we in een weide runderen tot aan hun buik in de modder zien ploeteren om aan water of eten te geraken, daalt onze achting voor hun baas. Wij willen dat dieren goed verzorgd worden.

Van dieren en van de natuur houden kan perfect, ook als ze uiteindelijk reeds in de fleur van hun leven gedood moeten worden. Alle planten en alle levende wezens leven in een eeuwige kringloop: plant, dier en mens eten van elkaar en worden op hun beurt allemaal voedsel voor elkaar. Als je door velden en weiden wandelt, sidder je wel even, als je bedenkt hoeveel mooi leven de mens vernietigt om zelf in leven te blijven of aangenaam en luxueus te leven.

Ook in de duivensport moet je van je hart vaak een steen maken. Moreel is daar niets verkeerd aan,

op voorwaarde dat je je lievelingsdieren niet onnodig laat lijden, maar daarover elders meer uitleg. Belangrijk is, dat je je afkeer om te doden overwint als het nodig is. Wie niet streng wil selecteren, zal nooit een behoorlijke of sterk spelende duivenliefhebber worden. Om gezonde duiven te krijgen moet je de zwakkelingen verwijderen.

3. Hoe selecteren?

Selecteren betekent 'uitzoeken, scheiden naar kwaliteit'. In de duivensport betekent dit concreet: 'de minder goede duiven van de hand doen, ze naar de poelier brengen of zelf slachten'. De meeste duivenliefhebbers selecteren niet zo streng als ze vaak luidop beweren. Als puntje bij paaltje komt, glippen veel duiven nog door de mazen van het net. Hoe komt dat? Gewoon omdat de meeste melkers geen tabellen of kaarten hebben waarop afstamming, kweek- en vliegresultaten vermeld staan. Sommige behoorlijke duiven zijn het slachtoffer van deze situatie, terwijl minder goede duiven de dans ontspringen. Al was ik zelf een van de betere leerlingen op school en al had ik als beroep een leidende functie, ik durf rustig zeggen, dat ik verstomd sta van de fouten die ik zelf soms maak door te zeer te vertrouwen op mijn geheugen. Van 50 en meer duiven de afstamming, de kweek- en vliegresultaten correct weergeven zonder papieren kan ik niet. Als jij beweert, dat wel te kunnen, ben je knapper dan ik dacht en bied ik je mijn excuses aan, maar dan had ik wel graag dat je al de wedstrijduitslagen en kweekresultaten zou meebrengen. Als je de uitgaven voor je hobby noteert en in een tabel de kweek- en wedstrijdresultaten van al je duiven op papier zet, word je heel nuchter en wordt selecteren veel gemakkelijker.

Welke duiven je tijdens het jaar en na het wedstrijdseizoen moet verwijderen, hangt af van je methode en van de eisen die je stelt. Als je, zoals ik, het besluit genomen hebt van niet naar een dierenarts te gaan voor maandelijkse, driemaandelijkse of halfjaarlijkse controle, mag je heel

het jaar door niet te veel medelijden en niet te veel geduld hebben met duiven die niet zichtbaar gezond zijn. Minder gezonde duiven maken je sport te duur en bemoeilijken de wedstrijdconditie van je betere duiven, dus weg ermee. Voor de beoordeling van de kwaliteit en de gezondheid van een duif verwijst ik naar de hoofdstukken waarin ik die toelichtte.

Als je wel regelmatig naar de dierenarts gaat, moet je één of twee weken na een visite bij de dierenarts zien, dat je minder gezonde duiven gezond geworden zijn. Als dat niet zo is, weg ermee. Kweekduiven die na twee jaar nog geen afstammelingen in je duivenkolonie neergezet hebben, weg ermee. Als blijkt dat de afstammelingen onvoldoende presteren, weg met alle afstammelingen en hun ouders.

Bij de selectie van je vliegduiven ga je uit van de norm die je jezelf opgelegd hebt.

Wie kampioenschappen nastreeft, selecteert best op duiven die veel prijzen vliegen. Zeer regelmatige prijsvliegers mogen blijven en weg met de anderen.

Wie het meest plezier beleeft aan vroege prijzen, moet zeer streng selecteren op koprijzen, bijvoorbeeld eisen dat de duif per seizoen enkele prijzen per 20-tal of per 10-tal vliegt plus nog enkele mindere prijzen.

Wie tevreden is met regelmatig vermeld te worden op de uitslagen (adres niet meetellen!), moet bij de selectie 50 % prijs als norm nemen, ongeacht of er per 2-tal, per 3-tal of per 4-tal gespeeld wordt in zijn vereniging.

Bij de selectie van je vliegduiven moet je altijd naar je zelf kijken. Duiven die voldoen aan jouw verlangen zijn goede duiven voor jou, terwijl anderen ze misschien niet goed vinden.

Als het snelheidsspel je hobby is, moet je geen belang hechten aan een toevallige prijs op de halvefond of fond. Zulke prijzen zijn dan gewoon extra versiering. Hetzelfde geldt voor fondduiven die in snelheidswedstrijden eens uitgeblonken hebben.

Zulke versierselen zijn mooi meegenomen, maar betekenen niet veel.

Van befaamde all-roundduiven droom je best niet te veel, want ze bestaan niet.

Je mag al heel blij zijn met een goede in één soort spel, bijvoorbeeld snelheid. Duiven die in twee soorten spel echt uitblinken, zijn al uitzonderingen. Sommige liefhebbers bluffen ten onrechte.

Wie het liefst plaatselijk speelt, neemt de plaatselijke uitslagen als maatstaf. Wie regionaal of provinciaal wil uitblinken of goed wil meedoen, neemt die uitslagen als maatstaf. Wanneer je in groot verband speelt, is het mogelijk, dat het gros van de duiven van jouw vereniging of inkorflokaal in bepaalde wedstrijden zeer slecht presteren ten gevolge van wind, ligging enz. In zulke gevallen neem je van die wedstrijden de lokale uitslag best als maatstaf.

Nationale uitslagen zijn geen goede maatstaf voor de selectie. Als je de nationale uitslagen naast de provinciale dubbelingen legt, kom je vaak tot de vaststelling dat bepaalde provincies zeer slecht presteren ten gevolge van wind, weer, afstand enz. Zelf heb ik enkele keren ondervonden dat nationaal vroeg spelen heerlijk is, maar het berust te zeer op toevallige omstandigheden. Als de omstandigheden voor jouw provincie tegenzitten, kan je duif zich niet vroeg klasseren. Meestal gaat het hier over fondwedstrijden. De uitslag van de provinciale dubbeling is een betere maatstaf voor fondduiven dan de nationale uitslag.

Hoe meer kweekduiven je hebt, hoe strenger je je vliegduiven moet selecteren. Om van een behoorlijke duivenkolonie te kunnen spreken, moet het jaarlijks aantal prijzen immers in verhouding staan tot het totale aantal duiven op het hok. Voor mij is het een raadsel waarom sommige liefhebbers zoveel duiven houden als je kijkt naar hun aantal prijzen en het aantal duiven dat ze aan wedstrijden laten deelnemen. En vaak zijn juist deze liefhebbers de grootste klagers over de duurte van de duivensport.

Met minder duiven meer prijzen spelen is vooruitgang boeken. Hoeveel prijzen een duif moet

vliegen om op je hok te mogen overleven, bepaal je natuurlijk zelf. Het aantal prijzen hangt ook weer af van het aantal wedstrijden waaraan je een duif laat deelnemen. Volgens mij worden de meeste duiven veel te weinig gespeeld. Hoe dat komt? Gewoon omdat de meeste liefhebbers veel te veel duiven hebben en daardoor tijdens het wedstrijdseizoen te weinig geld hebben om alle duiven aan voldoende wedstrijden te laten deelnemen. Veel liefhebbers laten ook duiven thuis omdat ze opzien tegen het vele sleepwerk. Naar mijn mening moeten snelheidsduiven ieder seizoen aan 10 tot 20 snelheidswedstrijden deelnemen. Halvefondduiven moeten 5 à 8 halvefondwedstrijden betwisten en fondduiven 3 à 4 fondwedstrijden. Met dit aantal wedstrijden is het mogelijk de kwaliteit van een duif objectief aan te duiden. Als je dit aantal wedstrijden aanhoudt, heb je ook minder duiven nodig en kan je strenger selecteren. Sommige liefhebbers, vooral fondspelers, houden een aantal duiven om aan één of twee uitgekozen wedstrijden deel te nemen. Meestal zijn dit duivinnen die tegen de datum van het inkorven in een geschikte nestpositie gebracht worden. Dit is natuurlijk een keuze die men bewust maakt, maar het is geen goedkope keuze.

Bij de selectie wordt zelden over de liefhebber zelf gesproken. Het zijn altijd de duiven die 'de natte zak moeten dragen' en het dikwijls met hun leven moeten bekopen. Wanneer je als liefhebber minder kwaliteiten hebt dan je concurrenten, presteren jouw duiven natuurlijk duidelijk minder goed dan de duiven met dezelfde kwaliteiten bij de betere concurrentie. Duiven met ongeveer dezelfde prestaties of wedstrijdresultaten kunnen dus qua echte kwaliteit sterk verschillen: als ze bij een prima liefhebber zitten, kunnen het heel gewone exemplaren zijn, terwijl het zeer goede duiven kunnen zijn als ze bij een minder goede liefhebber zitten. Dezelfde redenering kan je toepassen op het hok. Een minder goede of minder gezonde duivenwoning vermindert de wedstrijdprestaties maar niet

de echte kwaliteit van een duif. Aan deze puntjes zie je hoe moeilijk het is duiven van verschillende hokken met elkaar te vergelijken. Ik sta soms verstomd van de vele goede uiterlijke kwaliteiten van duiven die ik aantref bij liefhebbers die minder goede resultaten behalen. Je moet zeer voorzichtig zijn met te stellen, dat iedere duif op dezelfde manier op basis van wedstrijdresultaten moet beoordeeld worden. Op eigen hok is dit wel zo: door de minder goed presterende duiven van je hok te verwijderen verbeter je de kwaliteit van je duivenbestand. Je selecteert dan immers op basis van eenzelfde norm. 50 % prijs is een te zwak criterium op een kampioenenhok, maar kan een (te) streng criterium zijn bij een liefhebber met minder kwaliteiten en minder mogelijkheden. Ook aan dit laatste moet je denken: gewone liefhebbers hebben vaak te weinig geld voor een bezoek aan een dierenarts, voor medicatie en goede versterkende bijproducten, waardoor hun prestaties natuurlijk minder goed zijn. Ik erger mij altijd, als ik hoor hoe eenvoudige liefhebbers gewoon van de kaart geveegd worden in discussies over prestaties, kwaliteit van duiven, selecteren enz. 'Ze moeten maar betere duiven kopen' is vaak de slogan. Welke? Zeker niet de tweede of derde keus duiven van betweters! In de duivensport zit nog veel scheef. Om onze sport voor buitenstaanders aantrekkelijk te maken als hobby, moet er meer waardering komen voor de prestaties van de gewone liefhebbers.

4. Over slachten en braden

Duivenvlees wordt al eeuwenlang als vlees met een hoge voedingswaarde beschouwd. Duivenvlees en duivensoep zijn bijzonder aan te raden aan zieke en verzwakte mensen. De Romeinen vonden duivenvlees het lekkerst van alle gevogelte. Zij bouwden columbaria om duiven in te kweken en maakten zo de rotsduif opnieuw tam. Tot aan de Franse revolutie (1789) was duiven houden een voorrecht voor de adel, abdijen en kloosters. In hun duiventorens zaten honderden duiven die op de akkers van de

pachters ongestraft hun voedsel konden zoeken. Zo konden edelen en geestelijken in de wintermaanden heerlijk vers vlees eten op de kap van kleine weerloze boeren. Een bezoek aan de duiventoren van Lo-Reninge in West-Vlaanderen is zeer leerrijk. Na de Franse Revolutie mocht iedereen duiven houden. Veel gewone mensen die geen duiven hadden, ontloopten zich tot gewiekste duivenvangers om zo aan wat vlees te komen, vooral tijdens de koude wintermaanden. In de U.S.A. werden vorige eeuw ettelijke duivenboerderijen opgericht, waar soms 10.000 koppels vleesduiven (kingtype) het hele jaar door jonge duifjes (squabs) kweken. In China ziet men het nog groter. Daar zijn er kweekstations met 100.000 kweekkoppels vleesduiven (King), waar jaarlijks ongeveer anderhalf miljoen jonge duiven gekweekt worden. Sportduiven zijn natuurlijk geen echte vleesduiven, maar er is toch een lekker hapje aan, tenminste als ze niet te oud zijn. Tot één jaar zijn ze heerlijk braadvlees. Je kan ze braden zoals vethaantjes of ze bereiden volgens een recept in een kookboek, bijvoorbeeld opgevuld met gemalen varkensvlees. Als de duiven ouder zijn dan één jaar, wordt het vlees harder en zijn ze meer geschikt voor de soep en soepvlees. Wanneer duiven behandeld zijn

met antibiotica of ronidazole, moet je een 20-tal dagen wachten alvorens ze te slachten. Geslachte duiven bewaar je best één nacht in de koelkast alvorens ze te braden.

Het slachten van duiven is een zeer onaangename klus. Je kan het doen zoals men vroeger kippen en haantjes slachtte, namelijk door het kopje af te kappen. Daarna kan je de duif in kokend water steken en de veren er vanaf plukken. Je kan vel en veren er ook gewoon van af stropen. De duiven schijnen lekkerder te zijn, wanneer je ze doodt zonder dat ze bloeden. Dit doe je door de hals draaiend te breken. Het doden lijkt nogal wreed, maar het gebeurt in één oogwenk zodat de duiven zo goed als geen pijn lijden. Een goede raad: ga eens kijken en oefenen bij iemand die ervaren is in duiven slachten. Wie duiven slachten te wreed vindt en afkeurt, moet stukje vlees uit zijn voeding weren.

5. Welke ziektes komen het meest voor?

Het is je misschien al opgevallen, dat ik al heel wat regels over "duiven gezond houden" geschreven heb zonder de naam van een ziekte te vermelden. Zoals ik bij de voeding niet hou van al dat geleerd gedoe met namen van

In China zijn er kweekstations met tienduizenden kweekkoppels vleesduiven (King), waar jaarlijks mee

voedingselementen, zo houd ik ook niet van al die geleerde namen van beestjes en virussen die het duivenlichaam schijnbaar teisteren. Als ik artikels van dierenartsen lees, bewonder ik hun kennis, maar tegelijk denk ik 'als ik dat allemaal moet doen, dan moet ik dringend in het zwart gaan werken om al die producten in huis te hebben of te kopen'. Hetzelfde denk ik bij het lezen van bepaalde reportages en bepaalde artikels. Nogmaals, ik tracht mij te amuseren met gezonde duiven. Duiven die naar mijn gevoel moeilijk gezond blijven met weinig moeite, zijn niet geschikt voor mijn hobby, wel voor het beroep van dierenartsen en de schrijfkunst van mensen die producten moeten aanprijzen (of aansmeren?). Ik houd me dus heel weinig bezig met namen van ziektes, maar des te meer met het scheppen van een gezonde leefomgeving voor de duiven.

Hoe zit dat nu eigenlijk met al die duivenziektes?

Toen we thuis een kleine 60 jaar geleden met duiven begonnen, was er van duivenziektes zo goed als geen sprake. We dachten dat alle duiven die goed konden rondvliegen, gezond waren. We meenden wel, dat er middeltjes waren om duiven beter te doen vliegen. Zo strooiden we 'op advies van kenners' de as van sigaretten over het voer en legden we een geroeste nagel in het

water. Het 'geel' was zowat de enige ziekte waarvan we de naam (!) kenden. Met de schacht van een pluim krabden we de gele klonters weg en met aluin dichtten we het bloedend gaatje zoals onze pa ook deed als hij zich gesneden had bij het scheren.

Naarmate we groter werden en bij echte duivenmelkers gingen kijken, stelden we vast, dat sommige concurrenten formidabel speelden en dus wel iets meer dan de as van sigaretten en verroeste nagels zouden gebruiken. Stilaan leerden we de namen van de 'grote boosdoeners' of ziektes kennen: trichomoniasis, coccidiosis en wormen. Allerlei middeltjes werden door 'specialisten' gefabriceerd, verkocht of onder vrienden uitgewisseld.

Heel wat duivenliefhebbers grepen ook naar medicamenten voor mensen en vonden zo nodig wel een reden om de huisdokter die medicamenten te laten voorschrijven. Ze betaalden toch aan een ziekenfonds en mochten er dus ook volop van genieten (!). En naast het toedienen van medicamenten voor mensen aan duiven, ontstond stilaan ook de gewoonte om vitamines voor kinderen en volwassenen aan duiven te geven, want vitamines deden in die tijd volop hun intrede in de gezinnen. Maar ook op de boerderij viel er wat te rapen. Omdat de varkens bij de boeren ook sneller vet werden dan vroeger, probeerden heel wat liefhebbers ook producten voor varkens uit op duiven.

En ze behaalden successen met hun geel poeder in aluminiumzakjes. En de klok tikte ondertussen verder. Weer doken er nieuwe sterren op die formidabel speelden. Er moest dus nog meer zijn. Een aantal liefhebbers trok naar een dierenarts en zo ontstond er stilaan een lange lijst van duivenziektes en medicamenten en daarnaast een lijst met bijproducten en vitamines. De drang om toch maar goede uitslagen te behalen leidde uiteindelijk naar doping, soms zelfs onder leiding van dierenartsen.

En het werd er niet beter op. Vroeger ging het over zichtbare beestjes, maar stilaan kwamen onzichtbare "virussen" opdagen. En dat gebeurde niet enkel in de

duivensport, ook in het tennis, de wielrennerij en andere sporten werden en worden grote kampioenen plots ziek. (Kleine kampioenen misschien ook, maar die halen de pers niet bij gebrek aan sensatie.) Weer kwamen er nieuwe namen bij zoals klierkoorts, adeno enz.

Heel veel sterren in de duivenwereld zijn maar korte tijd aan de hemel blijven staan, want overdreven medicatie heeft veel hokken terug met zeven voeten op de grond gezet.

De strijd tegen doping heeft ook een aantal hokken uit de sterrenhemel geplukt.

Het resultaat van heel die evolutie is, dat we op onze dagen in de duivensport een resem namen van ziektes hebben. Als ik sommige boeken of artikels lees, vraag ik mij soms af hoe het komt, dat ik nog duiven op mijn hok heb zitten die er gezond uitzien. Mijn oordeel is: "Die beestjes, microben en virussen met geleerde namen zullen zeker wel bestaan, maar in veel mindere mate dan er over geschreven wordt uit sensatie of om groots te doen. In je eigen lichaam komen er toch ook veel beestjes met geleerde namen terecht zonder dat je ziek wordt." Tegenwoordig moet een peuter zijn handen wassen als hij een poes of een hond gestreeld heeft, terwijl wij vroeger als kind de poes en de hond onze kleren aantrokken, in hun hok kropen en ze broederlijk in onze boterham lieten bijten. We hoefden onze handen niet te wassen en werden niet ziek.

Wetenschappers vrezen, dat de moderne duif te veel antibiotica moet slikken en daardoor steeds minder en minder weerstand tegen ziektes krijgt. Ongegrond is die vrees niet, want in december 2004 verscheen er een studie waaruit blijkt, dat de Nederlandse veestapel (koeien, kippen en varkens) veel te weinig weerstand tegen ziektes heeft ten gevolge van het overdadig toedienen van antibiotica en de overdreven hygiëne in de stallen.

Als je hoort hoeveel en hoe vaak veel duivenmelkers 'kuren' tegen allerlei ziektes en hoeveel medicatie gegeven wordt om de wedstrijdconditie op te drijven, dan moet je terecht bezorgd worden over het voortbestaan

dan een miljoen jonge duiven worden gekweekt.

van een sterk duivenras. Zelf heb ik de moed opgegeven om mij in mijn hobby uren en uren bezig te houden met al die ziektes. Ik verzorg mijn duiven prima op een net, goed verlucht duivenhok en ik geef hen gezond eten. En duiven die de neiging hebben om lange tijd of dikwijls even ziek te worden, verwijder ik gewoon, want die zijn toch niet geschikt voor de sport of de kweek. Dit betekent niet, dat ik geen medicatie geef. Inzake ziektes beperk ik mij tot enkele ziektes die in de praktijk van de duivensport sinds jaren als een oorzaak van slechte prestaties vernoemd worden: trichomoniasis, pokken, luchtwegeninfectie, paratyfus, paramyxo en adeno. Wormen en coccidiosis kan je voorkomen zonder medicatie door

veel voorkomende plaag. Plots is ze daar, dikwijls zodra de duiven voor het eerst in de gemeenschappelijke wedstrijdkorven komen. In het begin ruimde ik de kwakkelaars koudweg op, maar sinds ernstige auteurs schrijven dat je de aangetaste duiven best op je hok laat, doe ik dat ook. Ik overweeg wel om in de toekomst de eerste wedstrijden voor jonge duiven gewoon over te slaan. Tegen deze jongeduivenziekte bestaat er tegenwoordig goede medicatie om de "nevenbesmettingen" zoals e-colli te behandelen. Zelfs al kan men het adeno- of circo-virus zelf voorlopig nog niet behandelen, toch verdwijnt het een paar dagen na de behandeling van de nevenverschijnselen. Je moet dan wel naar de

resultaten neerzetten, worden gewoon verwijderd. Veel medicatie krijgen mijn duiven niet, al zullen sommigen zeggen dat dit wel veel is. Het is in ieder geval veel minder dan wat ik hoor, als liefhebbers mij om raad vragen en vertellen wat ze al gegeven hebben.

Bij het toedienen van medicamenten volg je natuurlijk de richtlijnen op de bijsluiter. Je moet je ook stipt houden aan de voorgeschreven hoeveelheid. Toch is er hier een groot probleem. Bij medicamenten in de vorm van pilletjes krijgt elke duif wat nodig is, maar zeer veel medicamenten zijn vloeibaar of in poedervorm en moeten soms met het drinkwater vermengd worden. Al naargelang van de temperatuur en het seizoen drinken duiven soms zeer veel, soms schijnbaar niets. Verder zijn er duiven die bij het drinken eerst even aan het water nippen en als er wat in het water zit, drinken ze niet tenzij bij heel grote dorst. Om elke duif met vrij grote zekerheid voldoende van het medicament te geven, doe je het medicament beter over het voer. Het poeder doe je met een kleefmiddel (bv. suikerwater, fruitsap) aan het voer plakken. Let echter op, want sommige duiven eten soms weinig, bijvoorbeeld tijdens het broeden en tijdens het jagen of drijven. Kies dus steeds een gunstig of normaal tijdstip om medicatie toe te dienen. Als je meer informatie en kennis wenst over duivenziektes, kan je die vinden in andere boeken die veel geleerder zijn dan deze handleiding. Je kan ook informatie krijgen bij de dierenarts als je die raadpleegt voor je duiven.

6. Hoe dikwijls moet je naar een dierenarts?

Eén keer per jaar moet je zeker naar de dierenarts voor de verplichte paramyxospuit van je vliegduiven. (Je andere duiven kan je zelf op een goedkopere manier enten). Je kan dit bezoek plannen als de piepers van de tweede ronde een zestal weken zijn. Zo spaar je één bezoek aan de dierenarts uit. Bij die gelegenheid kan je je duiven ook laten controleren op wormen, coccidiosis en trichomoniasis en eventueel nog andere ziektes.

De zogenaamde jonge duivenziekte (noem ze adeno of circo) is een veel voorkomende plaag. Tegen deze kwaal bestaat er tegenwoordig goede medicatie om de "nevenbesmettingen" zoals e-colli te behandelen.

hygiëne en een droog en goed verlucht hok. Tegen trichomoniasis behandel ik enkel de vliegduiven tijdens het vliegseizoen als het nodig is. Mijn kweekduiven behandel ik zelden of niet tegen trichomoniasis, maximum één keer per jaar. Tegen paramyxo moet je je duiven onder toezicht van een dierenarts verplicht (laten) enten en tegen paratyfus behandel ik eens per jaar voorbehoedend. Tegen pokken ent ik eens per jaar. De zogenaamde jongeduivenziekte (noem ze adeno of circo) is een

dierenarts voor de medicatie. Dan rest nog de luchtwegeninfectie. Als de duiven uit eigen beweging goed trainen is er niets aan de hand met de luchtwegen. Als ze niet goed trainen en de pluimpjes rond de oren of de neus wat omhoog komen te staan, behandel ik de vliegduiven tijdens het wedstrijdseizoen af en toe tegen luchtwegeninfectie. Eén of twee weken niet inkorven werkt ook genezend. Duiven die er in dit systeem niet gezond uitzien of geen behoorlijke

Vergeet niet de later geboren piepers ook te (laten) enten tegen paramyx.

Of je vaker dan die verplichte éne keer naar de dierenarts gaat, moet je zelf uitmaken. Als je duiven er gezond uitzien en behoorlijk presteren is het niet nodig. Duivensport is uiteindelijk toch maar een hobby.

Als je duiven slecht presteren, kan een bezoek aan de dierenarts heel nuttig zijn om zeker geen verkeerde medicatie toe te dienen. Zelf ben ik al jaren niet meer naar de dierenarts geweest, behalve dan voor die verplichte paramyxospuit, maar ik heb mooi praten. Ik heb meer dan 50 jaar ervaring met duiven achter de rug en beschik daardoor over meer kennis en een duivenstam die tegen een stoot kan.

Als je naar een dierenarts gaat, kies er dan één die gespecialiseerd is in duivenziektes en eventueel zelf ook met duiven speelt. Dierenartsen die zelf niet met duiven spelen, hebben doorgaans geen of onvoldoende kennis van hoe duiven wedstrijden (moeten) betwisten en hoe ze voorbereid moeten worden. Het heeft geen zin om naar een dierenarts te gaan, als je je duiven slecht en onregelmatig verzorgt, als je hok overbevolkt is en als je hok een ongezonde duivenwoonst is. Verder heeft het ook geen zin te denken, dat een dierenarts wonderen kan doen. Duiven die al maanden of jaren een droge pluim of een groot keelgat hebben, kunnen door een dierenarts ook niet omgetoverd worden tot prijsvliegers. Naar een dierenarts gaan en niet streng selecteren is gewoon geldverkwisting.

7. Duiven doen trainen en voorbereiden op een wedstrijd

Naast "duiven gezond houden" is "duiven goed doen trainen" een moeilijke opgave. Duiven die niet trainen, behalen gewoonlijk geen of slechte vliegresultaten. Gezondheid en training hebben veel met elkaar te maken. Zet daarom alles op alles om gezonde duiven te hebben. Zelf sta ik dikwijls verbaasd over de trainingsijver van mijn duiven in de stille periodes waarin er geen wedstrijden plaats vinden. Ik wil in de rustige duivenperiodes

niet de hele dag met duiven bezig zijn en daarom vloek ik soms, als er na een uur nog altijd een aantal duiven blijven vliegen.

Maar ik vloek nog harder, als er bij de hele groep of bij enkelen plots maar heel weinig te merken is van trainingsijver. Dit laatste komt nogal eens voor zodra de eerste wedstrijden van het nieuwe vliegseizoen beginnen en ook tijdens het vliegseizoen zelf. Dit gaat gewoonlijk gepaard met niet in bad willen gaan. Inkorven voor een wedstrijd is dan een groot risico, maar een weekend niet spelen doet ook geweldig pijn. Hoe moet je dit oplossen?

Als je duiven slecht trainen, moet je naar de oorzaken zoeken. Dit is veel belangrijker dan in een apotheek of winkel een product

ingreep van een ongezond hok een gezond hok te maken, stellen vast dat hun duiven stilaan meer en liever vliegen of trainen. Lees hiervoor nog eens opnieuw wat ik schreef over het bouwen of timmeren van een duivenhok. Als je zelf slordig en heel onregelmatig bent bij de verzorging van je duiven, hebben de duiven geen reden om zingend door het luchtruim te klieven. Denk eens na hoe jij jezelf voelt, als je in een vuile en onfrisse omgeving moet leven, heel onregelmatig eten krijgt, soms geen drinken hebt, geen rustig zitplaatsje hebt, moet krabben naar luizen en vlooiën enz. Ook het eten speelt een grote rol. Duiven die grote honger hebben doen hetzelfde als wat mensen

Als je duiven slecht trainen, moet je naar de oorzaken zoeken. Dit is veel belangrijker dan in een apotheek of winkel een product te halen dat aangeprezen wordt om de duiven beter te doen vliegen.

te halen dat aangeprezen wordt om duiven beter te doen vliegen. Bij niet willen trainen hebben duivenliefhebbers het bijvoorbeeld nog al eens graag over "dons die niet wil vallen". Ze tasten dan in hun portemonnee voor een product dat de donsruï bevordert. Soms ruïen de duiven dan wel wat dons, maar trainen doen ze niet beter. Dit is een voorbeeld van onverstandig omgaan met producten. Een oorzaak van slecht trainen kan het hok zijn. Liefhebbers die het geluk hadden om door een kleine

zouden doen: gaan kijken waar er wat eten te krijgen is. Voor duiven is dat het veld, de dakgoot, het gazon, niet de frisse lucht boven hen. Duiven die geen grit en geen mineralen krijgen, gaan die zoeken zodra ze 'vrij' zijn. Ze trekken naar het veld of pikken in vuile dakgoten of in de reten tussen pannen en leien. Duiven met een volle maag doen hetzelfde als mensen met een volle maag: zich niet graag moe maken. Zo kan je verder gaan. Kijk altijd eerst naar wat jij je duiven aandoet, vooraleer je op

hen begint te sakkeren omdat ze niet trainen. Als er aan hok, verzorging en voeding geen noemenswaardige gebreken zitten, moeten behoorlijke duiven ook behoorlijk trainen.

Het is wel zo, dat het deelnemen aan wedstrijden de lust om te trainen soms negatief beïnvloedt. Dit is niet abnormaal. Er gebeuren na een wedstrijd immers heel normale dingen. Na een wedstrijd is het normaal dat de spieren wat stram zijn en niet direct uitnodigen om weer te trainen.

Een weduwnaar heeft bij zijn thuiskomst zijn duivin mogen zien. Hij kan moeilijk begrijpen dat ze ineens weer weg is en hij wil binnen alle plekjes gaan controleren. Het inkorven, de reis, het zoeken van de weg, het vliegen, al die dingen zorgden voor stress en die is nog niet heel uit het duivenlijf. En als je duiven die aan een vlucht deelnamen, gelijk uitlaat met duiven die thuis bleven, dan wil de ene groep vliegen en de andere niet, met als gevolg dat meestal heel de groep niet (graag) meer traint. Je kan deze laatste moeilijkheid voorkomen door de duiven die pas aan een wedstrijd deelnamen, later buiten te laten dan de duiven die aan geen wedstrijd moesten deelnemen. Ik speel fond. Om de drie weken moeten de duiven in principe aan een wedstrijd deelnemen. Daarom zorgde ik voor drie kleine afdelingen in het hok van mijn eerder kleine groep weduwnaars. Ik speel in principe elk weekend met alle duiven van één afdeling. Voor de training gaan de duiven per afdeling buiten: eerst die volgende weekend moeten vliegen, 30 à 40 minuten later de duiven die al één week rust hadden en weer 20 minuten later de duiven die pas een wedstrijd achter de rug hebben. Zo zit er ook wat variatie in de lange training van de eerste groep en kan ikzelf drie keer kijken hoe het staat met de conditie van mijn duiven, want de eerste minuten van een training kunnen je veel zeggen. Hoog de lucht in gaan, er een goede snelheid op nahouden, even wegtrekken enz. zijn goede tekenen. Vadsig en laag vliegen en ook nog snel neerkomen zijn aanduidingen dat je duiven niet in vliegconditie zijn. Misschien kan je

in mijn ervaring iets vinden om bij jou toe te passen.

Niet willen trainen heeft dikwijls ook iets te maken met het ontbreken van de echte gezondheid zoals we die beschreven in het hoofdstukje over de gezondheid. Zet je daarom na een slechte training en de maaltijd eens rustig midden tussen je duiven. Hebben ze hun rantsoen heel opgegeten? Zo nee, controleer dan bij enkele duiven of het borstvlies nog roze is. Zo neen, dan voer je te veel en waarschijnlijk ook te sterk. Misschien moet je dan eens een hele week zuiveringsmengeling geven. Als je duiven nog grote honger hebben na de maaltijd, dan geef je te weinig eten. Bekijk je duiven van op je "melkstoeltje" één voor één heel rustig zonder ze vast te nemen. Zien je duiven er dan uit zoals we beschreven in het hoofdstukje "De duif van buiten of wat je kan zien zonder de duif vast te nemen"? Controleer dan of je duiven niet te zwaar of te licht zijn en of er poeder op de slagpennen ligt. Verder is het aan te raden de keel van enkele duiven te controleren. Als er slijmen in de keel te zien zijn en de keel veel te rood is, moet je nagaan hoelang het geleden is dat je nog behandeld hebt tegen trichomoniasis. Als de tong recht op komt te staan en het strottenhoofd groot en rond open staat met misschien ook nog een wit puntje in de luchtpijp, verwijder je die duif best zo snel mogelijk. Als het vliegseizoen al wat gevorderd is en een aantal duiven nog niet getoond hebben dat ze wel degelijk een sportduif zijn, verwijder dan die exemplaren, zodat je aan je betere duiven meer ruimte en meer aandacht kan schenken.

Wie bij slecht trainen naar de dierenarts gaat, krijgt meestal een soort 'conditiepoeder' mee. Wat daar in zit, staat gewoonlijk niet op de verpakking. Soms helpt dit goedje niet, omdat de oorzaken niet weggenomen werden. Ik ga niet naar de dierenarts, maar probeer de duiven tot in de puntjes te verzorgen. Voor de duiven die niet graag trainen en ook niet presteren is het op mijn hok dan wel zeer gevaarlijk. Bij de

granen geef ik wel extra natuurlijke bijproducten. Om de vliegijver wat te activeren, geef ik af en toe (vrij goedkope) elektrolyten op het voer of in het drinkwater. Ik probeer ook wat leven op het hok te brengen: een graszode, wat meer variatie in de groenten, een lege nestbak openen, ergens een kist op de vloer plaatsen enz., het zijn allemaal mogelijke middeltjes om het leven op het hok aangenamer te maken.

Aan verplichte training hecht ik ook belang. Je leert zelf immers ook nooit een behoorlijke afstand fietsen als je niet fietst tot je meer dan moe bent. En iedereen weet, dat de meeste mensen soms veel te snel moe zijn, omdat ze te weinig lichamelijke inspanningen leveren. Een wielerkampioen zei me eens toen ik hem vroeg hoe je in een goede conditie voor een wedstrijd kan komen: "Je moet trainen tot je kapot zit en dan echt beginnen te trainen." Als mijn duiven plots minder trainen, verplicht ik hen daarom tot trainen via een vlag of enkele steentjes die ik op het dak werp. Ik doe dat ook om de trainingsduur wat op te drijven. Stilaan trainen ze vanzelf langer. Oefening baart kunst en luiheid is het oorkussen van de duivel. Sommige liefhebbers houden niet van verplichte training. Ze zijn tevreden als er leven in de trainende duiven zit. De duiven mogen bij hen tijdens de training op het dak of in het hok even verpozen en wat met elkaar ruziën. Je ziet hier ook weer, dat er verschillende wegen zijn om een doel te bereiken.

Als ik in een school over duiven ga spreken, vragen leerkrachten en grotere leerlingen dikwijls hoe je duiven kan doen trainen, want, zeggen ze, als ze eenmaal buiten zijn, kan je er toch niet meer bij. Je kan er inderdaad niet meer bij, maar de kunst van het doen trainen bestaat in het geleidelijk scheppen van een soort supergezondheid in de duiven, zodat ze als gezonde kinderen en jonge veulens bijna niet meer stil kunnen zitten en ze je bijna de oren van je hoofd vliegen als je de ramen opent voor de training. Je bereikt dit ideaal gewoonlijk maar gedeeltelijk of gedurende

een korte tijd, maar een fris pintje bier moet toch ook niet altijd tot boven aan de rand gevuld zijn om er lekker van te genieten.

Het trainen van nestduiven is veel moeilijker dan het trainen van weduwnaars omwille van de drang naar hun partner of nest. Duiven die op hun nest zitten van hun nest nemen en buiten zetten om te trainen, is geen goede methode. Met wat geluk trainen nestduiven wel behoorlijk tot goed als ze buiten gelaten worden als ze niet op het nest zitten. Nestduiven een of meer keren per week wegbrengen rendeert doorgaans goed, maar benzine en diesel zijn duur. Wekelijkse trainingsvluchtjes via je vereniging zijn goedkoper. Veel liefhebbers houden niet van het nestspel omwille van het minder graag trainen van de duiven. Het nest kan duiven echter zeer sterk motiveren en het oriënteringsvermogen aanscherpen, wat vaak tot schitterende resultaten leidt zonder veel trainen (zie ook bij nestspel).

Het trainen van jonge duiven is een andere zaak. Zodra jonge duiven met gekke bewegingen goed en wel vertrouwd zijn met het luchtruim, zijn ze op een dag plots weg voor een heel lange tocht. Als liefhebber hou je dan je hart vast, want er zouden er wel eens een heel pak de weg niet kunnen terugvinden. Meestal valt het wel mee. Zulke trainingstochten zouden je jonge duiven moeten blijven maken, maar soms is dit plots gedaan. De oorzaak hiervan kan je zelf zijn. Ofwel zijn ze te vet en geef je te veel eten, ofwel zijn ze te licht en voer je verkeerd. Immers, omdat jonge duiven door zo hard te trainen hun vetstoffen verliezen en wat lichter gaan aanvoelen, moet je in dit geval vetrijker gaan voeren zodat ze hun vetreserves weer kunnen aanvullen. Met 'vetreserves' bedoelen we niet dat je duiven zwaar en vet moeten zijn, maar wel dat er (voor ons onzichtbare en onvoelbare) vetdruppeltjes op hun spieren moeten zitten. Als er die niet zijn, hebben ze geen 'brandstof' meer en dan is trainen en prijs vliegen onmogelijk. 'Rantsoen is rantsoen' is dus niet altijd waar.

Het is ook mogelijk dat een aantal jongen paarlustig worden en daarvoor is het hok een meer geschikte plaats dan de ruime hemel. Als de liefde ontluikt, moet je de geslachten scheiden ofwel de duiven zelf wegbrengen voor een training. Zelf wegbrengen of lappen gebeurt veel meer dan de liefhebbers zeggen. Stiekem willen ze anderen dikwijls zand in de ogen strooien. Het kan ook zijn, dat je jonge duiven na een kuur tegen trichomoniasis terug aan het trainen schieten, maar herhaaldelijk of vaak kuren is alles om zeep helpen. Je kan beter minder of niet kuren en de minder goede exemplaren lekker braden en opeten. Er wordt door duivenliefhebbers

op het lijf jagen. Na een uur, soms zelfs na twee uur, zijn er nog geen of nog maar enkelen terug thuis. Als er dan jonge duiven ontbreken en enkelen van de thuiskomers gekwetst zijn, dan is het zo goed als zeker dat de groep ergens in de elektriciteitsdraden terecht gekomen is en dat er hierbij een paar verongelukt zijn. Andere jonge duiven gaan bij die lange trainingen gewoon door de knieën. Door hun groepsinstinct blijven ze in de groep tot hun lampje (volledig) uit is. Een deel van hen verzeilt dan in velden, bomen en struiken. Die zijn zeker een gemakkelijke prooi voor roofdieren: sperwer, wilde katten, vossen enz. Andere uitgeputte duiven 'kloppen' ergens aan voor voer of een onderkomen, meestal

Een aantal goedspelende liefhebbers rijden tijdens het sportseizoen veel met hun duiven en hebben hiervoor zelfs een speciale aanhangwagen. Dit is misschien ontmoedigend voor liefhebbers met een kleine beurs, maar bedenk, dat er ook veel kampioenen zijn die niet rijden.

heel veel gepraat over het verlies van jonge duiven. Een klein aantal verdwijnt bij de eerste acrobatische kennismaking met het grote luchtruim. Soms zitten je jonge duiven dan verspreid over de omgeving: op het dak van het hok en op de daken van verschillende huizen in je buurt. Dit gebeurt vooral als ze zich verschrikken, soms of meestal door een onnozele kleinigheid. De meeste verliezen komen echter voor bij de langere trainingstochten waarmee jonge duiven hun baas soms de stuipen

bij een duivenliefhebber, want diens uitvliegende duiven brengen de verdwaalde duif gewoonlijk mee (groepsinstinct van de verdwaalde duif). Naar mijn mening vormt deze laatste groep echter maar een klein procent van al de verwaalde duiven. Ik denk dat de grote meerderheid verongelukt of het slachtoffer is van totale uitputting en daardoor gewoon doodgaan of prooi worden van roofdieren. Daarom ook vind ik het onsportief om altijd maar te beweren, dat er veel duivenliefhebbers zijn die

verwaalde duiven niet aanmelden om er uit te kweken enz. Zeg nu zelf, wie is er blij met een verdwaalde duif die plots tussen zijn duiven zit? En als het over kwaliteit gaat, duiven die verdwalen zijn doorgaans van mindere kwaliteit dan duiven die niet verdwalen, wat niet betekent dat een goede duif niet kan verdwalen. Wees sportief. Maak gebruik van de prima dienst 'verdwaalde duiven' of geef een verdwaald duifje een of meer dagen goed eten en drinken en geef het opnieuw de vrijheid. Nota: je mag zulke duiven niet inkorven in je vereniging als portduif of als leerduif. Verder nog dit over verdwaalde duiven. Mijn ervaring is, dat mijn eigen duiven gewoonlijk in een minder goede wedstrijdconditie zijn als ze herhaaldelijk verdwaalde duiven mee naar huis brengen. Licht dat aan het minder vinnig en minder snel trainen van mijn duiven, zodat rondvolers nog kunnen aansluiten bij mijn (tijdelijk) loom kladje duiven?

Het opleeren van duiven behoort ook tot het trainen en voorbereiden op een wedstrijd. Oude en jarige duiven met ervaring hoef je niet vaak op te leren voor de wedstrijden. Eén of twee keer zelf wegbrengen (= lappen) is voldoende, plus nog één of meer leervluchten zoals die in het vluchtprogramma van je vereniging vermeld staan. Nochtans zijn er goed spelende liefhebbers die tijdens het hele vliegseizoen een paar keer per week of zelfs dagelijks hun duiven in de koffer van hun auto steken en 10, 20, 30 of 50 km ver rijden. Veel van deze liefhebbers doen dit in het geniep en zeggen er nooit iets van. Voor snelheidswedstrijden zijn veelvuldige leervluchtjes in ieder geval een grote troef. Bij snelheidswedstrijden moeten de duiven de weg naar huis bijna blindelings kennen om vooraan in de prijzen te geraken. Veelvuldig opleeren scherpt het oriënteringsvermogen sterk aan. Voor fondduiven is het aan te raden dat je duiven ongeveer 1.000 km (leer)vluchten afgehandeld hebben voor de eerste fondvlucht. Vooral bij fondduiven zijn de gezondheid en de goede vliegconditie zeer belangrijk, omdat de inspanningen bij fondvluchten

het duivenlichaam zwaar op de proef stellen. Een extra individuele lossing op 50, 100 of 150 km van huis in de week voor de wedstrijd is ook een ideale aanvulling op de voorbereiding van een wedstrijd. Het opleeren van jonge duiven moet intenser gebeuren. Bij het in de korf zetten moet je de eerste keren voorzichtig zijn, want anders worden ze overdreven bang. Ook bij het lossen wacht je in het begin wat langer alvorens de korf te openen, zodat ze de tijd hebben om rustig te worden en zich te oriënteren. Volgens de meeste liefhebbers moet je bij het lappen altijd enkele minuten wachten alvorens te lossen, maar er zijn ook goede spelers die dat niet doen. Over de afstanden van deze leervluchtjes zijn de meningen verdeeld. Sommigen beginnen achter in de tuin terwijl anderen ineens 30 of meer kilometer op de duiven hun bordje leggen. Het schijnt zelfs, dat gewoon in de korf zetten en niet wegbrengen ook werkt. Ik leer de duiven op in sprongen: 5, 10, 20, 40 km. Daarna gaan ze mee met de vereniging. Er bestaan ook grote meningsverschillen over het aantal nodige leervluchtjes. Het staat wel vast als een paal boven water, dat het veelvuldig opleeren of lappen van jonge duiven de resultaten zeer gunstig beïnvloedt. Sommige specialisten zitten elke morgen op de baan. Het is aan te raden de afstanden van de leervluchtjes pas te vergroten vanaf het ogenblik dat je jonge duiven thuis zijn voor dat jij thuis bent.

De jonge duiven van de 2de en de 3de reeks worden gewoonlijk minder frequent opgeleerd. Dit is niet nadelig voor de toekomst. Ik leer ze maar heel beperkt op en geef hen slechts één of twee Belgiëvluchtjes als leerschool voor de fond het jaar daarop. Ze vliegen als jaarling samen met de goed opgeleerde duiven van de 1ste reeks de eerste Bourges en ook St.-Vincent of Béziers (nu weer Narbonne). Verliezen zijn uitzonderingen. Aan duiven kan je vaak niet uit. Ik denk, dat het er in moet zitten. Als het er niet in zit, krijg je het er ook niet in. Om die reden ben ik de laatste jaren minder voorzichtig, maar des te meer bekommerd om een goede verzorging en goede gezondheid.

Bij de training hoort ook het geven van voedingssupplementen en vliegvitamines. Er zijn liefhebbers die beweren dat ze 'niets of heel weinig' geven, terwijl anderen hun duiven vol pepen met allerlei dure spullen. Feit is, dat er op dit terrein gelogen wordt dat het klettert. Ik ben voorstander van (vlieg)vitamines gedurende enkele dagen voor het inkorven, maar mijn grootste zorg is dat de duiven al goed in orde zijn voordat ze die speciale vliegvitamines krijgen. Het is fout van na het lezen van een reportage, een artikel of een advertentie of na het horen noemen van een product naar een winkel of apotheek te hollen en je duiven met dit product lastig te vallen. Wat goed is bij anderen in een ander systeem van verzorging, is daarom nog niet goed op jouw hok. Je moet zelf een rustig opbouwsysteem hebben om je duiven in een goede vliegconditie te brengen. Via een aangepast menu van granen zorg je, dat je duiven graag eten. Bij of op de granen kan je enkele keren per week één of meer ondersteunende voedingssupplementen geven zoals (look)olie, biergist, kruidenmix, conditiepoeder, thee, nutri-power, gewone vitamines, groenten enz. Vergeet zeker de verse korrelgrit en mineralen niet. Je hoeft die spullen niet allemaal te hebben. Ik geef maar mogelijkheden en jij moet uittesten wat op jouw hok resultaten heeft. Duiven die je op deze manier gedurende het vliegseizoen geen enkele keer tiptop gezond en vol leven krijgt, eet je best snel op. Als de lust om speels, snel en hoog te vliegen groter wordt, kan je met vertrouwen inkorven. Sommige liefhebbers stellen vast, dat hun duiven gedurende één of meer seizoenen slechter trainen, moeilijk of niet meer in een goede vliegconditie komen en veel zwakkere resultaten behalen dan ze gewoon zijn. Hun duiven zien er uiterlijk nochtans goed uit. Een onderzoek naar (verdoken) paratyfus door een dierenarts is dan aangewezen. Wie niet naar een dierenarts gaat, kan kuren tegen paratyfus. Ik ken ettelijke liefhebbers die na zulke kuur weer opnieuw goede resultaten behaalden.

1. Wat heb ik nodig om aan wedstrijden deel te nemen?
2. Hoe word ik lid van de K.B.D.B. of de N.P.O.? En welke paperassen heb ik nodig?
3. De formulieren voor de wedstrijden: hoklijst, lidkaart, poulebrief.
4. Welk materiaal heb ik nodig om aan wedstrijden deel te nemen?
5. Hoe wordt een wedstrijd georganiseerd?
6. Hoe moet ik een wedstrijd beoordelen?
7. Wat betekent "een prijs winnen"?
8. Wat zijn platte prijzen en staartprijzen?
9. Wanneer speel je goed?
10. Moeten er veel duiven aan een wedstrijd deelnemen om een mooie wedstrijd te hebben?
11. Wat zijn kampioenschappen?
12. Heeft het zin om aan kampioenschappen deel te nemen?

1. Wat heb ik nodig om aan wedstrijden deel te nemen?

Als je sportduiven houdt, wil je natuurlijk deelnemen aan wedstrijden.

Hiervoor heb je heel wat nodig.

- Je moet lid zijn van een duivensportvereniging en de nationale duivenbond
- Je moet de coördinaten of de ligging van je duivenhok laten opmeten
- Je moet weten welke formulieren je moet invullen en hoe die ingevuld moeten worden
- Je moet geld hebben om de kosten te betalen.
- Je moet materiaal hebben om je duiven naar je clublokaal te brengen
- Je moet een toestel hebben om je duiven te constateren bij de thuiskomst.

2. Hoe word ik lid van de K.B.D.B. of de N.P.O.? En welke paperassen heb ik nodig?

In Nederland ga je gewoon naar een plaatselijke duivenclub van je keuze en daar krijg je alle informatie om lid te worden van de Nederlandse Postduiven Organisatie.

Om lid te worden van de Koninklijke Belgische

Duivenliefhebbersbond (K.B.D.B.) ga je naar een duivenbond of club in je buurt. Om het adres en de namen van de bestuursleden van de duivenbond in je gemeente of stad te kennen, kan je terecht bij een duivenliefhebber in je buurt. Je kan ook naar de sportdienst in je gemeente gaan voor deze informatie.

Normaal gesproken word je met open armen ontvangen en ook geholpen. Je moet er wel rekening mee houden, dat, als je vandaag voor je lidkaart gaat, je morgen nog niet met duiven kan spelen. Er komt wat administratie bij kijken en die molen kan langzaam draaien. In de duivenbond of club die je kiest, vraag je het formulier: "Toelating tot het houden van reisduiven". Je vult de drie delen van dit formulier in. De secretaris en de voorzitter ondertekenen dit formulier en plakken er een takszegel van 5 euro op. Dan sturen ze dit formulier naar de K.B.D.B. die na inzage het formulier doorstuurt naar de gemeente waar je woont. (Waarom dit nog moet na de wijziging van de wet op het houden van reisduiven in december 2004 is voor mij een raadsel.) In de duivenbond vraag je ook hoe je je

hokcoördinaten kan aanvragen. Je vraagt tevens een hoklijst en dan kan je weer naar huis. Na het invullen van je hoklijst (zie verder) breng je die terug binnen met de nodige (thans 9) euro's voor je lidmaatschap bij de K.B.D.B. Eén luik van je hoklijst krijg je terug met de stempel van je vereniging. Dit luik moet je zorgvuldig bewaren en bij controle kunnen voorleggen. Het andere luik en je lidgeld stuurt je club naar de K.B.D.B. Misschien moet je ook nog lidgeld betalen aan de club. Zodra je van de K.B.D.B. je lidkaart gekregen hebt en de coördinaten van je hok officieel opgemeten zijn, ben je volwaardig spelend lid. Je kan nu deelnemen aan wedstrijden.

3. De formulieren voor de wedstrijden: hoklijst, lidkaart, poulebrief

• Je hoklijst

Op je hoklijst moet je jaarlijks het ringnummer van alle duiven vermelden die op je hok verblijven. Eén luik van je hoklijst gaat via het plaatselijk bestuur naar de K.B.D.B. en het andere luik krijg jij terug, voorzien van de stempel van je vereniging. Deze hoklijst moet je altijd kunnen tonen.

Al je duiven moeten een geplastificeerde metalen ring dragen. Op de ring staat het jaartal van uitgifte en het identificatienummer van de duif. De ringen van elke provincie beginnen met hetzelfde cijfer; voor Limburg is dat 5, voor Antwerpen 6 enz. Bij elke ring hoort een kaartje. Dit kaartje is het eigendomsbewijs. Zonder dit kaartje mag je niet met die duif spelen. Bij verlies kan je altijd een dubbel of duplicaat van zulk kaartje aanvragen bij de K.B.D.B., maar dat kost postzegels en wat geld in postzegels. Duiven zonder ring mag je niet hebben. Je kan dan geschorst of uitgesloten worden. Duiven waarvan je de ring moet uitknippen omwille van een kwetsuur moet je laten registreren bij de K.B.D.B. Zorg voor een getuige uit het bestuur van je vereniging of een attest van een dierenarts voordat je een ring uitknijpt.

De ringen die je zelf koopt in je club worden door je club bij de K.B.D.B. op jouw naam ingeschreven. Als je een duif koopt of krijgt van iemand anders, moet je het ringnummer ervan bij de K.B.D.B. laten overschrijven op jouw naam. Doe je dat niet, dan mag je met die duif niet spelen en bij controle verlies je je eventuele prijs. Dit overschrijven is verplicht. Sommige leden vinden dit onzin, maar het is een goed middel om fraude te voorkomen en absoluut noodzakelijk voor de dienst 'Verdwaalde duiven'. Als een duif van een ander liefhebber verloren vliegt en toevallig bij jou terecht komt, kan je naar het nummer 070 23 30 13 bellen. Je krijgt dan het telefoonnummer van de eigenaar die je als sportief duivenliefhebber natuurlijk dadelijk verwittigt. Op dezelfde manier kan jij ook een verdwaalde duif terugkrijgen. In plaats van het zojuist vermeld nummer te bellen, kan je op de website van de K.B.D.B. ook de dienst verdwaalde duiven raadplegen.

• *Je lidkaart en andere paperassen*
Enkele weken na het indienen van je hoklijst en het betalen van je plaatselijk en nationaal lidgeld krijg je elk jaar je nieuwe lidkaart. De eerste keer is dat een plastieken kaartje, maar de volgende jaren is dat een kleefetiket met je gegevens. Dat etiket moet je op

dat plastieken kaartje plakken. Op je lidkaart staan je naam, het nummer van je lidmaatschap en je coördinaten. Deze gegevens moet je bij een wedstrijd op het in te vullen wedstrijdformulier (poulebrief) vermelden. Verder moet je je lidkaart kunnen tonen bij een grote overwinning, bij hokcontrole en bij officiële dagvaardingen door de K.B.D.B. (bv. verzoeningscommissie enz.) Nota: alle reglementen van de K.B.D.B. kan je lezen op de website van de K.B.D.B. op internet, maar je kan ze mits betaling ook aanvragen bij de K.B.D.B.

In je club krijg je (soms mits betaling) het jaarprogramma van de wedstrijden plus alle gegevens over wedstrijdtonkosten, wedstrijdformulieren en kampioenschappen. Voor het wedstrijdseizoen koop je (of krijg je) ook een aantal wedstrijdformulieren of poulebrieven.

• *Je poulebrief*

Op je poulebrief moet je heel wat zaken invullen: naam, adres, nummer lidkaart en coördinaten. Op je poulebrief vermeld je verder de nummers van de metalen ring van de duiven die je aan de wedstrijd laat deelnemen in de volgorde dat je denkt dat ze terug thuis zullen komen. De eerste duif is je eerste inzet, de tweede duif je tweede inzet enz. Verder moet je de kosten voor deelneming aan de wedstrijd invullen en of je een resultaat of uitslag van de wedstrijd wenst.

Je hebt ook nog de kolommetjes voor het uit te spelen geld, het poulegeld. Men kan je nooit verplichten geld te zetten op je duiven. In 1996 heeft de K.B.D.B. het verplicht inleggen of inzetten van geld verboden.

Wat die kolommetjes voor het inzetten van geld betreft, veel liefhebbers weten niet wat de namen voor de geldprijzen betekenen. Ze weten ook niet hoe dit ouderwets systeem in elkaar zit. Toch laat men dit systeem bestaan. Omdat er bijna overal andere namen gebruikt worden, heeft het geen zin hier een aantal namen te verklaren. In de eerste verticale kolom staat gewoonlijk hoeveel geld je kan inzetten of "poulen" voor de verschillende soorten

geldprijzen. In de bovenste horizontale lijn op de poulebrief staan de soorten geldprijzen die te winnen zijn. Onder die namen zie je soms een getal staan, bijvoorbeeld 10, 20 of 100. Dit betekent, dat, als er zoveel duiven zijn waarop de liefhebbers het aangeduide bedrag uit de verticale kolom inzetten, de duif uit deze groep die het eerst geklasseerd wordt, het bedrag uit die verticale kolom krijgt maal 10 of 20 of 100 enz. Als er minder duiven zijn, daalt de geldprijs natuurlijk ook in verhouding. Met een getal op de horizontale lijnen onder de namen van de geldprijzen duid je aan hoeveel duiven je voor een bepaald bedrag 'poult'.

In de laatste kolommen schrijf je de totalen per horizontale lijn die je tenslotte moet samentellen voor het eindtotaal. Voor meer uitleg kan je terecht bij de secretaris of uitslagopmaker van je club. Je moet dus niet "poulen".

Je mag ook op slechts één of twee duiven poulen als je 5 of 10 duiven inzet, maar je moet altijd beginnen met je eerst ingezette duif. Als beginnening en gewone liefhebber doe je er goed aan je portemonnee niet te fel aan te spreken, zeker niet in het begin van het vliegseizoen. Als je een behoorlijk vliegend duifje hebt, riskeer je best wat per 4-tal of per 8-tal. Je moet al een heel goede duif hebben om per 50-tal of per 100-tal iets te winnen.

Ook alles wat vooraan of boven op de uitslag te winnen is (scherreweg, heeft enz.), laat je als beginnening en gewone liefhebber beter links liggen, tenzij je prima duiven hebt. Wellicht luister je niet naar mijn raad, maar ja, dat kost jou geld, mij niet.

4. Materiaal om aan wedstrijden deel te nemen

Eerst en vooral heb je natuurlijk één of meer korven nodig om je duiven op te leren en naar het duivenlokaal of je clublokaal te brengen. Ga rustig eerst op verschillende plaatsen rondneuzen alvorens te kopen. Noteer de afmetingen van de beschikbare ruimte in je wagen, zodat je weet welke combinatie van korven in je auto gaat. Voor prijsvluchten is een korf met afzonderlijke vakjes voor elke in te korven duif heel praktisch, want men heeft in de

club graag, dat je je duiven afgeeft in de volgorde waarin ze op je poulebrief staan. Voor leervluchten speelt die volgorde geen rol en is het gemakkelijk dat je de duiven samen in een groter vak kan zetten. Begin dus met één korf met 4 of 6 vakjes en één korf met 2 grote vakken, bijvoorbeeld voor 8 duiven per vak.

Je hebt ook een klok of constateertoestel nodig. In veel verenigingen kan je die huren. Door de opkomst van het elektronisch klokken en de daling van het aantal duivenliefhebbers zijn er tegenwoordig veel tweedehands klokken goedkoop te bekomen. Voor 50 euro of minder zijn ze vaak te koop. In België is elektronisch klokken bij snelheidswedstrijden vanaf 2006 ook toegelaten voor de binnenlandse wedstrijden. Elektronische klokken zijn (voorlopig) nog zeer duur. Voor spoetnik, klok, chipringen en bijkomende installatiekosten kom je al vlug aan 1.000 tot 2.000 euro. Elke vliegduif moet een chipring

thuiskomen. Je kan echt genieten van het 'vallen' of neerstrijken. Je duiven worden minder bang bij het constateren of klokken, wat vooral van belang is bij jonge duiven. Als je maar enkele duiven hebt, kan je ze even goed handmatig klokken, al verlies je dan toch zeker 5 à 10 seconden per duif tegenover je concurrent met een elektronisch kloksysteem. Als er verschillende duiven tegelijk vallen bij jou en bij een ander liefhebber met een elektronische klok, dan verlies je nog veel meer, want elektronisch klokken gebeurt bij het binnenlopen, terwijl het handmatig klokken duif na duif gebeurt, met telkens duif vastnemen, gummi uittrekken, gummi in potje, potje in klok en afdrukken.

Ook voor de dagelijkse aanwezigheidscontrole kan je een elektronische klok inschakelen. Je weet na een oefenvluchtje of training dadelijk hoeveel duiven nog ontbreken, wat erg handig is als je veel (jonge) duiven hebt. En je kan zien welke ringnummers

fondspelers zelden twee duiven tegelijk. Ik kan zulk systeem dus missen, wat niet betekent dat ik het niet wil aanschaffen.

Ik zie er meer een middel in om de duivensport gezinsvriendelijker te maken. Bij de gezinsmaaltijden en bij bezoek kan je dan immers je familiale en sociale verplichtingen gemakkelijker respecteren.

In tegenstelling met andere landen heeft het elektronisch klokken in België heftige discussies uitgelokt. Dit klinkt vreemd voor het land dat eigenlijk het Mekka van de duivensport is. Voor de nationale wedstrijden moeten de Belgen voorlopig zelfs hun eerste duif ook nog handmatig klokken als controle. België nam in deze zaak verstandige maar ook dwaze beslissingen.

Nu het elektronisch klokken in België voor alle snelheidswedstrijden toegelaten is, kan een kleine liefhebber bijna niet anders meer dan kopen, want grote hokken met veel duiven zullen de kleine liefhebbers dan nog meer van de uitslag stoten. Vermits in België in 2004 nauwelijks 10 % van alle liefhebbers een elektronisch kloksysteem hadden, mogen we ons nog aan felle discussies en ruzies verwachten als grote hokken met een elektronisch kloksysteem de wedstrijduitslag volledig zullen inpalmen op snelheidswedstrijden ten nadele van de handmatige klokkers. Een compensatietijd voor handmatig klokken zou een sportieve overgangsmaatregel kunnen zijn. Het afschaffen van het gebruiken van potjes bij het constateren zou in België al een sportief gebaar zijn tegenover de handmatige klokkers, want vooral oudere liefhebbers hebben nogal wat seconden nodig om de gummiring in een potje te steken. Een aantal oudere liefhebbers vinden het de moeite niet meer om dit duur systeem aan te kopen. Voor een aantal andere liefhebbers met een bescheiden inkomen is het te duur, want naast de aankoopprijs komen het jaarlijks keuren van het toestel en de dure chipringen. Beweren dat de klassieke klokken even duur zijn en je dus even goed naar elektronisch klokken kan overschakelen is onzin. Een liefhebber heeft zijn klassieke klok en een nieuw bijkomend systeem kost veel geld.

Elektronische klokken en antennes zijn op zich duur, doch daarnaast moet men ook nog rekening houden met de nodige hokaanpassingen, die men natuurlijk zo duur en goedkoop kan maken als men zelf wil.

dragen en één chipring kost (voorlopig) ongeveer 1,70 euro. Dit telt later sneller op dan velen bij de aankoop vermoeden. Moet je een elektronisch constateersysteem hebben? Het is een prachtig middel om meer van de thuiskomst van je duiven te kunnen genieten. Je hoeft niet meer vliegensvlug je hok op te lopen als je een duif ziet

of duiven reeds binnen zijn. Verder kan je het systeem gebruiken bij leervluchten om te weten welke duiven het best of het snelst naar huis komen, want soms ben je zelf niet thuis. Ik speel fond met een beperkt aantal duiven. Ik hoef me daarom niet bezig te houden met seconden, wel met minuten en uren! Bovendien vallen er bij kleine

Je koopt toch ook geen nieuwe auto of nieuwe fiets, omdat er een nieuwe en betere versie op de markt komt.

Het systeem is zeker nog in verdere ontwikkeling. Ik denk bijvoorbeeld aan de hinderlijke kabel van de antenne naar de elektronische klok. Het constateren zal op termijn zeker draadloos gebeuren, precies zoals nu je tweede telefoontoestel of je gsm. Verder zullen er ieder jaar wel enkele verbeteringen of meer comfortpuntjes aan het systeem toegevoegd worden. Bedroevend is wel, dat de verkochte systemen in België minder software bevatten dan in Nederland en Duitsland. Thuis zijn duiven ingeven, een 'papierloze' poulebrief invullen, het vermelden van de minuutsnelheid bij het constateren kan en mag wel in Nederland maar nog niet in België. Gaat men de eerste Belgische kopers nog eens in hun portemonnee kruipen voor de uitbreiding van de software of mogelijkheden? Door gebrek aan concurrentie zijn de chipringen in België ook nog veel te duur.

5. Hoe wordt een vliegwedstrijd voor duiven georganiseerd?

Je moet eerst mensen hebben die het werk willen opknappen en die zijn met de jaren moeilijker te vinden. Al deze mensen verdienen grote waardering maar dat wordt vaak vergeten.

De inkorp ploeg heeft om te beginnen al een heel pak werk met het klaar zetten van het materiaal: gepoetste reismanden met verse of zuivere bodembedekking, tafels, stoelen, wisselgeld, formulieren, schrijfgier, gummi's, ringtang, moederklok, klokken enz.

De wedstrijd nu.

Een groot of klein aantal duivenliefhebbers brengen één of meer van hun duiven naar een duivenlokaal (= het lokaal van hun vereniging of hun club). Het ringnummer van al deze duiven moet hij vooraf op een poulebrief noteren in de volgorde van thuiskomst zoals hij die vermoedt. Op allerlei formulieren wordt zeer secuur genoteerd welke duiven aan de wedstrijd deelnemen en van welke duivenliefhebber ze zijn. De duivenliefhebber moet zijn duiven één voor één afgeven. De door hem bepaalde volgorde

(= 1ste inzet, 2de inzet enz.) op de poulebrief blijft behouden. Bij het afgeven van de duiven krijgt elke duif met behulp van een ringtang een genummerde gummi aan één van haar pootjes. Het nummer van die gummi wordt op de formulieren genoteerd naast het nummer van de metalen ring van de duif om in het verder verloop van de wedstrijd gemakkelijk te kunnen zien over welke duif het gaat. Deze gummi vervangt dus de metalen voetring voor deze wedstrijd en rond deze gummi draait het verder verloop van de wedstrijd. Indien men elektronisch klokt, hoeft de duif geen gummi aan haar pootje, omdat de nodige gegevens dan in de chipring zitten en gezet worden (aluminiumnummer, nummer van

De gummi moet eerst nog in een potje gestoken worden, alhoewel er al bonden zijn die deze onzin afgeschafte hebben. Indien men elektronisch klokt, gebeurt het klokken automatisch zodra de duif over de antenne binnen loopt. Voor sommige interprovinciale en voor nationale wedstrijden moet je in België de controlering van je eerst aangekomen duif binnen de vijf minuten nog handmatig klokken.

Na het inkorven komt een gespecialiseerde verzendingsmaatschappij de korven met de ingekorfde duiven ophalen om ze weg te brengen naar een afgesproken plaats, bijvoorbeeld Quiévrain, Orléans, Barcelona enz. Deze plaatsen

Een minder moderne vrachtwagen kan geschikt zijn voor duivenvervoer op voorwaarde dat hij beschikt over een goede begeleider, die de vrachtwagen geregeld verlucht en de duiven goed drenkt en voedt.

chipring en nummer van inzet). Dan wordt de duif, samen met andere duiven, in de korven of manden van de vereniging gezet. Soms krijgen alle duiven nog een tweede gummi rond een pootje die dient voor een controleconstatatie in een mechanische klok. Deze controle geldt dan ook voor wie elektronisch klokt. Heel dit gebeuren noemt men het inkorven of de inkorving (= niet bestaand Nederlands woord).

De liefhebber krijgt na het inkorven zijn klok mee naar huis, waarin hij de bovenvermelde gummi moet steken zodra de duif thuis komt.

noemt men losplaatsen, omdat hier de duiven samen los gelaten worden bij goed weer. Dit is de startplaats van de wedstrijd. De tijd waarop het lossen plaats vindt, noemt men lossingsuur en dit wordt bepaald in onderling overleg tussen de maatschappij die de verzending doet en de verenigingen die deelnemen aan de wedstrijd. Tussen het inkorven (meestal 's avonds) en de lossing (meestal 's morgens) verlopen er één nacht of meer dagen en nachten. Tijdens het verblijf in de container of vrachtwagen moet de begeleider of verzender zorgen voor voldoende frisse lucht, het

drenken (= laten drinken) en voederen van de duiven. Zodra de duiven samen in vrijheid gesteld worden, moeten ze zelf de weg naar huis zoeken en zo snel mogelijk zien thuis te geraken. Deels doen ze dit in steeds kleiner wordende groepjes. Goede duiven vliegen zonder twijfel veel alleen, zeker als ze dicht bij huis komen. Hoe de duiven weten in welke richting ze moeten vliegen, is nog een raadsel voor de wetenschap, want over de werking van het oriënteringsvermogen weet men nog niet veel met zekerheid. De duiven moeten dus een goed 'kompas' hebben, maar of dit een 'reuk- of magnetisch' kompas is, is nog een raadsel.

Via de coördinaten van elke duiventil kent men ook de exacte afstand in vogelvlucht tussen de losplaats en de duiventil. Deze afstand telt voor de berekening van de snelheid van elke duif. In werkelijkheid moet de duif echter een veel grotere afstand afleggen. Ze moet immers zelf haar weg zoeken, de wind kan haar voortdurend van de rechte lijn afduwen en ze moet ook nog vaak uitwijken voor allerlei hindernissen op de vliegroute enz. Dit betekent dat de meeste duiven kilometers meer vliegen dan de afstand in vogelvlucht.

De snelheid naar huis verschilt van wedstrijd tot wedstrijd al naargelang van de temperatuur van de dag en de sterkte van de wind in het voordeel of het nadeel. De mooiste wedstrijden zijn die waar de minuutsnelheid schommelt tussen de 1000 en 1200 meter (= 60 à 70 km/uur). Bij zwaar en slecht weer krijg je vaak een lagere snelheid en met 'wind in de staart' kan de snelheid oplopen tot meer dan 120 km per uur.

De afstanden van de wedstrijden variëren van 30 tot 1.000 km en meer. Wedstrijden met lange afstanden duren soms twee of meer dagen, maar bij redelijk zwaar weer leggen goede duiven soms toch 8 à 900 km af op één dag. (Normaal vliegen duiven niet als het donker is, maar sinds er fondwedstrijden met middaglossingen ingevoerd werden, duiken er meer en meer 'nachtvliegiers' op. Nederland is België op dit punt ver voor. Tijdens de echte nachtelijke uren

telt de tijd niet mee. De wedstrijd wordt dan tijdelijk geneutraliseerd. Deze neutralisatietijd verschilt van wedstrijd tot wedstrijd, omdat zonsopgang en zonsondergang van dag tot dag verschillen. De neutralisatietijd loopt van een uur na zonsondergang tot een half uur voor zonsopgang.) De liefhebber wacht zijn duiven thuis op, want hij moet de gummi die de duif aan haar pootje kreeg bij het vertrek zo snel mogelijk in een potje of doosje steken en dan in zijn mee gekregen duivenklok of constateur steken. De duivenklok noteert dag, uur, minuut en seconde van deze constatering. Bij elektronisch klokken hoeft de liefhebber niets te doen, behalve wanneer er nog een controlering handmatig moet geklokt worden.

In het duivenlokaal worden daarna alle constateurs geopend. Het verschil tussen de lostijd en de constatering van een duif is de vliegduur van die duif, die omgezet wordt in minuten. Door de afstand in meters tussen hok en losplaats te delen door de vliegduur in minuten bekomt men voor elke duif een getal dat men minuutsnelheid noemt. Deze wordt berekend tot 2 cijfers na de komma. De duif met de hoogste minuutsnelheid is de winnaar of winnares.

In een vliegwedstrijd voor duiven worden lang niet alle duiven geklasseerd. In de vereniging wordt overeengekomen hoeveel duiven men klasseert. Gewoonlijk is dit één duif op vier deelnemende duiven, maar in veel clubs rangschikt men één duif per drie of zelfs één duif per twee deelnemende duiven. Al naargelang van de afspraak om per 4-tal, per 3-tal of per 2-tal te spelen, worden dus 75 %, 66% of 50 % van de duiven niet gerangschikt. De duiven die gerangschikt of geklasseerd worden vliegen "prijs". "Prijs" betekent dus "gerangschikt worden" en heeft niets te maken met geld.

6. Hoe moet je een vliegwedstrijd voor duiven beoordelen?

De duif krijgt twee opdrachten:

- zelf de weg naar huis zoeken

- zo snel mogelijk vliegen om zo snel mogelijk thuis te geraken.

Zeel veel duivenliefhebbers en bijna alle buitenstaanders bekijken een vliegwedstrijd voor duiven totaal verkeerd, omdat ze zulk een wedstrijd te zeer vergelijken met een loopwedstrijd of wielervedstrijd waar alle deelnemers onder begeleiding of toezicht eenzelfde afstand over hetzelfde parcours en in dezelfde weersomstandigheden moeten afleggen:

- Zij doen alsof een duif de weg al kent en gewoon maar de rechte afstand tussen de losplaats en haar hok moet afleggen (zoals atleten en wielrenners).
- Zij menen dat de hoogste minuutsnelheid (= rechte afstand tussen losplaats en duivenhok gedeeld door het aantal minuten dat de duif nodig had om thuis te geraken) ook de duif aanduidt die het snelst gevlogen heeft.
- Zeer velen menen ook nog, dat door die gezamenlijke lossing alle duiven de wedstrijd in dezelfde weersomstandigheden kunnen betwisten.

Wat is er verkeerd aan bovenvermelde kijk op een wedstrijd voor sportduiven?

- In de praktijk moet elke duif veel meer (kilo)meters vliegen dan de afstand in vogelvlucht tussen losplaats en haar thuis. De duif moet opstijgen en dalen. Onderweg moet ze grote of kleine omwegen maken om obstakels te ontwijken en die obstakels zijn niet dezelfde voor alle duiven. Obstakels zoals bomen, draden, huizen, torens enz. zijn niet hetzelfde voor elke duif. Ze moet de weg naar huis zelf zoeken; haar oriënteringsvermogen moet dus niet alleen bij de start goed functioneren, maar ook voortdurend tijdens de wedstrijd, want elk klein foutje kan (veel) extra af te leggen kilometers veroorzaken. Kortom, de vermelde afstand op de uitslag is lang niet dezelfde als de werkelijk gevlogen afstand. En geen enkele van de deelnemende duiven legt dezelfde weg af als één van haar concurrenten.

- Uit wat hierboven staat, kan je twee vaststellingen afleiden: 1 - De minuutsnelheid die op de uitslag staat is altijd (veel) lager

dan de werkelijke minuutsnelheid.
2 – Een duif met een beter oriënteringsvermogen moet minder afstand afleggen en kan daardoor de wedstrijd winnen ofschoon ze minder snel gevlogen heeft dan één of meer andere duiven. Theoretisch kan de snelst vliegende duif zelfs geen prijs hebben!

- Geen enkele duif kan de wedstrijd betwisten in dezelfde omstandigheden als één van haar concurrenten, zelfs als die concurrent op hetzelfde hok woont als zij. Immers, bij het vertrek vanuit de enge manden of korven wordt de massa duiven uit elkaar geslagen. Onderweg komen alle duiven verschillende obstakels tegen. Door tijdelijk in groep te vliegen wijken bijna alle duiven in die groep veel of weinig van hun rechte lijn af. De duiven van verschillende liefhebbers moeten immers terugkeren naar hun eigen hok en niet naar eenzelfde plaats. Iedere duif heeft dus een eigen terugweg. Windrichting en/of regen oefenen op elke duif ook nog een andere invloed uit.

Als je dit allemaal overweegt, is het geen wonder, dat duivenliefhebbers dikwijls hevige discussies voeren over de voordelen of nadelen van de windrichting, de ligging in de voorvlucht of achtervlucht, de afbakening van speelkringen enz. Die elementen hebben altijd een grote invloed op het resultaat van een wedstrijd. In samenspelen stel je soms vast, dat duiven van een bepaalde aangesloten vereniging als groep zeer slecht presteren. Soms ondervinden verenigingen dit beurtelings, maar in veel samenspelen komen bepaalde bonden herhaaldelijk niet aan de bak. Vaak worden de lossers dan beschuldigd van fouten bij het lossen. Al jaren pleit ik daarom om altijd een plaatselijke wedstrijd in te richten, hoe klein het aantal duiven plaatselijk ook is. Een week met totaal geen prijs ten gevolge van de ligging is voor gewone liefhebbers een onverdiende ontgoocheling. Uit wat vooraf gaat, kan je ook afleiden, dat de kwaliteit van het oriënteringsvermogen van een sportduif een zeer grote rol speelt. Volgens mij is het oriënteringsvermogen dikwijls veel belangrijker dan snel kunnen vliegen.

En dit oriënteringsvermogen werkt natuurlijk het best bij duiven in optimale gezondheid. Eén ding is zeker: het is onmogelijk om voor duiven een vliegwedstrijd te organiseren waarin alle deelnemers in dezelfde omstandigheden een wedstrijd kunnen betwisten. Al deze merkwaardige puntjes geven aan vliegwedstrijden voor duiven een speciaal cachet. Mijn bewondering voor duiven die zich in deze wirwar van voor- en nadelen onderscheiden, groeit bij ieder nieuw succes. Goede duiven zijn genieën.

7. Wat betekent "een prijs winnen"?

Buitenstaanders menen vaak dat duivensport een geldsport is. De media zijn daar mede de schuld van, want ze vermelden de duivensport zelden, behalve wanneer er toevallig eens sprake is van veel geld, doping of fraude. Dat past in hun zucht naar sensatie. Een gevolg is, dat de buitenwereld een totaal fout beeld heeft van de duivensport. Zo menen veel mensen, dat elke duif met een ring aan haar pootje veel geld waard is, want er zou veel geld mee te verdienen zijn. Duivenliefhebbers weten wel beter! Als een liefhebber zegt, dat hij een of meer prijzen gewonnen heeft, menen buitenstaanders meestal ook dat 'prijs winnen' hetzelfde is als 'geld winnen'. En wanneer je tegen iemand zegt, dat je met duiven speelt, is de eerste vraag vaak: "Hoeveel verdien je er mee?" Zelfs mensen die een sport of hobby met andere dieren beoefenen, denken dat duivensport een geldsport is, terwijl ze zelf maar al te goed weten, dat hun paard, hun hond of hun vogels hen elke maand ook een flinke duit kosten. Sommige liefhebbers werken ook onbewust mee aan dit verkeerd beeld van de duivensport. Ze lullen altijd maar over geld en als ze de uitslag van een wedstrijd bekijken, gaat hun aandacht direct naar de (laatste) kolom waar het geld vermeld wordt. Prijs winnen betekent gewoon "gerangschikt worden" op de uitslag van de wedstrijd. En een duif wordt gerangschikt als ze op basis van haar minuutsnelheid

behoort tot de afgesproken norm. Per 4-tal bijvoorbeeld wordt één duif op vier gerangschikt of 25 % van de deelnemers. Per 3-tal worden 33,3 % van de deelnemende duiven gerangschikt en per 2-tal 50 %. Dit staat totaal los van de geldprijzen. Je kan slechts een geldprijs winnen als je zelf geld inzet of inlegt, precies zoals bij de lotto, kaartspelen enz. Al het geld dat je wint, komt van andere liefhebbers die het verliezen. Een deel (7%) van de ingezette gelden komt niet terug naar de deelnemers, want dat gaat naar de inrichtende vereniging of de uitslagopmakers. Wat sommige vlotte praters ook beweren, er zijn maar heel, heel weinig liefhebbers (5%?) die op jaarbasis de kosten van hun spel met hun prijzengeld kunnen betalen. Je hoeft je dus echt niet te schamen als jij ook geld toezet. Je bent nooit verplicht om te poulen, maar een beetje poulen kan je een kick geven, precies zoals bij het kaarten of kegelen. En een kickje heb je af en toe nodig!

8. De waarde van prijzen: Wat zijn platte prijzen en staartprijzen?

Duivenliefhebbers beoordelen elkaar en hun duiven soms onsportief. Ofwel zijn ze jaloers, ofwel denken ze niet na. Neem bijvoorbeeld de beoordeling van de prijzen. Het gaat altijd maar over de 1ste prijs en de koprijzen, precies alsof die zo maar voor het grijpen liggen en alsof de andere duiven op sportief vlak niets gepresteerd hebben. Zelfs zij die zelden vooraan spelen, doen soms lustig mee in deze discussies over prijzen. Zodra men aan de tweede helft van de uitslag komt, beginnen er al veel te kwaken over staartprijzen en platte prijzen. Voor sommigen zijn prijzen vooraan al platte prijzen als er geen geld meer te verdienen valt. Je moet prijzen bekijken in functie van het aantal deelnemende duiven. De 9de prijs op 100 duiven is een mooie prijs, maar de 90ste prijs op 1.000 duiven is even mooi. Een duif die in een wedstrijd met 45.000 duiven (bijvoorbeeld Bourges nationaal jonge duiven) de 450ste prijs wint, levert een prachtprestatie, want ze laat meer

dan 44.500 duiven achter zich. Een sportief duivenliefhebber is blij met elke prijs, want in de duivensport bestaan geen staartprijzen of platte prijzen. In een wedstrijd per 4-tal met 100 duiven laat de laatste of 25ste prijs nog 75 duiven achter zich. Per 2-tal houdt de laatste (of 50ste) prijs nog de helft van de deelnemers achter zich. Als er 100 renners aan de ronde van Frankrijk zouden deelnemen, dan vermoed ik, dat een renner die in elke rit de 25ste prijs of plaats behaalt, de ronde wel eens zou kunnen winnen. Veel grootsprekers die het dikwijls over platte prijzen hebben, kloppen bij elke wedstrijd toch ook meer duiven dan ze zelf op de uitslag hebben staan. En als ze toevallig 5 prijzen op 6 zouden hebben, bluffen ze, ook als er 2, 3, 4 of zelfs 5 van die prijzen achter op de uitslag staan. Voor mij bestaan er geen staartprijzen. Ik ben fier op elke prijs, omdat ik als duivenliefhebber sportief wil zijn tegenover de duif. Als de duiven zelf de liefhebbers zouden mogen beoordelen en even onsportief zouden zijn als sommigen van hun baasjes, dan zouden de duiven ook veel "staartprijzen" uitdelen.

9. Wanneer speel je goed?

Je speelt nog juist goed, als je minstens zoveel prijzen behaalt als je rekenkundig toekomen. Per 4-tal moet je met 4 ingezette duiven zeker één prijs behalen, met 8 ingezette duiven 2 prijzen enz. In de mate dat je prijzen naar de kop van de uitslag gaan, speel je beter. Je speelt ook beter, als je meer prijzen behaalt dan je rekenkundig toekomen.

Met 5 duiven in een spel per 4-tal 2 prijzen behalen is heel goed, vooral als er ook een redelijk vroege prijs bij is. Voor elke prijs die je meer speelt dan je rekenkundig toekomt, stoot je in een spel per 4-tal 4 duiven van je concurrenten uit de uitslag. Goed spelen is dus een hoog procent prijzen spelen. Als hierbij ook redelijk vroege prijzen zijn, speel je zeer goed. Je kan die norm natuurlijk hoger leggen voor jezelf, maar anderzijds moet je ook realistisch blijven.

Wie goed presteert in de sport, moet ook in het zonnetje staan.

Dit is in de duivensport jammer genoeg heel dikwijls niet het geval. Neem nu een bescheiden liefhebber die maar weinig duiven kan houden. Als hij met 2 duiven deelneemt aan een wedstrijd en 2 prijzen speelt, heeft hij schitterend gespeeld, vooral als er ook een vroege duif bij is. Op onze dagen zijn er echter grote hokken die soms met 100 en meer duiven aan een wedstrijd deelnemen. Als nu die grote 60 of 70 prijzen speelt (gewoonlijk is het veel minder) in die wedstrijd waar de bescheiden liefhebber 2 prijzen op 2 behaalde, dan zal zo goed als niemand merken dat die bescheiden liefhebber veel beter gespeeld heeft. De naam van de bescheiden liefhebber staat immers maar 2 keer op de uitslag en die van de grote liefhebber 60 of 70 keer. We moeten de grote liefhebbers hier niet de schuld van geven. De mentaliteit is verkeerd

vernieuwing om te voorkomen dat binnen korte tijd nog slechts een beperkte groep fanatieke duivenmelkers overschiet. Anders zullen de fanatieke overlevenden het tegen elkaar moeten opnemen tot de voorlaatste knock-out geslagen wordt. Voor de kampioen die overschiet zal er wel niemand meer zijn om te applaudisseren. Nadenken en duivensport lijken soms op water en vuur, maar op korte termijn moeten ze zich met elkaar verzoenen.

10. Moeten er veel duiven aan een wedstrijd deelnemen om een mooie wedstrijd te hebben?

Ja en neen. In de duivensport is de dwaze idee ontstaan, dat er veel duiven aan een wedstrijd moeten deelnemen om een mooie wedstrijd te hebben. Voor zover ik weet, bestaat zoiets in geen enkele andere sport,

Zonder tal van vrijwilligers in de duivenmaatschappijen is duivensport onmogelijk.

en de leiding vertikt het om een systeem uit te dokteren om dit onrecht uit de wereld te helpen. Een ander moeilijk op te lossen probleem in de duivensport is, dat een beginnening het moet opnemen tegen ervaren rotten en dat de hobbyist tegen de profs moet opboksen. In geen enkele andere sport zie je zoiets. Via het elders voorgestelde puntensysteem zou men dit probleem kunnen oplossen. In menig opzicht moeten we dringend werk maken van

tenzij sporadisch om sensatie te scheppen zoals bij marathons of andere loopwedstrijden, maar dan mogen de echte atleten toch nog het eerst vertrekken. Wedstrijden met honden en paarden bijvoorbeeld zijn even mooi met minder deelnemers en die eigenaars hebben toch ook kwaliteit in huis. De eerste wedstrijden met duiven tussen 1818 en 1860 werden betwist met slechts enkele duiven. Met kar en paard en één voerman werden de eerste duiven vervoerd.

Daarna betaalde men dragers 1 frank per kilometer om elk 2 korven van 10 duiven te dragen (stok over de schouder met één korf voor en één korf achter). Nog later werden er speciale rugkorven gevlochten alvorens men gebruik

ging maken van de spoorwegen in het laatste kwart van de 19de eeuw. Over de aantallen duiven in wedstrijden heb ik maar enkele gegevens: 1845 Hoi-Orléans met 70 duiven – 1856 Luik-Rome met 125 duiven. Wel las ik dat er tussen 1820 en 1850 legendarische wedstrijdwinnaars waren van prijskampen uit Londen, Parijs, Besançon, Limoges, Le Havre, Keulen, Angoulême, Liverpool enz., maar nergens werd het aantal deelnemende duiven vermeld. Het ging zeker niet over duizend duiven. Anderzijds noemde men in Antwerpen het dichtbij gelegen Gent “het graf van de antwerpsche duiven”, omdat na lossingen aan de Antwerpse Poort in Gent dikwijls 50 % van de deelnemende duiven in Gent en omstreken

bleven hangen. Dat was natuurlijk in de tijd dat men het ras wedstrijdduif nog aan het vormen was.

In het ‘Nederlands geïllustreerd weekblad de Postduif’ uit de jaren 1929-1930 vind je de resultaten van tal van wedstrijden waaraan slechts 15 tot 50 duiven deelnamen. Wedstrijden met 300 en meer duiven waren toen zeer zeldzaam. De toename van het aantal duiven in wedstrijden lijkt mij voor een deel de oorzaak te zijn van de afname van het aantal liefhebbers. Verwonderlijk is dat niet. ‘Samenspel’ betekent: één grote wedstrijd in plaats van verschillende kleinere wedstrijden. Meer duiven in wedstrijden betekent gewoonlijk meer liefhebbers. In beide gevallen heb je natuurlijk ook minder liefhebbers die van een succeservaring kunnen genieten, waardoor er stilaan meer afhaken of minder enthousiasme uitstralen om nieuwe leden aan te trekken. Om dat enthousiasme te bevorderen pleit ik al jaren voor lokale uitslagen bij een samenspel, maar slechts weinig duivenliefhebbers

hebben enig benul van pedagogie en klagen liever dat hun sport achteruit boert. Ze vergeten, dat ook de kleinste liefhebber wat succeservaring nodig heeft. Als duivensport voor jou een echte hobby is, moet je het aantal duiven in de wedstrijd ook bekijken zoals jij de duivensport ervaart en beleeft.

Je hebt vrienden bij wie je al eens naar de duiven gaat kijken en met wie je regelmatig een pintje drinkt. Bij het inkorven spreek je misschien af om met elkaar te bellen zodra je iets weet over de wedstrijd. Bij het opwachten van de duiven speel je met hen de eerste wedstrijd, want je wil terecht het eerst “pakken” binnen je vriendengroep. Ofschoon het hier over weinig duiven gaat, ervaar je

toch veel plezier.

De tweede wedstrijd speel je binnen je eigen club of met de liefhebbers die in hetzelfde lokaal inkorven. Als je in je eigen club goed presteert, ben je terecht een beetje fier. Voor veel hobbyisten houdt hier de duivensport op, ze verlangen gewoon niet meer. Ze hebben graag dat er redelijk wat duiven in de wedstrijd zitten, maar een samenspel interesseert hen niet. Om niet uitgelachen te worden durven ze dit dikwijls niet zeggen. Zijn deze liefhebbers minderwaardige duivenliefhebbers? Helemaal niet! Hadden we er zo maar enkele tienduizenden meer, zoals vroeger toen België 300.000 duivenliefhebbers telde. En de meesten van hen speelden toen enkel lokaal.

Gun de gewone liefhebbers de gelegenheid om lokaal te spelen door altijd een lokale uitslag te maken.

Andere liefhebbers hebben andere verlangens. Zij willen ook wel lokaal spelen, maar ze hebben ambitie en zoeken concurrentie met duivenliefhebbers uit andere bonden over de gemeentegrenzen heen. Zij willen duiven die kunnen uitblinken in groter verband. Zij willen een samenspel met zoveel mogelijk duiven. Sommigen willen een groot samenspel, anderen een klein samenspel. Gun deze liefhebbers dat groot of dat klein samenspel. Anders beginnen ze te zeuren en verpesten ze de aangename sfeer die we toch nodig hebben als we samen een pintje willen drinken bij het inkorven.

Het is perfect mogelijk iedereen tegelijk zijn gading te geven. Trouwens, dit gebeurt reeds op vele plaatsen bij het fondspel, zij het met een kleine afwijking van mijn voorstel voor het snelheidsspel.

Bijna overal heb je bij het fondspel telkens

1. een hoofdwedstrijd (internationaal, nationaal of interprovinciaal), verplicht voor alle ingekorfde duiven.
 2. Daarnaast heb je (in vrije dubbeling) een zonale en provinciale wedstrijd
 3. en ook (in vrije dubbeling) een lokale wedstrijd.
- Een fondspeler kiest gewoon wat hij het liefst speelt.

Heel veel fondspelers hebben geen belangstelling voor de hoofwedstrijd. Ze vullen gewoon een poulebrief van de hoofwedstrijd in om het portgeld te betalen, maar voor de rest interesseert de hoofwedstrijd hen geen fluit meer: ze betalen geen uitslag en zetten ook geen geld. Dat men nationaal hun duiven meetelt en rangschikt als ze prijs vliegen, zal voor hen worst wezen. Sommigen van hen spelen het liefst en uitsluitend lokaal. Geen probleem. Zij doen provinciaal niet mee. Ze vullen de poulebrief van de hoofwedstrijd in om het portgeld te betalen en met een lokale poulebrief nemen ze deel aan het lokale spel. Provinciaal doen ze niets. Wie graag enkel provinciaal speelt, vult een provinciale poulebrief en geen lokale poulebrief in. Om het portgeld te betalen moet hij wel de poulebrief van de hoofwedstrijd invullen. Lokaal meespelen is echter een blijk van sportiviteit tegenover het bestuur dat alle werk doet en tegenover de liefhebbers met wie men een pintje drinkt. Andere fondspelers vinden het nationale spel hét van hét. Zij krijgen hun zin: veel duiven in de wedstrijd omdat de duiven van iedereen moeten meedoen.

Als men voor het snelheidsspel en het halvefondspel hetzelfde systeem toepast, kan het jaarlijks geruzie over de vorming van samenspelen verdwijnen. Welke bonden of clubs dat kleine en dat grote samenspel moeten vormen, is natuurlijk nog een probleem. Als dat niet op korte termijn en in vrede kan geregeld worden tussen de verschillende bonden of clubs, moet de K.B.D.B. maar ingrijpen. De landsgrenzen en provinciegrenzen gelden voor de nationale en provinciale wedstrijden. Waarom zou men voor de snelheidswedstrijden en halvefondwedstrijden dan de kantonale en regionale grenzen niet opleggen?

Waarom altijd een lokale wedstrijd per inkorflokaal inrichten? Bij een wedstrijd voor duiven heb je bepaalde factoren niet in de hand. Wind, weer en toevallige obstakels of de manier of volgorde van het lossen kunnen er de oorzaak van zijn, dat de duiven van één of meer

inkorflokalen maar een heel klein procent van hun normale prijzen behalen. Voor de gewone liefhebbers (= de grootste groep) is dit een sportieve ramp. Waarom veel goede spelers dit niet willen begrijpen, is een groot raadsel voor mij. Ook hier gaat het weer om geld en nog eens geld en dat terwijl niemand rijk kan worden met spelen. En we spelen toch op de eerste plaats voor de sport en niet voor het geld. Wanneer worden duivenliefhebbers als groep eens echt sportieve vrienden van elkaar?

De duivensport zou zeker aan prestige winnen, indien men regelmatig zou afstappen van de opvatting, dat er altijd veel duiven moeten deelnemen aan een wedstrijd. Concreet betekent dit, dat men in de duivensport ook wedstrijden moet betwisten zoals in andere sporten, namelijk in kwaliteitscategorieën. Dit zou als volgt kunnen, maar anderen hebben misschien betere voorstellen. Aan de basis of in de laagste categorie zou men, zoals nu, iedereen met een aantal duiven naar keuze kunnen toelaten. Door om de 3 of 4 weken via een puntensysteem de beste duiven naar een hogere categorie over te hevelen en deze duiven in een (groter) samenspel aan een zwaardere concurrentie van bewezen goede tegenstrevers te onderwerpen, krijg je al een wedstrijd met meer standing. Na 3 of 4 weken zou men in deze groep weer de beste duiven kunnen overhevelen naar een hogere categorie in een groter wedstrijdverband. In zulk systeem blijven er maar weinig duiven over, maar het zou wel zorgen voor sensatie, wat de duivensport dringend nodig heeft. Superduiven moet je tegen elkaar uitspelen. Voor de snelheid zou men stapsgewijze in een steeds groter samenspel 3 of 4 categorieën kunnen organiseren met een regionaal samenspel als hoogste categorie. Voor de halvefond kan men ook 3 categorieën organiseren met een provinciaal samenspel als hoogste categorie. Voor de fond zou men zowel op provinciaal als nationaal niveau elitewedstrijden kunnen inrichten voor duiven met een stevig

palmares. Dwaas idee? Voor sommigen misschien wel, maar de gewone liefhebber zou zo lokaal niet voortdurend overklapt kunnen worden, want de beste duiven moeten steeds hoger op. Verder zou de aandacht van de prestatie meer naar de duif gaan, waardoor gewone liefhebbers ook gemakkelijker tussen de beteren komen te staan als ze een betere duif hebben. En de sensatie voor de duivensport zou toenemen door de allerbeste duiven tegen elkaar in wedstrijd te brengen. En met de sensatie zou de sponsoring ook in de duivensport concreter kunnen uitgewerkt worden. De duivencommercie zou ook eerlijker worden op basis van resultaten en gewone liefhebbers zouden in die commercie evenveel kans op succes krijgen. Met een degelijk computerprogramma zou de organisatie van zulke elitewedstrijden zeker mogelijk zijn.

11. Wat zijn kampioenschappen?

Kampioenschappen dienen om de beste beoefenaar in een sporttak in het zonnetje te plaatsen. Soms doet men dit via één wedstrijd, maar in de meeste sporten gaat het over een reeks wedstrijden. In de duivensport worden de kampioenschappen heel anders uitgespeeld dan in andere sporten. Je hebt de kampioenschappen asduif en de kampioenschappen met de 1ste en 2de inzet per reeks plus dan nog het algemeen kampioenschap.

Je hebt eerst de 'officiële' kampioenschappen. Dit wil zeggen, de kampioenschappen van alle bij de K.B.D.B. aangesloten leden, eerst in de vereniging waar je je hoklijst indiende en verder in provinciaal, zonaal en nationaal verband. Daarnaast heb je nog allerlei andere kampioenschappen van clubs en samenspelen, bijna altijd mits betaling van lidkaarten of extra inleggelden. Het deelnemersveld is hier dus altijd kleiner dan bij de officiële kampioenschappen. Elke vereniging bepaalt hoe zij de kampioenschappen uitspeelt. Gewoonlijk worden de kampioenschappen per reeks wedstrijden uitgespeeld en maakt

men een onderscheid tussen snelheid, halvefond en fond. Wie in alle reeksen samen de meeste punten behaalt, is de algemene kampioen. In de meeste verenigingen zijn er heel wat reeksen. In mijn vereniging bijvoorbeeld zijn er voor de snelheid en de halvefond elk jaar 9 reeksen wedstrijden met in totaal 87 wedstrijden. Ik stond verbaasd toen ik ze aan het optellen was.

Een kampioenschap asduif kan redelijk eerlijk zijn, als je geen rekening houdt met de onvolmaaktheden die we opsomden bij de beoordeling van een duivenwedstrijd (zie aldaar). Het kampioenschap asduif kan ook oneerlijk zijn, zoals we verder aantonen. 'Asduif' komt van het Franse 'as' en betekent 'eerste klas, held, kei'. In het Nederlands bestaat het woordje aas met ongeveer dezelfde betekenis. Aasduif zou dus een betere benaming zijn in onze taal. Het kampioenschap asduif wordt in de meeste gevallen gewonnen door de duif die de meeste prijzen behaalde in een voorop vastgesteld aantal wedstrijden. Dit is echter dikwijls niet de beste duif. Een kras voorbeeld. Stel dat het kampioenschap asduif 6 wedstrijden omvat. Een duif vliegt 5 keer bij de eerste 10 maar mist één keer haar prijs. Met 5 schitterende punten moet zij het afleggen tegen een duif die 6 keer de laatste prijs behaalde. Je ziet hier duidelijk dat veel clubs gelijk hebben, als ze voor het asduifkampioenschap meer kiezen voor de kwaliteit van de gewonnen prijzen.

Het kampioenschap met de 1ste en 2de inzet wordt ook uitgespeeld over een vooraf afgesproken aantal wedstrijden. Als zes wedstrijden de afspraak is, kan je dus 12 punten verdienen. Je kan hier ook van die zotte situaties krijgen. Stel bijvoorbeeld dat liefhebber A 6 keer de 1ste prijs en 5 keer de 2de prijs wint en dat één van zijn beide 1ste en 2de inzetten één keertje zijn prijs mist. De schitterende liefhebber A moet het dan afleggen tegen liefhebber B die 6 keer de laatste prijs en 6 keer de voorlaatste prijs behaalde, want het aantal prijzen is

het eerste criterium bij het bepalen van de winnaar. Je ziet dus ook hier mogelijke onredelijkheid. Toch moet je ook toegeven, dat 12 prijzen op 12 behalen altijd een formidabele prestatie is. Wanneer het aantal prijzen gelijk is, berekent men de coëfficiënt door de behaalde plaats te vermenigvuldigen met honderd en te delen door het aantal duiven dat deelnam aan de wedstrijd. De duif met het laagste coëfficiënt wint. Je merkt, dat de coëfficiënt kleiner wordt naarmate het aantal deelnemende duiven groter wordt. Goede spelers die provinciaal en nationaal goed willen scoren in kampioenschappen willen daarom altijd een samenspel met veel duiven.

12. Heeft het zin om aan kampioenschappen deel te nemen?

Bij sport horen kampioenschappen en kampioenschappen maken de sport mooi. Dit wil echter niet zeggen, dat kampioenschappen je doel moeten zijn. Bij alles wat je doet in je leven, moet je vragen durven stellen. Kampioenschappen nastreven vergt grote inspanningen en die kunnen je hobby tot een stresserende activiteit maken. Zo kan het overslaan van een wedstrijd je fataal worden in een kampioenschap, maar niet naar een communiefeest van je (klein)kind of niet naar een ander familiefeest gaan, kan nog fataler worden voor je geluk. Aan veel kampioenschappen meedoen betekent veel uithuizig zijn in de wintermaanden. Kan je gezin dit verwerken? Je moet in de duivensport echt niet alles hebben om er plezier aan te beleven. Zelf heb ik het nastreven van kampioenschappen al lang laten varen en als ik rondom me kijk, zijn er weinig liefhebbers die zo ontspannen als ik van duiven en de duivensport kunnen genieten. Als ik toevallig eens goed geklasseerd sta voor een kampioenschap, ben ik daar blij mee, maar een kampioenschap is mij geen gram stress waard. Ik beleef meer plezier aan het uitkiezen van enkele wedstrijden waarin ik goed wil presteren.

En een zondag niet spelen is voor mij niet aangenaam, maar ook helemaal geen ramp.

In veel verenigingen wordt er hard gediscussieerd over het uitspelen van kampioenschappen, ook door hen die nooit een kampioenschap winnen. Ik begrijp echt niet waarom sommige liefhebbers zich zo druk maken of jaloers worden als anderen het beter doen. Als beginnening droom je best nog niet te veel van kampioenschappen en ook als gewone liefhebber heeft het weinig zin veel van de kampioenschappen te verwachten. Als het toeval of je kennis je na een paar wedstrijden in een goede positie geplaatst hebben, kan je trachten je kansen te behouden, want, wat sommigen ook beweren, onze ijdelheid heeft ook zijn rechten. En naar je gezinsleden en vrienden toe toont een gewonnen trofee toch ook iets van de fierheid die je over je hobby moet hebben. Blijf echter altijd nuchter en laat kampioenschappen geen oorzaak van extra stress worden.

Kampioen spelen is niet gemakkelijk. Op de uitslagen zie je hoe weinig liefhebbers hun 1ste en 2de inzet binnen de prijzen klokken. Te vaak nemen kandidaat-kampioenen risico's die ze verder in het vliegseizoen moeten bekopen. Je beste duif of duiven inzetten voor een kampioenschap bij slecht weer of als ze niet in goede conditie zijn, is zulk een risico. Ik wil je echt niet ontmoedigen, maar droom in de duivensport niet te veel. Bekijk alles nuchter van wedstrijd tot wedstrijd en als het meevalt, kan daar best een trofeetje uit voortvloeien.

Wat wel heel belangrijk is, is dat je een kampioen van harte kan feliciteren. In de sport moet je je uiterste best doen om je medespelers te kloppen, maar dit mag de vriendschap niet in de weg staan. Soms sta ik verstomd van de jaloezie die er tussen duivenliefhebbers leeft. De uitslag van een wedstrijd of een kampioenschap is nog niet droog of er zijn al kwatongen aan het roddelen. Bij sport horen fair play, winnen en ... tegen je verlies kunnen.

Even nadenken**1. Lezen****2. Winteractiviteiten****3. Jij en je duivenbond****1. Lezen**

Meer dan vroeger willen mensen tegenwoordig fierheid uitstralen.

Elk beroep en elke hobby heeft zijn charme en zijn waardigheid. Wie zijn beroep of zijn hobby bevuilt door slordigheden, oogst minachting.

De moderne duivenliefhebber moet veel weten en bewondering afdwingen door zijn kennis en liefde voor dieren.

De kern van de duivensport ligt natuurlijk in het deelnemen aan vliegwedstrijden tijdens de lente, de zomer en het vroege najaar. Om je duiven hier goed op voor te bereiden heb je elke dag van het jaar een pak aangenaam werk, zoals je in deze handleiding kan lezen. De echte hobbyist-duivenliefhebber kent echt geen 'dood seizoen' van oktober tot maart. Via zijn duiven kan hij het hele jaar door vrienden maken en een massa nuttige dingen leren over mensen en dieren. Kortom, de duivensport kan jouw leven en dat van andere mensen flink opfleuren.

1. Lezen

Lezen is niet enkel een belangrijk hulpmiddel om in de duivensport vorderingen te maken, lezen over de duivensport geeft je ook een ruimere kijk op het leven. Je kan je abonneren op een duiventijdschrift zoals Duifke Lucht, De Duif, Duivenkrant, De Reisduif, De Fondkrant enz. Sommige kranten zoals Het Belang van Limburg publiceren regelmatig of wekelijks nog een reportage over een duivenliefhebber en besteden

heel wat plaats aan uitslagen van wedstrijden en kampioenschappen. Uit de reportages en de artikels in tijdschriften en kranten kan je veel leren en verder is het interessant via de gepubliceerde uitslagen de betere liefhebbers te leren kennen of om te vernemen of kennissen uit andere gemeenten goed gepresteerd hebben.

Bij het lezen van reportages over kampioenen of winnaars van belangrijke wedstrijden moet je als beginnening en gewone liefhebber wel niet ontmoedigd raken.

Doorgaans hebben die kampioenen grote en luxueuze hokken en een heel pak duiven meer dan jij, maar dat betekent niet, dat jouw duiven daarom niet

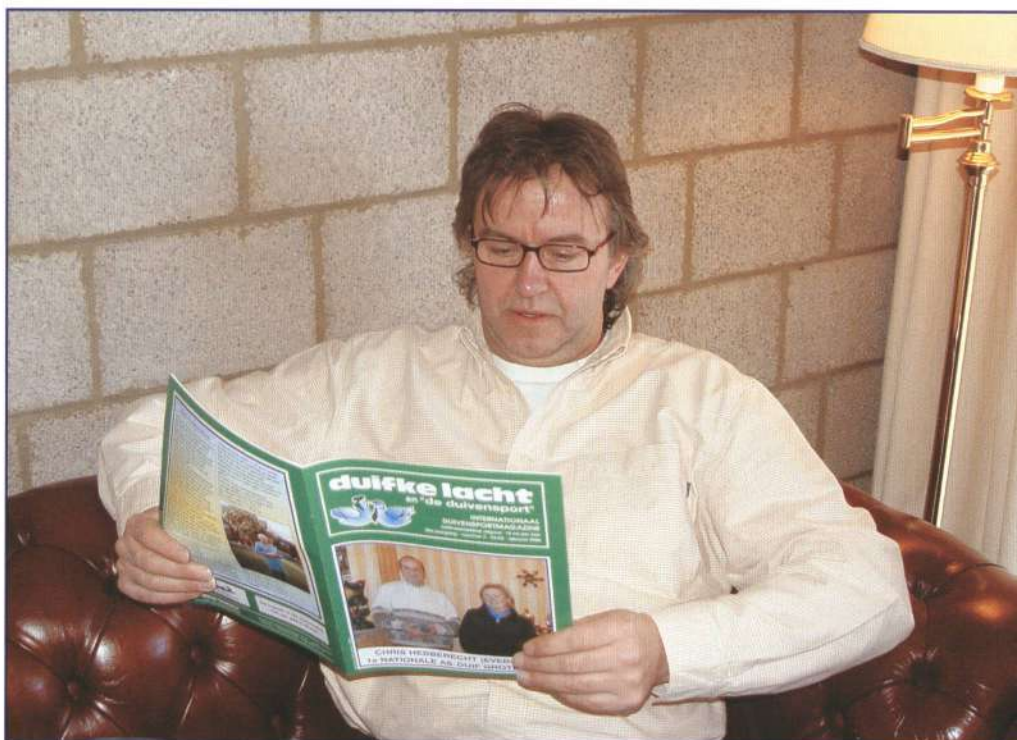
bekwaam zijn om ook hun prijzen te vliegen.

Via de duiventijdschriften blijf je ook beter op de hoogte van wat er allemaal in de duivensport gebeurt.

Aan veel onderwerpen heb je als gewone liefhebber niets (bv. betaalde kampioenschappen, one loft races enz.), maar het is goed er iets vanaf te weten.

Naast de kranten en de tijdschriften heb je nog de boeken over duivensport. In boeken worden problemen en onderwerpen meestal grondiger besproken dan in artikels.

Je doet er dus goed aan, elke winter een paar boeken te lezen. Om echt iets te hebben aan een

Kritisch lezen is ongetwijfeld een belangrijk hulpmiddel om in de duivensport vorderingen te maken.

boek, moet je dat 2, 3 keer of nog vaker lezen. Een goed student leest zijn cursus of leerboek altijd verschillende keren. Je eist van je kinderen, dat ze hun leerstof van school herhaaldelijk lezen tot ze die leerstof onder de knie hebben. Als je iets maar één keer leest, ben je het doorgaans heel snel vergeten. Boeken zijn wel duur, maar je kan ze ook raadplegen via de gemeentelijke bibliotheek. Bij het lezen kan je ook de video's en internet rekenen. Op internet of in gespecialiseerde websites kan je een massa nuttige informatie vinden.

2. Winteractiviteiten

Duivenliefhebbers bezoeken of bij je thuis uitnodigen schept vriendschap en is ook een goed middel om vorderingen te maken in de duivensport. Door met vrienden te praten, door elkaars hokken te bezoeken en door elkaars duiven te beoordelen kan je een massa praktische kennis opdoen en een beter inzicht krijgen in wat je gelezen hebt. Bij zulke bezoeken ontdek je soms gebreken aan je eigen hok en fouten in de verzorging van je duiven. Je kan elkaar vragen stellen over gangbare theorieën en opvattingen en naar oplossingen zoeken. Voor beginners is het ook heel leerrijk om zo af en toe goede of zeer goede duiven te kunnen vastnemen. Hoe meer goede duiven dat je vast neemt, hoe beter je slechte eigenschappen leert aanvoelen. Soms heb je de indruk dat de duiven bij anderen mooier en beter zijn dan bij jou en als je thuiskomt, ga je dadelijk je eigen duiven ook weer eens vastnemen om te vergelijken. Zo leer je altijd iets bij.

Alleen of met vrienden een speciaalzaak voor dieren, een beurs of kweekstation bezoeken hoort ook bij je hobby. Zo blijf je op de hoogte van wat er op de markt is en je kan ideeën opdoen om je hobby praktischer te beoefenen. Je moet wel niet onzeker worden als je de vele soorten voer (er schijnen er honderden te zijn) en de ontelbare soorten bijproducten en medicamenten voor duiven ziet. Als je te weinig prijzen maakt,

ligt dat niet aan het feit dat jij te weinig soorten voer en te weinig bijproducten in huis hebt. De kwaliteit van je duiven, van je hok en van je methode zijn van groter belang. Koop in een opwelling je portemonnee niet leeg. Kijken, gebruiksaanwijzingen of bijsluiters lezen en uitleg vragen kost niets. Af en toe eens naar een (openbare) duivenverkoop gaan fleurde lange winter soms ook wat op. Je kan er (soms tegen betaling) duiven vastnemen en beoordelen. Als je de beste exemplaren volgens jouw beoordeling noteert, dan hoor je achteraf aan de geboden prijs of jouw manier van beoordelen min of meer overeenstemt met die van anderen. Ik heb zo veel geoefend. Zulk een verkoop heeft vaak ook een folkloristisch tintje, want menig verkoper-oproeper weet hoe hij de massa moet bespelen.

Op totale verkopen komen goede kwekers natuurlijk wel onder de hamer, maar bij deeltijdse verkopen is goed kweekmateriaal eerder zeldzaam. Ik raad beginners aan niet te kopen op openbare verkopen. Je moet die duiven achteraf vasthouden in een ren, wat al erg moeilijk is als je niet veel ruimte hebt en de beste duiven zijn doorgaans te duur voor een gewone beurs. Tijdens de winter kan je ook duivententoonstellingen bezoeken en/of er aan deelnemen. Sommige liefhebbers beleven hier veel plezier aan en hebben in hun duivenbestand enkele duiven die op tentoonstellingen vaak goed scoren. Op zulke tentoonstellingen worden duiven doorgaans gekeurd volgens de standaardnormen en niet op vliegkwaliteiten. Goede vliegers scoren op standaardkeuringen zelden goed.

Vooraf in Duitsland en Engeland trekken duivenbeurzen bijzonder veel volk. De bekendste duivenbeurzen zijn Kassel en Dortmund in Duitsland en Blackpool in Engeland.

De reclame voor zulke verkopen is doorgaans overdreven, want er worden schijnbaar enkel goede duiven aangeboden. Je kan op zulke verkopen ook vaststellen, dat er soms zotte bedragen betaald worden voor duiven. Natuurlijk, iets wat echt goed is, is eigenlijk nooit te duur, maar met de verkochte duiven kan je enkel kweken en ieder duivenliefhebber weet, dat goede kwekers nog zeldzamer zijn dan goede vliegers.

Je beste vliegduiven meenemen naar zulk een tentoonstelling is misschien leerrijk, maar geen weg naar succes. De keurders hebben meestal een diploma van standaardkeurder. Belangrijk is in ieder geval, dat je op zulke activiteit vrienden ontmoet en weer eens over duiven kan praten. De hoktentoonstellingen die veel bonden tijdens de wintermaanden inrichten kunnen zeer leerrijk zijn. Op een zondagvoormiddag of op een ander vast afgesproken uur

komen leden beurtelings een beperkt aantal van hun duiven tentoonstellen. Telkens wordt dus eigenlijk één liefhebber een beetje in de schijnwerper geplaatst. Je kan dan zijn duiven bewonderen, meestal ook eens vastnemen en vragen stellen aan de eigenaar over zijn methode van spelen en kweken, over de theorie (ogen, vleugel, spieren) waarvan hij voorstander is enz. Eigenlijk zouden de betere spelers deze hoktentoonstellingen moeten aanmoedigen. Zo kunnen ze beginnelingen en spelers die het moeilijk hebben veel kennis bijbrengen en tonen dat ze sportieve vrienden willen zijn. Voor beginnelingen en gewone liefhebbers is het altijd zeer leerrijk als goede spelers hun duiven eens 'keuren' of uitleggen waarop ze moeten letten.

Er worden in Vlaanderen enkele weken voor elk nieuw seizoen ook duivenzegeningen georganiseerd (o.a. in Aartselaar, Grobbendonk, Riemst) zoals er ook zegeningen zijn van paarden, honden, auto's enz. Dit zijn overblijfselen van oude volkse folklore. Al zijn ze folklore, ze doen je toch nadenken over de manier waarop je je hobby beoefent en na zulke plechtigheden is er altijd een feestelijk samenzijn voor de deelnemers.

Naast de tentoonstelling en de kampioenhulde in je eigen vereniging en de officiële

kampioenenhulde van de K.B.D.B. heb je nog de kampioenenvieringen van samenspelen en allerlei clubs die zich inspannen om een soort spel (snelheid, halvefond, fond en zware fond) te promoten. Aan de wedstrijden van deze clubs mag je tijdens het duivenseizoen gewoon deelnemen, maar in veel gevallen moet je een extra lidkaart kopen om in aanmerking te komen voor de kampioenschappen, zeker voor wat de fond betreft.

Op de vieringen ben je als niet-lid echter zeer welkom. Sommige duivenliefhebbers kopen een hele trits lidkaarten en hebben zo elk winters weekend ergens iets te vieren.

Jij beslist natuurlijk zelf of je al dan niet één of meer lidkaarten koopt en overal naartoe trekt.

Hou echter altijd rekening met de situatie in je gezin. Je partner, je kinderen en kleinkinderen zijn belangrijker dan duiven.

Wie goed speelt, kan via deze kampioenschappen herhaaldelijk in de belangstelling komen met dezelfde uitslagen. Droom als beginneling en gewone liefhebber echter niet te veel, want ook al deze kampioenschappen zijn moeilijk te winnen. Je kan wel een lidkaart kopen als steun.

Activiteiten die veel te weinig ingericht worden zijn studieavonden over duivensport. Er zijn zoveel boeiende onderwerpen waarover de liefhebbers veel te weinig weten,

al denken velen dat ze er heel veel van weten. Onderwerpen zouden kunnen zijn: de K.B.D.B.-reglementen, kweekmethodes, medische begeleiding, het nut van voedingssupplementen, de vleugeltheorie, de ogentheorie, de spierentheorie, het belang van leervluchten tijdens het seizoen, brainstorming om de duivensport te vernieuwen, oorzaken van het verlies van jonge duiven, hoe medicatie beperken?, kunstmatige inseminatie enz., enz.

Men kan bevoegde sprekers uitnodigen, maar in elke bond zijn er zonder twijfel ook leden die over één of meer van bovenvermelde punten voldoende weten of ervaring hebben om een aangename en leerrijke avond te organiseren.

Het moet niet altijd geld kosten. Via vragen en oefeningen kunnen zulke avonden heel praktisch gemaakt worden, want duivenliefhebbers houden niet erg van theorie.

Als duivenbond of als duivenliefhebber kunnen we ook reclame maken voor onze hobby. Op de hobbytentoonstellingen en dierenshows in de gemeenten kunnen we een stand met duiven verzorgen, we kunnen naar scholen en organisaties gaan met duiven, vrienden uitnodigen om eens naar onze duiven of naar het 'vallen' van de duiven bij een prijsvlucht te komen kijken enz. Verder kunnen we als duivenbond gebruik maken van het aanbod van de plaatselijke pers om gratis uitslagen of activiteiten te publiceren. Het vermelden van namen hierbij spoort aan tot lezen en praten over de duivensport. Om hun hobby in de kijker te plaatsen, kunnen duivenliefhebbers veel leren van politiekers!!

3. Jij en je duivenbond

Om met duiven te kunnen spelen moet je lid zijn van een duivenbond. In die duivenbond moet er heel wat werk verzet worden om jou met duiven te laten spelen. Ook als je in groter verband speelt en in een andere duivenbond moet gaan inkorven, zitten daar mensen die gratis of tegen een zeer geringe vergoeding

Jaak Nouwen die duivenles geeft

van onkosten werken voor jou en andere duivenliefhebbers. Sommige liefhebbers minimaliseren dit werk en doen alsof alles met een vingernip kan geregeld worden.

Zelf ben ik ongeveer 20 jaar bestuurslid van een duivenbond geweest en gedurende 8 jaar was ik voorzitter. Als gewoon lid heb ik ettelijke ideeën aangebracht en helpen realiseren om de eentonigheid in onze bond te doorbreken en flink wat geld in de clubkas te brengen. Ik denk aan onze Top 100, onze Top 25, geluksgetal 13, een regionale tentoonstelling met bijkomende activiteiten, een videofilm over een 20-tal leden van onze bond enz.

Ik weet echt wel uit ervaring dat bestuursleden en vrijwilligers uren en uren inspanningen leveren om de duivensport leefbaar te houden en boeiend te maken. Als je sportief bent, waardeer je het werk dat voor jou gedaan wordt. Sport gaat altijd gepaard met concurrentie. Concurrenten moeten onder elkaar uitmaken wie de betere of de beste is. Concurrentie en vriendschap hebben het soms moeilijk met elkaar. Je kan echter maar echt genieten van de duivensport als er binnen je vereniging of duivenbond een sfeer van vriendschap en waardering voelbaar is. Daarom is het heel belangrijk, dat je niet zit te zagen als er eens iets verkeerd loopt, dat er een proficiat af kan voor degene die wint of jou klopt, dat je in de mate van het mogelijke deelneemt aan de activiteiten die je eigen duivenbond inricht enz. Af en toe is het misschien nodig dat je een handje toesteeft bij het vele werk dat er is.

Zowel bij het inkorven als bij het openen van de klokken is het bestuur vaak blij als iemand met de glimlach inspringt om wat te helpen of iemand te vervangen. Bij de organisatie van activiteiten is je hulp altijd welkom.

Als lid van een duivenbond heb je stemrecht in je bond en adviesrecht op provinciaal en nationaal niveau. Je hebt dus recht van spreken en het recht om mee te beslissen over een aantal punten. Je kan echter niet spreken van recht hebben als je zelf geen eerbied hebt voor de plichten die

een lidmaatschap ook met zich meebrengt. Om te voorkomen dat 1, 2 of 3 leden 'alles regelen' zonder noemenswaardige controle en zo na verloop van tijd een hoop ongenoegen veroorzaken, mogen de leden niet alles op zijn beloop laten door gemakzuchtig en passief toe te kijken.

Fraude begint en gebeurt waar de democratie niet werkt.

Lid worden van het bestuur kan je ook. Bij de jaarlijkse verkiezing of herkiezing van het bestuur is men altijd blij als er een nieuwe kandidaat opdaagt.

Bestuurslid zijn kost je wat tijd, maar je leert er veel mee.

Of je nu bestuurslid bent of niet, je duivenbond rekent op jou.

Als jij dit vertrouwen niet beschaamt, dan mag jij ook terecht rekenen op je duivenbond voor heel wat diensten.

SLOTWOORD

Deze cursus richtte zich tot duivenliefhebbers-hobbyisten, niet tot profs en zeker niet tot melkers die bezeten zijn door duiven en zich krom werken voor wat eer of geld. Dit betekent niet, dat je als hobbyist geen ambitie mag hebben. Ook als hobbyist mag je veel doen om goed te spelen. In deze cursus herhaal ik vaak, dat succes niet afhangt van een aantal uitputtende en gezinsonvriendelijke details. Met de grondregels van de duivensport wordt er nergens gespot. Die grondregels zijn: een gezonde duivenwoning waarin duiven een overvloed aan zuurstof of frisse lucht hebben, een normale hygiëne op de hokken, geen overbevolking, een gevarieerde voeding en natuurlijk duiven met atletische kwaliteiten. Duiven die moeilijk gezond te houden zijn, kan je niet snel genoeg van de hand doen. Verder hou je best niet te veel duiven en zeker niet meer duiven dan je goed kan verzorgen. Duiven en duivensport mogen je gezinsbudget niet ongunstig belasten. Bij die grondregels hoort ook, dat je zelf bepaalt welke norm je aanhoudt in je hobby. Om van je hobby te genieten moet je echt geen groot kampioen zijn en moet je ook niet in de krant komen.

DANKWOORD 1

WOORD VOORAF 2

UITSLUITEND VOOR KANDIDAATDUIVEN-LIEFHEBBERS 3

UITSLUITEND VOOR LOWIEKE PIER EN ZJANG 4

1. EERST EVEN NADENKEN

1. Hobby, duivensport en geluk 5
2. Wat is duivensport eigenlijk? 5
3. Wat betekent het woordje "duivenmelker"? 6
4. Welke soorten duiven bestaan er? 7
5. De duif in onze cultuur 7
6. Ontstaan van het ras postduif/reisduif en het ontstaan van de duivensport 7
7. Wat is er mooi aan de duivensport? 8
8. Wat is er minder mooi aan de duivensport? 9
9. Kan iedereen duivenliefhebber worden? 9

2. EERST ZORGEN VOOR EEN GOED DUIVENHOK

1. Bezin eer je begint 10
2. Het bouwen of timmeren van je duiventil 13
3. De inrichting van je duiventil. 16

3. WELK SOORT SPEL GA IK SPELEN ?

- Snelheid, halvefond of fond? 19

4. WELKE SPELVORM GA JE KIEZEN ?

- Inleiding: een kweekcyclus 21
De verschillende spelvormen: 21
1. Het nestspel 25
 2. Het klassieke weduwschap met duivers 27
 3. Het weduwschap met duivinnen 29
 4. Het totale weduwschap met duivers en duivinnen 30
 5. Het spel met jonge duiven op het schabbetje of op nest 30
 6. Het spel met jonge duiven met de schuifdeur 32
 7. Het spel met jonge duiven op weduwschap 32

5. DE AANSCHAF VAN DUIVEN

Eerst even nadenken

1. Is duivensport duur en zijn duiven duur? 33
2. De kleine liefhebber heeft ook rechten 35
3. Hoeveel duiven hou je best? 36
4. Heb je wel echt een kweekhok nodig? 37
5. Hoe geraak je aan behoorlijke of goede duiven? 37
6. Moet je duiven met een stamboom aanschaffen? 39
7. Over stambomen en kweekkoppels 39

6. EINDELIJK HEB IK DUIVEN ! MAAR ZIJN HET GOEDE?

1. Wanneer zijn duiven goed? 41
2. De sportduif van buiten of "Wat je kan zien zonder de duif vast te nemen" 42
3. De duif van buiten of "Wat je kan voelen als je de duif in je handen neemt?" 43
4. De sportduif van binnen of "wat je niet kan zien of voelen" 46
5. De keel van een duif 47
6. Heeft het zin af en toe een keurder te laten komen? 48

7. HOE MOET IK MIJN DUIVEN VERZORGEN IN DE VERSCHILLENDE SEIZOENEN VAN HET JAAR ?

1. Wat moet je verstaan onder "seizoenen van het jaar"? 49
2. De gewone dagelijkse verzorging 49
3. Wat eten en drinken duiven allemaal? 52
4. Zijn voedingssupplementen of bijproducten nuttig en noodzakelijk ? 53
5. Hoe voer ik mijn duiven ? 56
6. De voeding en verzorging van augustus tot begin november (ruipriode) 58
7. De voeding en verzorging tijdens de kweek 58
8. De voeding en verzorging tijdens het vliegseizoen 59
9. De voeding en verzorging van jonge duiven – Verduisteren en bijlichten 60

10. Kan ik nog op vakantie gaan? 61

8. WELKE ZIJN DE GROOTSTE MOEILIKHEDEN BIJ DE DAGELIJKSE VERZORGING?

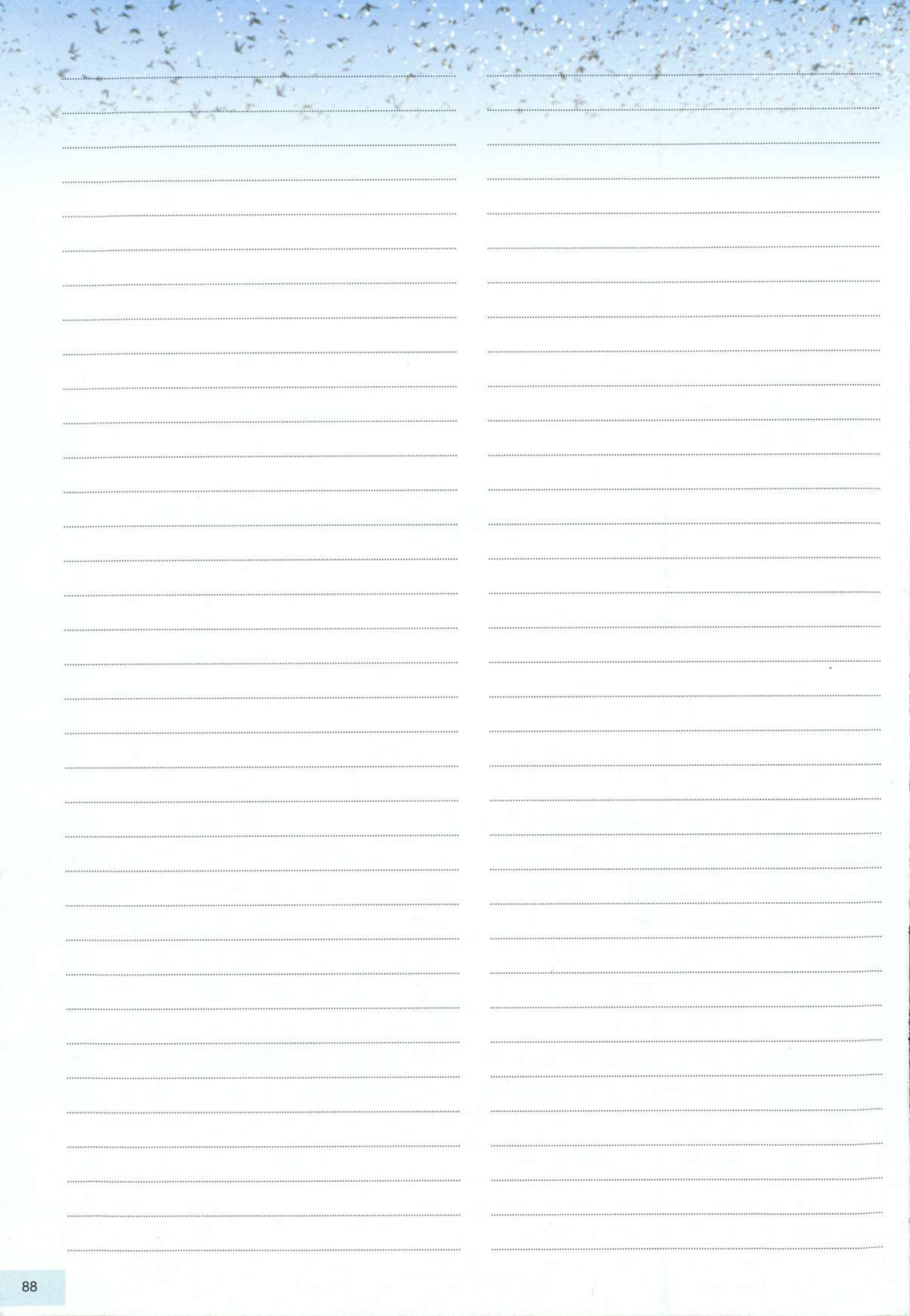
1. Duiven gezond houden 62
2. Van dieren houden en selecteren. 64
3. Hoe selecteren? 64
4. Over slachten en braden 66
5. Welke ziektes komen het meest voor? 66
6. Hoe dikwijls moet je naar de dierenarts? 68
7. Duiven doen trainen en voorbereiden op een wedstrijd 69

9. DE WEDSTRIJDEN

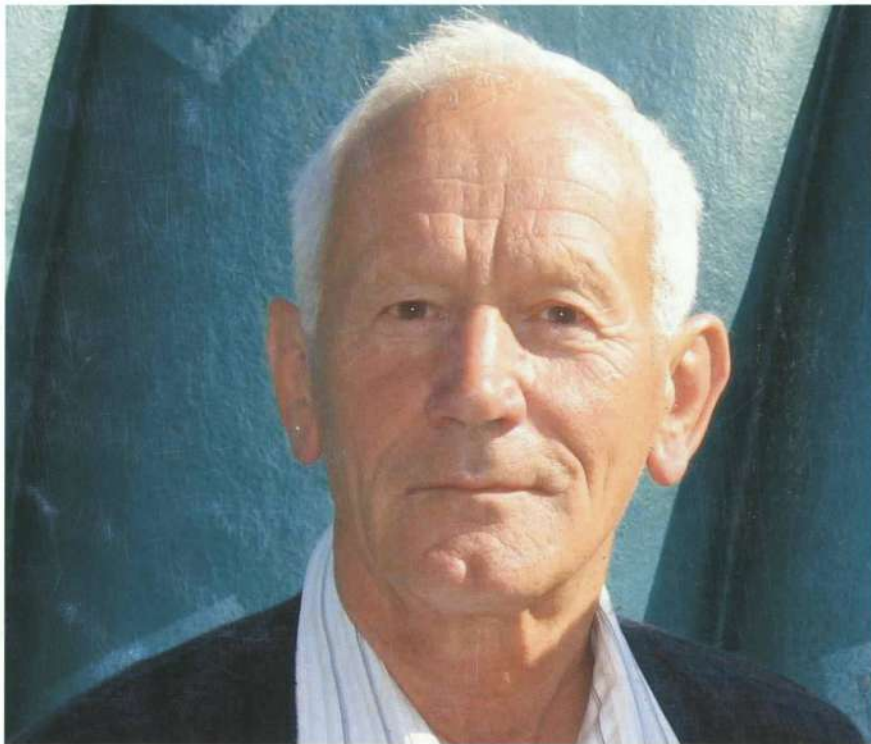
1. Wat heb ik nodig om aan wedstrijden deel te nemen? 73
2. Hoe word ik lid van de duivenbond? En welke paperassen heb ik nodig? 73
3. De formulieren: hoklijst, lidkaart, poulebrief. 73
4. Materiaal om aan wedstrijden deel te nemen? 74
5. Hoe wordt een wedstrijd georganiseerd? 76
6. Hoe moet je een wedstrijd beoordelen? 77
7. Wat betekent "een prijs winnen"? 78
8. De waarde van prijzen. Wat zijn platte prijzen en staartprijzen? 78
9. Wanneer speel je goed? 79
10. Moeten er veel duiven aan een wedstrijd deelnemen om een mooie wedstrijd te hebben? Lokaal spel en samenspel 79
11. Wat zijn kampioenschappen? 81
12. Heeft het zin om aan kampioenschappen deel te nemen? 82

10. VORMING ,VRIENDSCHAP, RECHTEN EN PLICHTEN EVEN NADENKEN

1. Lezen 83
2. Winteractiviteiten 84
3. Jij en je duivenbond 85
- SLOTWOORD 86

Duivensport is een prachtige hobby. Om ervan te genieten moet je echt niet “de pannen van het dak spelen”, maar zonder succes hou je het ook niet vol. Als je toepast wat in deze cursus staat, krijg je zeker een hart voor duiven en stijgen je kansen op succes. Bij een hobby moet je keuzes maken, je beperken en tevreden willen zijn. Sommige jaren heb ik slechte resultaten behaald met mijn duiven. Andere jaren was ik bij de beteren en af en toe bij de goeden. Er is echter geen enkel jaar geweest waarin ik geen groot plezier beleefd heb aan mijn duiven. Dit laatste wens ik elke duivenliefhebber.

Jaak Nouwen